กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ 3 ถนนราชดำเนินนอก แขวงบ้านพานถม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
โทรศัพท์ 0-2629-8971 โทรสาร 0-2281-6599 Email: ats@opsmoac.go.th

เอกสารแจกฟรีห้ามจำหน่าย สงวนสิทธิ์ โดย : สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเพิ่มรายได้เกษตรกร ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

พระราชดำรัสที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

“...พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก
คือคำว่าพอ ก็พอเพียงนี้ก็พอแค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการ
ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย
ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง
หมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก
คนเราก็อยู่เป็นสุข พอเพียงนี้อาจมีมากอาจจะมีของหรูหราก็ได้
แต่ว่าต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น...”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2551

“....การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน
แบบพอมีพอกินนั้น หมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง
ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัว
จะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป
แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียงพอสมควร
บางสิ่งบางอย่างผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้
แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก.....”

พระราชดำรัส เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2539

คำนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานให้แก่พสกนิกร เพื่อเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต ด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

“ปราชญ์ชาวบ้าน” เกษตรกรต้นแบบซึ่งได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม ในการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพการเกษตร จนประสบความสำเร็จสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรให้สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมในการประกอบอาชีพเกษตรกรและดำเนินชีวิตด้วยการพึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสมกับภูมินิเวศและภูมิสังคม ภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำหนังสือ “**การเพิ่มรายได้เกษตรกรด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**” จากการรวบรวมข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต และประกอบอาชีพทางการเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีความโดดเด่นในการทำการเกษตรด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และเกษตรผสมผสาน เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพให้กับเกษตรกร ในการลดต้นทุนและเพิ่มรายได้ทางการเกษตรด้วยวิถีเกษตรกรรมยั่งยืนและพึ่งพาตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอขอบพระคุณปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรและต้นทุนอาชีพของปราชญ์ชาวบ้านครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และผู้สนใจทั่วไป

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พฤศจิกายน 2557

สารบัญ

หลักการเศรษฐกิจพอเพียง		9 - 13
ปราชญ์ชาวบ้านภาคเหนือ 19 ราย		14 - 73
นางตฤณศร สัมทับ	จังหวัดกำแพงเพชร	16 - 18
นางพรรณพิมล ปันคำ	จังหวัดเชียงราย	19 - 21
นางทองดี โพธิยอง	จังหวัดเชียงใหม่	22 - 24
นางสาวประทุม สุริยา	จังหวัดเชียงใหม่	25 - 27
นายสุพจน์ โคมณี	จังหวัดนครสวรรค์	28 - 30
นายชูศักดิ์ หาดพรม	จังหวัดน่าน	31 - 33
นางดวงเดือน ขัติยเนตร	จังหวัดน่าน	34 - 36
นายมโนชญ์ เทศอินทร์	จังหวัดพะเยา	37 - 39
นายจักรภฤต บรรเจิดกิจ	จังหวัดพิจิตร	40 - 42
นายทองปาน เผ่าโสภา	จังหวัดพิษณุโลก	43 - 45
นายมนูญ วงศ์อินทร์	จังหวัดแพร่	46 - 48
นายยรรยงค์ ยาดี	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	49 - 51
นายสมชัย แซ่ตั๊น	จังหวัดแม่ฮ่องสอน	52 - 54
นางสาวสิริน ชะเอมเทศ	จังหวัดลำปาง	55 - 57
นายสุรัตน์ รุกขรัตน์	จังหวัดลำพูน	58 - 60
จ.ส.อ.อรุณ สืบสุริยะ	จังหวัดสุโขทัย	61 - 63
นายจรัส โยธา	จังหวัดอุทัยธานี	64 - 66
นางมารศรี สิงห์เสวก	จังหวัดอุตรดิตถ์	67- 69
นายอัษฎางค์ สีหาราช	จังหวัดอุตรดิตถ์	70 - 73

ปราชญ์ชาวบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 45 ราย		74 -211
นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์	จังหวัดกาฬสินธุ์	76 - 78
นายทองอินทร์ ภูมิช่อ	จังหวัดกาฬสินธุ์	79 - 81
นางสาวสมจันทร์ ดอนสินพลู	จังหวัดกาฬสินธุ์	82 - 84
นายสุภัทรชัย หันจรัส	จังหวัดกาฬสินธุ์	85 - 87

สารบัญ

นายบุญเต็ม ชัยลา	จังหวัดขอนแก่น	88 - 90
นายสุพงษ์ วรวงษ์	จังหวัดขอนแก่น	91 - 93
นายบุญชิต สมัตถะ	จังหวัดชัยภูมิ	94 - 96
นายประทิน นาชัยเวียง	จังหวัดนครพนม	97 - 99
นายจันทร์ที ประทุมภา	จังหวัดนครราชสีมา	100 - 102
นายคำเดื่อง ภาษี	จังหวัดบุรีรัมย์	103 - 105
นายผาย สร้อยสระกลาง	จังหวัดบุรีรัมย์	106 - 108
นายไพรัตน์ ชื่นศรี	จังหวัดบุรีรัมย์	109 - 111
นายกฤติเดช ศรีเนตรภัทธ์	จังหวัดมหาสารคาม	112 - 114
นายคำพันธ์ เหล่าวงษี	จังหวัดมหาสารคาม	115 - 117
นายคำสิงห์ มาลาหอม	จังหวัดมหาสารคาม	118 -120
นายจันทร์ นาชัยดุลย์	จังหวัดมหาสารคาม	121 - 123
นายล้วน กุลแก้ว	จังหวัดมหาสารคาม	124 - 126
นายอดิศร เหล่าสะพาน	จังหวัดมหาสารคาม	127 - 129
นายบุญเทียม วงศ์กระโซ่	จังหวัดมุกดาหาร	130 - 132
นายมานะ ซอสูงเนิน	จังหวัดมุกดาหาร	133 - 135
นายมาโนช โพธิ์เมือง	จังหวัดมุกดาหาร	136 - 138
นายโฮม อุคำ	จังหวัดมุกดาหาร	139 - 141
นายนิคม เพชรผา	จังหวัดยโสธร	142 - 144
นายสุทิน จันขาว	จังหวัดยโสธร	145 - 147
นายถนอม เหล็กศรี	จังหวัดร้อยเอ็ด	148 - 150
นายทอง สิงห์สุขุม	จังหวัดร้อยเอ็ด	151 - 153
นายวิชัย ทวินันท์	จังหวัดร้อยเอ็ด	154 - 156
นายวีระยุทธ สุวัฒน์	จังหวัดร้อยเอ็ด	157 - 159
นายแสวง มะโนลัย	จังหวัดร้อยเอ็ด	160 - 162
นายเอกวิทย์ สายแก้วเทศ	จังหวัดเลย	163 - 165
นายสมาน พันธ์วิไล	จังหวัดศรีสะเกษ	166 - 168

สารบัญ

นางพิมพ์ โถตันคำ	จังหวัดสกลนคร	169 - 171
นายโกศล หมายทอง	จังหวัดสุรินทร์	172 - 174
นายเชียง ไทยดี	จังหวัดสุรินทร์	175 - 177
นายสัมฤทธิ์ บุญสุข	จังหวัดสุรินทร์	178 - 180
นายอภิวัฒน์ ชาวสวน	จังหวัดสุรินทร์	181 - 183
นายชำนาญ พิทักษ์	จังหวัดหนองคาย	184 - 186
นายบัวพันธ์ บุญอาจ	จังหวัดหนองบัวลำภู	187 - 189
นายวุฒิชัย แสงพิทักษ์	จังหวัดหนองบัวลำภู	190 - 192
นายนิมิตร ทักโลวา	จังหวัดอุดรธานี	193 - 195
นางเกศแก้ว เข็มเพชร	จังหวัดอุบลราชธานี	196 - 198
นายโทน แจ่มใส	จังหวัดอำนาจเจริญ	199 - 201
นายบุญหลาย กัลยา	จังหวัดอำนาจเจริญ	202 - 204
นายประยงค์ บุญทอง	จังหวัดอำนาจเจริญ	205 - 207
นายประยูร กาญจนารี	จังหวัดอำนาจเจริญ	208 - 211

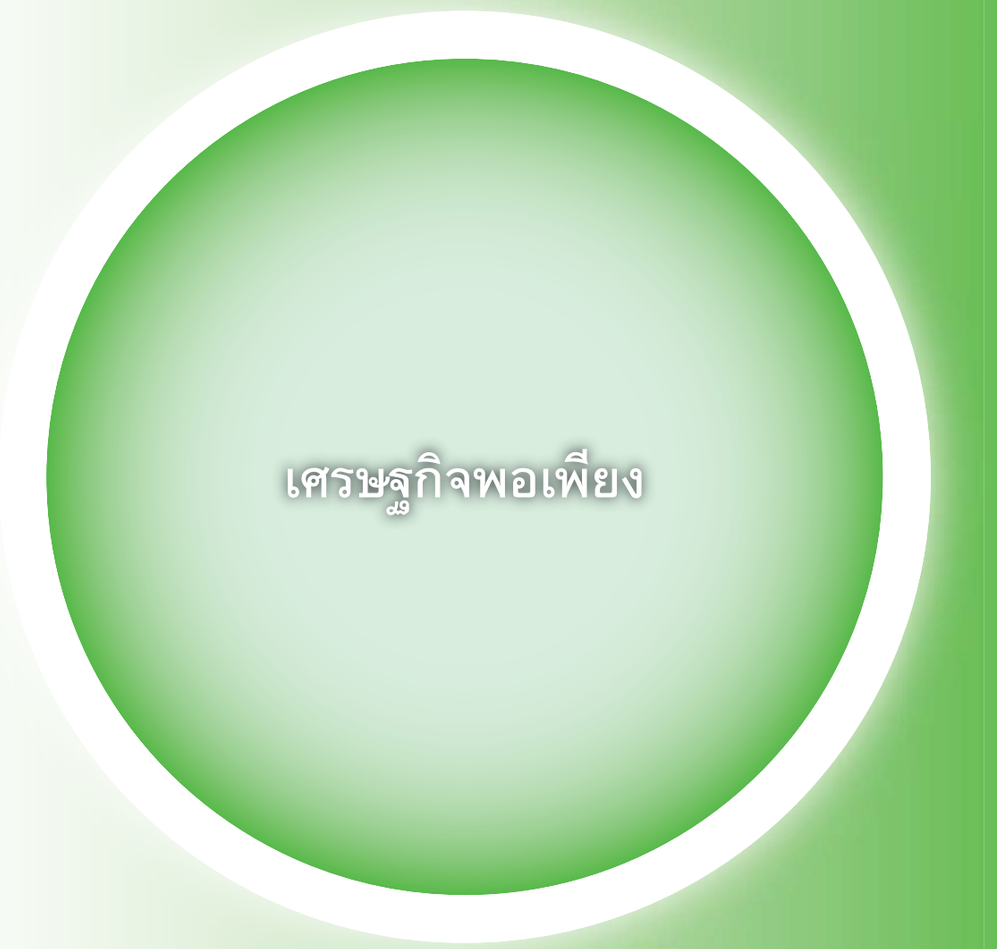
ปราชญ์ชาวบ้านภาคกลาง 24 ราย		212 - 285
นางทิวาพร ศรีวรกุล	จังหวัดกาญจนบุรี	214 - 216
นายแรม เชียงกา	จังหวัดกาญจนบุรี	217 - 219
นายคำนึง ชนะสิทธิ์	จังหวัดจันทบุรี	220 - 222
นายขวัญชัย รักษาพันธ์	จังหวัดฉะเชิงเทรา	223 - 225
จ่าเอกสมบัติ วิสูตรพันธ์	จังหวัดชัยนาท	226 - 228
นายธงไชย คงคาลัย	จังหวัดนครนายก	229 - 231
นายวิรัตน์ จีนลักษณ์	จังหวัดนครนายก	232 - 234
นายสุธรรม จันทร์อ่อน	จังหวัดนครปฐม	235 - 237
นายเอี่ยม แสนสบาย	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	238 - 240
นางกัลยา ป้อมสา	จังหวัดปราจีนบุรี	241 - 243
นายชาญ ทับสี	จังหวัดเพชรบุรี	244 - 246

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

สารบัญ

นายดำรงศักดิ์ ชุมแสงพันธ์	จังหวัดระยอง	247 - 249
นายสมศักดิ์ เครือวัลย์	จังหวัดระยอง	250 - 252
นายจันทร์ เรืองเรรา	จังหวัดราชบุรี	253 - 255
นายพร อนุพันธ์	จังหวัดสมุทรปราการ	256 - 258
นายโชติวิชญ์ เสือเล็ก	จังหวัดสมุทรสงคราม	259 - 261
นายสุทัศน์ รอดคลองตัน	จังหวัดสมุทรสาคร	262 - 264
นายอนุศิษฎ์ ธำรงรัตนศิลป์	จังหวัดสระแก้ว	265 - 267
นายบุญลือ เต้าแก้ว	จังหวัดสระบุรี	268 - 270
นายธนพล ศรีใส	จังหวัดสิงห์บุรี	271 - 273
นางฉลวย เชิดฉันท์	จังหวัดสุพรรณบุรี	274 -276
นายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง	จังหวัดสุพรรณบุรี	277 - 279
นางนงนุช คำคง	จังหวัดอ่างทอง	280 - 282
นายสุนทร สมาธิมลคล	จังหวัดอ่างทอง	283 - 285

ปราชญ์ชาวบ้านภาคใต้ 12 ราย		286 - 323
นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ	จังหวัดกระบี่	288 - 290
นางจำเนียร กาญจนพรหม	จังหวัดตรัง	291 - 293
นายมโน ชำนาญกิจ	จังหวัดนครศรีธรรมราช	294 - 296
นางรุ่งไพลิน รอดบุญ	จังหวัดนครศรีธรรมราช	297 - 299
นายวิรัตน์ ตรีโชติ	จังหวัดนครศรีธรรมราช	300 - 302
นายวรพงษ์ ขุนพรม	จังหวัดนราธิวาส	303 - 305
นายสมควร คงถาวร	จังหวัดปัตตานี	306 - 308
นายสมพงษ์ พรผล	จังหวัดพังงา	309 - 311
นายเอนก จีวะรัตน์	จังหวัดพังงา	312 - 314
นายมะดามิง อารียู	จังหวัดยะลา	315 - 317
นายแดง มีแสง	จังหวัดระนอง	318 - 320
นายสมชาย บุญเขื่อง	จังหวัดระนอง	321 - 323

เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่พสกนิกรชาวไทยมาเป็นเวลานาน โดยมีแนวคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท และคำนึงถึงความพอประมาณ คือ ให้ทำอะไรด้วยความพอดี ไม่มากไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในขณะเดียวกันต้องมีเหตุผลในการกระทำและมีการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือมีการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับผลกระทบจากความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร มาประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำทุกอย่าง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2507 หากแต่ยังไม่ได้มีการนำมาปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจจึงทำให้มีผู้สนใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น โดยนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนในภาคส่วนต่างๆ

สำหรับเกษตรกรและประชาชนนั้น เราทั้งหลายสามารถถอดบทเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตได้ เพียงสำนึกในทุกย่างก้าวด้วยหลักพอเพียงอย่างรู้เพียงพอ

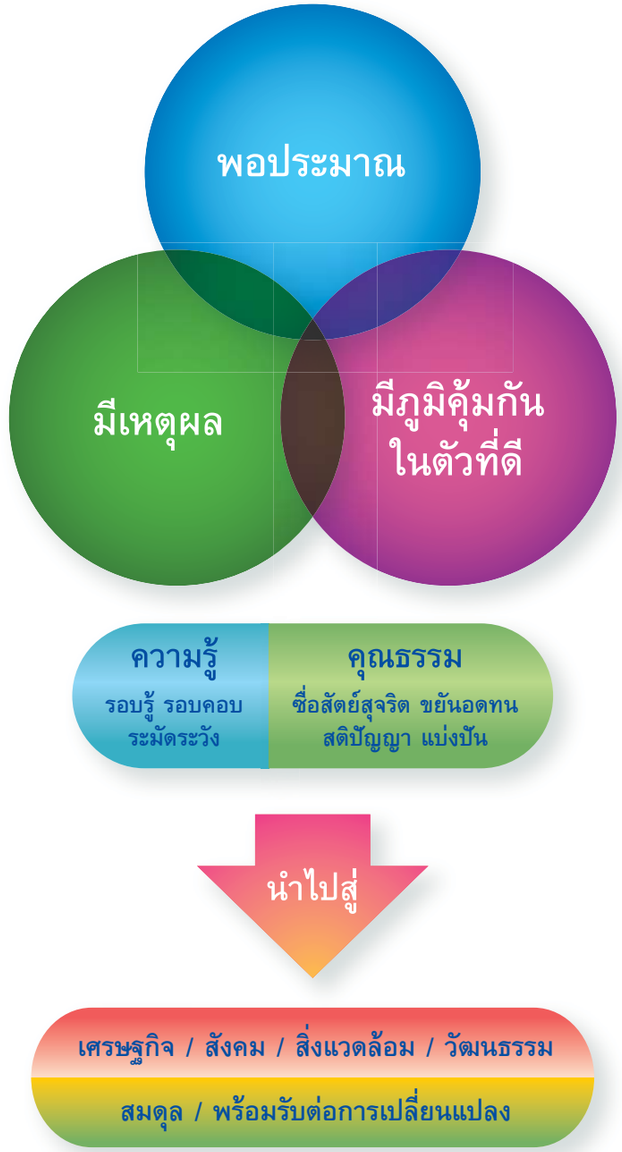
“พอเพียง” หลักของการใช้ชีวิต

เศรษฐกิจพอเพียง ของขวัญจากพ่อของแผ่นดิน พระองค์ทรงสอนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้คนไทยได้ศึกษาเรียนรู้ให้เข้าใจเพื่อใช้เป็นหลักในการดำรงชีวิตอย่างพอดีพอประมาณ สมดุล และสร้างภูมิคุ้มกันภัยที่อาจเกิดขึ้นแก่ตนเองและครอบครัว แก่งานและสังคม

มิใช่การสอนที่ให้เอาเงินเป็นตัวตั้ง ไม่ใช่แค่เรื่องการค้าขาย เรื่องการทำมาหากิน
มิใช่การชวนถอยหลังกลับไปอยู่ในยุคโบราณที่ขาดแคลน
มิใช่การสอนให้คนหยุดพัฒนา หยุดกระตือรือร้น หยุดรับความรู้และเทคโนโลยี
มิใช่การสอนให้ทำทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถเพิ่มตัวเลขการเงินของตนเอง

เศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็นหลักที่ทุกคนทุกครอบครัว ทุกองค์กร และทุกชุมชน สามารถน้อมนำมาปฏิบัติได้ ด้วยการทวนกระแสกิเลสและความโลภ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายใน ภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง
3. **ภูมิคุ้มกัน** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

เงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
2. **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

[ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเหนือ]

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

ชื่อ-สกุล **นางตฤณศร สัมทับ**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชีวิตพอเพียง
ที่อยู่ 21 หมู่ที่ 12 บ้านดาดทองเจริญ
ตำบลอ่างทอง อำเภอเมือง
จังหวัดกำแพงเพชร 62000
โทรศัพท์ 08-1953—3204
กิจกรรมเด่น การปลูกปาล์มน้ำมัน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นางตฤณศร สัมทับ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ วิชาโทภาษาญี่ปุ่น จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. 2536 ได้เริ่มทำงานกับบริษัท อมากาซากิไพพ์ (ประเทศไทย) จำกัด จังหวัดชลบุรี และต่อมาเข้าทำงานบริษัทน้ำมัน หลังจากนั้นได้ทำงานกับกองบรรณาธิการนิตยสารด้านสื่อสารมวลชน และในที่สุดนางตฤณศร ได้ทำงาน เอ็นจีโอ เกี่ยวกับการส่งเสริมจริยธรรมให้กับเยาวชน แต่จากการทำงานในเมืองหลวงที่ทำให้สุขภาพอ่อนแอลง นางตฤณศร จึงได้ตัดสินใจกลับมาทำสวนที่จังหวัดกำแพงเพชรโดยการปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน พร้อมทั้งได้ปลูกผักสวนครัว อาทิ กล้วย พริก มะเขือ ฟัก และพืชล้มลุก เพื่อปลูกแซมเป็นการชดเชยรายได้ก่อนเก็บปาล์ม รวมทั้งปลูกไม้ยืนต้น เช่น มะม่วง ขนุน ยางนา สัก เป็นต้น ขุดสระเลี้ยงปลาแบบธรรมชาติ และปลูกข้าวปลอดสารพิษ ใช้ชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และใช้พื้นที่การเกษตรเป็นศูนย์เรียนรู้ชีวิตพอเพียง นางตฤณศรได้รับรางวัลชมเชยผลงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ปี พ.ศ. 2551 จากสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปัจจุบันครอบครัวนางตฤณศรสามารถดำเนินชีวิต ได้อย่างมีความสุข มีความมั่นคงอย่างยั่งยืน มีสุขภาพดี รวมทั้งได้รับการยอมรับจากชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางตฤณศร ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง**การปลูกปาล์มน้ำมัน** โดยนำปาล์มสายพันธุ์มาเลย์ยังกัมบิจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 145 ต้น มาปลูกเมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548 ขั้นตอนการปลูกเริ่มจากการเตรียมแปลงปลูก การไถปรับพื้นที่และวางแนวปลูก ส่วนพื้นที่ว่างปลูกพืชระยะสั้นแซม เช่น กล้วยและฟักทอง เป็นต้น เพื่อเสริมรายได้ โดยการบำรุงรักษาปาล์มน้ำมันนั้น จะทำการรองก้นหลุมก่อนปลูกด้วยปุ๋ยอินทรีย์

และปุ๋ยเคมี สูตร 0-3-0 ภายใน 2 ปีแรก ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ทุก 3 เดือน สำหรับปีที่ 3 จะใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์ทุก 4 เดือน และตั้งแต่ปีที่ 4 เป็นต้นไป ใส่ปุ๋ย 2 ช่วงคือ ต้นฝน และปลายฝน ส่วนการให้น้ำ ถ้ามีน้ำอุดมสมบูรณ์ สามารถให้น้ำได้ตลอดทั้งปี เพราะปาล์มเป็นพืชที่ต้องการน้ำมาก รวมทั้งสามารถเฉลี่ยให้ปุ๋ยในช่วงระยะเวลาที่ถี่ได้ (หากน้ำสมบูรณ์) การป้องกันโรคของปาล์มโดยใช้ราเขียว ซึ่งผลิตขึ้นเพื่อใช้เอง ควบคุมโรคคอเน่าในต้นปาล์ม สำหรับการกำจัดวัชพืช ทำได้โดยการตัดหญ้าเพื่อนำมาคลุมดิน รักษาความชุ่มชื้นให้ต้นปาล์ม เมื่อปาล์มอายุได้ 3 ปี สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จะทำการเก็บเกี่ยวทุกๆ 15-20 วัน และมีตัวแทนทำหน้าที่เป็นคนกลางมารับซื้อผลปาล์มสุกส่งโรงงานทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางตฤณศร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการตัดสินใจว่าควรปลูกพืชชนิดใดจึงจะเหมาะสมกับพื้นที่ และพืชชนิดใดสามารถปลูกร่วมกับพืชชนิดใดได้ โดยทำการวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาใช้ในการวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่ และเพื่อใช้ในการตอบโจทย์เป้าหมายในการทำการเกษตรของตนเอง นอกจากนี้ยังต้องทำการจดบันทึกการลงทุนในการทำการเกษตรไปพร้อมๆ กันอีกทางหนึ่งด้วย เพื่อให้ทราบถึงรายรับ-รายจ่าย และสามารถวางแผนการบริหารจัดการให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงานได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกปาล์มน้ำมัน
นางตฤณศร สัมทับ

	พื้นที่ 6 ไร่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 55 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 56 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปาล์มน้ำมัน	18,395 กก.	51,804.50	14,360 กก.	41,546.50
รวมรายได้		**51,804.50**		**41,546.50**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าชั่งน้ำหนัก		350.00		50.00
ค่าปุ๋ย		0.00		14,475.00
ค่าแรงงานตัดหญ้า		1,870.00		2,175.00
ค่าแรงงานแต่งกิ่ง		0.00		910.00
ค่าแรงงานตัดปาล์ม		15,780.00		10,122.00
ค่าขนส่ง		9,988.00		1,244.00
ค่าแรงงานรดน้ำปาล์ม		200.00		0.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**28,188.00**		**28,976.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**28,188.00**		**28,976.00**
กำไร (ขาดทุน)		**23,616.50**		**12,570.50**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**7,969.92**		**6,391.77**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**4,336.62**		**4,457.85**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,633.31**		**1,933.92**

ชื่อ-สกุล นางพรรณพิมล ปันคำ
ศูนย์ ศูนย์เกษตรกรรมยั่งยืน ตำบลศรีเมืองชุม
ที่อยู่ 59 หมู่ที่ 7 บ้านท่าศาลา ตำบลศรีเมืองชุม อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย 57130
โทรศัพท์ 08-1021-8253, 08-4169-1639, 0-5366-8016
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางพรรณพิมล ปันคำ ทำเกษตรเชิงเดี่ยว คือ การปลูกข้าว แต่ประสบปัญหาความไม่คุ้มทุน ด้วยราคาค่าปุ๋ยค่าสารเคมีสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ราคาผลผลิตตกต่ำ จึงไม่สามารถชำระเงินกู้คืนได้ เมื่อมองเห็นปัญหาแล้ว นางพรรณพิมล จึงเริ่มต้นแก้ปัญหาให้ตัวเองด้วยการทำบัญชีครัวเรือนลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เริ่มต้นเรียนรู้และลงมือทำการเกษตรแบบลดต้นทุน ไม่พึ่งพาสารเคมี ทำเกษตรอินทรีย์ จนกระทั่งปลดภาระหนี้สินได้สำเร็จ เนื่องจากนางพรรณพิมลมองเห็นว่าเพื่อนชาวเกษตรกรไทยอีกมากมายยังคงอยู่ในวังวนของความทุกข์จากการมีหนี้สินครัวเรือนสูงขึ้นจากการกู้หนี้นอกระบบ ขาดทักษะการทำมาหากิน ครอบครัวแตกแยก และมีสุขภาพที่ทรุดโทรมจากการทำเกษตรกรรมจากการใช้สารเคมีที่เข้มข้นเพื่อเพิ่มผลผลิต และยังส่งผลร้ายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค เมื่อปี พ.ศ. 2545 จึงตัดสินใจเปิดบ้านของตนเองเป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ชื่อ ศูนย์เกษตรกรรมยั่งยืนตำบลศรีเมืองชุม โดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ 14 ไร่ 1 งาน เป็นแปลงทฤษฎีใหม่ ทำการจัดทำแปลงเกษตรผสมผสาน เกษตรประณีต ปลูกข้าว เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ และสวนไม้ผล พร้อมทั้งชักชวน สนับสนุนให้เพื่อนเกษตรกรในชุมชน ได้มีโอกาสร่วมเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญอย่างจริงจัง นางพรรณพิมล ได้นำความรู้และภูมิปัญญาจากประสบการณ์ของตนเอง โดยเป็นวิทยากรด้านเกษตรกรรมธรรมชาติ จัดทำบัญชีครัวเรือนและบัญชีฟาร์ม จนทำให้เกษตรกรที่ตัดสินใจมุ่งสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง หมดหนี้สินและมีความสุขในการใช้ชีวิตประจำวันบนวิถีพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางพรรณพิมล ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง**การปลูกข้าว** ทำการปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง นาปีและนาปรัง โดยก่อนจะทำการปลูกข้าวต้องมีการเตรียมดินและน้ำให้พร้อม น้ำที่ใช้ต้องสะอาดปราศจากสารเคมีเจือปน และต้องมีการกำจัดวัชพืชด้วยน้ำหมักจุลินทรีย์ นอกจากนี้ ยังลดต้นทุนการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยการใช้จุลินทรีย์ดินระเบิด การใช้มูลสัตว์แทนปุ๋ยยูเรียคุมหน้าเทือก เพื่อทำการเตรียมธาตุอาหารให้ต้นข้าว ใช้จุลินทรีย์กำจัดวัชพืช กำจัดแมลง โดยใช้สารสกัดจากสะเดา กาแฟ สับปะรด หมักทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง เพื่อกำจัดเพลี้ยกระโดด เมื่อได้ผลผลิตข้าวจะนำไปจำหน่ายที่ศูนย์ขายส่งให้ลูกค้าแต่ละพื้นที่ในชุมชน สำหรับเคล็ดลับในการทำการเกษตร คือ ต้องมีการเอาใจใส่ดูแล บำรุงรักษา และการจัดการธาตุอาหารพืชเพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพมากขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางพรรณพิมล ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** คือ การไม่ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่ไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือย โดยเน้นการผลิตของอุปโภคบริโภคใช้เอง เช่น การปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคในครัวเรือน การทำยาสีฟัน สบู่ แชมพู น้ำยาซักผ้า และน้ำยาล้างจานใช้ในครัวเรือน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และมีเงินเก็บไว้ใช้จ่ายในยามที่จำเป็น

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นางพรรณพิมล ปันคำ

		พื้นที่ 4 ไร่			
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างเดือน พ.ค. 55 ถึงเดือน พ.ย. 55		ระหว่างเดือน พ.ค. 56 ถึงเดือน พ.ย. 56	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายข้าวสารแปรรูป (กก.ละ 80 บาท)		1,300 กก.	104,000.00	1,300 กก.	104,000.00
รวมรายได้			**104,000.00**		**104,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว ธัญสิริน		350 กก. (ได้รับสนับสนุนจาก สนง.เกษตรจังหวัด)	0.00	350 กก.ละ 6.62 บาท	2,317.00
ค่าไถ		500 บาท	2,000.00	500 บาท	2,000.00
ค่าจุลินทรีย์หน่อกล้วย (2 รอบ)		100 ลิตรละ 6 บาท	600.00	100 ลิตรละ 6 บาท	600.00
ค่าปุ๋ยเคมี สูตร 16-20-0		1 กระสอบ	890.00	1 กระสอบ	890.00
ค่าปุ๋ยเคมี สูตร 0-0-60		0.50 กระสอบ	750.00	1 กระสอบ	1,500.00
ค่าปุ๋ยเคมี สูตร 4-16-0		0.50 กระสอบ	430.00		
ค่าสมุนไพรปราบศัตรูพืชเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			892.67		892.67
ค่าแรงงานเกี่ยวข้าว		15 คน	1,500.00	15 คน	1,500.00
ค่าแรงงานนวดข้าว		400 ถังละ 3 บาท	1,200.00	400 ถังละ 3 บาท	1.200.00
ค่าจ้างสี (กก. ละ 3 บาท)		1,300 กก.ละ 3 บาท	3,900.00		0.00
ค่าจ้างบรรจุภัณฑ์ (กก. ละ 10 บาท)		1,300 กก.ละ 10 บาท	13,000.00		0.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ			300.00		300.00
ค่าแรงงานตนเอง					
- โยน (1 วัน)		5 คน	1,000.00	5 คน	1,000.00
- เตรียมดิน (1 วัน)			200.00		200.00
	รวมค่าใช้จ่าย		**26,662.67**		**12,399.67**
หัก ข้าวเปลือกเก็บไว้บริโภค		2,000 กก.ละ 6.62 บาท	13,240.00	2,000 กก.ละ 3.08 บาท	6,160.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**13,422.67**		**6,239.67**
กำไร (ขาดทุน)			**90,577.33**		**97,760.33**
	รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**26,000.00**		**26,000.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,355.67**		**1,559.92**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**22,644.33**		**24,440.08**

รายจ่ายสมุนไพรปราบศัตรูพืชเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		
- ปุ๋ยนมวัว	10 กก.	220.00 บาท
- น้ำตาลทรายแดง	4 กก.	228.00 บาท
- ไข่ไก่สด (เบอร์ 1,2)	10 แผง	1,050.00 บาท
- กากน้ำตาล	30 กก.	450.00 บาท
- แอลกอฮอล์	10 ขวด	360.00 บาท
- น้ำส้มสายชู	10 ขวด	370.00 บาท
เฉลี่ยต่อรอบการผลิต		**2,678.00 บาท**
		3 รอบ
		892.67 บาท/รอบ

หมายเหตุ *จำนวนข้าวเปลือกทั้งสิ้น 4,030 กิโลกรัม เก็บไว้บริโภค 2,000 กิโลกรัม*
คงเหลือ 2,030 กิโลกรัม แปรรูปเป็นข้าวสารได้ 1,300 กิโลกรัม
สมุนไพรปราบศัตรูพืช สามารถนำมาใช้ได้ทั้งนาปี นาปรัง และพืชผักสวนครัวตลอดทั้งปี

ชื่อ-สกุล **นางทองดี โพธิยอง**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้สานสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 28 หมู่ที่ 4 ตำบลดอนแก้ว อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 50140
โทรศัพท์ 08-9555-2345, 0-5342-8306
กิจกรรมเด่น การปลูกลำไย

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางทองดี โพธิยอง ประกอบอาชีพปลูกข้าว ทำสวน โดยใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมีกำจัดแมลงมาตลอด ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง และสารเคมีก็ยังมีผลต่อสุขภาพอีกด้วย ทำให้นางทองดี หันกลับมามองวิถีชีวิตที่ผ่านมาว่าประสบปัญหาในด้านต่างๆ จึงเกิดแนวคิดที่จะทำการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการพึ่งพาตนเอง ทำการปลูกพืชผักสวนครัว และปลูกลำไย โดยเน้นการทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี เน้นในเรื่องการลดต้นทุน การดูแลรักษาสุขภาพ โดยหันมาใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ และน้ำหมักชีวภาพแทน นอกจากนี้ยังนำสมุนไพรมาแปรรูปเป็นผงชูรส ทำน้ำเต้าหู้ถั่วพู เป็นต้น ในเรื่องพลังงานได้ทำการเผาถ่านที่มีคุณภาพ และได้น้ำส้มควันไม้เพื่อนำมาใช้กับแปลงเกษตรของตนเอง หลังจากทำการปรับเปลี่ยนวิถีการทำการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิตแล้ว พบว่ามีสุขภาพดีขึ้น สามารถลดต้นทุนได้มาก สภาพแวดล้อมรอบๆ ที่อยู่อาศัยกลับฟื้นคืนสู่สภาพเดิม ผลผลิตที่ได้ปลอดภัย และการนำผลผลิตที่ได้ออกไปจำหน่ายในชุมชนด้วยตนเอง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ไม่เกิดการกดราคาหรือถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมทั้งนางทองดี ยังให้ความสำคัญแก่ชุมชน ก่อให้เกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มอาชีพ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทั้งยังได้จัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน สร้างเครือข่ายทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อีกด้วย

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางทองดี ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง**การปลูกลำไย** โดยเริ่มแรกจะทำการเตรียมดิน โดยเติมปุ๋ยหมักลงในดิน ส่วนการให้น้ำในช่วงเริ่มปลูกจะให้น้ำ 7 วันต่อ 1 ครั้ง เมื่อลำไยเจริญเติบโต จึงลดน้ำเหลือเดือนละ 1 ครั้ง จนเหลือเพียงปีละ 1-2 ครั้ง ลำไยแต่ละสายพันธุ์ มีระยะเวลาในการปลูกที่แตกต่างกัน จึงจะทำให้ผลลำไยกรอบและมีรสหวาน เช่น ลำไยสายพันธุ์อีดอจะเริ่ม ปลูกตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม ลำไยพันธุ์แห้วจะเริ่มปลูกในเดือนสิงหาคม ลำไยพันธุ์เบี้ยวเขียวจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนสิงหาคมถึงเดือนตุลาคม สำหรับการปรับปรุงบำรุงดินหลังจากเก็บเกี่ยวลำไยแล้วจะใส่ปุ๋ยหมักโรยในร่องหลุมและให้น้ำ เมื่อลำไยเริ่มแทงช่อในช่วงเดือนมกราคม จึงทำการให้ปุ๋ยหมักอีกครั้ง ซึ่งอาจเพิ่มอาหารเสริมอย่างอื่นผสมได้ นอกจากนี้ยังใช้จุลินทรีย์ทำน้ำหมักชีวภาพ ทำน้ำหมักไล่แมลงโดยใช้บอระเพ็ด เมล็ดสะเดา ข่า ตะไคร้หอม และอาจมีพืชสมุนไพรอื่นที่สามารถฆ่าแมลงนำลงไปหมักกับจุลินทรีย์ด้วย สำหรับผลผลิตลำไยที่เก็บเกี่ยวมาแล้ว มีตัวแทนจากตลาดกลาง ลำไยมารับซื้อ หากเป็นลำไยเกรดดีจะนำส่งออกขายไปยังต่างประเทศ อาทิ ประเทศเวียดนาม เป็นต้น สุดท้ายเคล็ดลับสำคัญในการปลูกลำไย คือ ต้องดูแลและเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางทองดี ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** คือ การจะทำอะไรสักอย่าง ต้องมีการวางแผน และทำให้พอเหมาะกับกำลังตนเอง ว่าตนเองทำได้มากน้อยเพียงใด จะผลิตเท่าใดที่ไม่ทำให้ผลผลิตล้นตลาด เพื่อเป็นการไม่เบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น นอกจากนี้ยังมีเงื่อนไขสำคัญในการทำการเกษตร คือ การมีคุณธรรม หากมีคุณธรรมในการทำงาน จะทำให้การทำเกษตรของตนเองไปในทางที่ถูกที่ควร แต่ในทางกลับกัน หากไม่มีคุณธรรมในการทำงานก็จะส่งผลเสียต่อการทำเกษตรของตนเอง และก่อให้เกิดความเสียหายได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกลำไย
นางทองดี โพธิยอง

	พื้นที่ 2 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 55 ถึงวันที่ 30 ก.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 56 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลำไย	1,000 กก. (20 บาท/กก.)	20,000.00	1,200 กก. (10 บาท/กก.)	12,000.00
รวมรายได้		**20,000.00**		**12,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ย	750 กก.	3,000.00	750 กก.	3,000.00
ค่าแรงกำจัดหญ้า	4 วัน	1,000.00	4 วัน	1,000.00
ค่าแรงเก็บลำไย	12 วัน	3,000.00	7 วัน	2,000.00
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	27 ลิตร	1,000.00	28 ลิตร	1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**11,000.00**		**10,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**9,000.00**		**2,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**10,000.00**		**6,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,500.00**		**5,000.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,500.00**		**1,000.00**

ชื่อ-สกุล นางสาวประทุม สุริยา
ศูนย์ ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่ สวนครูประทุม
ที่อยู่ 236 หมู่ที่ 2 บ้านสันป่ายาง ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ 50330
โทรศัพท์ 08-9264-4189, 0-5393-9099
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางสาวประทุม สุริยา ประกอบอาชีพเป็นครูสอนวิชาเคมี ที่โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ และลาออกมาทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เมื่อปี พ.ศ. 2540 และเป็นวิทยากรในรายการ “มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พบประชาชน” ในช่วงรับราชการนางสาวประทุมได้เสนองานวิจัยกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบเกษตรกรไทยและเกษตรกรในทวีปยุโรป ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรในทวีปยุโรปไม่มีหนี้สินและมีวินัยในการใช้จ่ายเงิน ส่วนเกษตรกรของไทยทำการเกษตรอย่างไม่เป็นระบบมีหนี้สิน นางสาวประทุมจึงน้อมนำพระราชดำรัสเกษตรทฤษฎีใหม่มาทดลองทำจริงในพื้นที่ของตนเอง เริ่มจากการขุดสระทำถนนรอบขอบแปลง แต่ยังทำการเกษตรเคมีอยู่ และได้ทำบัญชี รับ-จ่ายในครัวเรือนควบคู่ไปด้วยเมื่อเห็นรายรับ-รายจ่าย ทำให้รู้ว่าการที่ชาวนาขาดทุนเป็นเช่นไร ถ้ายังคงใช้สารเคมีอยู่คงไปไม่รอดแน่ จึงตัดสินใจทำสวนเกษตรทฤษฎีใหม่ในเชิงชีวนิเวศและชีวบำบัด โดยใช้ ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ฮอร์โมนจากพืช และใช้วัสดุภายในท้องถิ่นมาปรับปรุงบำรุงดิน จัดระบบสิ่งแวดล้อมให้สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์มีความเกื้อกูลกัน ทำระบบบัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน และจัดระบบน้ำ เมื่อประสบความสำเร็จจากการทำการเกษตรดังกล่าวได้เผยแพร่องค์ความรู้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ที่มาศึกษาเรียนรู้โดยไม่หวังผลตอบแทน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางสาวประทุม ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง**การปลูกข้าว** แนวทางการทำการเกษตรของนางสาวประทุม จะไม่ใช้สารเคมี โดยนางสาวประทุม เรียกแนวทางดังกล่าวว่า “สวนชีวนิเวศชีวบำบัด” คือใช้สิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์มาเกื้อกูลกัน โดยในสวนรอบนอกปลูกต้นสะเดา ใต้ต้นสะเดาเป็นตะไคร้หอม มะแว้งขม รอบขอบนาจะปลูกมะนาวน้ำหอม ข้าวในนามี 11 สายพันธุ์ จะมีข้าวตระกูลมะลิ 4 สายพันธุ์ คือ มะลิขาว มะลิมันปู มะลิกุหลาบแดง และมะลิหอมนิล ข้าวพันธุ์ พื้นเมืองอีก 4 สายพันธุ์ คือ ข้าวเทา ข้าวอิแหล่งส้ม ข้าวสามกษัตริย์ และข้าวเหนียวดำ นอกจากนี้ก็มีข้าวธรรมดาอีก 2 สายพันธุ์ คือ ข้าวเหนียวเขี้ยวงู และข้าว กข 6 นางสาวประทุม ปลูกสะเดารอบขอบนาเพื่อป้องกันแมลง และนำมาทำเป็นน้ำหมักไล่แมลง เมล็ดสะเดาใช้ทำเป็นยาไล่แมลงได้ สำหรับการปลูกตะไคร้หอมใต้ต้นสะเดานั้น เพื่อช่วยไล่แมลงเช่นเดียวกัน นอกจากการปลูกพืชที่แมลงไม่ชอบดังกล่าวแล้ว ยังใช้สัตว์ป้องกันกำจัดกันเองอีกด้วย โดยจะมีตัวห้ำ ตัวเบียน เมื่อแมลงวันทองหลงเข้าไปก็จะมีตัวเบียนตัวคล้ายต่อคอยขย้ำแมลงวันทอง ส่วนปุ๋ยจะเป็นปุ๋ยที่มาจากสิ่งมีชีวิต คือ พืชตระกูลถั่ว หรือทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุ เช่น ก่อนที่จะปลูกข้าวก็จะปลูกพืชตระกูลถั่วก่อนเป็นการตัดวงจรชีวิตและกำจัดโรคพืชด้วย โดยใช้เวลาในการปลูกประมาณ 25-30 วัน จะทำการตัดต้นถั่วแล้วสับกลบลงไปในดินเป็นการเพิ่มธาตุไนโตรเจน นางสาวประทุมยังทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้กากถั่วเหลือง รำข้าว แกลบดำ และแกลบหยาบ สำหรับวิธีปรับปรุงดินของนางสาวประทุมนั้น เกษตรกร

ที่ไม่มีความรู้หรือไม่มีประสบการณ์ก็สามารถทำเองได้ คือ ช่วงเตรียมดินจะใช้การล่อเชื้อจากสิ่งที่ต้องการจะปลูก เช่น หากต้องการปลูกข้าว ก็ใช้การล่อเชื้อจากต้นข้าว วิธีการคือ หลังจากที่เกี่ยวข้าวแล้วจะมีตอซังที่ยังสดอยู่ ช่วงเวลาประมาณตี 3 ตี 4 จะเกี่ยวต้นข้าวมามัด จากนั้นก็จะใช้ข้าวเหนียวที่อุ่นๆ ประคบตรงแผลรอยตัด ใช้ถุงหุ้มทิ้งไว้ 1 วัน 1 คืน เมื่อเปิดออกมาจะมีเชื้อสีขาวอยู่ เป็นจุลินทรีย์ที่มีภูมิต้านทานจากข้าว ในกรณีที่จะนำไปใช้ในพืช จะเอาจากกล้วยหรือขุยไผ่ มาทำการล่อเชื้อเพื่อที่จะทำเป็นหัวเชื้อ โดยกล้วยจะเอาหน่อกล้วยมาแล้วหุ้มด้วยข้าว แต่ขุยไผ่จะขุดดินที่ใต้ต้นไผ่เอามาทำเป็นหัวเชื้อ ส่วนดินในนานั้น นางสาวประทุม ก็มีเทคนิคง่ายๆ คือ ปลูกมะนาวน้ำหอม 40 ต้น รอบคันนาช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ผลมะนาวแก่ก็จะร่วงลงในนา ซึ่งจะเป็นการช่วยปรับค่า pH ได้ประมาณ 6.2 ดังนั้นข้าวจึงไม่เป็นโรค ไม่มีแมลงรบกวน และที่สำคัญน้ำมะนาวนี้เมื่อแช่ในน้ำนานๆ จะมีกลูโคสทำให้ข้าวมีน้ำตาลกลูโคส ดังนั้นข้าวในนาของที่นี่จะหวานกว่าข้าวที่อื่นๆ วิธีนี้เป็นการให้ความหวานตามธรรมชาติ จุดเด่นของสวนชีวนิเวศน์ชีวบำบัด อีกอย่างคือ ระบบน้ำ ซึ่งการใช้ระบบน้ำโดยทั่วไปเกษตรกรรายอื่นจะเอาน้ำมาเก็บไว้ แต่ที่สวนของนางสาวประทุมก่อนที่จะเอาน้ำจากแม่น้ำมาใช้จะทำการดักตะกอนก่อนเพื่อจับสารเคมีเบื้องต้น หลักของการทำการเกษตรอินทรีย์โดยทั่วไปจะมุ่งเน้นการลดใช้สารเคมีสังเคราะห์ และมองข้ามการจัดการน้ำและสิ่งแวดล้อม น้ำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของพืชและสัตว์ที่ไหลมาในแม่น้ำลำคลอง จะมีสารอินทรีย์และสารอนินทรีย์เจือปน โดยเฉพาะดินโคลน สารเคมีดินโคลนจะมีผลกระทบต่อผืนดินส่วนหน้าและทำให้คลองหรือสระน้ำตื้นเขิน ต้องทำการขุดลอกบ่อยครั้ง เพื่อทำให้น้ำไหลไปได้สะดวก นางสาวประทุมมีวิธีการจัดการน้ำคือ ก่อนจะนำน้ำเข้าร่องน้ำในสวนจะทำหลุมดักไว้ทุกระยะ 8 เมตร จะมี 1 ช่อง ที่จะขุดหลุมลึกลงไปประมาณ 50 เซนติเมตร ด้านข้างของร่องหลุมลึก 2 ข้าง ให้ก่ออิฐมอญให้สูงกว่าน้ำไหลผ่าน น้ำที่ผ่านหลุมจะทำให้ดินโคลนตกตะกอน พืชชั้นต่ำที่เกาะอิฐมอญจะดูดสารเคมีไว้บางส่วน จนกระทั่งหลุมสุดท้ายน้ำจะใส สารเคมีจะลดลงตะกอนที่ตกในหลุมสามารถตักออกได้ง่าย ทำให้การสะสมของตะกอนในนาหรือสระน้ำลดลง ไม่ตื้นเขิน วัตถุประสงค์ของการกักน้ำด้วยระบบนี้ คือ ไม่ต้องเสียเงินขุดลอกนาบ่อยๆ เมื่อตะกอนตกลงที่หลุมก็ตักออกจากหลุม ซึ่งสะดวกกว่าการไปขุดลอกออกจากท้องนา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางสาวประทุม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** นางสาวประทุม ต้องการพิสูจน์ให้ผู้คนในสังคมไทยเห็นว่า เกษตรกรสามารถปราศจากหนี้สินและรวยได้ ดังนั้นจึงหาทางลดต้นทุนและเพิ่มรายได้อยู่ตลอด อย่างเช่น ซื้อเครื่องทำข้าวกล้องมาสีเองแทนที่จะขายข้าวเปลือกให้โรงสีในราคาถูก ราคาเพียงกิโลกรัมละ 12 บาทเท่านั้น แต่พอมาสีเพื่อจำหน่ายเอง จำหน่ายได้ถึงกิโลกรัมละ 40 บาท ที่สำคัญผลิตไม่พอขาย ต้องสร้างเครือข่ายขึ้นมา และที่ผ่านมานางสาวประทุม ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สำเร็จได้ด้วยการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในครัวเรือน เพราะสามารถรู้ต้นทุนในการผลิตและรู้ยอดขายเพื่อจะลดต้นทุนและสามารถนำมาต่อยอดเพิ่มมูลค่าได้ โดยใช้แรงงานในครอบครัวทั้งหมด นอกจากนี้ยังแบ่งพื้นที่ที่อยู่อาศัยเลี้ยงสัตว์ โดยการเลี้ยงไก่แจ้ ขายไข่ปีหนึ่งได้เกือบแสนบาท ปลาที่อยู่ในสระและที่อยู่ในนาข้าวปีหนึ่งขายได้เงินเกินแสน ส่วนในแปลงเกษตรมี 5 กิจกรรม คือ นาข้าว ถั่วเหลือง ไม้ผล ปลา และไก่ รวมสร้างรายได้เกินห้าแสนบาท สำหรับไม้ผลมีตั้งแต่ไม้พื้นเมือง เช่น มะหนอด มะแขวน ลำไย ลิ้นจี่ มะขาม ไม้สากลเป็นไม้เมืองหนาว เช่น ลูกพลับ อะโวคาโด ทุกวันจะมีรายได้ถัวเฉลี่ยประมาณ 700 บาท โดยมีหลักสำคัญ คือ จะต้องรู้จักการทำแผนต้องทำโครงการทั้งระยะสั้นและระยะยาวไม่ใช่ปรับเปลี่ยนไปเรื่อย จะทำอะไรต้องมีความรู้จริงในเรื่องนั้นๆ ต้องมีการจดบันทึกในกิจกรรมที่ทำว่าวันนี้เป็นอย่างไร มีปัญหาตรงไหน จะแก้ไขอย่างไร ข้อสำคัญต้องทำบัญชีต้องรับรู้ในเรื่องของการลงทุน ต้องมีความอดทน ซึ่งการทำการเกษตรนั้นจะได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติอยู่เสมอ เกษตรกรต้องเข้มแข็ง อดทน และเอาใจใส่ทุกขั้นตอน

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นางสาวประทุม สุริยา

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 มิ.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 มิ.ย. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวกล้อง	8,400 กก. (50 บาท/กก.)	420,000.00	8,800 กก. (60 บาท/กก.)	528,000.00
นมจมูกข้าว		50,000.00		70,000.00
รวมรายได้		**470,000.00**		**598,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเมล็ดพันธุ์ (ของตนเอง)	50 กก.	1,500.00	50 กก.	2,000.00
ค่ากากน้ำตาล	100 กก.	2,000.00	80 กก.	1,600.00
ค่าเกลือสมุทรดำ	50 กก.	90.00	100 กก.	200.00
ค่าน้ำมันเบนซิน	50 ลิตร	2,000.00	70 ลิตร	2,800.00
ค่าน้ำเมี้ยง	4 กก.	400.00	5 กก.	500.00
ค่าถุงบรรจุข้าวกล้อง	20 กก.	2,000.00	30 กก.	3,500.00
ค่าแรงงาน (200 บาท)	20 วัน	4,000.00	24 วัน	7,200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		10,000.00		15,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**21,990.00**		**33,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ	น้ำเมี้ยง 1 กก.	100.00	(เกลือ+น้ำเมี้ยง)	150.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**21,890.00**		**33,150.00**
กำไร (ขาดทุน)		**448,110.00**		**564,850.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**58,750.00**		**74,750.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,736.25**		**4,143.75**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**56,013.75**		**70,606.25**

ชื่อ-สกุล **นายสุพจน์ โคมณี**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 9 หมู่ที่ 6 ตำบลหนองกระเจา
อำเภอชุมแสง
จังหวัดนครสวรรค์ 60120
โทรศัพท์ 08-1041-0911
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายสุพจน์ โคมณี สืบทอดการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเชิงเดี่ยวจากบิดามารดา คือ ปลูกข้าวและทำไร่ข้าวโพดโดยใช้หลักพึ่งพาธรรมชาติ แต่ด้วยฤดูกาลที่ไม่แน่นอน บางปีน้ำหลากบางปีน้ำแล้ง การเพาะปลูกจึงไม่ประสบความสำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. 2536 มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมการทำเกษตรผสมผสานของจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อเรียนรู้แล้วนายสุพจน์ได้ปรับเปลี่ยนทัศนคติและวิธีการทำการเกษตรกรรมจากที่เน้นเรื่องปริมาณผลผลิตเพื่อการค้าขายมาเป็นแบบพึ่งตนเองเพื่อบริโภคในครัวเรือน จากนั้นในปี พ.ศ. 2539 ได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อนำมาฟื้นฟูพื้นที่เพาะปลูก และริเริ่มทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซื้อที่ดินเพิ่มอีก 20 ไร่ แบ่งสัดส่วนพื้นที่เป็น 30-30-30-10 หรือนาข้าว 6 ไร่ น้ำ 6 ไร่ ไม้ผล 6 ไร่ ที่อยู่อาศัย พืชผักสวนครัว และเลี้ยงสัตว์ 2 ไร่ ตั้งแต่นั้นมาชีวิตครอบครัวเริ่มดีขึ้น มีผลผลิตเพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนที่เหลือสามารถนำไปจำหน่ายได้จนสามารถใช้หนี้สินที่กู้ยืมมาหมดภายใน 4 ปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุพจน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** โดยมีพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมทั้งหมด 58 ไร่ ทำการปลูกข้าวไรซ์เบอร์รี่ และข้าวหอมปทุมในระบบอินทรีย์ โดยใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนในการผลิตและปลอดภัยต่อผู้บริโภค สำหรับการปลูกข้าวใช้วิธีตีตารางเพื่อปักดำข้าวในแปลงนาเพื่อให้มีช่องห่างและระยะที่พอดี เพื่อให้ปลาที่เลี้ยงในนาสามารถหากินได้ง่าย โดยจะปล่อยปลาประมาณ 500-800 ตัวต่อไร่ สำหรับน้ำที่ใช้ในการทำนาจะเป็นน้ำบาดาลซึ่งมีสนิมเหล็กที่เป็นอันตรายต่อพืช จึงต้องทำให้ตกตะกอนเสียก่อน โดยการสูบน้ำแล้วนำมาพักไว้ในบ่อและทำทางน้ำให้น้ำไหลและม้วนตัวเป็นระยะทาง 200 เมตร เพื่อให้สนิมเหล็กตกตะกอน นอกจากนี้ยังทำทางน้ำให้ผ่านเล้าไก่ทำให้ในน้ำมีขี้ไก่เข้ามาผสมเป็นการเพิ่มธาตุอาหารในน้ำไปในตัว ต่อจากนั้นก็ปล่อยน้ำให้ไหลไปยังโรงสูบน้ำเพื่อทำการสูบน้ำเข้าแปลงนาที่แบ่งออกเป็นแปลงนาย่อย 8 แปลง ผลผลิตส่วนที่เหลือจากการสีข้าวจะนำมาใช้ประโยชน์ต่อ เช่น รำข้าวนำมาเป็นอาหารให้ไก่และเป็ด ส่วนแกลบสามารถนำมาปูในเล้าไก่ โดยแกลบที่ได้หลังจากปูในเล้าไก่เสร็จแล้วสามารถนำไปเป็นปุ๋ยเพื่อบำรุงต้นไม้ต่อไป นายสุพจน์เน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่อย่างคุ้มค่ามากที่สุด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุพจน์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** ที่ไม่มุ่งเน้นปริมาณในการปลูกข้าว แต่มุ่งเน้นความพอดีและคุณภาพในการทำการเกษตรและการดำเนินชีวิตให้พอเพียง พอเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญในเรื่องการบริหารจัดการ การพัฒนาความรู้ของตนเองตลอดเวลา และดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของตนเองไม่ให้คนรอบข้างและชุมชนได้รับความเดือดร้อน รวมทั้งมีการแบ่งปันกันภายในชุมชนอีกด้วย

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าววอินทรีย์
นายสุพจน์ โคมณี

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ธ.ค. 56 ถึงวันที่ 1 เม.ย 57		ระหว่างวันที่ 15 พ.ค.57 ถึงวันที่ 15 ก.ย.57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายพันธุ์ข้าวเปลือก	5.6 ตัน	280,000.00	4.8 ตัน	201,600.00
รวมรายได้		**280,000.00**		**201,600.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าดำนา		12,000.00		12,000.00
ค่าถอนหญ้า (3รอบ)		14,400.00		1,400.00
ค่าเกี่ยวข้าว		12,000.00		12,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		6,400.00		6,400.00
ค่าพันธุ์ข้าว		1,600.00		1,600.00
ค่าสูบน้ำ(ค่าน้ำมัน)		4,000.00		6,400.00
ค่าน้ำหมักฮอร์โมน		800.00		800.00
ค่านวดข้าว		7,200.00		7,200.00
ค่าไฟฟ้า		1,600.00		1,600.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		5,600.00		5,600.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (รวมค่าไถ,ค่าย่ำ,ค่าหว่าน)		1,000.00		1,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		6,000.00		6,000.00
ซื้อเครื่องสูบน้ำ ราคา 60,000บาท / 10 ปี=6,000				
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**72,600.00**		**62,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**72,600.00**		**62,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**207,400.00**		**139,600.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**35,000.00**		**25,200.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,075.00**		**7,750.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**25,925.00**		**17,450.00**

ชื่อ-สกุล นายชูศักดิ์ หาดพรม
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้บ้านแสงเทียน
ที่อยู่ 118 หมู่ที่ 1 บ้านหาดเค็ด ตำบลเมืองจัง อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน 55000
โทรศัพท์ 08-9191-4668, 0-5468-4578
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิตสู่... แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายชูศักดิ์ หาดพรม ทำอาชีพเกษตรกรรมโดยปลูกข้าวโพดซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว รวมทั้งเป็นผู้รับซื้อข้าวโพดเพื่อขายต่อพ่อค้าคนกลาง รูปแบบการปลูกข้าวโพดสมัยนั้นจะใช้สารเคมี ยาฆ่าหญ้า และยาฆ่าแมลง ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง เมื่อประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำและปัญหาภัยแล้ง จึงขาดทุนในที่สุด และก่อให้เกิดหนี้สินเป็นจำนวนมาก จึงตัดสินใจเลิกปลูกข้าวโพดหันมาดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยเริ่มคิดถึงการพึ่งพาตนเอง เลิกใช้สารเคมี ทำการอนุรักษ์ดิน ไม่ไถหน้าดิน ปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน และไม่เผาทำลายวัชพืช แต่จะใช้เศษพืชและวัชพืชคลุมดินไว้เพื่อให้เกิดความชุ่มชื้น ทำการปราบวัชพืชโดยวิธีการทางชีวภาพ คือการปลูกพืชแบบผสมผสาน การจัดสัดส่วนอย่างเหมาะสม เพื่อให้มีความสมดุล และเกิดประโยชน์สูงสุด นายชูศักดิ์ ได้ใช้พื้นที่การเกษตรของตนเองเพื่อจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ของเครือข่ายสภาผู้นำชุมชนในชื่อ “กลุ่มเกษตรกรรมทางเลือก” โดยก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2535 มีสมาชิกประมาณ 10 คน และได้ทำการขยายกลุ่มออกไปยังอำเภอต่างๆ จนมีสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2539 ได้ก่อตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้บ้านแสงเทียน เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไปที่สนใจ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายชูศักดิ์ ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง**เกษตรผสมผสาน** นายชูศักดิ์ได้ปลูกไม้ผลที่หลากหลายพันธุ์ผสมผสานกันภายในแปลง ปลูกไม้หลากหลายชั้น เช่น ไม้ชั้นบน ชั้นกลาง และชั้นล่าง เป็นการสร้างประโยชน์ที่หลากหลาย ทั้งการป้องกันลม เป็นไม้ใช้สอยก่อสร้างบ้านเรือน และสร้างความสมดุลในระบบนิเวศ ไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ กระท้อน ลิ้นจี่ มะม่วง มะนาว ลำไย และได้ขุดบ่อน้ำเพื่อเลี้ยงปลาซึ่งสามารถนำน้ำในบ่อไปใช้ในพื้นที่เกษตรได้เป็นอย่างดี นายชูศักดิ์ ทำการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมีโดยใช้น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก เพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน ใช้ฮอร์โมนฉีดพ่น เพื่อเป็นการให้อาหารทางใบแก่ไม้ผล และใช้น้ำส้มควันไม้เพื่อฉีดพ่นขับไล่แมลงในสวนผลไม้ ซึ่งพบว่าได้ผลดี ไม่มีแมลงมารบกวน นอกจากนี้นายชูศักดิ์ ได้ทำการเพาะเห็ด เลี้ยงสัตว์ และผลิตอาหารสัตว์โดยภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลิตน้ำยาเอนกประสงค์ แปรรูปอาหารจากผลผลิตทางการเกษตรที่เหลือจากการจำหน่าย และปลูกพืชผักสวนครัวไว้รอบๆ ต้นมะนาว กิจกรรมเกษตรผสมผสานดังกล่าว สร้างรายได้ให้แก่นายชูศักดิ์ และครอบครัวอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายชูศักดิ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ มีกิจกรรมทางการเกษตรที่หลากหลาย ทำให้ไม่มีความเสี่ยงต่อความแปรปรวนของราคาผลผลิต รวมทั้งมีการจัดการที่ดีในทุกๆ กิจกรรม เช่น การปลูกมะนาวที่ไม่ต้องกังวลเกี่ยวกับเรื่องการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากมีการจัดการน้ำที่ดี มีน้ำกักเก็บไว้เพียงพอตลอดทั้งปี ในกรณีที่มะนาวราคาตกต่ำหรือล้นตลาดสามารถนำผลผลิตทางการเกษตรอื่นไปจำหน่ายได้ ถือเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเองและครอบครัว

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายชูศักดิ์ หาดพรม

	พื้นที่ 23 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกระท้อน	1,500 กก.	30,000.00	1,500 กก.	30,000.00
ขายลิ้นจี่	6,000 กก.	132,000.00	6,000 กก.	132,000.00
ขายมะม่วง	8,000 กก.	120,000.00	8,000 กก.	120,000.00
ขายมะนาว	25 กก.	2,000.00	25 กก.	2,000.00
ขายลำไย	4,000 กก.	60,000.00	4,000 กก.	60,000.00
รวมรายได้		**344,000.00**		**344,000.00**
หัก ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย				
ค่าแรงงาน		50,000.00		50,000.00
ค่าเก็บผลไม้		10,000.00		10,000.00
ค่าน้ำมัน		10,000.00		10,000.00
ค่าฮอร์โมน		2,000.00		2,000.00
ค่าสารราด		4,000.00		4,000.00
ค่าปุ๋ยหมัก		1,000.00		1,000.00
ค่าถุงห่อผลไม้		1,000.00		1,000.00
ค่าซ่อมบำรุงอุปกรณ์		20,000.00		20,000.00
ค่าแรงงานตัวเอง		52,500.00		52,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**150,500.00**		**150,500.00**
กำไร (ขาดทุน)		**193,500.00**		**193,500.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**14,956.52**		**14,956.52**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**6,543.47**		**6,543.47**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**8,413.04**		**8,413.04**

ชื่อ-สกุล นางดวงเดือน ขัติยเนตร
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพ
ที่อยู่ 327 หมู่ที่ 7 ตำบลกองควาย อำเภอเมือง จังหวัดน่าน 55000
โทรศัพท์ 08-1764-1120, 0-5469-2117
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นางดวงเดือน ขัติยเนตร ทำงานในตำแหน่งผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเวียงสา จำกัด เคยเป็นสมาชิกสภาเกษตรกร เป็นอาสาสมัครเกษตร เป็นที่ปรึกษานายกเทศมนตรี เป็นรองประธานหอการค้า และจากการที่ทำงานร่วมกับเกษตรกรมาโดยตลอด ทำให้ทราบถึงปัญหาในการประกอบอาชีพของเกษตรกร และทราบว่าการช่วยเหลือเกษตรกรที่ดีที่สุด คือ ต้องสร้างวิธีคิดให้กับเกษตรกร และฝึกปฏิบัติจนสามารถนำกลับไปใช้ได้จริง จึงได้ก่อตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพขึ้น เป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรธรรมชาติ และเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านสหกรณ์ เป็นเครือข่ายของสหกรณ์การเกษตรเวียงสา จำกัด เพื่อใช้เป็นสถานที่ฝึกอบรมของสมาชิกสหกรณ์ เกษตรกรทั่วไป ตลอดจนผู้สนใจ โดยเน้นการทำการเกษตรแบบพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ขยายโอกาส รู้จักช่วยเหลือตนเอง ชุมชน และสังคม รู้จักการให้ การเสียสละ สอนให้คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอยู่บนพื้นฐานของหลักธรรมทางสายกลาง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนสามอาชีพเป็นศูนย์กลางถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป มุ่งให้เกษตรกรสามารถปรับเปลี่ยนศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต จนสามารถพึ่งพาตนเองและนำพาตนเอง รวมทั้งครอบครัวให้บรรเทาและหลุดพ้นจากความยากจน และดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความพอเพียงตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางดวงเดือน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง**เกษตรผสมผสาน** มีการขุดสระน้ำบ่อน้ำ เนื่องจากพื้นดินส่วนมากเป็นดินเหนียว ดินลูกรัง จึงมีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้สภาพของดินดีขึ้น มีการทำน้ำจุลินทรีย์ท้องถิ่นโดยใช้วัสดุในท้องถิ่นและการขยายหัวเชื้อ มีการสอนเทคนิคการทำนาข้าวโดยใช้จุลินทรีย์ท้องถิ่นและการใช้จุลินทรีย์เพื่อการเกษตร การผลิตปุ๋ยสะอาด การปลูกไม้ผล เช่น มะนาว มะขามลำไย เป็นต้น และปลูกไม้ยืนต้น เช่น ยางพารา เป็นต้น รวมถึง การปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด กล้วย การปลูกผักถุง เป็นต้น นอกจากนี้ในพื้นที่ยังมีการทำปศุสัตว์ ได้แก่ เลี้ยงหมูป่า หมูพื้นบ้าน การประมง ได้แก่ เลี้ยงกบ ปลานิล ปลาดุก ปลาหมอ มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และขยะวิทยาโดยวิธีการกำจัดขยะสดหรือขยะเปียกให้สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่อย่างมีคุณค่า การจัดทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน การทำเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งเป็นระบบเกษตรกรรมดั้งเดิมที่มีการผสมผสานกลมกลืน และเกื้อกูลซึ่งกันและกันตามวิถีธรรมชาติ การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายๆ อย่างรวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นา เช่น ดิน น้ำ และแสงแดดอย่างเหมาะสมเกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความสมดุลของสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติด้วย ทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ผลผลิตที่ได้เพื่อบริโภค และเพื่อใช้ในครัวเรือน ถ้ามีเหลือก็สามารถจำหน่ายเป็นรายได้ให้กับครอบครัว สามารถลดความเสี่ยงในด้านความแปรปรวนของสภาพแวดล้อมที่เกิดจากการระบาดของศัตรูพืช ความไม่แน่นอนของราคาผลผลิต การทำการเกษตรแบบผสมผสานจะทำให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้โดยไม่จำเป็นต้องกู้ยืมเงินมาลงทุนเมื่อราคาพืชผลตกต่ำทำให้เกิดหนี้สิน เกษตรกรสามารถนำเอาปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยไม่เสียเงินเสียทองซื้อมา การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ทำให้เกษตรกรสามารถอยู่ได้ โดยการพึ่งพาตนเอง มีปัจจัยพื้นฐานที่ผลิตได้เองสำหรับดำรงชีพจึงสามารถมีความสุขได้อย่างยั่งยืน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางดวงเดือน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ การทำการเกษตรผสมผสานเป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน โดยมีการจัดการเรื่องทุน ที่ดิน และแรงงานอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดผลผลิตต่อหน่วยการผลิตสูง เช่น การเลี้ยงปลาในนาข้าวทำให้ได้ผลผลิตข้าวและปลาในพื้นที่เดียวกัน ช่วยสร้างเสถียรภาพและความยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจและสภาพแวดล้อมให้เกิดขึ้นในไร่นา และครอบครัวเกษตรกร มีการผลิตปุ๋ยไว้ใช้เองจากมูลสัตว์หรือเศษพืช ช่วยลดต้นทุนในการผลิต ลดความเสี่ยงในด้านการผลิตที่อาจจะเสียหายหรือความไม่แน่นอนและเสียเปรียบเรื่องราคา ตลอดจนความไม่แน่นอนของดินฟ้าอากาศ ในด้านสังคมเกษตรผสมผสานช่วยให้คนในครอบครัวมีงานทำตลอดปี ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการอพยพแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง ตัดปัญหาการขายแรงงาน การก่ออาชญากรรม และการค้ามนุษย์ เป็นต้น การทำเกษตรธรรมชาติเป็นผลให้คนในครอบครัวและคนในชุมชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง เนื่องจากบริโภคพืชผักที่ปลอดภัยจากสารเคมี นอกจากนี้ถ้าคนภายในชุมชนมีการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ก็จะทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นโดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยจากภายนอก ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้และเป็นชุมชนเข้มแข็งต่อไป

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นางดวงเดือน ขัติยเนตร

	พื้นที่ 50 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายเมล็ดพันธุ์ข้าว	1,388 กก.	24,984.00	2,324 กก.	42,994.00
ขายข้าวเปลือก	7,000 กก.	70,000.00	9,000 กก.	108,000.00
ขายหมู	30 ตัว	45,000.00	40 ตัว	80,000.00
ขายมะขาม	1,500 กก.	60,000.00	1,666 กก.	49,980.00
ขายไก่	120 ตัว	10,200.00	150 ตัว	12,750.00
ขายปลา	200 กก.	10,000.00	250 กก.	12,500.00
ขายผัก และอื่นๆ		5,000.00		7,000.00
รวมรายได้		**225,184.00**		**313,224.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าซื้อเมล็ดพันธุ์ข้าว	150 กก.	4,200.00	150 กก.	4,200.00
ค่าซื้อข้าวโพด	625 กก.	5,000.00	4,375 กก.	35,000.00
ค่าซื้อรำ	1,000 กก.	5,000.00	2,000 กก.	10,000.00
ค่าน้ำมัน	150 ลิตร	4,500.00	200 ลิตร	6,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		10,000.00		12,000.00
ค่าแรงงานตัวเอง		180,000.00		200,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**208,700.00**		**267,200.00**
กำไร (ขาดทุน)		**16,484.00**		**46,024.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**4,503.68**		**6,264.48**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**4,174.00**		**5,344.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**329.68**		**920.48**

ชื่อ-สกุล นายมโนชญ์ เทศอินทร์
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เพื่อชีวิตตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 90 หมู่ที่ 14 บ้านนาไร่เดียว ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000
โทรศัพท์ 08-1796-3650, 08-6923-1031
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายมโนชญ์ เทศอินทร์ ทำงานเป็นลูกจ้างของบริษัทเอกชน และปลูกข้าวแบบใช้สารเคมีประมาณ 200 ไร่ แต่คุณภาพชีวิตแย่ลงมาก เจ็บป่วยเป็นประจำหมดเงินกับการรักษา จึงตัดสินใจหันมาดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปราศจากสารเคมี ทำการผลิตปุ๋ยและผลิตปัจจัยในการผลิตเองใช้เองเพื่อการลดต้นทุน และยังผลิตเพื่อจำหน่ายให้กับเครือข่าย จนทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น คือ สุขภาพดีขึ้น มีอาหารที่ปลอดภัยในการบริโภค สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์ หนี้สินของตนเองและครอบครัวที่มีหมดสิ้นไป และได้ดำเนินตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่กล่าวมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2557 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้มอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพัฒนาการทางสังคมเพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติแก่ นายมโนชญ์ เทศอินทร์

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมโนชญ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** บนพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมดประมาณ 45 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่สำหรับใช้ประโยชน์ ดังนี้ 1) พื้นที่ที่อยู่อาศัยและโรงเรือนสำหรับการเรียนรู้ พื้นที่ 2 ไร่ 2) พื้นที่ปลูกข้าว 4 ไร่ 3) พื้นที่สระน้ำเพื่อการเกษตร 4 บ่อ บนเนื้อที่ 1 ไร่ 2 งาน 4) พื้นที่เลี้ยงสุกรและไก่ 1 งาน 5) พื้นที่ป่าครอบครัว 1 ไร่ 6) พื้นที่ปลูกพืชผักและเพาะพันธุ์กล้าไม้ 3 ไร่ และ 7) พื้นที่ทำการเกษตรผสมผสานและป่าหัวไร่ปลายนา 32 ไร่ นายมโนชญ์ ปลูกพืชผักโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และผลิตอาหารสัตว์เอง สำหรับการปลูกข้าวจำนวน 4 ไร่ ใช้ระยะเวลาในการเพาะปลูก 4 เดือน

10 วัน ข้าวที่ปลูกเป็นข้าวที่ไม่ไวต่อแสงมีโปรตีนอลสูง และเป็นธาตุอาหารที่มีสารเบต้าแคโรทีนสูง ในการเตรียมดินจะใช้รถไถหน้าดินและใช้ปุ๋ยหมักรองพื้น จากนั้นจะทำการใส่ปุ๋ยเพิ่มเติมเมื่อข้าวมีอายุครบ 1 เดือน สำหรับวิธีการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวนั้นใช้ไข่เป็ดแช่น้ำเกลือ เมื่อไข่เป็ดลอยจึงนำข้าวใส่ลงไป เมล็ดข้าวที่ไม่สมบูรณ์จะลอยน้ำขึ้นมา เมื่อได้เมล็ดที่สมบูรณ์ก็ทำการกะเทาะเปลือกข้าวออกแล้วนำไปเพาะต่อ โดยใช้วิธีการปักดำ ปักกล้า สำหรับการให้น้ำจะใช้น้ำตามธรรมชาติที่ไหลลงมาจากภูเขาซึ่งไหลตลอดปี นาข้าวที่ทำการเพาะปลูกจะไม่มีการกำจัดแมลง เนื่องจากมีไส้เดือนในดินเป็นจำนวนมากทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์และมีความสมดุล ทำให้สามารถป้องกันโรคและแมลงได้ดี โดยผลผลิตทั้งหมดในพื้นที่ 4 ไร่ จะได้ประมาณ 2,800 กิโลกรัม จะเก็บไว้บริโภคประมาณ 1 ตัน ที่เหลือนำออกจำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 120 บาท ส่วนเมล็ดพันธุ์ข้าวกล้องจะจำหน่ายกิโลกรัมละ 60 บาท ส่งผลให้มีรายได้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมโนชญ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** กล่าวคือ ความมีเหตุผลจะนำไปสู่ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งถือว่าเป็นหลักสำคัญในการนำไปแก้ปัญหาในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการทำการเกษตร หรือในเรื่องการดำเนินชีวิตที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาที่เหตุเป็นหลัก และนำไปสู่การยึดหลักการใช้ชีวิตแบบพอเพียง

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายมโนชญ์ เทศอินทร์

	พื้นที่ 45 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1ก.ย. 56 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว (กุหลาบแดง)		20,000.00		20,000.00
ขายพืชผักและดอกไม้ (จิงจูฉ่าย สตรอเบอรี่ เผือก งาม่อน ดอกดาหลา ดอกบัว)		67,200.00		107,200.00
ขายผลไม้ (กล้วย ส้มโอ)		32,000.00		37,500.00
ขายหน่อไม้ ไม้ไผ่		13,500.00		0.00
ขายกล้าไม้ (พืชผัก พันธ์ไม้ และสมุนไพรท้องถิ่น)		62,200.00		57,500.00
ขายหมู ไก่		73,000.00		78,000.00
ขายผลิตภัณฑ์แปรรูป (ชาสมุนไพร กล้วยกวน สตรอเบอรี่กวน ฯลฯ)		43,200.00		36,000.00
อื่นๆ และค่าวิทยากรต่างๆ		17,000.00		15,500.00
รวมรายได้		**328,100.00**		**351,700.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าวัดสุผลิตอาหารหมู ไก่ และพันธุ์		47,450.00		50,700.00
ค่าไฟฟ้า		7,500.00		8,250.00
ค่าน้ำมันรถยนต์และเครื่องมือการเกษตร		42,000.00		50,700.00
ค่าแรงตนเอง		72,000.00		72,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**168,950.00**		**181,650.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**168,950.00**		**181,650.00**
กำไร (ขาดทุน)		**159,150.00**		**170,050.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**7,291.11**		**7,815.56**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,754.45**		**4,036.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,536.67**		**3,778.89**

หมายเหตุ *มีรายได้เป็นรายวัน รายเดือน รายปี เป็นรายได้ทั้งปีที่เป็นเม็ดเงินและรายได้ที่ไม่เป็นเม็ดเงินอย่างมั่นคง*

1) ปุ๋ยจุลินทรีย์พลังสูง ได้จากมูลสุกรที่เลี้ยงด้วยกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมปีละ 10 ตัว ผลิตอาหารเองจากขยะภายในสวนผสมกับรำอ่อนและน้ำตาลซึ่งแต่ละปีจะได้ปุ๋ยประมาณ 10 ตัน ใช้ในแปลงได้อย่างพอเพียง ไม่มีการใช้สารเคมีและฮอร์โมนทุกชนิดในระบบการผลิต

2) รายได้นอกเหนือคือรายได้ที่ได้จากการปลูกกินทำให้ไม่ได้นำมาคำนวณเป็นเม็ดเงิน

3) ต้นทุนเฉพาะการทำนาข้าว 4 ไร่ (ข้าวหอมกุหลาบแดง) จะมีค่าน้ำมันโซล่า 10 ลิตร เป็นเงิน 390 บาทค่าแรงตนเองรวมตลอดฤดูๆ ละ 15 วันๆ ละ 300 บาท เป็นเงิน 4,500 บาท ต้นทุนเฉลี่ยไร่ละ 1,222.50 บาทเมล็ดพันธุ์เก็บขายเองได้ข้าวเปลือกปีละ 2,800 กิโลกรัม นำออกขายเป็นข้าวเปลือกให้ลูกค้าเฉพาะจำนวน 1 ตันต่อปี ที่เหลือไว้บริโภคในครัวเรือนและแจกให้พี่น้อง เพื่อนและผู้ที่นับถือ

ชื่อ-สกุล **นายจักรภฤต บรรเจิดกิจ**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 48 หมู่ที่ 2 ตำบลสายคำโห้ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 66000
โทรศัพท์ 08-1041-5883
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายจักรภฤต บรรเจิดกิจ มีอาชีพทำนา แต่ประสบปัญหาภัยธรรมชาติและโรคระบาด ทำให้ครอบครัวมีหนี้สิน แต่ด้วยใจรักในอาชีพเกษตรกรรม ทำให้นายจักรภฤต ตั้งใจมุ่งมั่นว่าจะพัฒนาระบบการทำนาให้เจริญรุ่งเรืองกว่าที่เป็นอยู่ให้ได้ โดยเริ่มจากสมัครเข้าร่วมทำงานด้านอาสาสมัครของจังหวัดพิจิตร ตั้งแต่อายุ 20 ปี และได้มีโอกาสพบครูอาจารย์ที่เชี่ยวชาญด้านการปลูกข้าว หลายท่าน ได้เรียนรู้เรื่องการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวกล้อง ได้แนวคิดการปลูกข้าวอินทรีย์ และแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนเรื่องของการจัดกระบวนการฝึกอบรม และได้รวมกลุ่มกันตั้งเครือข่ายกลุ่มแสงตะวันทำเกษตรอินทรีย์ โดยพึ่งพาตนเอง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายจักรภฤต ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 56 ไร่ โดยทำนาอินทรีย์ ปีละ 2 ครั้ง พันธุ์ข้าวที่ปลูก คือ หอมปทุม และเหลืองอ่อนนาปรัง โดยใช้จุลินทรีย์จากจาวปลวกในการปลูกข้าว โดยมีวิธีดังนี้ คือ หาจอมปลวกและขุดจอมปลวกเพื่อให้ได้จาวปลวก ต่อจากนั้นให้หุงข้าว 1 หม้อใหญ่โดยหุงแบบแข็งในอัตราส่วนข้าวสาร 2 ส่วน ต่อน้ำ 1 ส่วน เมื่อข้าวสุกแล้วรอจนข้าวเย็น จึงนำมาคลุกกับจาวปลวกที่เตรียมไว้ ใช้ไม้คนให้เข้ากัน นำไปเทใส่ถังพลาสติก แล้วนำน้ำสะอาดมาใส่

เกือบเต็มถัง เว้นไว้ประมาณ 1 ฝ่ามือ ทิ้งไว้ 7 วัน จึงจะนำมาใช้ได้ สำหรับน้ำจุลินทรีย์จาวปลวกสามารถนำมาใช้ในการย่อยสลายฟางข้าวในแปลงนา โดยใช้น้ำจุลินทรีย์จาวปลวก จำนวน 10 ลิตรต่อไร่ ปล่อยไปตามน้ำหรือฉีดพ่นให้กระจายทั่วแปลงนา ระดับน้ำในแปลงนาต้องท่วมฟางข้าวประมาณ 1 ฝ่ามือ หมักทิ้งไว้ 5-7 วัน ก็สามารถปั่นทำเทือกได้ ฟางข้าวจะเปื่อยขาดไม่ติดตัวปั่น ปั่นง่าย ทำให้ประหยัดน้ำมันรถไถนา หรือหากจะให้ฟางเปื่อยเร็วกว่านี้ให้ใช้ปุ๋ยคอกหรือน้ำหมักชีวภาพจากปลาเพิ่มเข้าไป โดยเทไปในน้ำที่สูบหรือปล่อยเข้าแปลงนา จะทำให้จุลินทรีย์จาวปลวกทำหน้าที่ย่อยสลายฟางข้าวได้อย่างรวดเร็วขึ้น มีผลทำให้ ดินร่วนซุย อุ้มน้ำ ดินมีรูอากาศ ไส้เดือนดินและสิ่งมีชีวิตอื่นๆ จะมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ช่วยทำให้ข้าวเจริญเติบโตแข็งแรง ใบเขียวเข้ม นอกจากนี้ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำฮอร์โมนและสมุนไพรสำหรับป้องกันแมลงได้อีกด้วย โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งปุ๋ยเคมีและสารเคมี ทำให้ต้นทุนในการทำนาเหลือเพียงไร่ละ 2,500 บาท แต่ผลผลิตข้าวได้ถึง 750-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ สำหรับเรื่องการกำจัดหญ้าในแปลงนาหรือบนคันนา ให้ใช้เกลือทะเล 1 กิโลกรัม ผสมน้ำ 4 ลิตร และน้ำจุลินทรีย์จากจาวปลวกอีก 1 ลิตร ฉีดพ่น จะทำให้ลดรายจ่ายในการกำจัดวัชพืชได้อีกทางหนึ่งด้วย เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุน และการเพิ่มรายได้ ผลผลิตมีคุณภาพ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายจักรภฤต ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** กล่าวคือ เน้นในเรื่องการพึ่งพาตนเอง โดยการทำทุกอย่างด้วยตนเอง งดการจ้างแรงงาน เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการผลิต อาทิ การทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อใช้ในพื้นที่การเกษตรของตนเอง ในส่วนของน้ำหมักชีวภาพส่วนที่เหลือสามารถนำไปแจกจ่ายหรือนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังปลอดภัยต่อผู้ผลิต และปลอดภัยต่อผู้ที่นำผลผลิตทางการเกษตรไปบริโภคอีกด้วย

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นายจักรภฤต บรรเจิดกิจ

	พื้นที่ 7 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ย. 56 ถึงวันที่ 1 มี.ค. 57		ระหว่างวันที่ 18 เม.ย. 57 ถึงวันที่ 18 ก.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมปทุมเทพ ตันละ 30,000 บาท	3 ตัน	90,000.00	3.5 ตัน	105,000.00
รวมรายได้		**90,000.00**		**105,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าน้ำจุลินทรีย์จาวปลวก ลิตร 1 บาท	140 ลิตร	140.00	200 ลิตร	200.00
ค่าไถกลบหญ้า ไร่ละ 220 บาท	7 ไร่	1,540.00	7 ไร่	1,540.00
ค่าทำเทือก ไร่ละ 200 บาท	7 ไร่	1,400.00	7 ไร่	1,400.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมปทุมเทพ กก.ละ 30 บาท	105 กก.	3,150.00	105 กก.	3,150.00
ค่าแรง,หว่านข้าว	1 แรง	300.00	1 แรง	300.00
ค่าอุปกรณ์ประกอบพิธีแรกนา	1 ชุด	500.00	1 ชุด	500.00
ค่าแรงดูแลน้ำในแปลงนา	5 แรง	1,500.00	5 แรง	1,500.00
ค่าน้ำพลังไฟฟ้า ไร่ละ 150 บาท	7 ไร่	1,050.00	7 ไร่	1,050.00
ค่ารถเกี่ยว ไร่ละ 500 บาท	7 ไร่	3,500.00	7 ไร่	3,500.00
ค่ารถลากตันละ 200 บาท	4 ตัน	800.00	4.5 ตัน	800.00
ค่าจ้างตากและคัดเมล็ดตันละ 700 บาท	4 ตัน	2,800.00	4.5 ตัน	3,000.00
ค่ากระสอบ ใบละ 10 บาท	120 ใบ	1,200.00	150 ใบ	1,500.00
ค่าแรงขนเก็บ	1 แรง	300.00	2 แรง	600.00
ค่าจ้างลากมาเก็บ	1 เที่ยว	500.00	2 เที่ยว	1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	7	2,100.00	8	2,400.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**20,780.00**		**22,440.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**20,780.00**		**22,440.00**
กำไร (ขาดทุน)		**69,220.00**		**82,560.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**12,857.14**		**15,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,968.57**		**3,205.71**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**9,888.57**		**11,794.29**

ชื่อ-สกุล นายทองปาน เผ่าโสภา
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตำบลหนองกุลา
ที่อยู่ 163 หมู่ที่ 14 บ้านหนองปลวก ตำบลหนองกุลา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก 65140
โทรศัพท์ 08-6206-3680
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายทองปาน เผ่าโสภา ทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีมาโดยตลอดและใช้ปริมาณเพิ่มมากขึ้นเพื่อเร่งการเพิ่มผลผลิตและการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช วัชพืช ทำให้สุขภาพร่างกายได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีส่งผลให้สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อยโดยไม่ทราบสาเหตุ และเมื่อประสบปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชระบาดทำให้ผลผลิตเสียหาย รวมทั้งราคาผลผลิตตกต่ำทำให้ขาดรายได้จากการประกอบอาชีพด้านการเกษตรและมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นโดยไม่สามารถชำระหนี้สินได้ นายทองปาน จึงได้ศึกษาการทำเกษตรอินทรีย์วิถีพอเพียง โดยการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการทำการเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี การพึ่งพาตนเองและลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตที่ได้ปลอดภัยจากสารพิษและมีคุณภาพ เป็นการเพิ่มรายได้ และที่สำคัญทำให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น มีภูมิคุ้มกันในการต้านทานโรคภัยไข้เจ็บได้ นายทองปาน ได้เปลี่ยนมาทำการเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจังโดยการทำปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ และน้ำหมักบอระเพ็ด เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมการเกษตรทดแทนการใช้สารเคมี สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และผลผลิตมีคุณภาพปลอดภัยจากสารพิษปลอดภัยต่อสุขภาพร่างกายของผู้ผลิตและผู้บริโภค ทั้งยังมีรายได้สามารถชำระหนี้สินได้ จากการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการทำการเกษตรมาโดยตลอดนั้น ทำให้พบว่าตนเป็นที่พึ่งแห่งตน การทำกิจกรรมต้องเริ่มจากตัวเองก่อนด้วยความศรัทธาในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้มีความมานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร เชื่อมั่นในตนเองว่าต้องทำให้ได้ และทำให้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์เพื่อให้ชุมชนยอมรับเชื่อถือ จึงได้นำความรู้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปขยายผลให้เกษตรกรในชุมชนที่มีความสนใจนำไปปรับใช้ในภาคการเกษตรจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ไม่เดือดร้อน มีกินมีใช้ ไม่เจ็บไข้ได้ป่วย ร่างกายมีภูมิคุ้มกันในการต้านทานโรคเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายทองปาน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** มีพื้นที่ทำการเกษตร 20 ไร่ โดยนายทองปาน ใช้เทคนิคการทำนาข้าวแบบโยนกล้า ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการเตรียมเพาะกล้าพันธุ์ คือ วิธีเตรียมถาดเพาะกล้าแบบแห้ง ย่อยดินแห้งให้ละเอียดขนาดใหญ่ไม่เกิน 0.5 เซนติเมตร โดยดินต้องไม่มีเมล็ดข้าววัชพืชปลอมปน และนำถาดพลาสติกมาวางกับพื้นที่ที่เตรียมไว้ พื้นที่ต้องเสมอกันโดยวางเป็นแถวตอน 2-4 แผ่น หว่านดินไปก่อนประมาณ 50-70% จากนั้นหว่านเมล็ดพันธุ์บริสุทธิ์ ประมาณ 3-4 กิโลกรัมได้ประมาณ 50-60 ถาด แล้วหว่านดินตามลงไปให้เต็มเสมอปากหลุมพอดี อย่าให้ดินล้นปากหลุมเพราะจะทำให้รากข้าวพันกัน เวลาโยนกล้าจะไม่กระจายตัว การให้น้ำระยะแรกๆ ต้องให้ฝอยละเอียด และระวังอย่าให้เมล็ดข้าวกระเด็น ให้รักษาความชื้นจนกว่าข้าวงอก พอข้าวกล้าอายุ 12-16 วัน สามารถนำไปโยนได้ทันที 2) ขั้นตอนการเตรียมแปลงก่อนทำนาให้พักแปลงนาให้แห้งอย่างน้อย 1 เดือน เพื่อให้ข้าววัชพืชพ้นระยะพักตัวหรือให้เมล็ดข้าว วัชพืชที่ร่วงหล่นในนาก่อนนี้พร้อมที่จะงอกให้มากที่สุดขังน้ำในแปลง 1 คืน และปล่อยให้น้ำแห้งเพื่อล่อข้าววัชพืชให้งอกขึ้นมาเต็มที่ไม่ควรพ่นสารเคมีกำจัด แต่ให้ไถกลบทับเป็นปุ๋ย และให้ไถเตรียมดินปรับเทือกให้สม่ำเสมอเหมือนนาดำทั่วไป พอเช้าวันต่อมาให้โยนกล้าได้ในกรณีที่นาเป็นดินเหนียว แต่ถ้านาเป็นดินร่วนปนทรายหลังปรับเทือกให้โยนต้นกล้าได้ทันทีเลย 3) ขั้นตอนการโยนกล้า ขณะที่โยนต้นกล้าในแปลงควรมีน้ำขลุกขลิกเล็กน้อย วิธีโยนให้เดินถอยหลังโยนกำมือละ 5-15 หลุม โดยตวัดหงายมือโยนต้นข้าวขึ้นสูงกว่าระดับศีรษะ ต้นกล้าจะกระจายตัวฟุ่งลงตั้งตรงหรือเอนเล็กน้อย หากเห็นว่าต้นข้าวห่างเกินไปให้โยนเพิ่มเติมได้ หลังจากหว่านได้ 1-2 วัน ให้เติมน้ำทันทีและเพิ่มระดับน้ำขึ้นเรื่อยๆ จนถึง 5-10 เซนติเมตร ซึ่งระดับน้ำมีประสิทธิภาพในการควบคุมข้าวและวัชพืชได้ดีมาก ให้รักษาระดับน้ำจนถึงข้าวโตคลุมพื้นที่นาหรือจนถึงก่อนเก็บเกี่ยว 15-20 วัน 4) ขั้นตอนการดูแลรักษา ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์รองพื้นก่อนโยนต้นกล้า 1 วัน ขณะปรับเทือกและทำการปฏิบัติดูแลรักษาเช่นเดียวกันกับการทำนาโดยวิธีทั่วไป ข้อดีของการทำนาด้วยวิธีโยนกล้า คือ ป้องกันการเกิดของข้าววัชพืชและวัชพืชทั่วไปได้ผลดี ประหยัดเมล็ดพันธุ์ได้สูงสุด 80-85% ซึ่งใช้เมล็ดพันธุ์เพียง 3-4 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นกล้าที่โยนจะตั้งตัวได้ทันทีไม่หยุดชะงักหรือต้นกล้าเหลืองเหมือนนาปักดำ การเจริญเติบโตรวดเร็วและแข็งแรง จำนวนกอมีมากการแตกกอดีมากและเร็วกว่าวิธีอื่นๆ การจัดการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชได้ผลดี ลดต้นทุนและแรงงานได้มาก ซึ่งเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถจะช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายทองปาน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** ด้วยการดำเนินกิจกรรมนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผลพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ กล่าวคือการปลูกข้าวอินทรีย์นั้นก็เป็นไปด้วยเหตุผลที่ว่าการผลิตข้าวให้มีคุณภาพดีปลอดภัยจากสารพิษ ทำให้ผู้ผลิตปลอดภัยในกระบวนการผลิตและส่งผลให้ผู้บริโภคปลอดภัยในการบริโภคข้าวปลอดสารพิษตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมาปรับเปลี่ยนและประยุกต์ใช้จนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ และมีความซื่อสัตย์ มานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เพื่อนเกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นายทองปาน เผ่าโสภา

	พื้นที่ 3 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	พันธุ์มะลิ 105		พันธุ์หอมประทุม	
	ระหว่างวันที่ 10 ส.ค. 56 ถึงวันที่ 12 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่12 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 10 พ.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวสาร (กก. ละ 50 บาท)	1,000 กก.	50,000.00	1,000 กก.	50,000.00
ขายข้าวกล้องงอก (กก. ละ 80 บาท)	200 กก.	16,000.00	300 กก.	24,000.00
รวมรายได้		**66,000.00**		**74,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่ารถไถนา (ไร่ละ 250 บาท)	3 ไร่	750.00	3 ไร่	750.00
ค่ารถตีเทือก (ไร่ละ 250 บาท)	3 ไร่	750.00	3 ไร่	750.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	9 ถัง	900.00	9 ถัง	1,710.00
ค่าปุ๋ย (ส่วนผสมปุ๋ยน้ำและปุ๋ยอินทรีย์)		1,500.00		1,500.00
ค่าน้ำสมุนไพรไล่แมลง		900.00		900.00
ค่าสูบน้ำ (นาปี - นาปรัง)	ไร่ละ 400 บ.	1,200.00	ไร่ละ 500 บ.	1,500.00
ค่ารถเกี่ยวข้าว (ไร่ละ 500 บาท)		1,500.00		1,500.00
ค่าแรงตากข้าว		600.00		600.00
ค่าสีข้าว (ข้าวเปลือก กก.ละ 1 บาท)	2,350 กก.	2,350.00	2,500 กก.	2,500.00
ค่าถุงบรรจุ (ถุงพลาสติก)		300.00		300.00
ค่าแรงตนเอง		1,200.00		1,200.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		11,950.00		13,210.00
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		11,950.00		13,210.00
กำไร (ขาดทุน)		**54,050.00**		**60,790.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**22,000.00**		**24,666.67**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,983.33**		**4,403.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**18,016.67**		**20,263.33**

หมายเหตุ *ไม่ได้ขายข้าวเปลือก แต่สีเป็นข้าวสาร/ข้าวกล้องบรรจุถุงจำหน่าย*

ชื่อ-สกุล **นายมนูญ วงศ์อินทร์**
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้การทำเกษตรแบบพอเพียง
ที่อยู่ 88/1 หมู่ที่ 5 บ้านเด่นเจริญ ตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ 54000
โทรศัพท์ 08-6183-5329
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลาดุก

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายมนูญ วงศ์อินทร์ ประกอบอาชีพทำไร่ยาสูบ แต่เนื่องจากขณะนั้นยาสูบเป็นพืชที่ทางรัฐบาลไม่สนับสนุนให้มีการปลูกจึงประสบปัญหาขาดทุนจึงได้เลิกทำกิจกรรมดังกล่าว แต่ไม่ว่าจะปลูกพืชชนิดใดนายมนูญ ก็ใช้สารเคมีมาโดยตลอด เมื่อราคาสารเคมีเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและปริมาณการใช้สารเคมีก็เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน ประกอบกับผลผลิตเสียหายจากโรคแมลงศัตรูพืชระบาดไม่สามารถป้องกันกำจัดได้ ทำให้รายได้ไม่เพียงพอในการดำเนินชีวิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2543 ได้เข้ารับการอบรมเรื่องการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดแรงบันดาลใจในการทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และได้นำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง ทำการศึกษาเพิ่มเติมและลองผิดลองถูก ในการทำการเกษตร โดยนำวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด เพื่อลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกที่มีต้นทุนสูง ในการทำเกษตรผสมผสานได้ปลูกพืชผักสวนครัวหลากหลายชนิดบริเวณ คันดินรอบบ่อปลา ใช้น้ำส้มควันไม้ทดแทนการใช้ยาฆ่าแมลงในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช การนำผลไม้สุกงอมที่ร่วงหล่นมาทำน้ำหมักชีวภาพใช้ในแปลงเกษตรผสมผสานทำให้ผลผลิตไม่เสียหาย ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน และนำน้ำหมักชีวภาพใช้ในบ่อปลาเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้น้ำเสียและไม่ให้เกิดกลิ่นคาวในตัวปลา จากการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้พึ่งตนเองได้ นายมนูญได้ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรทั่วไปที่สนใจนำไปเป็นแนวทางการในดำเนินชีวิต จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2548 พื้นที่การเกษตรของนายมนูญ ได้รับการคัดเลือกเป็นจุดถ่ายทอดเทคโนโลยีในด้านการทำเกษตรแบบพอเพียงให้กับเกษตรกรทั่วไปและผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานเพื่อนำไปปรับใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมของตนต่อไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมนูญ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลาดุก** โดยทำการเลี้ยงปลาดุกในบ่อพลาสติก ในพื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน โดยมีขั้นตอนการเลี้ยงดังนี้ *1) การขุดบ่อและการเตรียมบ่อ* ขุดบ่อขนาดกว้าง 2x4 เมตร ลึก 0.5 เมตร และนำดินที่ขุดขึ้นมาทำเป็นคันบ่ออาจใช้ดินที่อื่นมาถมเพิ่มเพื่อทำคันดินให้ใหญ่ขึ้นสำหรับปลูกพืชผักสวนครัวผสมผสาน *2) การปูบ่อ* รองพื้นด้วยกระสอบแล้วนำพลาสติกปูทับเพื่อป้องกันพลาสติกฉีกขาดจากเศษก้อนหินและเศษขยะต่างๆ *3) ใส่โบกาชิและเติมน้ำให้เต็มบ่อ* นำดิน 10 กิโลกรัมผสมโบกาชิ 3 กิโลกรัม ขี้วัว 5 กิโลกรัม เทให้ทั่วบ่อแล้วเติมน้ำหมักชีวภาพ (EM) 5 ลิตร ทิ้งไว้ประมาณ 5 นาที แล้วเติมน้ำให้เต็มบ่อ จากนั้นพักไว้ 3-4 วัน *4) การปล่อยพันธุ์ปลา* นำลูกพันธุ์ปลาดุกขนาด 5-7 เซนติเมตร ปล่อยลงในบ่อขนาด 4x2 เมตร ที่เตรียมไว้ในอัตราส่วน 1,000 ตัวต่อบ่อ *5) อาหารและการให้อาหาร* ในช่วง 1-2 เดือนแรกให้อาหารสำหรับปลาดุกขนาดเล็ก โดยฝึกให้กินอาหารบนชานบ่อเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเสีย *6) การเติมน้ำหมักชีวภาพ (EM)* หมั่นเติมน้ำหมักชีวภาพลงไปในบ่อทุกๆ 10 วัน โดยเติมครั้งละ 5 ลิตร เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเสียและไม่ให้เกิดกลิ่นคาวในตัวปลา และ *7) การลดต้นทุนในการเลี้ยงปลา* เมื่อเข้าสู่เดือนที่ 2 จะให้อาหารทำเองโดยมีสูตร คือ เส้นก๋วยเตี๋ยวต้มสุก 1 กิโลกรัม รำหยาบ 2 กิโลกรัม หัวอาหารหมู 2.5 ขีด และน้ำหมักชีวภาพ EM 2 ช้อนโต๊ะ โดยผสมให้เข้ากันนำไปเป็นอาหารปลา เพื่อลดปริมาณอาหารปลาดุกสำเร็จรูป สอดคล้องแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมนูญ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** ในการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมการเกษตรจะต้องมีความพอดีเหมาะสมกับตนเองและกำลังความสามารถของตนเองโดยไม่มากไม่น้อยเกินไปไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน การทำการเกษตรบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยความพอดีของการผลิตต้องคำนึงถึงศักยภาพของตนเองเป็นหลัก ทุนทรัพย์ แรงงาน ปัจจัยการผลิตที่สามารถควบคุมได้ และดำเนินกิจกรรมได้อย่างพอดีไม่ทำเกินตัวจนไม่สามารถควบคุมได้ ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการเกษตรให้เกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ประกอบกับ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความมานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้และประสบการณ์จากความสำเร็จของตัวเองถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลาดุก

นายมนูญ วงศ์อรินทร์

	พื้นที่ 5 บ่อ (ขนาด 2 x 4 เมตร)			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน ก.ย. ถึงเดือน ธ.ค. 56		ระหว่างเดือน ม.ค. ถึงเดือน เม.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปลาดุก	700 ตัว	29,500.00	630 ตัว	34,000.00
รวมรายได้		**29,500.00**		**34,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ปลา 5 บ่อๆ ละ 1,000 ตัว		5,000.00		6,250.00
ค่าอาหารสำเร็จรูป		5,000.00		4,000.00
ค่าอาหารผลิตเอง		1,700.00		3,000.00
ค่าผ้าพลาสติกปูบ่อ		2,000.00		1,000.00
ค่าแรงตนเอง		0.00		1,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**13,700.00**		**15,250.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**13,700.00**		**15,250.00**
กำไร (ขาดทุน)		**15,800.00**		**18,750.00**
รายได้ (บาท ต่อ บ่อ)		**5,900.00**		**6,800.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ บ่อ)		**2,740.00**		**3,050.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ บ่อ)		**3,160.00**		**3,750.00**

ชื่อ-สกุล นายยรรยงค์ ยาดี
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนอำเภอปาย
ที่อยู่ 76/1 บ้านนาเติง หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58130
โทรศัพท์ 08-9262-2282, 0-5306-5049
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายยรรยงค์ ยาดี ทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชนที่กรุงเทพมหานคร ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจได้ลาออกจากงานเนื่องจากสภาพสังคมและเศรษฐกิจโดยรวมไม่มีความมั่นคง หลังจากนั้นจึงได้กลับภูมิลำเนาที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน นายยรรยงค์ เป็นผู้ที่มีความตั้งใจ และสนใจใฝ่หาความรู้ จึงเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตรจากสถานที่ต่างๆ และได้นำเอาความรู้ที่ได้รับกลับมาทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเองโดยเฉพาะแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นายยรรยงค์ใช้ชีวิตแต่พอดีให้มีความสุขได้โดยไม่สุรุ่ยสุร่าย ฟุ่มเฟือย และการนำหลักประหยัดมาใช้โดยยึดพ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์เป็นเกษตรกรต้นแบบ จนประสบความสำเร็จและได้รับรางวัลพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ การดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนายยรรยงค์ เริ่มจากการทำการเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ได้รับคัดเลือกเป็นครอบครัวร่มเย็นประจำหมู่บ้าน มีการแบ่งปันกันในชุมชนและสังคม จนกระทั่งคนในชุมชนยึดถือเป็นแบบอย่างและทำให้คนในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้น จากนั้นได้นำความรู้มาถ่ายทอดให้เกษตรกรและประชาชนผู้สนใจ นอกจากนี้นายยรรยงค์ ยังเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนอำเภอ และจังหวัด โดยเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่กลุ่มต่างๆ ได้แก่ ความรู้ด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้พลังงานทดแทน เตาพลังงานแสงอาทิตย์ การทำไบโอแก๊สจากเศษอาหารหรือมูลสัตว์ และการทำปุ๋ยน้ำชีวภาพโดยใช้วัสดุเหลือใช้ ในด้านวัฒนธรรม นายยรรยงค์ เป็นประธานสภาวัฒนธรรม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นและสะสมเครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยโบราณเพื่ออนุรักษ์และเป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ของเยาวชนรุ่นหลัง การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าพื้นเมือง รวมทั้งการส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายยรรยงค์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** การผลิตข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตข้าวไม่ใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกชนิด การผลิตข้าวอินทรีย์นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตข้าวที่มีคุณภาพสูงและปลอดสารพิษแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเป็นการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืนอีกด้วย ข้าวอินทรีย์เป็นระบบการผลิตทางการเกษตรที่เน้นเรื่องของธรรมชาติเป็นสำคัญ ได้แก่ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การรักษาสมดุลธรรมชาติและการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน เช่น ปรับปรุงความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการปลูกพืชหมุนเวียน การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตเองจากวัตถุดิบ ที่เหลือในไร่นาเป็นการลดต้นทุนการผลิต การควบคุมโรคแมลงและสัตว์ที่เป็นศัตรูของข้าว โดยวิธีผสมผสานที่ไม่ใช้สารเคมี การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมมีความต้านทานโรคโดยธรรมชาติ รักษาความสมดุลของศัตรูธรรมชาติ การจัดการพืช ดิน และน้ำให้ถูกต้องเหมาะสมกับความต้องการของต้นข้าว เพื่อทำให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดี มีความสมบูรณ์แข็งแรงตามธรรมชาติ การจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมไม่เกิดการระบาดของโรคแมลงและศัตรูข้าว การปฏิบัติเช่นนี้ก็สามารถทำให้ต้นข้าวที่ปลูกให้ผลผลิตสูงในระดับที่น่าพอใจ เมื่อได้ผลผลิตแล้วนายยรรยงค์ ก็จะเก็บไว้บริโภคในครัวเรือน เมื่อเหลือจึงนำไปจำหน่ายให้แก่โรงพยาบาล บุคคลที่รักสุขภาพ รวมถึงชาวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวในอำเภอปาย เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัวด้วย นอกจากนี้นายยรรยงค์ ยังเลี้ยงไก่ไข่ ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ โดยเน้นการปลูกพืชผักที่สามารถใช้บริโภคและจำหน่ายในท้องถิ่นได้ ทั้งยังได้นำเศษพืชผักมาทำปุ๋ยหมักเพื่อเป็นการลดต้นทุน และยังทำการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตร เช่น การนำข้าวอินทรีย์ที่ปลูกมาทำเป็นข้าวกล้องงอกมาผลิตเป็นเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อร่างกายอีกด้วย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายยรรยงค์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันโดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ เป็นผู้ไม่ประมาท ที่ตระหนักอยู่เสมอว่าการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก เป็นสิ่งไม่คาดฝันย่อมเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา จึงได้ปฏิบัติตนให้พร้อมอยู่เสมอ มีอาชีพหลักและอาชีพรอง มีการออม การทำเกษตร ก็จะปลูกผักทุกชนิดพอประมาณ ไม่ปลูกมากจนเกินไป ปลูกไว้พอกิน เหลือกินจึงนำไปขาย และนำวัสดุในท้องถิ่นมาปรับใช้ ไม่ใช้สารเคมีในการประกอบอาชีพจะใช้เหตุใช้ผล ใช้ความรอบรู้ ความรอบคอบในการพิจารณาดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งต้องมีคุณธรรม มีความเอื้อเฟื้อแบ่งปันให้ผู้อื่น มีความมั่นใจว่าหากนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องของความมีระบบคุ้มกันไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ชีวิตจะมีความมั่นคงสูงขึ้น

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายยรรยงค์ ยาดี

	พื้นที่ 10 ไร่ (ข้าวหอมนิล) รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 ส.ค. 55 ถึงวันที่ 25 พ.ย. 55		พื้นที่ 5 ไร่ (ข้าวดำพันธุ์ลืมผัว) รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	6,000 กก.	150,000.00	3,000 กก.	120,000.00
ขายฟางข้าว	600 หาบ	6,000.00	300 หาบ	3,000.00
รวมรายได้		**156,000.00**		**123,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	100 กก.	2,500.00	100 กก.	3,200.00
ค่าไถที่นา		10,300.00		7,800.00
ค่าแรงงานเพาะกล้า		300.00		0.00
ค่าแรงงานถอนกล้า		4,500.00		2,050.00
ค่าแรงงานปลูกข้าว		12,000.00		5,000.00
ค่าเก็บเกี่ยวข้าว		4,500.00		5,250.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์+สารป้องกันและกำจัดโรคพืช		3,600.00		2,500.00
ค่าแรงนวดข้าว+ขนย้าย		6,000.00		3,500.00
ค่าน้ำมันรถตัดหญ้า		1,500.00		1,500.00
รายจ่ายอื่นๆ		5,110.00		4,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,150.00		1,150.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**54,460.00**		**38,950.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**54,460.00**		**38,950.00**
กำไร (ขาดทุน)		**101,540.00**		**84,050.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**15,600.00**		**24,600.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,446.00**		**7,790.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**10,154.00**		**16,810.00**

ชื่อ-สกุล **นายสมชัย แซ่ตั๊น**
ศูนย์ ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาบ้านหนองป่าก่อ
ที่อยู่ 728 หมู่ที่ 1 บ้านหนองป่าก่อ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000
โทรศัพท์ 08-6912-8611
กิจกรรมเด่น การปลูกพืชสมุนไพร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมชัย แซ่ตั๊น ประกอบอาชีพเป็นผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อในคลังสินค้า และจำหน่ายสินค้าเกี่ยวกับสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ต่อมานายสมชัย รู้สึกอิ่มตัวกับการประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท จึงตัดสินใจเดินทางมาที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมกลุ่มคนที่มีแนวคิดเดียวกัน ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ เปลี่ยนแปลงรูปแบบในการทำการเกษตร จากแบบดั้งเดิม คือผลิตพืชชนิดเดียวกันจำนวนมากๆ เพื่อส่งจำหน่าย ซึ่งนอกจากเกษตรกรต้องใช้ต้นทุนเพิ่มขึ้น จากเดิมมากมายแล้ว ยังส่งผลกระทบในด้านต่างๆ อีกด้วย นายสมชัยได้ทำการเกษตรแบบเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง ทำเพื่อกินเพื่ออยู่ที่เหลือจึงนำไปขาย โดยเริ่มจากการพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่ที่ไร้คุณภาพในการผลิต ให้กลายเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ จากนั้นจึงทำแปลงเกษตรอินทรีย์ ปลูกพืชผัก ผลไม้ และพืชสมุนไพร นายสมชัย เลือกทำกิจกรรมการเกษตรแบบอินทรีย์ เพราะมีแนวคิดว่าการใช้สารเคมีในระบบเกษตรนั้น ผู้ที่จะได้รับผลกระทบโดยตรงเป็นด่านแรก คือ ตัวเกษตรกรเอง โดยจะได้รับทั้งการสูดดมและการสัมผัสทางผิวหนัง นอกจากนี้ผลจากการใช้สารเคมียังก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคอีกด้วย นายสมชัย ได้ก่อตั้งศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ขึ้นภายใต้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการปรับเปลี่ยนวิถีการผลิตทางการเกษตร ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีเกษตรทุกชนิด เมื่อประสบความสำเร็จจึงได้ก่อตั้งศูนย์ส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาบ้านหนองป่าก่อขึ้น เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ในกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลาย บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพเพื่อลดต้นทุนในการทำการเกษตร และเป็นศูนย์ข้อมูลด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ให้ความรู้ในเรื่องสมุนไพรและแพทย์ทางเลือก และจัดฝึกอบรมเกษตรกร ประชาชน และผู้สนใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ องค์ความรู้/เทคนิคการผลิต เพื่อลด ละ เลิกการใช้สารเคมี การขยายพันธุ์พืชและสมุนไพร ปลอดสารเคมีเพื่อให้เกษตรกรผู้สนใจนำไปปฏิบัติและเผยแพร่ต่อไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสมชัย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกพืชสมุนไพร** เนื่องจากการพัฒนาประเทศด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล และโลกกำลังประสบปัญหาในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอันก่อให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร และจากการที่นายสมชัยเคยเป็นผู้จำหน่ายสินค้าสมุนไพรเกี่ยวกับสุขภาพ ทำให้รู้ว่าปัจจุบันสมุนไพรได้รับความนิยมและผู้บริโภคสนใจมากขึ้น ทั้งยังส่งผลให้การแพทย์แผนไทยมีบทบาทที่สำคัญมากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยที่การบริการทางสุขภาพแผนไทย เป็นระบบการดูแลสุขภาพของท้องถิ่นที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน สอดคล้องกับความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีมาแต่โบราณ ดังนั้นการรักษาในระบบแพทย์แผนไทยจึงนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษในเรื่องการใช้สมุนไพรต่างๆ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้รักษาโรคที่เกิดขึ้นกับคนในชุมชน มากขึ้นด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาได้อาศัยสมุนไพรและยาแผนโบราณจากสมุนไพรสำหรับการรักษาในเบื้องต้นด้วย ในประเทศไทยมีความรู้เกี่ยวกับการรักษาโรคโดยใช้สมุนไพรอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งได้มีการปฏิบัติกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน การใช้สมุนไพรของหมอพื้นบ้านถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ล้ำค่าของสังคมไทยที่เกิดจากปรัชญาของหมอพื้นบ้านที่หลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมและวัฒนธรรม สมุนไพรนอกจาก ใช้เป็นยารักษาบรรเทาอาการของผู้ป่วยแล้ว ยังเป็นอาหารเสริมสำหรับผู้ที่ยังไม่ป่วยทำให้เกิดความสมดุลของการทำงานของร่างกาย เสริมสร้างภูมิต้านทานและป้องกันโรคบางชนิดได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปเป็นสารขับไล่แมลง เพื่อใช้ในกิจกรรมทางการเกษตรอีกด้วย ข้อมูลของสมุนไพรจำนวนมากถูกปล่อยปละละเลยขาดการสืบทอดและรวบรวม ส่วนใหญ่ได้สูญหายไปตามอายุขัยของหมอพื้นบ้าน การสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่ง ที่ทำให้สมุนไพรมีจำนวนลดลง นายสมชัย จึงทำการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำสมุนไพรมาเพาะปลูกในพื้นที่ของตนเพื่อเป็นการอนุรักษ์พันธุ์สมุนไพร และยังนำสมุนไพรมาใช้ในการรักษาแบบแพทย์ทางเลือก การหันมาใช้วิถีธรรมชาติบำบัดในการดูแลสุขภาพ การใช้สมุนไพรบำบัดรักษาแทนการรักษาด้วยวิธีทางการแพทย์แผนใหม่ยังเป็นการยับยั้งการสูญเสียเงินของตนเองไปจนถึงระดับชาติ จนกระทั่งเกิดผลกระทบด้านเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย นายสมชัย มีแนวคิดที่จะให้คนในชุมชนร่วมกันสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชสมุนไพร โดยอาศัยภูมิปัญญาที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้มีการดำรงอยู่และมีการใช้พืชสมุนไพรอย่างยั่งยืนภายในชุมชน อันจะเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กร ชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้ต่อไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมชัย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือ พืชสมุนไพรมีความหมายเกี่ยวพันกับสุขภาพอนามัยของผู้คนมาเป็นระยะเวลายาวนาน เป็นเครื่องมือในการรักษาสุขภาพของคนทั่วไปในชนบท ในปัจจุบันพืชสมุนไพรได้กลายเป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาสุขภาพภายใต้ความคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และใช้ทรัพยากรอย่างระมัดระวัง พืชสมุนไพรเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นพืช สมุนไพรที่นำมาใช้ได้มาจากธรรมชาติ ดังนั้นในการพัฒนาสมุนไพรด้านหนึ่งที่จะขาดเสียไม่ได้ก็คือ ต้องมีการนำสมุนไพรมาปลูก และปลูกอย่างถูกวิธี ดูแลรักษาให้มีปริมาณและคุณภาพที่ดี เพื่อสามารถนำมาเป็นยารักษาโรคที่มีสรรพคุณดี ตรงตามความต้องการเพื่อเป็นการลดรายจ่ายค่ายาในเรื่องการดูแลสุขภาพ ในการปลูกพืชสมุนไพรมีเหตุผลเป็นข้อควรคำนึง คือ ทำอย่างไรให้ได้สมุนไพรที่มีสารออกฤทธิ์หรือตัวยาที่สูงสุดและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค กระบวนการผลิตสมุนไพรอย่างถูกต้องเหมาะสม จึงต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี และการรักษาสุขอนามัยในแปลงปลูกและการดำเนินกิจกรรมการเกษตรที่เกี่ยวข้องด้วย

ต้นทุนอาชีพการปลูกพืชสมุนไพร

นายสมชัย แซ่ตั๊น

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 12 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 12 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายยาหม่องสมุนไพร	540 กระปุก	24,300.00	752 กระปุก	35,344.00
รวมรายได้		**24,300.00**		**35,344.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าวัสดุสมุนไพร		9,180.00		16,500.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		7,560.00		8,580.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		1,000.00		1,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		998.00		998.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**18,738.00**		**27,078.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**18,738.00**		**27,078.00**
กำไร (ขาดทุน)		**5,562.00**		**8,266.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**24,300.00**		**35,344.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,562.00**		**27,078.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**5,562.00**		**8,266.00**

ชื่อ-สกุล นางสาวสิริน ชะเอมเทศ
ศูนย์ ศูนย์เกษตรอินทรีย์เพชรล้านนา
ที่อยู่ 176 หมู่ที่ 6 ตำบลแม่สุก อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง 52120
โทรศัพท์ 08-9578-5792
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองประดู่หางดำ

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นางสาวสิริน ชะเอมเทศ เป็นนักวิจัยด้านการป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชโดยชีววิถี ณ ศูนย์ Biocontrol มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเป็นนักสำรวจแมลง สังกัดบริษัทลานนาเกษตรกรรม จำกัด ต่อมาจึงหันมาทำการเกษตร โดยเริ่มจากการผลิตพืชเชิงเดี่ยว คือ ส้มโชกุน ผ่านไปปีแรกต้นส้มเติบโตอย่างงดงาม พอเข้าปีที่ 5 ออกผลผลิตปรากฏว่าผิวสวย รสชาติอร่อย เป็นที่ต้องการของตลาด ทำให้มีรายได้ที่ดีจากการขายผลส้มและกิ่งพันธุ์ แต่ส้มเป็นพืชที่อ่อนไหวต่อโรคและศัตรูพืช หากใช้สารเคมีในการกำจัดก็จะเป็นอันตรายต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม จึงศึกษาวิธีการผลิตโดยลดสารเคมี และศึกษาถึงระบบนิเวศวิทยาของแมลงสวนส้ม ทั้งที่เป็นศัตรูต่อสวนส้มและแมลงกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยกัน จนสามารถหาวิธีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์แมลงเบียนหนอนแก้วส้มจนสำเร็จ แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 เกิดภาวะแห้งแล้งอันเป็นผลมาจากปรากฏการณ์เอลนีโญ พื้นที่อำเภอแจ้ห่มเป็นพื้นที่เขตเงาฝน ขาดน้ำ ทำให้ผลผลิตลดลง ประกอบกับส้มจากประเทศจีนเข้ามาตีตลาด ในที่สุดนางสาวสิริน จึงปรับเปลี่ยนแนวคิดมาทำเกษตรแบบผสมผสาน ได้แก่ การปลูกพืชผัก ไม้ผล เช่น ส้มโอพันธุ์ขาวนิยม พันธุ์ทองดี มะม่วง เป็นต้น พร้อมกับการทำปศุสัตว์ เลี้ยงสุกร โค และไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ จนเป็นผู้เพาะเลี้ยงรายใหญ่ นอกจากนี้ก็ปลูกพืชผักปลอดสารพิษ เพื่อการเกื้อกูลซึ่งกันและกันตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นางสาวสิรินมีแนวคิดคือกิจกรรมการเกษตรทั้งหมดเป็นเกษตรอินทรีย์ มุ่งเน้นการรักษาสภาพแวดล้อม ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าสูงสุด ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม และได้จัดตั้งศูนย์เกษตรอินทรีย์เพชรล้านนาขึ้น เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้แก่เกษตรกรและผู้ที่สนใจในการทำการเกษตรและการทำปศุสัตว์อินทรีย์

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางสาวสิริน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองประดู่หางดำ** เนื่องจากประสบปัญหาสิ่งแวดล้อม ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และต้นทุนในการผลิตสูง ทำให้มีแนวคิดที่จะทำตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำเกษตรผสมผสานแบบเกษตรอินทรีย์

ทำการปลูกพืชผัก ผลไม้ การปศุสัตว์ การประมง โดยเฉพาะการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองประดู่หางดำ ซึ่งเป็นไก่พื้นเมืองในประวัติศาสตร์ มีต้นกำเนิดมาจากไก่ป่าในแถบประเทศทางเอเชีย โดยเฉพาะในแถบประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ไทย มาเลเซีย และจีนตอนใต้ ซึ่งมนุษย์ได้นำมาเป็นสัตว์เลี้ยงไว้ในหมู่บ้าน ไก่และมนุษย์อาศัยอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกัน ไก่อาศัยอาหาร การเลี้ยงดู และการป้องกันอันตรายจากมนุษย์ ในขณะเดียวกันมนุษย์ก็อาศัยไก่และไข่เป็นอาหาร ซึ่งเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันเรียกว่าเป็นขบวนการวิวัฒนาการของสัตว์และมนุษย์ให้อยู่ร่วมกัน ดังนั้นไก่พื้นเมืองจึงเป็นมรดกวัฒนธรรมและเทคโนโลยีที่หลากหลายเป็นทรัพย์สินภูมิปัญญาของชาวบ้านโดยแท้ ในประเทศไทยการผลิตสัตว์ปีกเชิงอุตสาหกรรมมีความก้าวหน้าตามเทคโนโลยีที่พัฒนาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจึงต้องพัฒนาสินค้าปศุสัตว์ให้มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นสินค้าอินทรีย์ที่มีมาตรฐาน ตามความต้องการของผู้บริโภค ระบบการผลิตปศุสัตว์ ในระบบอุตสาหกรรมที่มีขนาดการเลี้ยงสัตว์จำนวนมากในพื้นที่จำกัดแบบขังคอก และหาอาหารมาให้สัตว์ ทำให้มีภาระต้องกำจัดของเสียจากการเลี้ยงสัตว์ หากมีการจัดการที่ไม่ดีจะก่อให้เกิดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การกำจัดกลิ่นมูลสัตว์ รวมทั้งการใช้ยาปฏิชีวนะรักษาสัตว์ หรือผสมในอาหารสัตว์เพื่อการป้องกันโรค ทำให้มีผลต่อสุขภาพของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม แต่หากเป็นระบบการผลิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องคำนึงถึงสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคมและจริยธรรม โดยต้องเลี้ยงไก่อย่างเอาใจใส่ ป้องกันการเกิดโรคด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดระบบสวัสดิภาพไก่ มีการจัดการสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ความหนาแน่น การระบายอากาศ เช่น เลี้ยงไก่แบบปล่อยให้ไก่ได้สัมผัส ดิน แสงแดด มีคอก โรงเรือนให้คุ้มแดด ฝน และความร้อนได้ มีพื้นที่ให้ไก่ออกกำลัง ลักษณะการจัดการคอกโรงเรือนเป็นไปตามความเหมาะสม โดยการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับวัฒนธรรมการปฏิบัติที่ดีต่อสัตว์ ทำให้ไก่ไม่เครียด มีภูมิคุ้มกันตามธรรมชาติ และการจัดการใช้มูลสัตว์เกื้อกูลกับการปลูกพืชนั้นเป็นทั้งการอนุรักษ์และพัฒนาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนภายในพื้นที่ ที่เน้นการพึ่งพาตนเองใช้ปัจจัยการผลิตภายในให้มากที่สุด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางสาวสิริน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอเพียง ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองประดู่หางดำแบบอินทรีย์นั้น นางสาวสิริน ได้ทำการจัดการอาหารไก่ โดยจัดสัดส่วนอาหารให้เหมาะสม ใช้วัตถุดิบจากฟาร์มที่มีอยู่ ซึ่งมีคุณค่าทางอาหารและเป็นวัตถุดิบที่ปราศจาก สารเคมี เป็นการลดต้นทุนการผลิต ทำการลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรค ได้แก่ ความสะอาด สุขอนามัยของอุปกรณ์และบริเวณเลี้ยงสัตว์ การควบคุมยานพาหนะและคนเข้าออกฟาร์ม การใช้สมุนไพรมาทำน้ำหมักชีวภาพที่มาจากธรรมชาติ เป็นการป้องกันโรคและเสริมสุขภาพ ที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบกับไก่และอาจมีแนวโน้มและก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพตามมา ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ต้นทุนอาชีพเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองประดู่หางดำ

นางสาวสิริน ชะเอมเทศ

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 5 มี.ค. 57 ถึงวันที่ 10 มิ.ย. 57		ระหว่างวันที่ 28 มิ.ย. 57 ถึงวันที่ 25 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายไก่ประดู่หางดำ	4,000 ตัว	320,000.00	4,000 ตัว	320,000.00
ขายมูลไก่	400 กระสอบ	10,000.00	400 กระสอบ	10,000.00
รวมรายได้		**330,000.00**		**330,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าลูกไก่	4,000 ตัว	80,000.00	4,000 ตัว	80,000.00
ค่าอาหารไก่		140,000.00		138,000.00
ค่าไฟฟ้า		4,500.00		4,850.00
ค่าวัคซีน		4,000.00		4,200.00
ค่าแรงงาน		27,500.00		29,450.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		25,000.00		26,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		8,500.00		8,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**289,500.00**		**291,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**289,500.00**		**291,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**40,500.00**		**39,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**330,000.00**		**330,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**289,500.00**		**291,000.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**40,500.00**		**39,000.00**

ชื่อ-สกุล **นายสุรัตน์ รุกขรัตน์**
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายกลุ่มเกษตรอินทรีย์ตำบลป่าไผ่
ที่อยู่ 41/2 หมู่ที่ 9 บ้านห้วยแหนพัฒนา ตำบลป่าไผ่ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน 51110
โทรศัพท์ 08-4154-0992, 08-3480-6909
กิจกรรมเด่น การปลูกลำไย

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุรัตน์ รุกขรัตน์ มีอาชีพทำสวนลำไยและรับจ้างทำสวน แบบใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง เมื่อราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้มีหนี้สินมากมายจนล้นตัว ต่อมาในปี พ.ศ. 2548 เกิดความสนใจในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และได้ศึกษาหาความรู้โดยการศึกษา ดูงานการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมการเกษตรอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี พึ่งพาตนเอง ลดต้นทุนการผลิต และได้คุณภาพของผลผลิตที่ปลอดภัยจากสารพิษ ต่อมาได้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการต่างๆ ทำให้ได้รับความรู้ ในการทำการเกษตรอินทรีย์ การลดต้นทุนการผลิต การลดรายจ่ายในครัวเรือน การทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมัก การทำสมุนไพรไล่แมลง นายสุรัตน์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นหมอดินอาสาประจำตำบล เป็นผู้ดำเนินการสาธิตการทำปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง พด.1 แจกจ่ายเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด และเป็นจุดรับตัวอย่างดินเพื่อวิเคราะห์ ต่อมาเมื่อกรมพัฒนาที่ดินผลิตสารเร่ง พด.2 พด.3 มาเผยแพร่ นายสุรัตน์ จึงได้จัดตั้งกลุ่มผู้ผลิต ผู้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ สาธิตการผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง ผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตลอดจนสารปราบวัชพืช สารกำจัดกลิ่น ทำให้ความเป็นอยู่ดีขึ้นตามลำดับ จากการดำเนินกิจกรรมการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมีทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุรัตน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกลำไย** มีพื้นที่ทำการเกษตร 16 ไร่ 1 งาน มีวิธีการบำรุงรักษาต้นลำไย คือ ช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปีจะหว่านปอเทืองในพื้นที่ว่างระหว่างต้นลำไย และปลูกแฝกเป็นแนวครึ่งวงกลมรอบทรงพุ่มลำไย เมื่อปอเทืองออกดอกก็จะทำการไถกลบลงไปในดิน หรือไม่ก็ตัดปอเทืองมาคลุมไว้ที่โคนต้นลำไย หลังจากนั้นก็จะฉีดพ่นรอบทรงพุ่มลำไยด้วยน้ำหมักฮอร์โมนไข่ในปริมาณ 200 ซีซี ผสมกับน้ำหมักชีวภาพที่หมักด้วยสารเร่ง พด.2 จำนวน 4 ลิตร และน้ำสมุนไพรที่หมักด้วยสารเร่ง พด.7 จำนวน 1 ลิตร กับน้ำ 200 ลิตร ทุกๆ 10 วัน จนกระทั่งถึงเดือนธันวาคมจะฉีดพ่นด้วยน้ำหมักกระตุ้นตาดอก 2 ครั้ง หรือจนกว่าลำไยจะเริ่มแตกตาดอกออกมาในเดือนมกราคม โดยการฉีดพ่นด้วยสารที่ใช้ผสม คือ คลอเรท ในปริมาณ 40 กรัม น้ำหมักจากสารเร่ง พด.2 จำนวน 400 ซีซี และน้ำสมุนไพรที่หมักจากสารเร่ง พด.7 จำนวน 1 ลิตร ผสมกับน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นให้ทั่วทั้งต้น 7 วันต่อครั้ง สำหรับระยะออกดอกจนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย จะฉีดพ่นด้วยน้ำหมักจากสารเร่ง พด.2 และน้ำสมุนไพรจากสารเร่ง พด.7 อย่างละ 200 ซีซี ผสมกับน้ำ 200 ลิตร ทุกๆ 10 วัน ในส่วนของวิธีการป้องกันแมลงในสวนลำไย นายสุรัตน์ ใช้น้ำส้มสายชู 5% จำนวน 300 ซีซี ผสมเหล้าขาว 40 ดีกรี 300 ซีซี โดยฉีดพ่นให้ทั่วทรงพุ่มของลำไย ส่วนบริเวณพื้นดินรอบโคนต้น จะฉีดพ่นด้วยน้ำหมักชีวภาพที่หมักจากสารเร่ง พด.2 จำนวน 2 ลิตร และ น้ำสมุนไพรที่หมักด้วยสารเร่ง พด.7 จำนวน 2 ลิตร ผสมกับน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่นเดือนละ 1-2 ครั้ง จากการบำรุงรักษาทุกกระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้โครงสร้างของดินมีสภาพที่ดีมีความอุดมสมบูรณ์ มีแร่ธาตุอาหารในดิน ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ดินมีความชื้นสูงไม่มีสารเคมีตกค้างในดิน สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก รายได้เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุรัตน์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** คือ ใช้ชีวิตอยู่แบบพอเพียง ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้เท่าที่มีตามศักยภาพของตนเองและไม่ทำอะไรเกินตัวไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินอยู่ในความพอดี และมีความพอดีในการวางแผนการทำกิจกรรมตามศักยภาพของตนเอง ความพอประมาณในด้านทุนทรัพย์ แรงงาน และปัจจัยการผลิตโดยการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด ไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอกที่จะทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบ การลดต้นทุนการผลิตจากการผลิตปุ๋ยใช้เองและเลิกใช้สารเคมีทำให้มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีเงินเก็บสะสม การทำเศรษฐกิจพอเพียงหากไม่มีความพยายาม ความอดทน ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริตจะไม่สามารถทำได้ การมีความพอประมาณจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง

ต้นทุนอาชีพการปลูกลำไย

นายสุรัตน์ รุกขรัตน์

	พื้นที่ 6 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1ก.ย. 56 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลำไย (เหมา 100 ต้น)	(10,000x12)	120,000.00	(15,000x7)	105,000.00
รวมรายได้		**120,000.00**		**105,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยหมักจากมูลโค 200 กก.	20	4,000.00	25	5,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ น้ำปลาสด 100 กก.	10	1,000.00	15	1,500.00
ค่าผลไม้ 40 กก.	5	200.00	5	200.00
ค่ากากน้ำตาล 30 กก.	10	300.00	15	450.00
ค่าสารไล่แมลง สมุนไพร 80 กก.	5	400.00	5	400.00
ค่ากากน้ำตาล 20 กก.	10	200.00	15	300.00
ค่าตัดหญ้า 1 ปี 4 ครั้งๆ ละ 500 บาท		2,000.00	600	2,400.00
ค่าพ่นปุ๋ยเดือนละ 4 ครั้งๆ ละ 50 (ค่าไฟฟ้า)		2,400.00	50	2,400.00
ค่าไฟฟ้าสูบน้ำเดือนละ 500 บาท		6,000.00	500	6,000.00
ค่าตัดแต่งกิ่ง 5 วันๆ ละ 300 บาท 2 คน		3,000.00	1คน	1,500.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (120 x 300)		36,000.00	130x300	39,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,000.00		1,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**56,500.00**		**60,150.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**56,500.00**		**60,150.00**
กำไร (ขาดทุน)		**63,500.00**		**44,850.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**20,000.00**		**17,500.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,417.00**		**10,025.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**10,583.00**		**7,475.00**

ชื่อ-สกุล **จ.ส.อ.อรุณ สืบสุยะ**
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์
ที่อยู่ 249/1 หมู่ที่ 4 บ้านวังธาร ตำบลทุ่งเสลี่ยม อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย 64150
โทรศัพท์ 08-6430-7940, 0-5562-6378
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมจ.ส.อ.อรุณ สืบสุยะ รับราชการทหารระหว่างปี พ.ศ. 2511-2530 หลังจากนั้นลาออก หันมาทำการเกษตรอย่างจริงจัง เพราะใจรักเนื่องจากเป็นลูกชาวนา เติบโตจากท้องไร่ท้องนา และเคยปลูกข้าวมาตั้งแต่เป็นเด็ก โดยเริ่มจากการทำสวนลำไย มะม่วง กระท้อน และปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีมาตลอด แต่ละปีมีค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง และยังต้องประสบกับปัญหาราคาผลผลิตไม่แน่นอน รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ดินเริ่มเสื่อมคุณภาพเนื่องจากมีการใช้สารเคมีในปริมาณสูง ทำให้ดินในพื้นที่เป็นกรด ทั้งยังส่งผลกระทบต่อร่างกายเป็นอย่างมาก จ.ส.อ.อรุณ จึงเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ด้วยการใช้ปุ๋ยหมักมูลสัตว์ น้ำชีวภาพ และสมุนไพรป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ผลปรากฏว่าสภาพดินดีขึ้น แมลงรบกวนเบาบางลง อยู่ในภาวะที่ควบคุมได้ บนแนวทางเกษตรอินทรีย์ได้ทำสวนแบบพึ่งพาธรรมชาติ สร้างความสมดุลทางนิเวศวิทยา นอกจากนี้ยังทำให้สุขภาพร่างกายดีขึ้น และเป็นการลดต้นทุนการผลิต รวมถึงผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดี จากการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวไม่เดือดร้อน มีกินมีใช้ และทุกคนในครอบครัวมีความสุข ต่อมาจึงได้จัดตั้งโรงเรียนชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง และศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ที่สนใจทั่วไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

จ.ส.อ.อรุณ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** โดยมีพื้นที่ทำการเกษตร 28 ไร่ จ.ส.อ.อรุณ ปลูกข้าวแบบไม่ต้องไถ ด้วยการใช้จุลินทรีย์สลายตอซังเพื่อจะได้ลดต้นทุน

ในการผลิต และปรับโครงสร้างของดินให้ร่วนซุย จุลินทรีย์ช่วยย่อยสลายตอซัง วัชพืช เมล็ดหญ้าให้เน่าเปื่อยกลายเป็นปุ๋ย การเผาตอซังนอกจากจะทำให้เกิดมลพิษคือความร้อน ควัน ฝุ่นละออง เกิดปัญหาต่อการจราจรแล้ว ยังเป็นการทำลายวัสดุที่ใช้ในการปรับปรุงดินที่จะสลายตัวให้ธาตุอาหารพืช ทำลายจุลินทรีย์ในธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพในการให้ประโยชน์ทางด้านเกษตรกรรม การเพิ่มจุลินทรีย์ลงในดินจะช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ฟื้นกลับมามีพลังขึ้นอีกหลังจากถูกทำลายด้วยสารเคมีจนดินตายไป จุลินทรีย์ที่ดีจะช่วยย่อยสลายอินทรีย์วัตถุในดินให้เป็นปุ๋ย ช่วยเร่งการเจริญเติบโตของพืช เกษตรกรที่ต้องการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ควรมีการผลิตจุลินทรีย์ด้วยตนเองเพื่อนำมาใช้เป็นปุ๋ย หรือหมักกับพืชสมุนไพรเพื่อใช้เป็นสารขับไล่แมลงศัตรูพืช โดยไม่ต้องเสียเงินซื้อ นอกจากนี้ จ.ส.อ.อรุณ ยังทำน้ำชีวภาพจากหอยเชอรี่เพื่อบำรุงพืชผลต่างๆ เพาะเห็ดนางฟ้า จัดการไร่นาสวนผสม พัฒนาบำรุงรักษาพื้นที่นาและต้นข้าว ทำถ่านจากมูลโค และทำบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน จ.ส.อ.อรุณ พบว่าการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมีจะทำให้ผลผลิตที่ได้มีราคาสูงกว่าปกติ เป็นการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถจะช่วยปลดหนี้ให้กับเกษตรกร และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

จ.ส.อ.อรุณ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ความพอเพียง ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** การทำการเกษตรแบบพอประมาณ ไม่เกินตัว ไม่ใช้สารเคมี จ.ส.อ.อรุณ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เผาฟางข้าว ซึ่งตอซังและฟางข้าวเป็นวัสดุปรับปรุงดินที่มีประโยชน์ ควรจะถูกย่อยสลายกลับไปเป็นปุ๋ยให้แก่ข้าวในฤดูการผลิตต่อไป เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการผลิตแบบอินทรีย์ที่ยั่งยืน การที่เกษตรกรเผาทำลายทิ้งเป็นสาเหตุของการผลิตที่ไม่ยั่งยืนและไม่พึ่งตนเอง หากต้องการขบวนการผลิตที่ยั่งยืนและพึ่งตนเองก็ต้องใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์แก่การผลิตมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การทำการเกษตรแบบอินทรีย์เป็นการผลิตที่ยั่งยืนทั้งทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ โดยเน้นที่หลักการปรับปรุงบำรุงดิน การคำนึงถึงศักยภาพทางธรรมชาติของพืชและสัตว์ ระบบนิเวศการเกษตร เป็นการลดปัจจัยการผลิตจากภายนอก ลดต้นทุนการผลิต เป็นความสัมพันธ์ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตและการจัดการผลผลิตทางการเกษตร ทั้งเกษตรกร คนงาน ผู้แปรรูป ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้าและผู้บริโภค ทำให้ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน เพราะมีผลผลิตที่พอเพียง และจำหน่ายในราคาที่เป็นธรรม ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค เกษตรกรมีรายได้ที่สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ ไม่มีหนี้สิน พึ่งพาตนเองได้ และทุกคนมีสุขภาพร่างกายที่ดี ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
จ.ส.อ.อรุณ สืบสุยะ

		เปรียบเทียบต้นทุน (บาท/ไร่)	
		การทำนาแบบไม่ต้องไถพรวน (ใช้สารชีวภาพ)	การทำนาแบบไถพรวนทั่วไป (ไม่ใช้สารชีวภาพ)
1.	**ต้นทุนผันแปร**	**1,735.00**	**3,130.00**
	1.1 ค่าแรงงาน	**1,060.00**	**1,630.00**
	ค่าเตรียมดิน	300.00	700.00
	ค่าเตรียมพันธุ์และปลูก	70.00	70.00
	ค่าดูแลรักษา	140.00	310.00
	ค่าเก็บเกี่ยว	550.00	550.00
	1.2 ค่าวัสดุ	**675.00**	**1,500.00**
	ค่าพันธุ์	240.00	300.00
	ค่าปุ๋ย	225.00	750.00
	ค่ายาปราบศัตรูและวัชพืช	60.00	300.00
	อื่นๆ (น้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุ ค่าซ่อม ค่าเสียโอกาส)	150.00	150.00
2.	**ต้นทุนคงที่**	**1,060.73**	**1,109.55**
	ค่าเช่าที่ดิน	1,000.00	1,000.00
	อื่นๆ (ค่าเสื่อม ค่าเสียโอกาส)	60.73	109.55
3.	**ต้นทุนรวมต่อไร่**	**2,795.73**	**4,239.55**
4.	**ต้นทุนรวมต่อตัน**	**5,305.00**	**9,613.00**
5.	**ผลผลิตต่อไร่ (กก.) ความชื้น 15 เปอร์เซ็น**	**527.00**	**441.00**
6.	**ราคา(บาท/กก.)**	**14.50**	**14.50**
7.	**รายได้ต่อไร่ (บาท)**	**7,641.50**	**6,394.50**
8.	**ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ (บาท)**	**4,845.77**	**2,154.95**

ที่มา *ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์ ต.ทุ่งเสลี่ยม อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย ต้นทุนการผลิต ณ ไร่นา (จัดทำเมื่อ มิถุนายน 2557)*

ชื่อ-สกุล **นายจรัส โยธา**
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จังหวัดอุทัยธานี
ที่อยู่ 87/11 หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งสบาย ตำบลเขากวางทอง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี 61110
โทรศัพท์ 08-5655-5225, 08-1972-9813
กิจกรรมเด่น การปลูกมะม่วง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายจรัส โยธา ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกข้าว และปลูกข้าวโพด แต่ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีต้นทุนการผลิตสูง รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย จึงได้ปรับเปลี่ยนมาทดลองปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง ลำไย ทำแปลงผัก เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด และเลี้ยงปลา ทำไร่นาสวนผสม แทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีโอกาสได้เข้าร่วมสัมนาฝึกอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากการศึกษาดูงานของหน่วยงานต่างๆ นายจรัสนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในแปลงเกษตร ในเรื่องการปลูกข้าวพันธุ์ต่างๆ เช่น ข้าวไรซ์เบอรี่ ข้าวหอมมะลิขาว ข้าวหอมมะลิแดง และข้าวหอมนิล การปลูกนาข้าวปลอดสารพิษ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพปั้นเม็ด การทำน้ำหมักชีวภาพ การน้ำหมักสูตรป้องกันกำจัดแมลงแทนการใช้สารเคมี และการใช้พลังงานทดแทนจากวัสดุในท้องถิ่น การทำเตาแกลบ เตาขี้เลื่อย และเตาแสงอาทิตย์ เพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ ยังนำความรู้ทั้งหมดไปขยายสู่กลุ่มและเครือข่าย เกิดการสร้างกลุ่มเกษตรอินทรีย์อีกด้วย

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายจรัส ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกมะม่วง** มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 41 ไร่ 3 งาน วิธีการปลูกมะม่วง ต้องมีการเตรียมดิน สายพันธุ์ที่จะปลูกต้องเป็นที่ต้องการของตลาด เช่น พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4 พันธุ์เขียวเสวย และพันธุ์หนังกลางวัน เป็นต้น มะม่วงให้ผลผลิตหลังทำการปลูกประมาณ 3 ปี การเตรียมแปลงต้องทำการบริหารจัดการให้เป็นระบบ ไม่นำพันธุ์อื่นมาปลูกผสม ซึ่งจะทำให้การเก็บเกี่ยวยุ่งยาก เมื่อมะม่วงให้ผลผลิต ติดลูก ต้องห่อผลมะม่วงเพื่อให้ผิวมะม่วงสวย สามารถส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น ฮ่องกง จีน และยุโรป เป็นต้น ส่วนวิธีการเพาะเมล็ดพันธุ์ให้เตรียมแปลงเพาะ แล้วใช้เมล็ดพันธุ์มะม่วงแกะเปลือกออก รดน้ำให้เปียก นำเมล็ดมะม่วงปักลงดินให้เอียง ประมาณ 45 องศา ปลูกห่างกันประมาณ 3 นิ้ว แล้วใช้ขี้เถ้าแกลบคลุมเมล็ด รดน้ำให้ความชุ่มชื้น ประมาณ 7 วัน เมล็ดมะม่วงจะงอก ดูแลรักษาด้วยการรดน้ำเป็นประจำทุกวัน การปลูกมะม่วงที่ให้ผลดีต้องปลูกระยะไม่ชิดจนเกินไป เพื่อให้อากาศถ่ายเท แต่งกิ่งให้โปร่ง เพื่อป้องกันการเกิดโรคแมลงรบกวน และที่สำคัญก่อนที่ต้นมะม่วงจะให้ผลผลิต ต้องทำให้ต้นมะม่วงสะสมอาหารอย่างเพียงพอ เพื่อให้ต้นมะม่วงติดผลและไม่ร่วง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายจรัส ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** คือ พิจารณาที่การบริหารจัดการภายในพื้นที่การทำเกษตรของตนเอง ทำการวางแผนการทำเกษตรให้เป็นระบบ เน้นการลดต้นทุนการผลิต เน้นการทำการเกษตรให้มีความหลากหลาย รวมทั้งต้องใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อนำมาพัฒนาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยไม่ลืมในเรื่องการมีคุณธรรม การรู้จักเสียสละ และการไม่หวังผลประโยชน์ตอบแทน

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะม่วง

นายจรัส โยธา

	พื้นที่ 18 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน พ.ย. 55 ถึงเดือน พ.ค. 56		ระหว่างเดือน พ.ย. 56 ถึงเดือน พ.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะม่วง	เหมา	500,000.00	เหมา	350,000.00
ขายลำไย	เหมา	270,000.00	เหมา	250,000.00
รวมรายได้		**770,000.00**		**600,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าจ้างตัดหญ้า	3 ครั้ง	1,500.00	3 ครั้ง	1,500.00
ค่าจ้างตัดกิ่งมะม่วง	4 ครั้ง	20,000.00	2 ครั้ง	10,000.00
ค่าจ้างตัดกิ่งลำไย	3 ครั้ง	6,400.00	2 ครั้ง	4,000.00
ค่าจ้างฉีดน้ำหมักชีวภาพไล่แมลง	7 ครั้ง	1,940.00	7 ครั้ง	1,500.00
ค่าน้ำหมัก	20 บาท/ครั้ง	560.00	20 บาท/ครั้ง	560.00
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์การเกษตร	ต่อปี	10,000.00	ต่อปี	10,000.00
ค่าจ้างฉีดสารป้องกันเชื้อรา		0.00	5 ครั้ง	3,980.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	9,000/เดือน	63,000.00	9,000/เดือน	63,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**103,400.00**		**94,540.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**103,400.00**		**94,540.00**
กำไร (ขาดทุน)		**666,600.00**		**505,460.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**42,777.78**		**33,333.33**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,744.44**		**5,252.22**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**37,033.33**		**28,081.11**

หมายเหตุ *ต้นมะม่วงและต้นลำไยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ใช้ต้นทุนและค่าใช้จ่ายรวมกัน*

ชื่อ-สกุล นางมารศรี สิงห์เสวก
ศูนย์ ศูนย์ฝึกอบรมการผลิตข้าวอินทรีย์แบบครบวงจร
ที่อยู่ 41 หมู่ที่ 3 บ้านยางจุ้ม ตำบลวังดิน อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000
โทรศัพท์ 08-1887-7935, 08-6104-4903
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางมารศรี สิงห์เสวก ประกอบอาชีพเกษตรบนพื้นที่ 30 ไร่ โดยทำสวน 20 ไร่ เลี้ยงปลาในบ่อดินขนาด 4 ไร่ และปลูกข้าวจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูกทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีจำนวนมากและเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ผลผลิตตกต่ำและไม่มีคุณภาพ ผลผลิตเฉลี่ยที่ได้รับประมาณ 500 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อราคาผลผลิตตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีหนี้สินเพิ่มขึ้น การใช้สารเคมีในปริมาณมากอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง ทั้งยังทำลายสภาพสิ่งแวดล้อมส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในชุมชน นางมารศรี จึงเกิดแนวคิดที่จะทำการเกษตรโดยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดเพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มความปลอดภัยจากพิษของสารเคมี จึงได้เริ่มศึกษาการทำการเกษตรอินทรีย์บนวิถีของการพึ่งพาตนเองยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทาง โดยได้เข้ารับการอบรมจากนักวิชาการของหน่วยงานราชการตั้งแต่การเตรียมดิน การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ การใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตามชนิดและเวลา การอนุรักษ์ศัตรูของศัตรูพืชเพื่อเกิดความสมดุลในธรรมชาติ รวมทั้งการคัดพันธุ์ข้าวเป็นการเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง (การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวที่นับจากวันที่ข้าวออกดอกไปแล้ว 28-30 วัน และเก็บเกี่ยวในสภาพที่นาแห้ง) ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 750 กิโลกรัมต่อไร่ รายได้ก่อนการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีในการผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ 4,000 บาท และภายหลังจากการปรับเปลี่ยนเป็นนาข้าวอินทรีย์ รายได้ในการผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ 6,000 บาท จากการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินกิจกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ลดปัญหาการใช้สารเคมี สภาพแวดล้อมดีขึ้น ตลอดจนสุขภาพร่างกายแข็งแรงต้านทานโรคภัยไข้เจ็บได้มากขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถลดต้นทุนในการผลิต ผลผลิตเพิ่มขึ้น และได้ผลผลิตคุณภาพดี มีรายได้เพิ่มมากขึ้น จนสามารถชำระหนี้ได้ ได้รับการยอมรับเป็นเกษตรกรตัวอย่างที่ดีของชุมชนและเกษตรกรทั่วไป พื้นที่เกษตรเป็นแหล่งศึกษาดูงานของเกษตรกรทั่วไป และได้ก่อตั้งโรงสีข้าวชุมชนเพื่อการแปรรูปผลผลิตข้าว และ ขยายเครือข่ายการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์แบบครบวงจรในชุมชนใกล้เคียง จนได้รับรางวัลในการประกวดเกษตรกรดีเด่น สาขาไร่นาสวนผสม จังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี พ.ศ. 2542 จากกรมส่งเสริมการเกษตร และได้รับคัดเลือกเป็นชาวนาตัวอย่างเข้ารับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในงานวันอาหารโลกในปี พ.ศ. 2547

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางมารศรี ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** ปลูกข้าวอินทรีย์ข้าวหอมมะลิ 105 โดยนางมารศรี มีขั้นตอนการผลิตข้าวอินทรีย์ 16 ขั้นตอน ประกอบด้วย *1) การปรับที่นาให้เรียบทำคันนาใหม่* ควรเลือกพื้นที่ขนาดใหญ่ติดต่อกัน *2) ตรวจสภาพดิน* หากเป็นพื้นที่ใช้สารเคมีมาก่อนต้องตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในดิน *3) การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์* ต้องมีคุณภาพดีเช่นพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อม เจริญเติบโตและผลผลิตดี *4) การเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าว* ไม่คลุกเมล็ดด้วยสารเคมี เมล็ดสะอาดปราศจากโรคแมลงและสิ่งเจือปนต่างๆ *5) วิธีการปลูก* ควรพิจารณาสภาพพื้นที่และการใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสม พบว่าการปลูกโดยวิธีปักดำและหว่านข้าวแห้งเป็นวิธีการที่เหมาะสม ก่อนที่จะหว่านข้าวต้องมีการวางแผน ก่อนแช่ข้าวปลูก ให้มีการทำเทือกก่อนแล้วแช่ข้าว *6) การจัดการดิน* ไม่เผาฟางข้าวและตอซัง ควรไถกลบเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน *7) การบำรุงรักษา* ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมัก, และปุ๋ยพืชสด เพื่อปรับปรุงบำรุงดิน และควรใช้อินทรีย์วัตถุที่หาได้ง่ายในพื้นที่ ที่เกษตรกรทำเองในพื้นที่นาหรือบริเวณบ้าน *8) การจัดการน้ำ* ระดับน้ำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางลำต้นและการให้ผลผลิตของข้าวโดยตรง *9) จัดระบบการปลูกพืชในนาข้าว* ปลูกพืชหมุนเวียนโดยเฉพาะพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ ถั่วพุ่ม และถั่วพร้า เป็นต้น *10) การควบคุมวัชพืช* โดยวิธีการเตรียมดินที่เหมาะสม การใช้ระดับน้ำควบคุมวัชพืช การใช้วัสดุคลุมดิน และการถอนด้วยมือ *11) การหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมี* หลีกเลี่ยงการใช้ยาคุมหญ้าในนาข้าวหรือการใช้สารกำจัดหญ้า *12) การควบคุมศัตรูพืช* ใช้พันธุ์ต้านทาน กำหนดช่วงปลูกที่เหมาะสม ใช้อัตราเมล็ดพันธุ์และระยะปลูกที่เหมาะสมและการปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อตัดวงจรชีวิต เพื่อลดการระบาดของศัตรูพืชในนาข้าว ปลูกพืชไล่แมลง บนคันนา เช่น ตะไคร้หอม เป็นต้น *13) การเก็บเกี่ยวผลผลิต* ควรเก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึงซึ่งเป็นช่วงที่เหมาะสมและลดความชื้น *14) การเก็บรักษาผลผลิต* ควรแยกจากข้าวธรรมดา ตากแดดลดความชื้นเมล็ดข้าวเปลือกให้ต่ำกว่า 14 เปอร์เซ็นต์ และเก็บรักษาไว้ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ในยุ้งฉางเฉพาะ ไม่ปะปนกับข้าวธรรมดา และควรเก็บข้าวอินทรีย์ในรูปของข้าวเปลือก *15) การแปรรูปข้าวจากข้าวเปลือกอินทรีย์เป็นข้าวสาร* โดยใช้เครื่องสีสำหรับการสีข้าวอินทรีย์โดยเฉพาะ *16) การบรรจุภัณฑ์* การบรรจุหีบห่อบรรจุในถุงพลาสติกขนาด 1-5 กิโลกรัม โดยใช้วิธีอัดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ หรือก๊าซเฉื่อย หรือสูญญากาศ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางมารศรี ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** คือ ความพอดีในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพบนความพอดี โดยมีการประมาณตนเองในการทำกิจกรรมโดยไม่ทำเกินตัวมีความพอดีทั้งในด้านทุนทรัพย์ แรงงาน และปัจจัยการผลิต เช่น การทำนาปลูกข้าวต้องมีการวางแผนการทำนา โดยคำนึงถึงความพอดีในรอบด้านไม่ทำเกินกำลังความสามารถของตัวเองที่สามารถควบคุมได้และไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง มีการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อใช้ในการวางแผนในการดำเนินชีวิตและเพื่อให้รับรู้ถึงรายรับรายจ่ายและสามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและฟุ่มเฟือยได้ เพื่อการใช้จ่ายที่ไม่เกินตัวใช้จ่ายพอประมาณกับฐานะของตนเองและไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือดร้อน ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการเกษตรให้เกิดเป็นภูมิปัญญาและนำปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความมานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้และประสบการณ์จากความสำเร็จของตัวเองถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นางมารศรี สิงห์เสวก

	พื้นที่ 30 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 30 ก.ค 55 ถึงวันที่ 20 พ.ย. 55		ระหว่างวันที่ 15 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 20 พ.ย. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายพันธุ์ข้าว	19.5 ตัน	468,000.00	24 ตัน	528,000.00
รวมรายได้		**468,000.00**		**528,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าทำเทือก (ค่าไถ) ไร่ละ 600 บาท		18,000.00		18,000.00
ค่าตัดหญ้าครั้งที่ 1		3,000.00		3,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ กก. ละ 18 บาท	150 กก.	2,700.00	150 กก.	2,700.00
ค่าเพาะกล้าพร้อมดิน ถาดละ 2 บาท	2,400 ถาด	4,800.00	2,400 ถาด	4,800.00
ค่าโยนกล้า		5,400.00		5,400.00
ค่าตัดหญ้าครั้งที่ 2		3,000.00		3,000.00
ค่าจุลินทรีย์ (น้ำหมัก)		600.00		600.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ กระสอบละ 380 บาท	750 กก.	5,700.00	750 กก.	5,700.00
ค่าแรง(โยนกล้า) ไร่ ละ 60 บาท		1,500.00		1,500.00
ค่าฮอร์โมน + ไล่แมลง		1,800.00		1,800.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ครั้งที่ 2	750 กก.	5,700.00	750 กก.	5,700.00
ค่าแรงใส่ปุ๋ย		1,500.00		1,500.00
ค่าฮอร์โมน + ไล่แมลงครั้งที่ 2		1,800.00		1,800.00
ค่าเก็บเกี่ยวไร่ละ 600 บาท		18,000.00		18,000.00
ค่าลาก + ค่าขนส่ง ไร่ละ 50 บาท		1,500.00		1,500.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		6,000.00		6,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**81,000.00**		**81,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**81,000.00**		**81,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**387,000.00**		**447,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**15,600.00**		**17,600.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,700.00**		**2,700.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**12,900.00**		**14,900.00**

ชื่อ-สกุล **นายอัษฎางค์ สีหาราช**
ศูนย์ ศูนย์ฝึกอบรมเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ
ที่อยู่ 60/2 หมู่ที่ 2 ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ 53120
โทรศัพท์ 08-1887-7935
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บิดา มารดา นายอัษฎางค์ สีหาราช เป็นชาวไร่ชาวนาที่จังหวัดขอนแก่น ด้วยความยากลำบากของอาชีพเกษตรกรจึงต้องการให้ลูกชาย หลุดพ้นจากวงจรความทุกข์ของชาวนาไทย เป็นเจ้าคนนายคน ซึ่งนายอัษฎางค์ ก็ไม่ทำให้บิดา มารดา ผิดหวัง โดยสามารถเข้ารับราชการเป็นนักพัฒนาชุมชนได้ แต่ด้วยความที่นายอัษฎางค์ เป็นคนมีอุดมการณ์ของตนเองมีความต้องการเป็นอิสระ ทำให้อยู่ในระบบราชการได้เพียง 5 ปี ต้องลาออกมาทำอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เมื่อปี พ.ศ. 2540 เกิดปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ไม่สามารถทำอาชีพรับเหมาก่อสร้างเช่นเดิมได้ จึงเดินทางไปเริ่มเป็นเกษตรกรมือใหม่ที่ตำบลคอรุม อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นบ้านของภรรยา โดยเริ่มจากการปลูกข้าว หลังจากได้ลงมือปลูกข้าว นายอัษฎางค์ พบว่ามีปัญหา 3 เรื่อง ที่เกษตรกรมักประสบ เรื่องแรกคือ ชาวนาต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องน้ำมันและสารเคมี เรื่องที่สองคือ ภัยธรรมชาติ ภัยแล้ง กับแมลงระบาด และเรื่องที่สามคือ ราคา เมื่อนำข้าวไปขายเกษตรกรไม่สามารถเป็นผู้ตั้งราคาเองได้ รวมทั้งผลพวงจากโรคต่างๆ ที่ส่งผลร้ายต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค เมื่อเป็นเช่นนี้นายอัษฎางค์ จึงเลือกที่จะทำการเกษตรอินทรีย์ โดยเข้ารับการอบรมในเรื่องเกษตรอินทรีย์ เกษตรทางเลือกที่ดีจากที่ต่างๆ ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ และนำมาปฏิบัติในพื้นที่ ของตนเอง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2548 นายอัษฎางค์ ได้รับการคัดเลือก เป็นคณะกรรมการผู้นำชุมชนแห่งชาติ คณะกรรมการชุดนี้เกิดขึ้น เพื่อผลักดันให้ปราชญ์ชาวบ้านเข้ามาทำงาน ร่วมกัน ช่วยแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรและเพื่อส่งเสริมการทำการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่มีหนี้สิ้น มีการบริหารจัดการอย่างพอดี มีความสุขที่แท้จริง ต่อมานายอัษฎางค์ จึงได้ก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมเกษตรอินทรีย์-ชีวภาพขึ้น เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้และนำไปปฏิบัติเพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร อีกทั้งยังหลุดพ้น จากปัญหา 3 เรื่อง ที่เกษตรกรมักจะประสบ ช่วยแก้ปัญหาสุขภาพของเกษตรกรและแก้ปัญหาความเสื่อมโทรม ของสภาพแวดล้อม อันเกิดจากการใช้สารเคมีอีกด้วย

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายอัษฎางค์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** เนื่องจากปัญหาสิ่งแวดล้อมและโรคร้ายที่คุกคามสุขภาพกายใจของมนุษย์อันเป็นผลพวงจากการทำการเกษตรแบบเคมี ถือเป็นจุดเริ่มต้นให้นายอัษฎางค์ หันกลับมาหาภูมิปัญญาพื้นบ้านที่สืบทอดกันมานาน คือ การทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม รักษาสมดุลของธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีระบบการจัดการนิเวศวิทยาที่คล้ายคลึงกับธรรมชาติและหลีกเลี่ยงการใช้สารสังเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืชและฮอร์โมนต่างๆ ตลอดจนไม่ใช้พืชหรือสัตว์ที่เกิดจากการตัดต่อทางพันธุกรรมซึ่งอาจสร้างมลพิษในสภาพแวดล้อม เน้นการใช้อินทรียวัตถุ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปุ๋ยชีวภาพ ในการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อให้ต้นพืชมีความแข็งแรง สามารถต้านทานโรคและแมลงด้วยตนเอง รวมถึงการ นำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ประโยชน์ ดังนั้นผลผลิตที่ได้จะปลอดภัยจากสารพิษตกค้าง ทำให้ปลอดภัยทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งไม่ทำให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมด้วย ซึ่งผลผลิตข้าวอินทรีย์ของนายอัษฎางค์นั้น ได้เชื่อมโยงทั้งการผลิตและการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ OTOP ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนตำบลคอรุม จังหวัดอุตรดิตถ์ จากเดิมเกษตรกรในชุมชนส่วนใหญ่ใช้สารเคมีในการเพาะปลูก ทำให้ต้นทุนในการผลิตค่อนข้างสูงแต่ผลผลิตต่ำ จึงหาทางแก้ไขเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในชุมชนจนเกิดเป็นวิสาหกิจ ในชุมชนสามารถเลี้ยงชีพ คนในชุมชนได้ และเป็นชุมชนที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว นอกจากนี้นายอัษฎางค์ ยังทำการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล หรือการใช้พลังงานทางเลือก ทำปุ๋ยแห้งและปุ๋ยน้ำชีวภาพ ทำน้ำยาเอนกประสงค์ ปลูกพืชผัก ไม้ผล และไม้บำนาญต่างๆ เพื่อไว้เข้าโครงการธนาคารต้นไม้ ในอดีตคนในชุมชนคอรุมได้ผ่านความยากลำบาก แต่ในปัจจุบันนายอัษฎางค์ ได้นำสิ่งดีกลับคืนสู่ชุมชนที่เขาอาศัย ความเหนื่อยยากของคนในชุมชนหายไปเหลือแต่ผลลัพธ์ความสำเร็จให้ชื่นชม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายอัษฎางค์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือ การพิจารณาที่จะดำเนินงานใดๆ ด้วยความถี่ถ้วนรอบคอบ ไม่ย่อท้อ ไร้อคติ คำนึงถึงเหตุและปัจจัยแวดล้อมทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างถูกต้องดีงาม เกิดประสิทธิผล เกิดประโยชน์และความสุข โดยปราศจากการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับการดำเนินกิจกรรมของตนเองได้ การทำเกษตรอินทรีย์ของนายอัษฎางค์ เป็นการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการทำกิจกรรมทางการเกษตรเชิงสร้างสรรค์ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศการเกษตรในไร่นา ดังนั้น การทำเกษตรอินทรีย์จึงจำเป็นต้องพัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและการบริหารจัดการไร่นาของตนเองเพิ่มขึ้นด้วย ผลที่ตามมาก็คือเกษตรอินทรีย์เป็นแนวทางการเกษตรที่ตั้งอยู่บนกระบวนการแห่งการเรียนรู้และภูมิปัญญา เพราะเกษตรกรต้องสังเกต ศึกษา วิเคราะห์ สรุปบทเรียนเกี่ยวกับการทำการเกษตรของตนเอง ซึ่งจะมีเงื่อนไขทั้งทางกายภาพ เช่น ลักษณะของดินฟ้าอากาศ และภูมินิเวศ รวมถึงเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นเพื่อพัฒนาแนวทางเกษตรอินทรีย์ที่เฉพาะและเหมาะสมกับพื้นที่ของตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้เกษตรอินทรีย์ยังให้ความสำคัญกับเกษตรกรผู้ผลิตและชุมชนท้องถิ่น สร้างความมั่นคงในการทำการเกษตรสำหรับเกษตรกร ตลอดจนอนุรักษ์และฟื้นฟูชีวิตของชุมชนเกษตรกรรม อาศัยกลไกธรรมชาติเพื่อทำการเกษตร ดังนั้นวิถีการผลิตเกษตรอินทรีย์จึงเป็นวิถีแห่งการเคารพและพึ่งพิงธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชุมชนเกษตรพื้นบ้านของสังคมไทย

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายอัษฎางค์ สีหาราช

	พื้นที่ 60 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย 56 ถึงวันที่ 30 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ส.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือกเพื่อแปรรูป	30 ตัน	600,000.00	30 ตัน	600,000.00
ขายพันธุ์ข้าว	10 ตัน	300,000.00	10 ตัน	300,000.00
ขายข้าวแปรรูป (ข้าวกล้อง)	5 ตัน	350,000.00	5 ตัน	350,000.00
รวมรายได้	45 ตัน	**1,250,000.00**	45 ตัน	**1,250,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าน้ำ		15,000.00		18,000.00
ค่าเตรียมดิน		12,000.00		15,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ กก. ละ 30 บาท	480 กก.	14,400.00	480 กก.	14,400.00
ค่าจ้างดำนา ไร่ละ 600 บาท		36,000.00		36,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์ กก. ละ 2 บาท	6,000 กก.	12,000.00	6,000 กก.	12,000.00
ค่าสมุนไพรไล่แมลง ไร่ละ 10 บาท		600.00		600.00
ค่าฮอร์โมน	60 ลิตร	250.00	60 ลิตร	300.00
ค่าเก็บเกี่ยว ไร่ละ 450 บาท		27,000.00		27,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (ดูแลนา)		12,000.00		18,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**129,250.00**		**141,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**129,250.00**		**141,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**1,120,750.00**		**1,108,700.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		20,833.33		20,833.33
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		2,154.17		2,355.00
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		18,679.17		18,478.33

ปราชญ์ชาวบ้าน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

ชื่อ-สกุล **นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์**
ศูนย์ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติกาฬสินธุ์
ที่อยู่ 109 หมู่ที่ 10 บ้านหัวแฮด
ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย
จังหวัดกาฬสินธุ์ 46130
โทรศัพท์ 08-9714-6525
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์ เคยทำการเกษตรในรูปแบบทุนนิยม โดยใช้สารเคมี 100% ทั้งระบบ คำนึงถึงแต่ผลกำไร ต่อมาในปี พ.ศ. 2540 เกิดวิกฤตเศรษฐกิจฟองสบู่แตก และเกิดภัยธรรมชาติต่อเนื่องกันมา 3 ปี ทำให้กิจกรรมการเกษตรประสบปัญหาขาดทุนเป็นหนี้ประมาณ 2 แสนบาท จึงหันเหชีวิตเข้าสู่แวดวงการเมืองท้องถิ่น สมัยแรกได้รับคัดเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่สมัยที่สองสอบตก ทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นเป็น 1.2 ล้าน ถึงขั้นเป็นบุคคลล้มละลาย ต่อมาได้มีโอกาสไปศึกษาเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี ของอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ทำให้ตนเองเข้าใจและสรุปว่า จากเดิมที่เคยทำการเกษตรโดยใช้สารเคมีนั้น ตนเองทำผิดมาทั้งหมด เมื่อก่อนหลงทางขณะนี้เข้าใจทิศทางแล้ว ความรู้สึกเหมือน (ถูกโดนตีตรงจุด) อาจารย์สามารถตอบคำถามตอบโจทย์ที่ค้างคาอยู่ใจให้กระจ่าง และสามารถกลับมาดำเนินชีวิตตามรอยพ่อ (ในหลวง) ได้อย่างภาคภูมิใจ จึงเริ่มเข้าใจแนวทางการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกับกลับมาสรุปบทเรียนที่ได้เรียนมาทั้งหมด เริ่มจัดตารางวางแผนชีวิตในแปลงเกษตรของตนเองใหม่ จนทุกวันนี้สามารถปลดหนี้ได้ทั้งหมด

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายเฉลิมศักดิ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** ซึ่งมีขนาดพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 16 ไร่ มีการแบ่งใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ขุดบ่อน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำการเกษตรในพื้นที่ โดยเป็นการทำการเกษตรแบบอินทรีย์ มีการผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพใช้เอง เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนและไม่เสียค่าใช้จ่าย หากมีผู้ที่สนใจก็จำหน่ายเพื่อเป็นรายได้อีกทางหนึ่งด้วย ในพื้นที่ของนายเฉลิมศักดิ์ มีกิจกรรมในพื้นที่ที่หลากหลาย ได้แก่ ปลูกไม้ยืนต้นเพื่อเป็นบำนาญชีวิต ส่วนกิ่งก้านก็สามารถนำไปเผาถ่านนำไว้ใช้

ในครัวเรือน เลี้ยงปลา เลี้ยงสุกร เลี้ยงกบ เพาะเห็ด ปลูกพืชผักสวนครัว เช่น พริก หอม มะเขือเทศ ฟักทอง ถั่วฝักยาว เป็นต้น ใช้ปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ที่ตนเองเลี้ยงไว้ น้ำหมักชีวภาพ ผลิตสารไล่แมลงจากพืชสมุนไพรในแปลงเกษตรมาใส่และฉีดพ่นลงในแปลงเกษตร เพื่อความประหยัด ลดต้นทุนในการผลิต ไม่เป็นอันตรายต่อตนเองและผู้บริโภค พืชผักสวนครัวที่ปลูกเอาไว้ก็สามารถนำมารับประทานเองได้และส่วนที่เหลือก็นำไปจำหน่ายให้แก่คนในชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายเฉลิมศักดิ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** ได้แก่ การออมแบบง่ายๆ เช่น 1) ออมป่า โดยการปลูกต้นไม้ในพื้นที่จำนวน 2,200 ต้น ประมาณ 6-7 ปี ก็สามารถนำกิ่งก้านสาขามาเผาเป็นถ่านได้ ผลที่ร่วงลงมานำมาเพาะขยายพันธุ์และจำหน่ายเป็นต้นกล้าได้ ใบไม้ที่ร่วงนำมาเป็นปุ๋ย มีแมลงมีมดแดงอาศัยอยู่สามารถนำไข่มดแดงไปประกอบอาหารและจำหน่ายได้ราคาดีด้วย 2) ออมดิน โดยการทำการเกษตรอินทรีย์ 100% เป็นเกษตรแบบอิงธรรมชาติและเข้าใจธรรมชาติ มีเป้าหมายชัดเจน ไม่เน้นตัวเงินเป็นหลักแต่เน้นความสุข มีอาหารปลอดภัยรับประทาน สุขภาพดี และทำให้ดินร่วนซุยเพาะปลูกอะไรก็ได้ 3) ออมน้ำ มีการขุดบ่อบาดาลเพื่อบริหารจัดการน้ำจะได้มีน้ำใช้ตลอดปี

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายเฉลิมศักดิ์ ถนอมสิทธิ์

	พื้นที่ 16 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายเห็ด		36,000.00		37,000.00
ขายกบ, ปลา		36,000.00		38,000.00
ขายหมู		20,000.00		21,000.00
ขายผักสวนครัว, สมุนไพร		30,000.00		31,000.00
ขายต้นกล้าพันธุ์พืช		20,000.00		21,000.00
ขายน้ำหมัก		38,000.00		38,000.00
รวมรายได้		**180,000.00**		**186,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าก้อนพันธุ์เห็ด	16 ไร่	7,500.00	16 ไร่	8,000.00
ค่าอาหารหมู	16 ไร่	12,000.00	16 ไร่	13,000.00
ค่าพันธุ์ปลา, อาหารปลา, กบ		17,700.00		19,000.00
ค่าวัสดุเพาะพันธุ์พืช		1,800.00		2,000.00
ค่าน้ำ, ค่าไฟฟ้า		9,000.00		10,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,000.00		38,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**84,000.00**		**90,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**84,000.00**		**90,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**96,000.00**		**96,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**11,250.00**		**11,625.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,250.00**		**5,625.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**6,000.00**		**6,000.00**

ชื่อ-สกุล นายทองอินทร์ ภูมิช่อ
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านเชียงงาม
ที่อยู่ 163 หมู่ที่ 22 บ้านเชียงงาม ตำบลบัวบาน อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ 46120
โทรศัพท์ 08-2845-3321
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายทองอินทร์ ภูมิช่อ ปลูกถั่วลิสงโดยใช้สารเคมี เมื่อปี พ.ศ. 2527 เพื่อส่งให้ศูนย์ขยายพันธุ์พืช ซึ่งทางศูนย์ฯ จะกำหนดไว้ว่า 1 ไร่ ต้องให้ได้ผลผลิตถั่วลิสงที่มีเมล็ดสมบูรณ์ จำนวน 5 กระสอบ จะได้ราคากระสอบละ 500 บาท ทำอยู่ประมาณ 5-6 ปี ต่อมาได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดนครปฐม พร้อมทั้งได้ดูวีดิทัศน์ที่ทางหน่วยงานเปิดให้ดูเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงกลับมาทดลองทำตาม เริ่มแรกโดยการขุดบ่อเลี้ยงปลาและตามคันบ่อปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง มะพร้าว ส่วนใต้ต้นภายในหลุมเดียวกับไม้ผลก็ปลูกพืชผักสวนครัว เช่น มะเขือ แตงกวา หอม และได้ไปศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมตามสถานที่ต่างๆ เรื่องเกษตรประณีต นำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงแปลงเกษตรโดยเพิ่มการเลี้ยงหมูหลุม เป็ด และไก่ดำ โดยเฉพาะไก่ดำได้ไปศึกษาและอบรมที่พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ จังหวัดสกลนคร เมื่ออบรมเสร็จทางศูนย์ฯ ได้แจกลูกไก่มาจำนวน 6 ตัว เพื่อนำมาเพาะขยายพันธุ์ต่อจนสามารถเพาะขยายพันธุ์เองได้ มีการเพาะพันธุ์ไก่ดำพร้อมทั้งจำหน่ายให้แก่บุคคลทั่วไปด้วย และได้ศึกษาการนำไก่ดำมาทำเป็นไก่ดำสมุนไพรตุ๋นยาจีน โดยสามารถปลดหนี้ มีการแบ่งปันแจกจ่ายญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านและทำบุญ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้แบบพอเพียง ไม่มีหนี้สิน จึงได้ตั้งศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านบ้านเชียงงาม เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาเผยแพร่ให้กับเกษตรกรที่สนใจ โดยต้องการให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายทองอินทร์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** โดยเริ่มแรกนายทองอินทร์ ได้ทำการเกษตรในพื้นที่จำนวน 8 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ส่วนต่างๆ ซึ่งในพื้นที่มีกิจกรรมทางการเกษตร ได้แก่ ปลูกพืชผักสวนครัว ประกอบด้วย หัวหอม ขิง ข่า ตะไคร้ ผักกาด ผักชี หน่อไม้ การดูแลเป็นการดูแลแบบธรรมชาติ โดยใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ใช้สมุนไพรหมักเพื่อเป็นการไล่แมลง

ส่วนไม้ผล ได้แก่ มะม่วง มะพร้าว ลำไย กล้วย ขนุน ไม้บำนาญ ได้แก่ ยางนา ค้าย รวมทั้งเลี้ยงกบ ไก่ดำ ไก่ไข่ เป็ดพื้นบ้าน ห่าน และหมูหลุม นอกจากนี้ยังมีการขุดบ่อเลี้ยงปลา เช่น ปลานิล ปลาตะเพียน และนำน้ำมาใช้ในการเกษตร โดยกิจกรรมการเกษตรที่ทำเป็นเกษตรแบบผสมผสานด้วยวิถีธรรมชาติ ไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอก การเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกัน เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ไม่ใช้สารเคมี มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เช่น แร่ธาตุอาหารในดิน รวมทั้งอากาศและพลังงาน โดยลดต้นทุนการผลิตได้มาก ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น พึ่งพาตัวเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายทองอินทร์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ก่อนที่จะลงมือทำกิจกรรมใดๆ ควรมีสติ ไม่ตั้งอยู่ในความประมาท ไม่ทำอะไรเกินกำลัง เช่น การผลิตอาหารไก่จะเลือกใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในแปลงเกษตรท้องถิ่นให้มากที่สุด ซื้อให้น้อยที่สุด และถ้าจำเป็นต้องซื้อราคาวัตถุดิบที่ใช้ต้องถูกไม่แพงจนเกินไป

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายทองอินทร์ ภูมิช่อ

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายผลไม้ (มะม่วง,ลำไย,กระท้อน,ขนุน,มะพร้าว)		34,100.00		46,500.00
ขายเป็ด, ไก่		19,000.00		24,300.00
ขายหมู		50,000.00		70,000.00
ขายผักสวนครัว, สมุนไพร		5,500.00		8,500.00
ขายต้นกล้าพันธุ์พืช		5,000.00		15,000.00
ขายปลาร้า		1,000.00		28,000.00
รวมรายได้		**114,600.00**		**192,300.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าแม่พันธุ์หมู	8 ไร่	15,000.00	8 ไร่	30,000.00
ค่าอาหารสัตว์	8 ไร่	23,000.00	8 ไร่	30,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,500.00		36,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
ค่าคอกหมู		2,000.00		2,000.00
ค่าเล้าไก่		1,500.00		1,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**78,000.00**		**100,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**78,000.00**		**100,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**36,600.00**		**92,300.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**14,325.00**		**24,037.50**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,750.00**		**12,500.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,575.00**		**11,537.50**

ชื่อ-สกุล นางสาวสมจันทร์ ดอนสินพลู
ศูนย์ ศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
ที่อยู่ 138 หมู่ที่ 2 ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000
โทรศัพท์ 08-0763-6771
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางสาวสมจันทร์ ดอนสินพลู ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่เชิงเดี่ยว แต่ภายหลังประสบปัญหาจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว พบว่าต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตไม่ได้มาตรฐาน และส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายเจ็บป่วยง่าย จึงมีแนวคิดที่จะดำเนินกิจกรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อมามีหน่วยงานราชการมาให้ความรู้และส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ดี จึงได้รวมกลุ่มเกษตรกร ชื่อกลุ่ม “ข้าวหอมมะลิ” นอกจากมีกิจกรรมการผลิตข้าวเพื่อบริโภคและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว กลุ่มยังมีแนวคิดในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต โดยการแปรรูปข้าว เช่น ข้าวกล้อง ข้าวฮาง รวมทั้งกิจกรรมเสริมเพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายในครัวเรือนให้กับสมาชิกและชุมชน เช่น การเพาะเห็ด การทำผลิตภัณฑ์ในครัวเรือน นางสาวสมจันทร์ เห็นว่าการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีประโยชน์ต่อตนเองและคนในชุมชน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สร้างความเข้มแข็งของชุมชน ต่อมาจึงได้จัดตั้งเป็นศูนย์ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน การใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้อง มีการบริหารจัดการร่วมกันของคนในชุมชน และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาอาชีพ รวมถึงคุณภาพชีวิตของชาวนาในอนาคต รวมทั้งเป็นจุดสาธิตเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และคนในชุมชนได้รับการถ่ายทอดความรู้ในการผลิตข้าว โดยมีเป้าหมายในการขยายผลที่ชัดเจน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางสาวสมจันทร์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** โดยมีการปลูกข้าวหลายสายพันธุ์ เช่น ข้าวหอมมะลิแดง ข้าวเหนียวแดง ข้าวไรซ์เบอรี่ ข้าวเหนียวดำ ข้าวหอมมะลิดำ เพื่อจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์และนำมาแปรรูป โดยการทำกิจกรรมการปลูกข้าวเป็นแบบอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมี เพราะตระหนักถึงพิษภัยของสารเคมีที่ใช้ในนาข้าว ซึ่งทำให้สุขภาพย่ำแย่ ต้นทุนการปลูกข้าวสูงขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากดินในนาเสื่อมโทรมลง จึงตัดสินใจเลิกใช้สารเคมี แต่จะใช้วิธีการไถกลบตอซังและใช้น้ำหมักในการย่อยสลายตอซัง เพื่อลดการเผาตอซัง การไถกลบตอซัง หมายถึง การไถกลบตอซังข้าวหรือพืชไร่ที่มีอยู่ในไร่นาภายหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วลงไปในดินระหว่างการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกขณะที่ดินมีความชื้นและปล่อยทิ้งไว้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้เกิดกระบวนการย่อยสลายในดินซึ่งจะกลายเป็นแหล่งของอินทรียวัตถุและธาตุอาหารของพืช แล้วจึงปลูกพืชหลักตามที่ต้องการต่อไป การปลูกข้าวโดยไม่เผาตอซังจะทำให้ดินได้รับอินทรียวัตถุและธาตุอาหารเพิ่มขึ้น ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ มีลักษณะร่วนซุย มีการระบายน้ำและอากาศดี ทำให้ดินสามารถดูดซับน้ำและธาตุอาหารพืชสูงขึ้น ประหยัดปุ๋ย ทั้งยังช่วยรักษาสภาพความเป็นกรด-ด่างของดิน ต้นข้าวสามารถดูดแร่ธาตุได้เร็วขึ้น ถ้าเกษตรกรยังใช้วิธีเผาตอซังอยู่จะเป็นการทำลายดิน ฆ่าดินโดยตรง เพราะสิ่งมีชีวิตทั้งหลายนับตั้งแต่จุลินทรีย์ แมลง ไส้เดือน รวมทั้งโครงสร้างดินจะถูกทำลายหมด คือการทำลายระบบนิเวศในท้องนาอย่างรุนแรง ทำให้ศัตรูพืชระบาดมากขึ้นทุกปี เมื่อนาข้าวปราศจากสารเคมีสังเคราะห์ และถูกหล่อเลี้ยงด้วยสารจากธรรมชาติ นาก็เกิดความสมดุลเต็มไปด้วยแมลงตัวห้ำตัวเบียนคอยควบคุมแมลงศัตรูพืช นอกจากนี้นางสาวสมจันทร์ยังให้ความสำคัญกับเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยทุกวันนี้เมล็ดพันธุ์ข้าวกำลังจะถูกครอบครองโดยบริษัทขนาดใหญ่ เมื่อใดที่พันธุ์ข้าวตกอยู่ในมือของบริษัทข้ามชาติ ชาวนาไทยจะหมดโอกาสในการทำการเกษตรแบบพึ่งตนเองอย่างสิ้นเชิง ทางศูนย์ฯ จึงมีการสอนการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว เพราะการเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่ดีเป็นวิธีที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตของชาวนา โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดและเหมาะสมกับสภาพชาวนาไทยที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีข้อจำกัดในการลงทุน อีกทั้งพันธุ์ข้าวที่ดียังส่งผลให้คุณภาพของผลผลิตดีขึ้น ทำให้ชาวนาจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้นตามไปด้วย นอกจากจะมีการตั้งกลุ่มย่อยเพื่อผลิตสินค้า (ข้าว) ออกจำหน่ายแล้ว ยังมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก การปลูกผักปลอดสารพิษ การผลิตลูกประคบสมุนไพรและพิมเสนน้ำ การเพาะเห็ดจากขอนไม้ การทำชาใบหม่อน การทำของชำร่วย การทอเสื่อ และการทำบัญชีครัวเรือน ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำให้คนในชุมชนมีรายได้อย่างยั่งยืน ช่วยลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้งมีสุขภาพที่ดีขึ้น สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางสาวสมจันทร์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** พยายามพึ่งตนเองให้ได้ก่อน โดยใช้หลักทางสายกลาง ยึดหลักพออยู่ พอกิน พอใช้ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต การทำนาแบบอินทรีย์ การงดใช้ปุ๋ยเคมี ทำปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้มาเป็นปัจจัยในการผลิตปุ๋ยเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเป็นการบำรุงดิน การปลูกผักปลอดสารพิษ ปลูกสมุนไพร เป็นการช่วยส่งเสริมสุขภาพอนามัย การเลี้ยงปลาในบ่อพลาสติกเพื่อเป็นอาหารโปรตีน การทำชาใบหม่อน การทำของชำร่วย และการทอเสื่อ เป็นการสร้างรายได้ให้กับครอบครัว เมื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้แล้ว ก็เผื่อแผ่ไปยังคนในชุมชนโดยมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ การจัดตั้งร้านค้าชุมชน การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อเป็นการปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนมีความเอื้ออาทรต่อกันมากกว่าจะคำนึงถึงตัวเงินหรือวัตถุ มีความคิดที่จะแจกจ่ายแบ่งปันให้ผู้อื่น ซึ่งทำให้ได้เพื่อนและเกิดเป็นวัฒนธรรมที่ดีที่จะช่วยลดความเห็นแก่ตัวและสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้น แม้ว่าระดับความพอเพียงของแต่ละคนจะไม่เท่าเทียมกันแต่ทุกคนก็สามารถดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยการยึดมั่นในหลักการ 3 ประการเหมือนกัน

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นางสาวสมจันทร์ ดอนสินพูล

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 55		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	2,200 กก.	38,000.00	1,800 กก.	28,800.00
รวมรายได้		**38,000.00**		**28,800.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าจ้างไถนา	8 ไร่	4,400.00	8 ไร่	4,400.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	8 ไร่	800.00	8 ไร่	1,760.00
ค่าปุ๋ยหมัก	8 ไร่	8,000.00	8 ไร่	2,500.00
ค่ารถนวดข้าว	8 ไร่	960.00	8 ไร่	1,050.00
ค่าขนส่ง		800.00		1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,100.00		2,400.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**18,060.00**		**13,110.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**18,060.00**		**13,110.00**
กำไร (ขาดทุน)		**19,940.00**		**15,690.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**4,750.00**		**3,600.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,257.50**		**1,638.75**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**2,492.50**		**1,961.25**

ชื่อ-สกุล นายสุภัทรชัย หันจรัส
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ฟื้นภูมิไท
ที่อยู่ 20 หมู่ที่ 14 ตำบลสามัคคี อำเภอร่องคำ จังหวัดกาฬสินธุ์ 46210
โทรศัพท์ 08-6221-6101
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุภัทรชัย หันจรัส ทำธุรกิจส่วนตัวในการลงทุนรับเหมา/รับจ้างโดยการกู้ยืมเงินเพื่อการลงทุน แต่เนื่องจากสภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ขาดทุนในการลงทุนทำธุรกิจ จึงได้หันมาทำการเกษตรบนพื้นที่ 46 ไร่ 3 งาน โดยการทำการเกษตรแบบพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกทุกอย่าง ทั้งทุน แรงงาน วัตถุดิบ ปัจจัยการผลิต ปุ๋ยเคมี สารเคมี และการจ้างแรงงานในภาคการเกษตรทั้งหมด ทำให้ต้นทุนในการทำการเกษตรสูงมาก และเมื่อประสบกับปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาศัตรูพืชระบาด ผลผลิตได้รับความเสียหายทำให้รายได้ไม่พอรายจ่าย ส่งผลให้ขาดทุนจากการทำการเกษตรอย่างต่อเนื่อง จึงคิดปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพึ่งพาตนเองมากว่าพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกที่มีต้นทุนสูง เพื่อความอยู่รอดในการทำการเกษตรอย่างยั่งยืน เริ่มจากนายสุภัทรชัย ประสบปัญหาด้านสุขภาพจากการแพ้สารเคมีอย่างรุนแรง ส่งผลให้ต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลานานกว่า 1 ปี จึงได้ให้ความสำคัญในเรื่องของสุขภาพและความปลอดภัยในการทำการเกษตรอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการทำการเกษตรแบบผสมผสานปลอดสารเคมี และมีการจดบันทึกบัญชีครัวเรือนทุกขั้นตอน ทุกรายจ่ายรายรับที่เกิดขึ้น ทำให้ทราบถึงต้นทุนของการผลิตและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและไม่จำเป็น ทำให้เกษตรกรสามารถควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นได้ รายจ่ายในการดำเนินชีวิตและการทำการเกษตรลดลง ส่งผลให้รายได้เพิ่มขึ้นเนื่องจากสามารถลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น เกษตรกรทำปุ๋ยหมักชีวภาพและน้ำหมักชีวภาพใช้เอง เพื่อลดการใช้สารเคมี ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการดำเนินกิจกรรมค่อยเป็นค่อยไป และเป็นตัวอย่างในชุมชนที่ประสบความสำเร็จจากการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินกิจกรรมโดยเริ่มจากตนเอง เมื่อปี พ.ศ. 2548 ได้จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน และศูนย์ช่างประจำชุมชนเทิดไท้องค์ราชัน และได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภายใต้โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุภัทรชัย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** ประกอบด้วย การปลูกข้าว พืชผักสวนครัว ไม้ยืนต้น ปลูกยางพารา ไม้ผล มะม่วง ลิ้นจี่ กล้วย ลำไย โดยผลผลิตทางการเกษตร พืชผักและไม้ผลได้รับการรับรองมาตรฐานของประเทศไทย “Organic Thailand’s Brand” กรมวิชาการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายสุภัทรชัยได้ทำกิจกรรมทางการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นเรื่องไม้ผล ซึ่งมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การเตรียมดินโดยการผ่าตัดดิน (หมักดิน) โดยการแบ่งเป็นแปลงยาว เพื่อปลูกไม้ผลและปลูกพืชล้มลุกผสมผสานในแปลงไม้ผลด้วย โดยพันธุ์พืชที่ได้จากขยายพันธุ์เองโดยการทาบกิ่ง แยกหน่อ ตอนกิ่ง 2) การดูแลรักษาในการปลูกไม้ผล โดยการใช้ระบบน้ำไหลตามร่องน้ำในแปลงไม้ผลโดยใช้สายยางวางตามร่องน้ำเพื่อเป็นการให้น้ำ ปัจจุบันพัฒนามาเป็นระบบน้ำหยดสปริงเกอร์เพื่อเป็นการลดต้นทุน การให้ปุ๋ยอินทรีย์ปีละครั้งและมีการเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพในการบำรุงรักษาในช่วงระยะ 2-3 ปีแรก เพื่อไม่ให้เกิดโรคแมลงศัตรูพืช โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพและปลูกพืชล้มลุกผสมผสานในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยพืชบางชนิดสามารถไล่แมลงศัตรูพืชได้ช่วยลดปัญหาแมลงศัตรูพืชทำลายผลผลิต 3) การตลาดและการจำหน่ายเริ่มจากการจำหน่ายผลผลิตในชุมชนให้เป็นที่รู้จักในนามตลาดบุญนิยม โดยการขายตามตลาดนัดในชุมชนหรือออกร้านตามงานเทศกาล งานนิทรรศการของหน่วยงานราชการ งาน OTOP และงานธงฟ้าในตำบล อำเภอ และจังหวัด ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับรอง มาตรฐานส่งขายในห้างเซนโทซ่า และห้างโลตัส จังหวัดขอนแก่น เคล็ดลับในการปลูกไม้ผลเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเป็นการเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นโดยการใช้วิธีการห่มดินโคนต้น โดยการเอาฟางข้าวและเศษวัสดุใบไม้ไปคลุมโคนแล้วเอาปุ๋ยหมักชีวภาพวางบนเศษวัสดุแล้วจึงนำเศษวัสดุวางทับปุ๋ยหมักชีวภาพอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำน้ำหมักชีวภาพราดทับอีกครั้งเพื่อเป็นบำรุงรักษาและเพิ่มผลผลิตได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุภัทรชัย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยยึดหลักการทำการเกษตรบนความพอเพียง การรู้จักตนเองและการรู้จัก ประมาณตนด้วยความพอดี พอเพียง รู้จักกำลังแรงงานของตนในการดำเนินกิจกรรม ไม่ทำเกินตัวและไม่พึ่งพาปัจจัยแรงงานจากภายนอก พึ่งพาตนเองและเครือข่ายในชุมชน ประกอบกับการใช้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมโดยการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ผ่านการอบรมมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรม และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นด้วยการผลิตอาหารปลอดภัย เพื่อความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน

นายสุภัทรชัย หันจรัส

	พื้นที่ 33 ไร่		พื้นที่ 31 ไร่	
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	12,000 กก.	162,000.00	11,000 กก.	170,000.00
ขายยางพารา	4,800 กก.	336,000.00	4,900 กก.	156,000.00
ขายผลไม้ (ลิ้นจี่,ลำไย,มะม่วง,กล้วย)		12,000.00		93,000.00
ขายปลา		0.00		35,000.00
รวมรายได้		**510,000.00**		**454,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าน้ำมันรถไถนา	20 ไร่	2,000.00	18 ไร่	3,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	20 ไร่	2,500.00	18 ไร่	2,500.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	20 ไร่	15,000.00	18 ไร่	15,000.00
ค่าเกี่ยวข้าว,นวดข้าว	20 ไร่	5,000.00	18 ไร่	15,000.00
ค่าปุ๋ย น้ำกรด (ยางพารา)	12 ไร่	13,800.00	12 ไร่	13,800.00
ค่าปุ๋ยใส่ผลไม้	1 ไร่	4,000.00	1 ไร่	4,000.00
ค่าอาหารปลา		0.00	1 ไร่	15,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		171,600.00		176,200.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		2,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**213,900.00**		**246,500.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**213,900.00**		**246,500.00**
กำไร (ขาดทุน)		**296,100.00**		**207,500.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**15,454.55**		**14,645.16**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**6,481.82**		**7,951.61**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**8,972.73**		**6,693.55**

ชื่อ-สกุล **นายบุญเต็ม ชัยลา**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านดงบัง
ที่อยู่ 68 หมู่ที่ 4 บ้านดงบัง
ตำบลคอนฉิม อำเภอแวงใหญ่
จังหวัดขอนแก่น 40330
โทรศัพท์ 08-7222-0857
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลาดุก

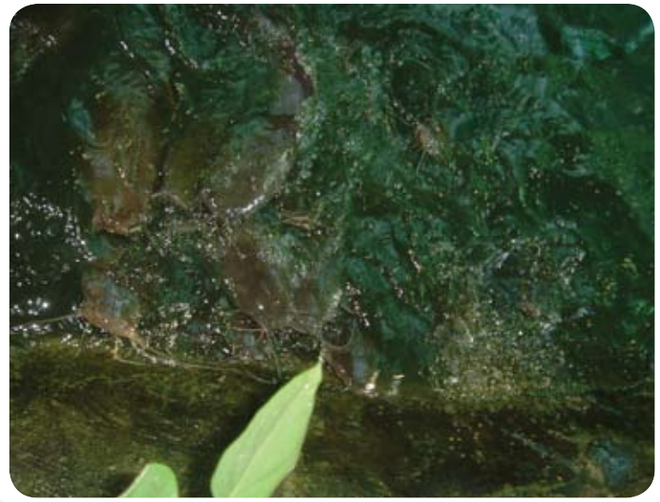
ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบุญเต็ม ชัยลา มีอาชีพรับจ้าง เนื่องจากในปี พ.ศ. 2527 ได้เกิดอาชีพใหม่ภายในหมู่บ้านดงบัง คืออาชีพรับจ้าง จึงทำให้คนในหมู่บ้านอพยพออกไปขายแรงงานนอกหมู่บ้าน นายบุญเต็มได้รับเหมาก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ซึ่งยิ่งทำก็ยิ่งจน ยิ่งทำก็ยิ่งเป็นหนี้ แม้จะขยันเพียงใดก็ยังเป็นหนี้ จึงมีแนวคิดกลับมาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตโดยได้เปลี่ยนมาทำการเกษตรเชิงเดี่ยวด้วยความหวังว่าจะรวยขึ้น แต่แล้วก็ต้องประสบความล้มเหลวและประสบปัญหาขาดทุน ทำให้ชีวิตตกอยู่ในความทุกข์และหนี้สิน จากเกษตรกรที่มีหนี้สินล้นตัว ปัจจุบันเป็นเกษตรกรใส่สูท ไม่มีหนี้สิน มีแต่เงินฝากในธนาคาร จากจุดเริ่มต้นในวันที่ 4 มกราคม 2533 หลังกลับจากศึกษาดูงานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบ้านพ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ นายบุญเต็ม ซึ่งเชื่อมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้าเรื่อง “อัตตาหิ อัตตาโน นาโถ” และการพึ่งพาแม่ 3 แม่ คือ แม่ธรณี แม่คงคา แม่โพสพ อยู่แล้ว จึงเริ่มขุดสระน้ำของตนเองและเสร็จสิ้นในวันที่ 30 เมษายน 2533 ซึ่งใช้เวลา 4 เดือน ได้สระขนาดกว้าง 8 เมตร ยาว 24 เมตร ลึกประมาณ 1 เมตร ได้เริ่มทบทวนบทเรียนชีวิตที่ผ่านมา และคิดได้ว่าตนเองยังมีที่ดินและเรี่ยวแรงของตนเอง ไม่ต้องลงทุน จึงนำความรู้ที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงานในที่ต่างๆ นำกลับมาทำและเริ่มต้นลงมือทำด้วยตนเอง จนประสบความสำเร็จสามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่มีหนี้สิน เริ่มมีเงินเหลือเก็บจึงต้องการเผยแพร่ให้คนในชุมชนนำไปเป็นแบบอย่างเพื่อจะได้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ทั้งยังได้เผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆ ให้กับคนในชุมชนและผู้ที่สนใจนำไปเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต โดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบุญเต็ม ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลาดุก** โดยปัจจุบันปลาดุกบิ๊กอุยเป็นที่นิยมเลี้ยงของเกษตรกร เนื่องจากเลี้ยงง่ายมีการเจริญเติบโตรวดเร็ว อีกทั้งทนทานต่อโรคและสภาพแวดล้อมได้ดี เป็นที่นิยมบริโภคของประชาชน เนื่องจากมีรสชาติดีและราคาถูก ซึ่งมีวิธีการดังนี้คือ 1) การเตรียมบ่อ เริ่มจากขุดบ่อดินขนาด 3x3 เมตร ความลึก 50 เซนติเมตร จากนั้นนำมูลวัว มูลควายมาเทลงบ่อ ใช้เท้าเหยียบผสมให้เข้ากันกับดิน เป็นการช่วยให้น้ำไม่รั่วซึมและช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ในน้ำ จากนั้นปล่อยบ่อทิ้งไว้ให้แห้ง จึงจะปล่อยน้ำเข้าบ่อ โดยกรองไม่ให้ศัตรูของลูกปลาติด เข้ามากับน้ำ ปล่อยน้ำให้ระดับความลึก 30-40 เซนติเมตร หลังจากวันรุ่งขึ้นจึงปล่อยลูกปลา 2) พันธุ์ปลาดุก ใช้พันธุ์บิ๊กอุย ซึ่งซื้อลูกปลามาในราคาตัวละ 1 บาท สามารถปล่อยลงบ่อได้บ่อละ 200 ตัว ลูกปลาที่นำมาเลี้ยงควรดูว่ามีสภาพแข็งแรง การปล่อยลูกปลาลงบ่อเลี้ยงจะต้องปรับสภาพอุณหภูมิของน้ำในถุงลูกปลาและน้ำในบ่อให้เท่าๆ กันก่อน วิธีการคือ แช่ถุงบรรจุลูกปลาในน้ำประมาณ 20 นาที จึงปล่อยลูกปลา เวลาที่เหมาะสมในการปล่อยลูกปลาควรเป็นตอนเช้าหรือตอนเย็นก็ได้ 3) การให้อาหารปลา การให้อาหารลูกปลาควรเริ่มให้อาหารในวันรุ่งขึ้น คือ อาหารเม็ดและปลายข้าว พอปลาดุกเริ่มโตจะมีการให้อาหารโปรตีนโดยใช้แมลงเป็นอาหารเสริม มีวิธีการคือ นำไฟไปเปิดล่อแมลงในบริเวณบ่อวันละครึ่งชั่วโมง ช่วยให้ประหยัดค่าอาหารได้ 4) การดูแลบ่อเลี้ยงปลาดุก จะใช้น้ำหมักชีวภาพใส่ลงไปในบ่อ เพื่อให้จุลินทรีย์ใน น้ำหมักไปปรับสภาพน้ำป้องกันน้ำเน่าเสีย และเป็นการดับกลิ่นคาว 5) การเลี้ยงปลาดุกใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงประมาณ 5-6 เดือน ก็จะสามารถนำไปจำหน่ายได้ โดยส่วนใหญ่จะนำไปจำหน่ายในชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบุญเต็ม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** เป็นการดำเนินชีวิต และกิจกรรมบนพื้นฐานความพอดีพอเพียงที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยพึ่งพาแรงงานในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะใช้แรงงานภายนอกครัวเรือน และปัจจัยการผลิตภายนอก รวมทั้งมีการวางแผนในการออมน้ำ การออมความอุดมสมบูรณ์ของดิน การออมต้นไม้ยืนต้นและการออมสัตว์ การใช้พื้นที่อย่างมีศักยภาพ และการพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชน ตลอดจนต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีมาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้

ต้นทุนอาชีพเลี้ยงปลาดุก
นายบุญเต็ม ชัยลา

	รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างเดือน ก.พ. ถึงเดือน ก.ค.		รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างเดือน ส.ค. ถึงเดือน ม.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปลาดุก ตัวละ 10 บาท	1,600 ตัว	16,000.00	1,600 ตัว	16,000.00
รวมรายได้		**16,000.00**		**16,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ปลา 200 ตัว * 8 บ่อ		1,600.00		1,600.00
ค่าอาหารปลา อายุ 1-2 เดือน		470.00		470.00
ค่าอาหารปลา อายุ 2-4 เดือน		840.00		840.00
ค่าอาหารปลา อายุ 5-6 เดือน		1,140.00		1,140.00
ค่าน้ำหมักชีวภาพป้องกันน้ำเสีย		120.00		120.00
คิดค่าแรงงานตัวเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**4,170.00**		**4,170.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**4,170.00**		**4,170.00**
กำไร (ขาดทุน)		**11,830.00**		**11,830.00**
รายได้ (บาท ต่อ บ่อ)		**2,000.00**		**2,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ บ่อ)		**521.25**		**521.25**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ บ่อ)		**1,478.75**		**1,478.75**

ชื่อ-สกุล นายสุพงษ์ วรวงษ์
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บุญโฮมฟาร์ม
ที่อยู่ 101 หมู่ที่ 12 บ้านหนองม่วง ถนนแจ้งสนิท อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 40160
โทรศัพท์ 08-6879-5484
กิจกรรมเด่น ประมง (การเลี้ยงปลาและเพาะพันธุ์ปลานิลแปลงเพศ)

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายสุพงษ์ วรวงษ์ มีประสบการณ์ในการทำงานภาคการเกษตรมากกว่า 18 ปี โดยหลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาตรีในช่วงแรกได้ประกอบอาชีพเป็นอาจารย์พิเศษสอนในสถาบันการศึกษา ต่อมาได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการสัตวบาล ผู้ช่วยนักวิจัยประมง นักวิชาการฟาร์ม หลังจากสะสมประสบการณ์ จึงได้มีแนวคิดจะทำกิจกรรมฟาร์มของตัวเองโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินกิจกรรมตามความถนัด โดยมีแรงจูงใจจากการสังเกตวิถีชีวิตคนในชุมชนอำเภอมัญจาคีรี ซึ่งชอบบริโภคปลาเป็นอาหารหลัก และในอำเภอมัญจาคีรีเป็นที่ตั้งของโครงการพระราชดำริฯ บึงกุดเค้า ในพื้นที่ประมาณ 7,000 ไร่ ทำให้มีแหล่งน้ำที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมได้เป็นอย่างดี จึงได้ก่อตั้ง “บุญโฮมฟาร์ม” และได้น้อมนำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมาประยุกต์ใช้และปรับปรุงพันธุ์ปลา จนได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถผลิตปลานิลแปลงเพศรายแรกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้รับการแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินสาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น ประจำปี พ.ศ. 2557

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุพงษ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **ประมง (การเลี้ยงปลาและเพาะพันธุ์ปลานิลแปลงเพศ)** โดยดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย การเลี้ยงปลานิล ปลานิลแปลงเพศ ปลาหมอ ปลากด โดยมีรูปแบบและวิธีการเลี้ยงปลาที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ถูกต้องตามหลักมาตรฐาน ใช้ต้นทุนต่ำ ประกอบด้วย 1) นวัตกรรมน้ำเขียว (แพลงก์ตอน) เลี้ยงปลาโดยสร้าง

อาหารธรรมชาติ (น้ำเขียว) วิธีการจัดการบ่อขนาด 1 ไร่ โดยบ่อปลา 3,500 ตัว ที่ระดับน้ำ 1.30 เมตร ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเป็นตัวสร้างน้ำเขียวใส่ลงในบ่อ 150 กิโลกรัม/ไร่/สัปดาห์ เติมน้ำทุก 15 วัน ครั้งละ 20 เซนติเมตร เพื่อปรับความสมดุลของน้ำ ระดับน้ำที่ไม่ลึกเกินไปจะทำให้แสงแดดสามารถส่องผ่านก้นบ่อได้ จะช่วยให้พืชน้ำเกิดการสังเคราะห์แสง ระยะเวลา 6-7 เดือน ปลาในบ่อจะได้ขนาดประมาณ 3 ตัว/กิโลกรัม ซึ่งเป็นวิธีการเลี้ยงปลาต้นทุนต่ำ เหมาะสำหรับการทำเกษตรแบบพอเพียง 2) การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน โดยเลี้ยงปลาร่วมกับการเลี้ยงโคเนื้อ พื้นที่บ่อปลา 400 ไร่ เลี้ยงโคเนื้อ 70 ตัว ทำให้ไม่มีต้นทุนในการจัดการแปลงหญ้า ไม่สิ้นเปลืองค่าเครื่องตัดหญ้าและน้ำมันเชื้อเพลิงในการตัดหญ้า 3) ใช้พื้นที่เกษตรกรรมเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรตำบลถูกเค้า และแหล่งศึกษาดูงานการผลิตปลานิลแปลงเพศแห่งแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้ได้ดำเนินชีวิตและประกอบกิจกรรมในฟาร์มอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป ศึกษาหาความรู้และใช้ความรู้เหตุผลประกอบการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ตามความเหมาะสมกับอัตภาพและสภาพแวดล้อม ทำการผลิตอย่างหลากหลายเพื่อลดความเสี่ยงทางการตลาด มีการประยุกต์ใช้หลักการบริหารจัดการที่เกื้อกูลกันในการดำเนินกิจกรรม เช่น การเลี้ยงโคบริเวณคันบ่อปลาเพื่อให้โคบริโภคหญ้าบริเวณคันบ่อ นอกจากลดต้นทุนการตัดหญ้าแล้วยังได้ปุ๋ยมูลโคและเนื้อโค ซึ่งสามารถนำมาจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริม และยังได้ต่อยอดช่องทางการจำหน่ายโดยได้เปิดกิจการร้านอาหารครัวปลาสด ซึ่งใช้วัตถุดิบหลักที่มีคุณภาพจากฟาร์มมาประกอบอาหารด้วย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุพงษ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** โดยการดำเนินกิจกรรมฟาร์มตามกำลังทรัพย์และศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ ใช้แรงงานในครอบครัวและท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งการดำเนินชีวิตตามความเหมาะสมของการดำเนินงาน ทั้งในแง่ของพื้นที่ขนาดฟาร์มที่ไม่เล็กไม่ใหญ่จนเกินไป เป็นไปตามอัตภาพและสภาพแวดล้อม การจัดการเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อให้การดำเนินงานมีความก้าวหน้า โดยไม่ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นเดือดร้อน เช่น ขนาดของกิจการฟาร์มจะทำตามกำลังทรัพย์และศักยภาพที่มีอยู่ จะไม่ทำใหญ่เกินไปเพราะจะทำให้ควบคุมยาก โดยอาศัยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการพัฒนาอาชีพของตนเองและมีความซื่อสัตย์อดทนในอาชีพ ทำให้การดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จ

ต้นทุนอาชีพประมง (การเลี้ยงปลาและเพาะพันธุ์ปลานิลแปลงเพศ)

นายสุพงษ์ วรวงษ์

	รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างเดือน ก.พ. ถึงเดือน ก.ค.		รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างเดือน ส.ค. ถึงเดือน ม.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลูกปลา (0.40 บาท/ตัว)	700,000 ตัว	280,000.00	700,000 ตัว	280,000.00
รวมรายได้		**280,000.00**		**280,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (0.35 บาท/ตัว)		**245,000.00**		**245,000.00**
ค่าลูกปลา				
ค่าแรงงาน				
ค่าน้ำ,ค่าไฟฟ้า,ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง				
ค่าสูบน้ำ (ค่าเติมน้ำ)				
ค่าบรรจุภัณฑ์				
ค่าฮอร์โมนแปลงเพศ				
ค่าอาหาร				
ค่าเตรียมบ่อ				
ค่าปูนขาว				
คิดค่าแรงงานตัวเอง				
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**245,000.00**		**245,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**245,000.00**		**245,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**35,000.00**		**35,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**0.40 บาท**		**0.40 บาท**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**0.35 บาท**		**0.35 บาท**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**0.05 บาท**		**0.05 บาท**

หมายเหตุ *ต้นทุนไม่สามารถแยกแต่ละประเภทได้ เนื่องจากมีขั้นตอนซับซ้อน*

ชื่อ-สกุล **นายบุญชิต สมัตถะ**
ศูนย์ ศูนย์ปราชญ์เกษตร (สวนอุษา)
ที่อยู่ 90 หมู่ที่ 15 บ้านท่าแจ้ง
ตำบลหนองแวง
อำเภอหนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ 36210
โทรศัพท์ 08-0730-0064
กิจกรรมเด่น การปลูกไม้ผล (ลำไย)

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบุญชิต สมัตถะ ทำการเกษตรโดยการทำไร่อ้อยในพื้นที่ 15 ไร่ ซึ่งอ้อยถือว่าเป็นพืชยอดนิยมของเกษตรกรในจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สารเคมีบำรุงรักษาเพื่อเร่งผลผลิตของอ้อย ด้วยความหวังจะมีรายได้เป็นกอบเป็นกำ แต่ไม่เป็นผลอย่างที่หวัง ราคาอ้อยกลับตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงเนื่องจากใช้สารเคมี สุขภาพเริ่มแย่ลง จึงตัดสินใจเลิกทำไร่อ้อยและหันมาลงสมัครการเมืองท้องถิ่นแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ หลังจากที่แพ้การเลือกตั้ง จึงได้กลับมาทำการเกษตรและเริ่มเปลี่ยนวิถีการผลิตจากพืชไร่มาเป็นสวนไม้ผล เมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานและเข้ารับการอบรมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการทำปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิตจากหน่วยงานราชการและเอกชนต่างๆ จึงเก็บเกี่ยวประสบการณ์นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการผลิต นายบุญชิตนำองค์ความรู้ ในเรื่องการทำปุ๋ยและน้ำหมักชีวภาพ การขยายพันธุ์กล้าไม้ การสร้างเตาเผาถ่าน ผลิตถ่านไม้ และการเก็บน้ำส้มควันไม้ นำมาไล่แมลงและรักษาโรคพืช รวมถึงการผลิตของใช้ในครัวเรือน ทั้งยาสระผม น้ำยาล้างจาน ซึ่งใช้วัตถุดิบที่มีในสวนตลอดจนได้นำความรู้ดังกล่าวมาขยายผล ถ่ายทอด และเผยแพร่ ให้สมาชิกในชุมชนและบุคคลที่สนใจ โดยได้จัดตั้งศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน “สวนอุษา” ขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบุญชิต ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไม้ผล (ลำไย)** โดยสวนอุษา เป็นแหล่งผลิตทางด้านเกษตร สร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว อีกทั้งยังเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ ดูงาน แก่บุคคลทั่วไป มีความเชี่ยวชาญการเกษตรอินทรีย์โดยเฉพาะการปลูกลำไย โดยเริ่มปลูกในปี พ.ศ. 2540 จำนวน 200 ต้น ปัจจุบันคงเหลือจำนวน 130 ต้น โดยมีขั้นตอนการปลูก เริ่มต้นจากการเตรียมดินโดยขุดหลุมกว้าง 50X50 เซนติเมตร ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักลงในหลุม จากนั้นทำการปลูก การดูแลรักษาใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพในการบำรุงต้นลำไย ทำการตัดแต่งกิ่งต้นลำไย ในเดือนสิงหาคม หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยคอกเพื่อให้ต้นลำไยแตกใบและแทงช่อดอกออกมา เมื่อติดผลใช้ น้ำหมักชีวภาพในการฉีดบำรุงผลซึ่งน้ำหมักที่ใช้ประกอบด้วย น้ำมะพร้าว ไข่ นม และน้ำส้มควันไม้ น้ำหมักสูตรนี้จะทำให้ลำไยลูกโตและหวาน ใส่น้ำหมักเพื่อเพิ่มก้านดอก ฉีดบำรุงผลเดือนละ 1 ครั้ง จนกระทั่ง ออกผล จึงฉีดน้ำหมักบำรุงอีกครั้ง แล้วจึงเก็บผลผลิตซึ่งผลผลิตที่สวนอุษาผลิตได้ประมาณปีละ 2 ตัน โดยจะจำหน่ายในราคากิโลกรัมละ 20 บาท ทำให้สร้างรายได้เป็นอย่างดีและผลผลิตที่ได้เป็นที่ต้องการของตลาด เนื่องจากไม่ใช้สารเคมี โดยนำไปจำหน่ายให้กับคนในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบุญชิต ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือ ใช้ชีวิตและใช้เงินอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข มีการผลิตปุ๋ยช่วยลดต้นทุนในการผลิต มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภค ทำให้รายจ่ายลดลงมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการทำบัญชีครัวเรือน ลด ละ เลิก การพนัน อบายมุข ทุกอย่าง โดยการใช้คติ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก

ต้นทุนอาชีพการปลูกไม้ผล (ลำไย)
นายบุญชิต สมัตถะ

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างปี พ.ศ. 55 ถึงปี พ.ศ. 56		ระหว่างปี พ.ศ. 56 ถึงปี พ.ศ. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลำไย	2,500 กก.	50,000.00	2,500 กก.	50,000.00
รวมรายได้		**50,000.00**		**50,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถเตรียมดิน		0.00		0.00
ค่าพันธุ์ลำไย		320.00		320.00
ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช		800.00		800.00
ค่าแรงงาน		0.00		0.00
ค่าขนส่ง		0.00		0.00
ค่าดอกเบี้ยจ่าย		0.00		0.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (200*30)		6,000.00		6,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		840.00		840.00
รวม ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**7,960.00**		**7,960.00**
กำไร (ขาดทุน)		**42,040.00**		**42,040.00**

ชื่อ-สกุล นายประทิน นาชัยเวียง
ศูนย์ ชุมชนบุญนิยมศรีโคตรบูรณ์อโศก
ที่อยู่ 1 หมู่ที่ 7 บ้านปากอูน ตำบลศรีสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม 48150
โทรศัพท์ 08-9711-9224, 08-5633-5684, 0-4259-9453
กิจกรรมเด่น การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายประทิน นาชัยเวียง ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับชาวอโศกในปี พ.ศ. 2522 และได้ปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ต่อมาปี พ.ศ. 2540 ได้มีกลุ่มญาติธรรมบริจาคที่ดินเพื่อสร้างชุมชนปฏิบัติธรรม ภายใต้ชื่อกลุ่ม “ศรีสงครามอโศก” และเปลี่ยนชื่อเป็น “ศรีโคตรบูรณ์อโศก” เนื่องจากมีญาติธรรมหลายแห่งเข้ามาอาศัย ชุมชนบุญนิยมศรีโคตรบูรณ์อโศก ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินชีวิตอยู่ด้วยการทำกสิกรรมไร้สารพิษ และร่วมกันทำกิจกรรมอื่นๆ มีการลงแขกในฐานงานต่างๆ รับประทานอาหารมังสวิรัติ ทำงานโดยไม่รับค่าตอบแทนพึ่งตนเอง สร้างปัจจัยสี่ให้เพียงพอ อยู่อย่างเรียบง่าย โดยมีอุดมการณ์ร่วมกันว่า ขยัน กล้าจน ทนเสียดสี หนีสะสม นิยมสร้างสรรค์ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เป็นแบบอย่างให้แก่สังคมปัจจุบันและเยาวชนรุ่นหลัง มีการผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคใช้เอง เน้นการพัฒนาจิตวิญญาณ ถือศีล 5 ลด ละ เลิกอบายมุข ลดการสะสม เป็นแบบอย่างของชุมชนเข้มแข็งให้กับชุมชนภายนอกมาอย่างต่อเนื่อง จึงได้จัดตั้งศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่เราสร้างก่อขึ้น เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป โดยมีนายประทินเป็นประธานศูนย์ฯ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

ชุมชนบุญนิยมศรีโคตรบูรณ์อโศก ทำการเกษตรแบบผสมผสานการรวมกลุ่มเพื่อลดต้นทุนการผลิต มีการขับเคลื่อนด้านพลังงานทดแทน (เตาเผาถ่านขนาดเล็ก 200 ลิตร) การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง มีการทำนาข้าว ปลูกพืชผัก ผลไม้ และได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่น ในเรื่อง **การเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน** ถือว่าเป็นเห็ด

เศรษฐกิจอีกหนึ่งที่เป็นที่นิยมบริโภคของบุคคลทั่วไป เป็นเห็ดที่เพาะง่าย มีระยะเวลาในการฟักเชื้อที่สั้น เพาะได้เกือบทุกฤดู ยกเว้นในช่วงฤดูร้อน เพราะเห็ดชอบสภาพอากาศเย็นชื้น ในการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานนิยมใช้ขี้เลื่อยไม้ยางพาราเป็นวัสดุเพาะ จะทำให้ได้ผลผลิตสูงและเก็บผลผลิตได้นาน เฉลี่ยประมาณ 4 เดือน และมีวิธีการเพาะที่ง่าย คุ้มทุน อีกทั้งยังดูแลรักษาง่าย นอกจากขี้เลื่อยไม้ยางพารายังมีวัสดุอีกหลายชนิดสามารถที่จะมาเพาะได้ เช่น ฟางข้าว แต่วิธีการที่ซับซ้อนกว่าและมีระยะเวลาในการให้ผลสั้น ดังนั้นจึงแนะนำการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานด้วยขี้เลื่อยไม้ยางพารา โดยนำรำละเอียด ปูนขาว ยิปซัม ดีเกลือ มาผสมกันโดยมีวิธีการทำคือ นำส่วนผสมทั้งหมดมาคลุกเคล้าให้เป็นเนื้อเดียวกันโดยให้มีความชื้น 60-70 เปอร์เซ็นต์ แล้วจึงนำไปอัดใส่ถุงและทำการอุดด้วยสำลีและปิดด้วยกระดาษ เตรียมพร้อมที่จะนำไปนึ่ง โดยมีเคล็ดลับวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตคือ ให้ดึงดอกเห็ดออกมาทั้งโคน อย่าให้มีเศษของก้านดอกติดอยู่ในปากถุง เพราะจะทำให้ก้อน เชื้อเห็ดเน่า หลังจากเก็บดอกเห็ดแล้วให้รดน้ำก้อนเห็ดเพื่อปรับสภาพความชื้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายประทิน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ การมีนาข้าวและมีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคภายในครัวเรือน ทำให้ไม่ได้รับอันตรายจากสารเคมี ซึ่งสารเคมีจากผลผลิตทางการเกษตรนับวันก็จะยิ่งมีมากขึ้น โดยจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค และการรับประทานอาหารมังสวิรัติจะช่วยทำให้มีการปรับสมดุลของร่างกาย การไม่บริโภคเนื้อสัตว์ทำให้จิตใจผ่องใสและการปฏิบัติธรรมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีต่อจิตใจ ซึ่งเมื่อเกิดปัญหากับชีวิตจะทำให้มีสติเพิ่มมากขึ้น สามารถหาทางออกที่ดีให้กับตนเองได้

ต้นทุนอาชีพการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐาน
นายประทิน นาชัยเวียง

		พื้นที่ 3 ไร่			
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างเดือน ก.ย. 56 ถึงเดือน ก.พ. 57		ระหว่างเดือน พ.ค. 57 ถึงเดือน ต.ค. 57	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายเห็ด		2,100 กก.	168,000.00	2,100 กก.	168,000
	รวมรายได้		**168,000.00**		**168,000**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าขี้เลื่อย		13 ตัน	31,000.00	13 ตัน	31,000.00
ค่ารำอ่อน		30 กระสอบ	9,600.00	30 กระสอบ	9,600.00
ค่าถุงพลาสติก		5 มัด	12,000.00	5 มัด	12,000.00
ค่ายิปซัม		10 กก.	1,500.00	10 กก.	1,500.00
ค่าภูไมท์		10 กระสอบ	1,800.00	10 กระสอบ	1,800.00
ค่าดีเกลือ		4 กระสอบ	1,240.00	4 กระสอบ	1,240.00
ค่าปลอกคอ			5,000.00		0.00
ค่าสำลี		4 ถุง	800.00	4 ถุง	800.00
ค่าเชื้อเห็ด		40 ขวด	400.00	40 ขวด	400.00
ค่าโรงเรือน		7 โรงเรือน	10,000.00	7 โรงเรือน	10,000.00
ค่าน้ำ-ค่าไฟ		6 เดือน	2,400.00	6 เดือน	2,400.00
คิดค่าแรงงานตนเอง			75,600.00		75,600.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			1,400.00		1,400.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**152,740.00**		**147,740.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00		0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**152,740.00**		**147,740.00**
กำไร (ขาดทุน)			**15,260.00**		**20,260.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**56,000.00**		**56,000.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**50,913.33**		**49,246.67**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**5,086.67**		**6,753.33**

ชื่อ-สกุล **นายจันทร์ที ประทุมภา**
ศูนย์ ศูนย์ฝึกอบรมเกษตรผสมผสานบ้านโนนรัง-บูรพา
ที่อยู่ 138 หมู่ที่ 6 บ้านโนนรัง ตำบลตลาดไทร อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา 30270
โทรศัพท์ 08-9948-4737, 08-1074-2843
กิจกรรมเด่น เพาะต้นกล้าผักหวานป่า

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายจันทร์ที ประทุมภา ประกอบอาชีพเป็นช่างซ่อมรถยนต์ ทำงานซ่อมรถยนต์ โดยทำอยู่ประมาณ 2 ปี หลังจากนั้นได้แต่งงานมีครอบครัว สร้างโรงสีข้าวและเลี้ยงหมูแม่พันธุ์โดยมีหมู 80 ตัว นอกจากนั้นก็ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว โดยทำนาเพียงอย่างเดียว รายได้จากการทำนาในปีแรกพอมีพอใช้ในครอบครัว ส่วนในปีที่สองจำเป็นต้องเอาหลักทรัพย์ไปจำนองสหกรณ์เพื่อนำเงินที่ได้มาลงทุนและใช้จ่ายในครอบครัว ผลจากการทำนาซึ่งเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียว ก่อให้เกิดหนี้สินและไม่มีเงินออม ต่อมานายจันทร์ทีได้ไปศึกษาดูงานแปลงเกษตรผสมผสานของพ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้แนวความคิดการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงนำมาเผยแพร่ให้กับสมาชิกในครอบครัว และร่วมกันตัดสินใจที่จะเริ่มต้นทำการเกษตรผสมผสานและดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 เป็นต้นมา ปัจจุบันได้ทำการเกษตรผสมผสานโดยการลดต้นทุนทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายจันทร์ที ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เพาะต้นกล้าผักหวานป่า** การเพาะต้นกล้าผักหวานป่า มีสิ่งจำเป็นที่ต้องเตรียม ได้แก่ เมล็ดผักหวานป่าที่สุกแล้ว (การเก็บเมล็ดผักหวานป่าสามารถเก็บได้ในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคมของทุกปี) ปุ๋ยคอก แกลบดิบ แกลบดำ ปุ๋ยน้ำชีวภาพ ดินร่วน ถุงเพาะขนาด 3X7 นิ้ว และแผ่นผ้ายาง โดยจะต้องเตรียมดินในการเพาะปลูกผักหวานป่า 1) นำปุ๋ยคอก แกลบดิบ แกลบดำ และดินร่วนมาผสมให้เข้ากัน ในอัตรา 1 ต่อ 1 2) นำปุ๋ยน้ำชีวภาพ 1 ลิตร ต่อน้ำ 10 ลิตร ผสมให้เข้ากัน รดกองปุ๋ยหมักที่เตรียมไว้ 3) นำถุงเพาะที่เตรียมไว้นำดินกรอกใส่ให้เต็ม 4) นำผ้ายางปูพื้นรองวางถุงเพาะต้นกล้าผักหวานป่า วิธีการเพาะเมล็ดผักหวานป่า นำเมล็ดผักหวานป่าที่ได้นำมาปีบให้เปลือกแตกออกเหลือแต่แกน นำมาคลุกปูนขาวเพื่อป้องกันเชื้อราและแมลง แล้วจึงนำไปปลูกในถุงเพาะที่เตรียมไว้ โดยวางเมล็ดเพียงครึ่งแกนเมล็ดไม่ต้องกลบให้มิดและรดน้ำผักหวานป่าไม่ชอบน้ำขัง และห้ามรดน้ำบริเวณใบให้รดน้ำบริเวณรากและไม่ควรใช้สารเคมีใดๆ ทิ้งไว้ 3-7 วัน เมล็ดจะแตกคล้ายถั่วงอก หลังจากนั้นทิ้งไว้ 30-40 วัน เมล็ดถึงจะแทงยอดขึ้นบนดิน ผักหวานป่าเมื่อแตกใบ 4-5 ใบ ก็สามารถขายต้นกล้าได้ โดยจะขายส่งราคาต้นละ 15 บาท ขายปลีกต้นละ 20 บาท ผักหวานป่าเมื่อมีอายุ 2-3 ปี ก็สามารถเก็บผลผลิตเพื่อนำมารับประทานหรือจำหน่ายได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายจันทร์ที ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** โดยเริ่มจากทำอย่างไรให้ครอบครัวพอมีพอกินก่อน ปลูกอะไรก็กินสิ่งนั้น ทำให้มีใช้มีกินในครอบครัว ลดต้นทุนในการผลิตไม่ต้องพึ่งปัจจัยภายนอก ในด้านความรู้และคุณธรรม เป็นผู้ที่มีใจนักสู้ไม่ย่อท้อต่อความลำบาก มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีครอบครัวที่อบอุ่น

ต้นทุนอาชีพเพาะต้นกล้าผักหวานป่า
นายจันทร์ที ประทุมภา

	พื้นที่ 1/2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน ม.ค. 56 ถึงเดือน ธ.ค. 56		ระหว่างเดือน เม.ย. 57 ถึงเดือน ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกล้าผักหวานป่า	8,300 ต้น	124,500.00	5,880 ต้น	88,200.00
รวมรายได้		**124,500.00**		**88,200.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเมล็ดพันธุ์ผักหวาน	85 กก.	17,000.00	60 กก.	12,000.00
ค่าถุงดำ	25 กก.	1,500.00	20 กก.	1,200.00
ค่าแกลบดิบ	15 กระสอบ	150.00	10 กระสอบ	100.00
ค่าแกลบดำ	15 กระสอบ	300.00	10 กระสอบ	200.00
ค่าดินร่วน	25 กระสอบ	625.00	20 กระสอบ	500.00
ค่าปุ๋ยคอก	15 กระสอบ	375.00	10 กระสอบ	250.00
ค่าน้ำหมักชีวภาพ	15 ลิตร	450.00	10 ลิตร	300.00
ค่าผ้ายางรองพื้น		900.00		450.00
ค่าวัสดุโรงเรือน		450.00		225.00
ค่าบำรุงรักษาต้นพันธุ์ผักหวาน	12 เดือน	1,800.00	7 เดือน	1,050.00
ค่าแรงงาน		4,200.00		3,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		4,200.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**31,950.00**		**22,275.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**31,950.00**		**22,275.00**
กำไร (ขาดทุน)		**92,550.00**		**65,925.00**

ชื่อ-สกุล นายคำเดื่อง ภาษี
ศูนย์ สถาบันฟื้นฟูภูมิปัญญาไท
ที่อยู่ 40 หมู่ที่ 8 บ้านโนนเขวา ตำบลหัวฝาย อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์ 31150
โทรศัพท์ 08-1876-5906, 08-9949-6554, 08-6005-3748, 08-5777-7533
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายคำเดื่อง ภาษี เดิมได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว คือการปลูกปอ ในช่วงแรกราคาผลผลิตดีจึงได้กู้เงินเพื่อลงทุนขยายพื้นที่เพาะปลูกออกไปเรื่อยๆ จนชาวบ้านในชุมชนต่างก็หันมาปลูกปอกันทุกคน เมื่อผลผลิตออกมามากพืชที่เคยราคาดีก็ตกต่ำจนไม่มีราคา ประสบปัญหาการขาดทุนจึงได้หันมาปลูกอ้อยและมันสำปะหลังโดยการกู้เงินมาลงทุน ทำให้มีหนี้สะสมเพิ่มขึ้นมาเรื่อยๆ เป็นจำนวนมากโดยไม่รู้ตัว ทำให้ท้ายที่สุดนายคำเดื่องต้องหันไปหาอบายมุข ติดสุรา ติดบุหรี่ หลังจากกู้เงินมาทำการเกษตรจนเป็นหนี้สินมากมาย นายคำเดื่องได้เรียนรู้ที่จะแก้ปัญหาชีวิตด้วยการมองดูความผิดพลาดของตนเองที่ผ่านมา จึงเริ่มลดปริมาณการใช้ปุ๋ยและพบว่าปริมาณผลผลิตคงเดิมแต่ค่าใช้จ่ายลดลง จึงมีแนวคิดดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงโดยยึดแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนในที่สุดสามารถปลดหนี้ได้ และได้ทดลองทำนาแบบธรรมชาติเป็นเวลา 3 ปี ก็ประสบความสำเร็จจากวิถีทางเกษตรกรรมธรรมชาติ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ยาปราบศัตรูพืชหรือปุ๋ยเคมี แต่ซากพืชและฟางคือสิ่งวิเศษที่สุดที่ธรรมชาติให้มารักษาผืนดินที่เสื่อมโทรมโดยไม่ต้องพึ่งสารเคมี เมื่อประสบความสำเร็จตามแนวทางดังกล่าว นายคำเดื่องได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับเกษตรกรที่สนใจอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายคำเดื่อง ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** จากวิถีทางเกษตรกรรมธรรมชาติ นายคำเดื่องได้ศึกษาเพิ่มเติมและค้นพบวิถีทางที่คนและสัตว์อยู่ร่วมกันโดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี เพราะแมลงศัตรูพืชแต่ละชนิด ธรรมชาติได้จัดสรรให้ทำลายกันเองอยู่แล้ว ซากพืชและฟางคือสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมาเพื่อรักษาดินโดยไม่ต้องพึ่งสารเคมี การใช้สารเคมีทำให้ดินเสื่อมสภาพยากต่อการรักษาเยียวยา ดังนั้น การปลูกข้าวของนายคำเดื่อง

จึงไม่ไถ ไม่ใส่ปุ๋ย ไม่ใช้ยาฆ่าแมลง ไม่กำจัดวัชพืช แต่กลับให้ผลผลิตดีกว่าเดิม ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยเริ่มจากการใส่แกลบลงไปก่อน แล้วจึงไถหน้าดินให้ร่วนซุยเพราะเนื้อดินแข็งมาก จากนั้นหว่านถั่วลงไป เมื่อถั่วงอกสูงขึ้นราวๆ หนึ่งศอก จึงหว่านข้าวทับลงไปโดยไม่ต้องไถอีก เมล็ดข้าวที่หว่านต้องเคลือบด้วยดินเหนียว โดยดินเหนียวแต่ละก้อนจะมีเมล็ดข้าวติดอยู่ 2-3 เมล็ด โดยที่ดิน 1 งาน จะใช้พันธุ์ข้าวประมาณ 6 กิโลกรัม หลังจากฝนตกข้าวก็จะงอกขึ้นเลยต้นถั่ว ให้ปล่อยน้ำเข้านา 2 วัน จนสูงประมาณ 2 เซนติเมตร เพื่อชะลอการเจริญเติบโตของถั่ว จากนั้นไขน้ำออก ต้นข้าวได้รับแสงแดดก็จะขึ้นงาม ในขณะที่หญ้าจะถูกคลุมอยู่ใต้ฟาง ทั้งหญ้าทั้งถั่วจะเป็นปุ๋ย หลังจากนั้นไส้เดือนก็จะมาพรวนดิน ข้าวจะขึ้นแข็งแรงพอๆ กับการปักดำและใส่ปุ๋ย ดังนั้น การทำนาแบบธรรมชาติของนายคำเดื่อง ได้ผลดีมากจนเพิ่มพื้นที่ทำนาไปเรื่อยๆ ซึ่งผลผลิตข้าวที่ได้ไม่แตกต่างกับที่นาของเกษตรกรที่ใช้สารเคมี แต่การปลูกข้าวแบบธรรมชาติสามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มากทำให้มีรายได้จากการจำหน่ายข้าวได้มากกว่า เพิ่มรายได้ลดรายจ่ายให้กับครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการจัดระบบปลูกพืชผักต่างๆ ผสมกันไป รวมทั้งมีการปลูกไม้บำนาญต่างๆ นายคำเดื่อง ใช้น้ำจากลำห้วยกุดน้ำใส ซึ่งปริมาณน้ำมีพอเพียงกับความต้องการตลอดทั้งปี มีดินที่ดีเพราะไม่มีการทำลายดิน นอกจากนี้ยังได้ติดตามสภาพแวดล้อมในนาข้าวและบริเวณพื้นที่รอบๆ อยู่ตลอดเวลา นายคำเดื่อง ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้สามารถปลดหนี้ และมีรายได้อย่างเพียงพอ จนกระทั่งได้ตั้งศูนย์ฯ ขึ้นมาเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ที่ตนเองมีให้กับเกษตรกรที่สนใจ รวมทั้งปลุกจิตสำนึกให้มีแนวคิดตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการออมน้ำ ออมดิน ออมต้นไม้ โดยทำให้สภาพแวดล้อมมีความสมบูรณ์ตามธรรมชาติ สามารถพึ่งพากันเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายคำเดื่อง ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** โดยการมองในเรื่องของทุนรู้จักการใช้ต้นทุน ทุนธรรมชาติที่มีอยู่หลักๆ คือ ดิน น้ำ ต้นไม้ “ดิน” คือต้นทุนที่สูงที่สุดของการดำเนินชีวิตของสัตว์บนโลก ดินเป็นตัวทำให้ต้นไม้งาม ให้ผลผลิตดี จึงต้องมองว่าจะทำอย่างไรให้ต้นทุนตรงนี้ดี หลังจากดินแล้วก็ต้องมามองเรื่องความหลากหลายทางธรรมชาติ ความหลากหลายนี้เป็นความงามตามธรรมชาติ ทำอย่างไรให้สภาพแวดล้อมดีธรรมชาติดีเพื่อจะได้อาศัยเกื้อกูลกันต่อไป เช่น การปลูกบ้านหลังใหญ่ ต้องใช้ไม้จำนวนมาก ทำให้ต้องปลูกต้นไม้ให้มากขึ้นตามความต้องการ เพื่อเป็นการเตรียมอนาคตให้ลูกหลานต่อไป ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องดูถึงเหตุก่อนว่าทำไปเพื่ออะไร และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งแนวคิดนี้มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง ทำให้มีชีวิตที่ดี มีคุณภาพ พึ่งพาตนเอง และยังสามารถทำให้คนในครอบครัวและคนในชุมชนพึ่งพาตนเองได้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นายคำเดื่อง ภาษี

	พื้นที่ 6 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 10 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 20 พ.ย. 55		ระหว่างวันที่ 15 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	5,100 กก.	71,400.00	5220 กก.	88,740.00
รวมรายได้		**71,400.00**		**88,740.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเมล็ดพันธุ์ (กข 6)	20 กก.	360.00	20 กก.	360.00
ค่าไถ	3 ครั้ง	3,900.00	3 ครั้ง	3,900.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**7,260.00**		**7,260.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**7,260.00**		**7,260.00**
กำไร (ขาดทุน)		**64,140.00**		**81,480.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**11,900.00**		**14,790.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,210.00**		**1,210.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**10,690.00**		**13,580.00**

หมายเหตุ *ไม่มีรายได้และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ เพราะกิจกรรมของปราชญ์เกษตรเป็นการปลูกต้นไม้ยืนต้น ส่วนต้นทุนอาชีพปลูกข้าวเป็นการปลูกเพื่อใช้บริโภคภายในครัวเรือน*

ชื่อ-สกุล นายผาย สร้อยสระกลาง
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน กลุ่มอีโต้น้อย
ที่อยู่ 158 หมู่ที่ 4 ตำบลโคกล่าม อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 31130
โทรศัพท์ 08-9582-7325, 08-0149-5708
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงสุกร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายผาย สร้อยสระกลาง ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวโดยการปลูกข้าวโพด และได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นจำนวนเงิน 40,000 บาท รวมกับเงินออมของตนเองอีก 10,000 บาท ไปลงทุนจ้างลูกจ้างจำนวน 5 คน ไปโค่นต้นไม้ ถางป่า เพื่อปลูกข้าวโพด เมื่อเวลาผ่านไป 1 ปี ข้าวโพดราคาดี แต่ผลผลิตได้เพียงเล็กน้อยเพราะเกิดภัยแล้ง ทำให้เงินที่ได้มาไม่พอจ่ายดอกเบี้ยปีที่ 2 เมื่อรู้ว่าตนเองคิดผิดจึงนั่งสมาธิอยู่ 10 วัน เพื่อตั้งมั่นหาทางออกและกลับมาตั้งหลักที่บ้าน ต่อมาจึงได้ตั้งใจว่าจะไม่ออกไปหาเงิน จะให้เงินมาหาเอง ไม่เอาเงินเป็นตัวตั้ง แต่จะเอางานและความสุขเป็นตัวตั้ง จึงตัดสินใจขายที่ 5 ไร่ ที่มีอยู่ใช้หนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) จนหมด และตั้งต้นทำเกษตรผสมผสานและได้ดำเนินชีวิตและอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มต้นจากความต้องการออมน้ำบนพื้นดินของตนเองเพื่อให้มีข้าว นก ปลา ต้นไม้ ที่หลากหลาย จึงตัดสินใจใช้จอบขุดดินเพื่อปั้นสระด้วยมือเพียงลำพัง โดยใช้เวลา 8 เดือน สระลูกแรกก็เสร็จสิ้นลงเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2528 และเริ่มจากการเลี้ยงปลา 1,000 ตัว เพื่อนำเอาไว้บริโภคและจำหน่ายทำให้รายจ่ายลดลงอย่างชัดเจน และการลงทุนในการผลิตทรัพย์สินค่อยๆ เพิ่มขึ้น จนมีโค 60 ตัว ที่ดินเพิ่มจาก 15 ไร่ เป็น 95 ไร่ รายรับเพิ่มขึ้นจากบำนาญชีวิตที่สร้างไว้ทั้งพืชและสัตว์ นายผายมีเหลือกินเหลือใช้ก็นำมาแจกจ่ายให้กับเพื่อนบ้าน และมีเหลือนำไปจำหน่ายเป็นรายได้ให้กับครอบครัวอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายผาย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงสุกร** เป็นการเลี้ยงสุกรหลุม โดยเลี้ยงคอกละ 10 ตัว จำนวน 3 คอก ซึ่งเป็นสุกรที่ได้

มาจากเครือข่ายเกษตรกรภายในชุมชน ซึ่งกระบวนการเลี้ยงนั้นเป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ ช่วยลดต้นทุนในการผลิตและสามารถสร้างรายได้จากการทำปุ๋ยจากมูลสุกร โดยเริ่มจากการสร้างโรงเรือน หาพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง ขุดดินบริเวณที่จะสร้างคอกให้มีความลึกประมาณ 90 เซนติเมตร ใส่อิฐบล็อกเพื่อกั้นด้านข้างคอกให้สูงประมาณ 1 ฟุต ใส่วัสดุรองพื้นคอกลงในหลุม ประกอบด้วย ขี้เลื่อยหรือแกลบ 100 ส่วน ดิน 10 ส่วน ผสมให้เข้ากันจนครบ 3 ชั้น โดยชั้นบนสุดโรยด้วยแกลบหนาประมาณ 1 ฝ่ามือ ทิ้งไว้ 7 วัน จึงนำหมูมาเลี้ยงได้ ช่วงแรกให้อาหารสุกรแบบเม็ดอ่อนก่อน หลังจากสุกรหนัก 30-40 กิโลกรัม จึงเริ่มเปลี่ยนเป็นอาหาร โดยการผสมรำ ปลายข้าว พืชหมัก เศษผักที่เหลือในท้องถิ่น และน้ำมาผสมรวมกัน โดยน้ำที่นำมาผสมนั้นจะผสมน้ำหมักสมุนไพรเพื่อให้สุกรมีสุขภาพที่ดี หากสุกรป่วยก็สามารถใช้สมุนไพรในการรักษา เช่น ใบฝรั่ง ใบยางนา เป็นต้น หลังจากนั้นเมื่อสุกรโตเต็มที่ ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ในราคาตัวละ 5,000-6,000 บาท และสามารถนำลูกสุกรที่ได้จากการผสมพันธุ์ไปจำหน่ายเป็นรายได้ด้วยเช่นกัน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายผาย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** เป็นการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบๆ ตัวเรา ชุมชน และสังคม ของเราเอง เช่น การอนุรักษ์ต้นไม้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์จากต้นไม้ที่ได้ประโยชน์หลากหลาย มีการออมดิน ออมน้ำ ออมทรัพยากร เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงสุกร
นายผาย สร้อยสระกลาง

	จำนวน 10 ตัว			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 13 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 29 เม.ย. 57		ระหว่างวันที่ 10 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 3 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลูกสุกร	10 ตัว	65,330.00	10 ตัว	73,120.00
รวมรายได้		**65,330.00**		**73,120.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์สุกร	10 ตัว	16,500.00	10 ตัว	15,800.00
ค่าหัวอาหาร	17 ถุง	12,380.00	4 ถุง	2,920.00
ค่าอาหารสุกร	10 ถุง	7,130.00	44 ถุง	17,985.00
ค่ารำ	72.20 กก.	1,805.00	30.60 กก.	765.00
ค่าปลายข้าว	53.20 กก.	2,660.00		0.00
ค่ายาบำรุง		520.00		550.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		525.00		525.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**44,520.00**		**41,545.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**44,520.00**		**41,545.00**
กำไร (ขาดทุน)		**20,810.00**		**31,575.00**
รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**6,533.00**		**7,312.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**4,452.00**		**4,154.50**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**2,081.00**		**3,157.50**

ชื่อ-สกุล นายไพรัตน์ ชื่นศรี
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านแสงจันทร์
ที่อยู่ 99 หมู่ที่ 7 ตำบลสนามชัย อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ 31150
โทรศัพท์ 08-1966-4317
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงสุกร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายไพรัตน์ ชื่นศรี เดิมเคยรับราชการเป็นอาจารย์สอนวิชาเกษตรกรรมในมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และได้มีความสนใจในการทำอาชีพเกษตรกรรม จึงได้ผันตัวเองมาเป็นเกษตรกรและพึ่งพากันเองในชุมชน ทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ได้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยการผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่กับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพ ประกอบด้วย การทำเกษตรอินทรีย์ การทำเกษตรประณีต 1 งาน การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน การก่อสร้างบ้านดิน การสร้างเตาถ่านขนาดครอบครัวจากถังน้ำมันโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีกับภูมิปัญญาชาวบ้านเรื่องพลังงานทดแทนสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน การปลูกสมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเอง การสร้างจักรยานน้ำเพื่อการเกษตร เครื่องสีข้าวกล้องแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน ปุ๋ยชีวภาพและจุลินทรีย์ท้องถิ่น การเลี้ยงสุกรพันธุ์พื้นเมืองประยุกต์แบบหมูหลุม และการดูแปลงเกษตรธรรมชาติบนพื้นฐานแนวคิดเกษตรอินทรีย์จากเกษตรกรต้นแบบ และได้ศึกษาดูงานเรียนรู้ร่วมกับเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านพหุภาคีภาคอีสาน ทำให้ได้แนวคิดมาปรับใช้ในแปลงเกษตรของตนเอง พร้อมทั้งถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ โดยการจัดตั้ง “ฐานการเรียนรู้ชุมชนบ้านแสงจันทร์” และเปลี่ยนเป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านแสงจันทร์ในปี พ.ศ. 2548 โดยการน้อมนำพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหัวใจในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์ฯ การใช้แปลงเรียนรู้เป็นสถานที่วิจัยทำเกษตรผสมผสาน เป็นเวทีเสวนาของสมาชิกให้ความรู้เกษตรกรเป็นตัวอย่างในการดำเนินกิจกรรมการเกษตร การปลูกป่าตามหัวไร่ปลายนา เป็นป่าชุมชนในรูปแบบที่สามารถให้ความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปแบบของการดำเนินกิจกรรมการเกษตรธรรมชาติ เกษตรผสมผสาน การทำเกษตรอินทรีย์ การทำไร่นาป่าผสม การเลี้ยงไส้เดือน การเลี้ยงมดแดง และการปรับแนวความคิดเพื่อพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายไพรัตน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงสุกร** มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดจำนวน 34 ไร่ พื้นที่ในการทำการเกษตรและเลี้ยงสุกรโดยจะเลี้ยงแบบกึ่งดิน โดยมีวัสดุอุปกรณ์ประกอบด้วย ท่อพีวีซีขนาด 4 นิ้ว แกลบ มูลสัตว์ เกลือ และน้ำหมักชีวภาพ โดยจะขุดดินลึกประมาณ 90 เซนติเมตร ถ้าเป็นที่ลุ่มน้ำจะซึมเข้าไปได้ควรขุดลึกประมาณ 60 เซนติเมตร เอาดินขึ้นมาวางรอบๆ ข้างเพื่อยกระดับขึ้นอีกประมาณ 30 เซนติเมตร แล้วนำท่อพีวีซีขนาด 4 นิ้ว วางในรูปโค้งไปโค้งมาเพื่อให้ปริมาณมากพอที่จะนำไปใช้ เมื่อวางท่อพีวีซีเสร็จแล้วให้นำแกลบลงไปใส่ไว้ในหลุมที่เตรียมไว้ 30 เซนติเมตร มูลสัตว์ 10 เซนติเมตร และเกลือ 1 กิโลกรัม และราดน้ำหมักชีวภาพโดยทำเหมือนกัน 3 ชั้น แต่ชั้นบนให้ใส่ดินบางๆ ใส่ให้มิดแกลบ ส่วนด้านบนหลุมให้ทำเหมือนกับโรงเรือนสุกรทั่วๆ ไปตามความเหมาะสม โดยการนำลูกสุกรมาเลี้ยง ถ้ายังเล็กเกินไปและยังไม่แข็งแรงพอควรเลี้ยงไว้ข้างนอกก่อนประมาณ 7-10 วัน แล้วจึงนำไปเลี้ยงในโรงเรือนที่เตรียมไว้ และควรทำโรงเรือนให้เสร็จเรียบร้อยก่อนประมาณ 1 เดือน ควรเติมน้ำให้แกลบชุ่มน้ำอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้แก๊สในแกลบสลายตัวเสียก่อน แต่ถ้านำสุกรไปเลี้ยงก่อนให้หมั่นระบายน้ำในท่อพีวีซีออกไปให้เป็นน้ำอุ่นแล้วนำน้ำเย็นเข้าไปแทนจะทำให้แก๊สในโรงเรือนสุกรลดน้อยลง สุกรก็จะอยู่สบายขึ้น โดยแกลบจะย่อยสลายเร็ว และการให้อาหารจะใช้หยวกกล้วยผสมกับรำอ่อนและน้ำหมักชีวภาพ เพื่อเป็นการลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ นอกจากจะได้มีรายได้จากการจำหน่ายสุกรแล้ว ยังได้ปุ๋ยหมักที่เกิดจากการหมักมูลสุกรและแกลบที่ย่อยสลายไปเป็นปุ๋ยหมักจากมูลสุกร สามารถนำไปใช้ในแปลงเกษตร เป็นการลดการใช้ปุ๋ยเคมี ลดรายจ่าย และมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายไพรัตน์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** คือในการดำเนินชีวิตประจำวัน และการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร ได้มีการใช้ความมีเหตุผลในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงความพอเพียงในการดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุมีผล โดยการพิจารณาถึงปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรม มีการพิจารณาถึงปัจจัยรอบด้านตั้งแต่ก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะต้องมีการวางแผนถึงปัจจัยในการผลิต ทุน แรงงาน ให้อยู่ในกำลังของตนเองโดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงสุกร
นายไพรัตน์ ชื่นศรี

		จำนวน 17 ตัว		จำนวน 20 ตัว	
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างเดือน พ.ย. 56 ถึงเดือน ก.พ. 57		ระหว่างเดือน ก.พ. 57 ถึงเดือน พ.ค. 57	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายแม่พันธุ์สุกร		17 ตัว	153,000.00	20 ตัว	152,000.00
ขายมูลสุกร		600 ถุง	24,000.00	700 ถุง	28,000.00
	รวมรายได้		**177,000.00**		**180,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่ารำหยาบ		16 ถุง	10,240.00	16 ถุง	10,368.00
ค่าปลายข้าว		16 ถุง	4,000.00	16 ถุง	4,800.00
ค่ารำอ่อน		32 ถุง	8,640.00	32 ถุง	8,800.00
ค่าหัวอาหารสุกรเล็ก		16 ถุง	7,200.00	16 ถุง	8,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง			6,000.00		6,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			0.00		0.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**36,080.00**		**37,968.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00		0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**36,080.00**		**37,968.00**
กำไร (ขาดทุน)			**140,920.00**		**142,032.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**10,411.76**		**9,000.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**2,122.35**		**1,898.40**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**8,289.41**		**7,101.60**

ชื่อ-สกุล นายกฤติเดช ศรีเนตรภัทธ์
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ศรีเนตรพัฒนา
ที่อยู่ 52 หมู่ที่ 3 บ้านขามเปี้ย ตำบลกู่ทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม 44160
โทรศัพท์ 09-2913-5208
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายกฤติเดช ศรีเนตรภัทธ์ เดิมประกอบอาชีพวิศวกร ทำงานในหลายบริษัทในกรุงเทพมหานคร ช่วงเวลาที่นายกฤติเดชทำงานที่กรุงเทพฯ เกิดอาการเจ็บป่วยทำให้ต้องไปตรวจร่างกาย พบว่าตนเองเป็นโรคไวรัสในกระแสเลือด ประกอบกับมีสารพิษตกค้างในร่างกาย แต่นายกฤติเดชมีแนวคิดที่จะรักษาอาการป่วยด้วยตนเอง จึงเดินทางกลับบ้านมาประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการดำเนินงาน เช่น การปลูกพืชผัก สมุนไพร เอาไว้รับประทานเพื่อรักษาสุขภาพ ในที่สุดอาการเจ็บป่วยหาย การปลูกข้าว การเลี้ยงกบธรรมชาติในนาข่า การเลี้ยงปลาดุกแบบลดต้นทุน รวมถึงการนำพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในฟาร์ม เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เนื่องจากนายกฤติเดชทำงานด้านพลังงานมาเป็นเวลากว่า 10 ปี จึงนำพลังงานทดแทนมาใช้ในการเกษตรเพื่อช่วยเหลือคนในพื้นที่ เป็นการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหาความแห้งแล้งของพื้นที่ในภาคอีสาน เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์และใช้แหล่งน้ำที่มีอยู่น้อยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ปัจจุบันสุขภาพดีขึ้นหายจากอาการเจ็บป่วยครอบครัวมีความสุขและมีรายได้ตลอดทั้งปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายกฤติเดช ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** การทำการเกษตรแบบผสมผสานเป็นการพึ่งพาตนเอง สามารถนำเอาปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้ โดยมีปัจจัยพื้นฐานสำหรับการผลิตที่สามารถผลิตได้เอง มีความสุขอย่างยั่งยืน และเป็นการบริหารจัดการเรื่องทุน ที่ดิน

และแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยนายกฤติเดช มีการเลี้ยงเป็ด โดยเลี้ยงเป็ดพันธุ์เนื้อและเป็ดเทศ การเลี้ยงจะเป็นการเลี้ยงแบบธรรมชาติ โดยในแปลงจะมีทั้งแมลงและไส้เดือน ให้รำเป็นอาหารวันละ 1 ครั้ง ในช่วงเย็น ภายในแปลงจะมีบ่อเลี้ยงปลา เพื่อให้เป็ดว่ายน้ำและหาลูกปลาเล็กๆ เป็นอาหาร ระยะเวลาในการเลี้ยงเป็ดประมาณ 4 เดือน ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ รวมทั้งมีการเลี้ยงไก่งวงเนื่องจากจำหน่ายได้ราคาสูง มีการเลี้ยงปลา เช่น ปลาดุก ปลาหมอ ปลาสวาย และปลานิล การเลี้ยงจะแยกประเภทของปลา มีการเลี้ยงหมูหลุม โดยจะสร้างคอกโดยการก่อปูนซีเมนต์แต่พื้นจะเป็นพื้นดิน ซึ่งวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงหมูหลุม คือ ต้องการนำมูลมาทำเป็นปุ๋ยในแปลง การให้อาหารจะให้รำ ปลายข้าว และหัวอาหาร ระยะเวลาการเลี้ยง 4 เดือน สุกรจะมีน้ำหนักประมาณ 100 กิโลกรัม ก็จะสามารถนำมาจำหน่ายได้ นอกจากนั้นภายในแปลงยังมีการปลูกไผ่โดยจะปลูกพันธ์หม่าจู และไผ่ตรงทองสยาม โดยจะปลูกแซมในแปลงประมาณ 40 กอ การดูแลในช่วงแรกจะรดน้ำอาทิตย์ละ 1 ครั้ง และใส่ปุ๋ยหมักจากมูลสุกรปีละ 1 ครั้ง การปลูกไผ่เพื่อเก็บหน่อไปจำหน่าย ซึ่งจะให้ผลดีในช่วงฤดูฝน ราคาจะอยู่ที่ 40-50 บาทต่อกิโลกรัม มีการเพาะเห็ดฟางอินทรีย์จำหน่าย โดยกิจกรรมผสมผสานที่ทำมีการเกื้อกูลกันทั้งหมด และเป็นการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นายกฤติเดชจึงนำความรู้มาเผยแพร่ให้กับเกษตรกรที่สนใจ เพื่อปรับเปลี่ยนแนวคิดให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมแบบผสมผสานและไม่ใช้สารเคมี ซึ่งจะเป็นผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรและผู้บริโภค

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายกฤติเดช ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือยึดถือการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ทำให้ไม่ต้องอาศัยปัจจัยภายนอกที่มีราคาสูงซึ่งจะเป็นผลทำให้ต้นทุนต่ำ ทำการปลูกผักสวนครัวกินเอง รู้จักพืชทุกชนิดที่ปลูก ปฏิบัติจนเกิดความชำนาญสามารถนำไปแนะนำ หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้สนใจที่จะศึกษาได้

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายกฤติเดช ศรีเนตรภัทธ์

	พื้นที่ 22 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	4,835 กก.	87,030.00	5,783 กก.	100,500.00
ขายเป็ด	293 ตัว	43,950.00	411 ตัว	60,000.00
เลี้ยงไก่งวง	58 ตัว	11,600.00	100 ตัว	20,000.00
ขายปลา	885 กก.	53,000.00	1,167 กก.	70,000.00
ขายหน่อไม้	1,005 กก.	20,100.00	1,250 กก.	25,000.00
หมูหลุม	4,946 กก.	296,760.00	5,667 กก.	300,000.00
เห็ดฟาง	1,364 กก.	30,000.00	1,364 กก.	75,000.00
รวมรายได้		**542,440.00**		**650,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถที่	750/ไร่	16,500.00	750/ไร่	16,500.00
ค่าปุ๋ยคอก	7 ตัน	4,000.00	7 ตัน	4,000.00
ค่ารถเกี่ยวข้าว	600/ไร่	13,200.00	600/ไร่	13,200.00
ค่าอาหารเป็ด	4,467 กิโลกรัม	26,800.00	5,000 กิโลกรัม	30,000.00
ค่าอาหารปลา	25 กระสอบ	10,000.00	25 กระสอบ	10,000.00
ค่าอาหารหมู	500 กระสอบ	299,600.00	500 กระสอบ	390,000.00
ค่าเชื้อเห็ด	400 ถุง	4,000.00	400 ถุง	4,000.00
ค่ากากมัน	50 ตัน	10,000.00	50 ตัน	10,000.00
ค่าไฟฟ้า	12 เดือน	8,100.00	12 เดือน	8,400.00
ค่าใช้จ่ายทั่วไป		2,000.00		2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	50/วัน	18,250.00	50/วัน	18,250.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**412,450.00**		**506,350.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**412,450.00**		**506,350.00**
กำไร (ขาดทุน)		**129,990.00**		**144,150.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**24,656.36**		**29,568.18**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**18,747.73**		**23,015.91**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**5,908.63**		**6,552.27**

ชื่อ-สกุล นายคำพันธ์ เหล่าวงษี
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรมยั่งยืนชุมชน
ที่อยู่ 43 หมู่ที่ 2 บ้านดอนแดง ตำบลศรีสุข อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์ 08-9618-4075
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายคำพันธ์ เหล่าวงษี ประกอบอาชีพรับจ้างตามโรงงานและยังทำนา ทำการเกษตร และทำกิจการเล็กๆ ในครัวเรือน จากการประกอบอาชีพที่ผ่านมาหลากหลายอย่าง แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จและไม่มั่นคง มีต้นทุนสูง ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพสูง พึ่งพาปัจจัยภายนอกหลายอย่าง จึงได้เกิดแนวความคิดในการทำการเกษตรผสมผสานบนวิถีพอเพียงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง พึ่งพาปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก ปรับเปลี่ยนแนวคิดมาเป็นการดำเนินวิถีชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ลดต้นทุนการผลิต ลดรายจ่ายในครัวเรือน ทำบัญชีครัวเรือน และทำเกษตรอินทรีย์ ส่งผลให้ครอบครัวมีอยู่มีกิน พึ่งพาตนเองได้ จากการต้องดิ้นรนออกไปรับจ้างหาเงิน ปรับเปลี่ยนเป็นการสร้างรายได้ให้เกิดในพื้นที่การเกษตรของตนเอง ปลูกพืชผักสวนครัวหลากหลายชนิดไว้บริโภค แลกเปลี่ยนในชุมชน แจกจ่าย เมื่อเหลือจึงนำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และทุกคนในครอบครัวได้อยู่ด้วยกัน ไม่ต้องออกไปดิ้นรนต่างถิ่น ทำให้เกิดความอบอุ่นในครอบครัว

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายคำพันธ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** โดยการนำเอาข้าวพันธุ์หอมมะลิแดง หอมนิล ไรซ์เบอรี่ ข้าวเหนียวดำ ผ่านกระบวนการผลิตแล้วนำมาแปรรูปเป็นข้าวกล้องและข้าวกล้องงอก โดยกระบวนการผลิตทั้งหมดมีต้นทุนต่ำเนื่องจากใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด ปอเทืองการไถกลบตอซังเพื่อเตรียมความพร้อมของแปลงนา หลังจากนั้นใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพตามช่วงระยะเวลาของต้นข้าว ช่วงหว่านข้าว ช่วงข้าวตั้งท้อง และก่อนการเก็บเกี่ยวสามารถเพิ่มได้ตามความเหมาะสม ด้านการดูแลรักษาจะเน้นการจัดการระบบน้ำ การควบคุมน้ำในแปลงนา

ให้เหมาะสมเพื่อป้องกันโรคแมลงศัตรูพืช ส่วนมากไม่ได้รับผลกระทบต่อผลผลิต และเสียหายน้อยเนื่องจากไม่ได้ใช้สารเคมี จึงทำให้ต้านทานโรคได้ ในส่วนของการตลาดจะเป็นการขายตรงสู่ผู้บริโภคผ่านการขายในตลาดนัดของกลุ่มภายในชุมชน หน่วยงานราชการ และในจังหวัดที่จัดขึ้นเป็นประจำ โดยผลิตภัณฑ์จะเป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภค ทำให้มีตลาดรองรับที่แน่นอนและสามารถกำหนดราคาได้ เคล็ดลับและข้อแนะนำในการปลูกข้าวอินทรีย์ คือต้องหมั่นปรับปรุงบำรุงดิน ดูแลเอาใจใส่ในการเพิ่มแร่ธาตุอาหารในดินก่อนทำนา และการคัดเมล็ดพันธุ์ควรเป็นพันธุ์แท้ หรือแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ที่เชื่อถือได้ ในการแปรรูปต้องตากข้าวให้แห้งก่อนการจำหน่าย เพื่อลดความเสี่ยงต่อการขึ้นรา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายคำพันธ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในสภาพดินฟ้าอากาศที่จะเกิดขึ้น การออมน้ำคือในฤดูแล้งควรจะมีการเตรียมความพร้อมในการรองรับน้ำไว้ใช้ในภาคการเกษตรให้เพียงพอ การออมต้นไม้เป็นการอนุรักษ์พันธุ์พืชพื้นเมืองเพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ใช้ในการเกษตร และการออมเงินเป็นการออมเงินจากการแบ่งรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตไว้ เป็นการออมเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่ได้รับผลกระทบต่างๆ จากความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายคำพันธ์ เหล่าวงษ์

	พื้นที่ 5 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 55 ถึงวันที่ 1 เม.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 1 เม.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวกล้อง	750 กก.	37,500.00	800 กก.	40,000.00
ขายข้าวกล้องงอก	751 กก.	60,000.00	938 กก.	75,040.00
รวมรายได้		**97,500.00**		**115,040.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถที่	500/ไร่	2,500.00	400/ไร่	2,000.00
ค่าปุ๋ยชีวภาพ	(ค่าวัตถุดิบ)	500.00	(ค่าวัตถุดิบ)	700.00
ค่านวดข้าว	10/กระสอบ	1,000.00	10/กระสอบ	1,000.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		6,125.00		7,500.00
ค่าไฟฟ้า	9 เดือน	1,200.00	9 เดือน	1,500.00
ค่าขนส่ง		3,500.00		4,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		8,000.00		10,600.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		2,500.00		2,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**25,325.00**		**29,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**25,325.00**		**29,800.00**
กำไร (ขาดทุน)		**72,175.00**		**85,240.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**19,500.00**		**23,008.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,065.00**		**5,960.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**14,435.00**		**17,048.00**

ชื่อ-สกุล นายคำสิงห์ มาลาหอม
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ พออยู่พอกิน พอเพียง
ที่อยู่ 12 หมู่ที่ 8 บ้านน้ำเที่ยง ตำบลหนองกุงสวรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44140
โทรศัพท์ 08-7927-7152
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายคำสิงห์ มาลาหอม มีอาชีพทำนาและทำไร่ปอ แต่สภาพพื้นที่ดินในหมู่บ้านน้ำเพียงมีความแห้งแล้งและกันดารมาก เนื่องจากอยู่ในพื้นที่เนิน (พื้นที่เขตป่า) ขาดแหล่งน้ำ ทำนาทำไร่ยากลำบากมาก เพราะมีน้ำน้อย ทำให้รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ต่อมาได้มีโอกาสไปฝึกอบรมแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ ที่จังหวัดมหาสารคาม 4 วัน 3 คืน ในหลักสูตรมีการเรียนการสอนเรื่องการปรับเปลี่ยนวิธีการทำมาหากิน จากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวหรือชนิดเดียวให้หันมาปลูกพืชหลายๆ ชนิดในพื้นที่เดียวกัน ทำให้ครอบครัวมีพืชผัก มีอาหารกินที่หลากหลาย หลังจากการฝึกอบรมจึงกลับมาทำตามพร้อมทั้งศึกษาเพิ่มเติม จนมีความชำนาญเรื่องสมุนไพรและการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การใช้ตอซังข้าวเพื่อหมักจุลินทรีย์ทดแทนขี้เลื่อย การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยชีวภาพ การผลิตผักปลอดสารพิษ การผลิตเชื้อเห็ดนางฟ้าและเห็ดขอนขาว

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายคำสิงห์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** หรือที่เรียกว่าไร่นาสวนผสม เนื่องจากเป็นระบบการเกษตรที่มีเป้าหมายเพื่อการยังชีพ หรือเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอน มีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายๆ อย่างรวมอยู่ในพื้นที่เดียวกัน สำหรับใช้บริโภคในครัวเรือนและในกิจกรรมการผลิตแบบผสมผสานเกื้อกูลกันเพื่อลดต้นทุนการผลิตและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยการปลูกพืชผักสวนครัว ไม้ผลต่างๆ ไว้บริโภคในครัวเรือน เหลือจึงแบ่งปันเพื่อนบ้าน และนำไปจำหน่ายในชุมชนเพื่อเป็นรายได้ให้กับครอบครัว มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง มีทั้งปุ๋ยแห้งและปุ๋ยน้ำชีวภาพเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต มีการเลี้ยงไก่ตามธรรมชาติโดยให้หาอาหารกินเอง และใช้ไฟล่อแมลงเพื่อเป็นอาหารให้ไก่ นอกจากนี้ยังขุดบ่อเลี้ยงปลา ปลูกกล้วย อ้อย มันสำปะหลัง โดยใช้น้ำหมักชีวภาพสูตรเนื้อ นม ไข่ ในการฉีดพ่นบำรุงรักษา ซึ่งก็ช่วยให้ผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ นอกจากนี้ผลผลิตที่ได้ก็จะไว้ใช้ในครัวเรือน และยังนำผลผลิตที่เหลือไปจำหน่ายยังโรงงานและตลาดนัดในชุมชน ผลผลิตที่ได้จะเป็นที่ต้องการของตลาดเนื่องจากไม่ใช้สารเคมี นายคำสิงห์ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรจนประสบผลสำเร็จและได้นำความรู้มาเผยแพร่เป็นตัวอย่างให้แก่เกษตรกรในชุมชน และเกษตรกรที่สนใจสามารถนำความรู้กลับไปปฏิบัติโดยใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่เป็นหนี้สิน ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุข สามารถพึ่งพาตนเองได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายคำสิงห์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** โดยจะต้องมีความพอดีไม่มากไม่น้อยจนเกินไป ใช้ชีวิตให้อยู่ได้โดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาท มีความรอบคอบ ไม่ทำในสิ่งที่ใหญ่เกินตัว ต้องมีความประมาณตนว่าเรามีศักยภาพมากแค่ไหน โดยอาศัยความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิต และการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายคำสิงห์ มาลาหอม

	พื้นที่ 20 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว (6 ไร่)	2,050 กก.	36,900.00	2,750 กก.	49,500.00
ขายอ้อย (3 ไร่)	30,715 กก.	36,858.00	35,834 กก.	43,000.00
ขายมันสำปะหลัง (2 ไร่)	19,713 กก.	43,368.00	25,020 กก.	55,000.00
ขายกล้วย (1 ไร่)	117 หวี	2,340.00	150 หวี	3,000.00
ขายลูกกบ (1 งาน)	5,000 ตัว	5,000.00	7,000 ตัว	7,000.00
ขายปลา (2 ไร่)	103 กก.	5,150.00	100 กก.	5,000.00
ขายพืชผัก (2 ไร่ 3 งาน)		24,700.00		30,000.00
ขายหน่อไม้ (1 ไร่)	370 กก.	7,400.00	500 กก.	10,000.00
ขายมะม่วง (2 ไร่)	397 กก.	7,940.00	500 กก.	10,000.00
รวมรายได้		**169,656.00**		**212,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถที่		10,000.00		10,000.00
ค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง		1,000.00		1,000.00
ค่าแรงงานปลูกอ้อย		3,500.00		3,500.00
ค่าปุ๋ยใส่มันสำปะหลัง		2,500.00		2,500.00
ค่าปุ๋ยใส่อ้อย		3,200.00		3,000.00
ค่าปุ๋ยหมักใส่ข้าว		3,500.00		3,000.00
ค่าอาหารปลา		1,200.00		1,200.00
ค่าอาหารกบ		590.00		600.00
ค่าน้ำมัน		2,700.00		2,500.00
ค่าใช้จ่ายทั่วไป		2,000.00		2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		18,250.00		18,250.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**48,440.00**		**47,550.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**48,440.00**		**47,550.00**
กำไร (ขาดทุน)		**121,216.00**		**164,950.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**8,482.80**		**10,625.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,422.00**		**2,377.50**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**6,060.80**		**8,247.50**

ชื่อ-สกุล นายจันทร์ นาชัยดุลย์
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้ครูเกษตรชุมชน
ที่อยู่ 117 หมู่ที่ 7 ตำบลนาโพธิ์
อำเภอกุดรัง
จังหวัดมหาสารคาม 44130
โทรศัพท์ 08-6237-2683, 08-2836-8780
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายจันทร์ นาชัยดุลย์ มีอาชีพทำไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงเพราะใช้สารเคมี พร้อมทั้งได้ประกอบอาชีพเสริมโดยเป็นช่างไม้ โดยรับเหมาก่อสร้างในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นผู้รับเหมาซึ่งต้องรับผิดชอบและดูแลลูกน้องทุกคน ทำให้ไม่มีเงินเหลือเก็บเพราะกำไรเล็กน้อย เงินที่ได้ก็ต้องนำมาลงทุนและเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนทำให้ต้องกู้เงินและมีหนี้สินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นายจันทร์ได้รับชมข่าวสารจากโทรทัศน์ในเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งเข้ารับการอบรมกับทางอำเภอในโครงการ เกษตรทฤษฎีใหม่ทำให้เกิดแนวคิดการดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงคือ ปลูกทุกอย่างที่กินกินทุกอย่างที่ปลูก เงินที่หาได้มาก็ใช้แต่ในสิ่งจำเป็นและเหลือเก็บเป็นเงินออม ทำให้ไม่ต้อง ดิ้นรนเพื่อการอยู่รอดเพราะอยู่บ้านก็มีข้าวกิน ปัจจุบันไม่มีหนี้สิน มีเงินออม มีความสุขอยู่กับครอบครัว และได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ครูเกษตรชุมชนเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงให้แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายจันทร์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** มีพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมประมาณ 12 ไร่ แบ่งพื้นที่ตามความเหมาะสม และปลูกพืชหลายอย่าง จัดแบ่งเป็นกลุ่ม โดยใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ น้ำส้มควันไม้ที่ผลิตไว้ใช้เองเพื่อลดต้นทุนและนำมาจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ ทั้งยังมีการปลูกพืชผักหลายชนิดและเพาะเห็ดไว้เพื่อจำหน่ายในชุมชน แล้วแต่ฤดูกาลว่าจะมีผลผลิตของพืชชนิดใดออกมา ซึ่งก็ได้นำออกมาจำหน่ายเองทำให้ได้ราคาดีกว่าจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง และได้ผลผลิตสินค้าที่ปลอดภัยไว้จำหน่ายให้แก่พี่น้องและเพื่อนบ้านในชุมชน นายจันทร์ปลูกไม้ผล ได้แก่ มะนาว น้อยหน่า มะละกอ ขนุน เป็นต้น โดยปลูกแบบผสมผสานในแปลงและรอบบ่อน้ำ การปลูกมะนาวปลูกพันธุ์ไร้เมล็ดและพันธุ์มะนาวแป้นโดยใช้กิ่งพันธุ์ลงปลูก สำหรับ

พันธุ์ไร้เมล็ดจะเสียบกิ่งพันธุ์บนตอต้นกระสังทำให้มะนาวให้ผลผลิตเร็ว ภายใน 1 ปีก็จะให้ผล การให้น้ำจะให้ 15 วันต่อครั้ง และใช้น้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นทางใบและเทราดรอบโคนต้นเพื่อให้มะนาวสมบูรณ์และติดผล การปลูกมะม่วง พันธุ์โชคอนันต์ พันธุ์เขียวเสวย พันธุ์น้ำดอกไม้ และพันธุ์ฟ้าลั่น เป็นการปลูกโดยใช้กิ่งพันธุ์ การปลูกจะขุดหลุมและใช้ปุ๋ยหมักมูลวัว รองก้นหลุม การปลูกมะม่วงให้ได้ผลผลิตดีจะต้องมีการตัดแต่งกิ่งให้โปร่งแดดส่องถึง จะทำให้มะม่วงออกช่อดอกและติดผลดี การให้ปุ๋ยจะให้ปีละ 2 ครั้ง ระยะเวลาปลูก 3-4 ปีก็จะให้ผลผลิต การปลูกน้อยหน่า ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นบ้านและพันธุ์เพชรปากช่อง การปลูกใช้ทั้งเมล็ดและกิ่งพันธุ์ซึ่งจะให้ผลผลิตไม่ต่างกัน ระยะเวลาปลูก 2 ปีก็จะให้ผลผลิต การดูแลให้น้ำทุก 10-15 วัน และให้ปุ๋ยหมักปีละ 2 ครั้ง หากพบโรคแมลงจะใช้น้ำส้มควันไม้หมักกับรากไหลแดงฉีดพ่น การปลูกมะละกอจะปลูกพันธุ์ท้องถิ่นซึ่งมีข้อดีคือ ดูแลรักษาง่ายไม่มีโรค การปลูกใช้วิธีเพาะเมล็ดและการปลูกมะละกอจะต้องมีการปรับปรุงสภาพดินให้มีความร่วนซุย โดยใส่ปุ๋ยหมักเดือนละ 1 ครั้ง และให้น้ำอาทิตย์ละ 1 ครั้ง รวมทั้งควรหาเศษใบไม้กิ่งไม้ไปกองรอบโคนต้นเพื่อให้เกิดความชุ่มชื้นและทำให้ดินมีความโปร่ง ไม่ควรใช้ปุ๋ยเคมีเพราะจะทำให้ดินแน่น ระยะเวลาปลูก 4 เดือน สามารถเก็บผลผลิตได้และจำหน่ายได้ทั้งผลดิบและผลสุก ราคามะละกอดิบกิโลกรัมละ 5-6 บาท มะละกอสุกกิโลกรัมละ 10 บาท การปลูกขนุนปลูกพันธุ์ทวายและพันธุ์ทองประเสริฐ การปลูกจะใช้กิ่งพันธุ์ โดยสภาพดินที่เหมาะสมในการปลูกขนุนควรเป็นดินเหนียว การให้น้ำเดือนละ 1 ครั้ง และให้ปุ๋ยหมักรอบโคนต้นปีละ 2 ครั้ง เพื่อบำรุงต้น ผลผลิตที่ได้จะขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของต้นโดยจำหน่ายได้กิโลกรัมละ 10-12 บาท ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่นายจันทร์จะนำมาจำหน่ายภายในชุมชน พร้อมทั้งมีการทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต โดยมีการปลูกพืชผัก ผลไม้ไว้บริโภคในครัวเรือนและนำไปจำหน่ายทำให้รายจ่ายของครัวเรือนลดลงทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายจันทร์ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** นายจันทร์รู้จักประมาณตนเอง โดยไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย พอเพียง และการเข้าสังคมก็ประมาณตนไม่หน้าใหญ่ใจโต ไม่อวดร่ำอวดรวย พออยู่พอกินพอเพียง เหลือจากกินก็แจกจ่ายและนำไปจำหน่าย โดยทำหลายๆ อย่าง และทำอย่างละเล็กอย่างละน้อยพออยู่ได้ ตามกำลังที่ตนเองทำได้โดยการพึ่งพาตนเองและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายจันทร์ นาชัยดุลย์

	พื้นที่ 1 ไร่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะนาว	900 ลูก	2,700.00	1,300 ลูก	5,000.00
ขายมะม่วง	430 กก.	10,750.00	520 กก.	13,000.00
ขายน้อยหน่า	410 กก.	12,300.00	500 กก.	17,500.00
ขายกล้วย	609 หวี	12,180.00	650 หวี	13,000.00
ขายมะละกอ	1,135 กก.	11,350.00	1,250 กก.	12,500.00
ขายขนุน	28 ลูก	2,340.00	40 ลูก	3,000.00
รวมรายได้		**51,620.00**		**64,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยคอก	3 ตัน	1,700.00	3 ตัน	1,500.00
ค่าน้ำส้มควันไม้	30 ลิตร	1,600.00	30 ลิตร	1,600.00
ค่ากากมัน	10 ตัน	2,000.00	10 ตัน	2,000.00
ค่าแกลบ	540 ถุง	2,700.00	400 ถุง	2,000.00
ค่าน้ำมันรถ		3,750.00		3,650.00
ค่าใช้จ่ายทั่วไป		1,200.00		1,200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	50/วัน	18,250.00	50/วัน	18,250.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**31,200.00**		**30,200.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**31,200.00**		**30,200.00**
กำไร (ขาดทุน)		**20,420.00**		**33,800.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**34,413.33**		**42,666.67**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**20,800.00**		**20,133.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**13,613.33**		**22,533.33**

ชื่อ-สกุล **นายล้วน กุลแก้ว**
ศูนย์ เรียนรู้คุณธรรมนำชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 112 หมู่ที่ 10 บ้านหลุบควัน ตำบลดงยาง อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม 44180
โทรศัพท์ 08-7249-6468
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายล้วน กุลแก้ว เคยเป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่ประสบปัญหาจากการประกอบอาชีพเชิงเดี่ยว (ปลูกข้าว) โดยใช้สารเคมีทำให้มีหนี้สินจำนวนมาก จึงได้หันมาพึ่งการทำเกษตรแบบผสมผสาน ประกอบกับเป็นลูกชาวนามาแต่กำเนิดและคิดจะทำการเกษตรให้เป็นตัวอย่างแก่คนในหมู่บ้านตนเอง จึงได้ไปศึกษาและฝึกอบรมจากพ่อผาย สร้อยสระกลาง ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ และพ่อจันทร์ที ประทุมภา ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดนครราชสีมา พร้อมทั้งศึกษาหาความรู้จากเอกสารวิชาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ จึงเริ่มดำเนินการศึกษาอย่างจริงจัง โดยศึกษาความรู้จากผู้มีประสบการณ์ และศึกษาจากเอกสารวิชาการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ฟังวิทยุทางการเกษตร ลองผิดลองถูก มีทั้งล้มเหลวและประสบความสำเร็จจากความมุมานะ ขยันหมั่นเพียร อดทนงานหนักเอางานเบาสู้ ประหยัดอดออมจนประสบความสำเร็จ และสามารถสร้างฐานะตนเองด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีคุณธรรมนำชีวิตยึดถือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริตลอดมา พร้อมทั้งได้น้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้จนประสบผลสำเร็จ และสามารถชำระหนี้สินได้ทั้งหมดโดยใช้หลักนำชีวิตดังนี้ ปลูกข้าวเป็นหลัก ปลูกผักเป็นยา เลี้ยงปูเลี้ยงปลาเป็นอาหาร การทำงานคือการพักผ่อน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายล้วน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** โดยมีแนวคิดคือ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ซึ่งทำการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์หลายชนิดให้อยู่ในพื้นที่เดียวกัน ภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมีกิจกรรมการเกษตร ได้แก่ การปลูกข้าว ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล หม่อน หญ้าเลี้ยงสัตว์ พืชผักปลอดสารพิษ บ่อปลา เลี้ยงไก่ โดยใช้แรงงานภายในครัวเรือน ทำการเกษตรเพื่อลดต้นทุนในการผลิตโดยใช้โคกระบือไถนา ผลิตปุ๋ยคอก/น้ำหมักชีวภาพจากมูลสัตว์ที่เลี้ยงไว้ ผลิตสมุนไพรไล่แมลงและฮอร์โมนเพื่อใช้ในแปลงเกษตร จากเดิมมีพื้นที่ทั้งหมด 110 ไร่ ได้แบ่งให้ลูกทุกคน และเหลือไว้เป็นพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมจำนวน 15 ไร่

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายล้วน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ ดำเนินชีวิตในทางสายกลาง โดยน้อมนำเอาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการวางแผนการผลิตการเกษตร ใช้หลักการที่ว่า “จะปลูกทุกอย่างที่กิน และจะกินทุกอย่างที่ปลูก” ตลอดจนปลูกพืชผักสมุนไพรใช้เอง เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือนและเป็นยารักษาโรค ไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และยินดีในทรัพย์สินที่มีอยู่จากการหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตในการพึ่งพาตนเอง

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายล้วน กุลแก้ว

	พื้นที่ 15 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว (3 ไร่)	190 กก.	5,700.00	300 กก.	9,000.00
ขายอ้อย (4 ไร่)	90,000 กก.	72,000.00	120,006 กก.	96,000.00
ขายมันสำปะหลัง (4 ไร่)	27,728 กก.	61,000.00	36,364 กก.	80,000.00
ขายกล้วย (2 งาน)	290 หวี	5,800.00	350 หวี	7,000.00
ขายมะม่วง (1 งาน)	140 กก.	2,800.00	150 กก.	3,000.00
ขายปลา (1 ไร่)	75 กก.	4,500.00	84 กก.	5,000.00
ขายพืชผัก (2 งาน)		4,700.00		6,000.00
ขายใบหม่อน (1 ไร่ 1 งาน)	4,000 กก.	20,000.00	4,167 กก.	25,000.00
ขายหน่อไม้ (1 งาน)	119 กก.	2,380.00	150 กก.	3,000.00
ขายขนุน (1 งาน)	30 ลูก	2,400.00	38 ลูก	3,000.00
รวมรายได้		**181,280.00**		**228,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถที่		6,000.00		12,000.00
ค่าแรงงานปลูกมันสำปะหลัง		5,500.00		5,000.00
ค่าแรงงานปลูกอ้อย		5,000.00		5,000.00
ค่าปุ๋ยใส่มันสำปะหลัง		2,000.00		2,000.00
ค่าปุ๋ยใส่อ้อย		2,800.00		2,800.00
ค่าอาหารปลา		600.00		600.00
ค่าน้ำมัน		1,200.00		1,000.00
ค่าใช้จ่ายทั่วไป		1,000.00		1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	50/วัน	18,250.00	50/วัน	18,250.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**42,350.00**		**47,650.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**42,350.00**		**47,650.00**
กำไร (ขาดทุน)		**138,930.00**		**180,350.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**12,085.33**		**15,200.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,823.33**		**3,176.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**9,262.00**		**12,023.33**

ชื่อ-สกุล นายอดิศร เหล่าสะพาน
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน
ที่อยู่ 25 หมู่ที่ 13 บ้านดอนมัน ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์ 08-7859-3081
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายอดิศร เหล่าสะพาน ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา และรับจ้างบริษัทเอกชน และจากการทำนาปลูกข้าวอย่างเดียวตลอดทั้งปีและใช้เคมีมาโดยตลอด ทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ ผลผลิตตกต่ำและเสียหาย รายได้ไม่เพียงพอกับ รายจ่าย มีหนี้สินและไม่ประสบความสำเร็จในอาชีพดังกล่าว แต่ด้วยความความเชื่อและศรัทธาว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นเครื่องมือแห่งความหวังของตนเองได้ จึงได้พลิกผันชีวิตโดยการเลิกอบายมุข ทุกอย่าง ทำการเกษตรไร่นาสวนผสมหลากหลาย ได้แก่ ทำเกษตรอินทรีย์บนวิถีชีวิตความพอเพียงโดยการพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชน และได้ดำเนินกิจกรรมหลากหลาย โดยการปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมือง ปลูกพืชผัก ผสมผสาน ไม้ผล ไม้ยืนต้น เพาะเห็ด เลี้ยงไก่ เลี้ยงเป็ด เลี้ยงกบ เลี้ยงสุกร และเลี้ยงปลา จนได้รับการยอมรับในชุมชน เมื่อปี พ.ศ. 2551 ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งกำนันตำบลขามเรียง พร้อมทั้งได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวัน การทำการเกษตรโดยใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เลิกอบายมุขทุกอย่าง และรณรงค์ให้ชุมชนปลอดอบายมุข เน้นการพึ่งพาตนเองและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในชุมชน ต่อมาได้ก่อตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านดอนมัน เน้นการดำเนินตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการพึ่งพาตนเอง ลดต้นทุน

การผลิต ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือน ทำให้หมู่บ้านได้รับรางวัล “หมู่บ้านแห่งการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้และศึกษาดูงาน และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายอดิศรได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** ซึ่งเป็นข้าวหอมมะลิ 3 สี พร้อมทั้งได้แปรรูปเป็นข้าวกล้อง นายอดิศรคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้ในชุมชนและจัดตั้งเครือข่ายการแปรรูปข้าวกล้อง ข้าวฮาง และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพที่ทำขึ้นเองไม่ใช้สารเคมี โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด และปอเทืองในการไถกลบตอซังเพื่อเตรียมความพร้อมของแปลงนา หลังจากนั้นใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ และน้ำหมักชีวภาพตามช่วงระยะเวลาของต้นข้าว ในช่วงหว่านข้าว ช่วงข้าวตั้งท้อง และก่อนการเก็บเกี่ยวสามารถเพิ่มปริมาณได้ตามความเหมาะสม การดูแลรักษาจะเน้นการจัดการระบบน้ำ โดยการควบคุมน้ำในแปลงนาให้เหมาะสมเพื่อป้องกันโรคแมลงศัตรูพืช ส่วนมากไม่ได้รับผลกระทบต่อผลผลิต และเสียหายน้อยเนื่องจากไม่ได้ใช้สารเคมี จึงทำให้ต้านทานโรคได้ดี การจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ภายในชุมชนและเครือข่าย มีการแปรรูปข้าวกล้อง ข้าวฮาง ผ่านกระบวนการผลิตและแปรรูปบรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่ายในชุมชน การออกร้านจัดแสดงสินค้า งาน OTOP งานธงฟ้า งานบุญงานประเพณี และจำหน่ายให้ส่วนราชการในเทศกาลวันสำคัญเพื่อเป็นของขวัญในโอกาสสำคัญต่างๆ จึงทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายอดิศรได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีในการดำเนินชีวิตประจำวันและกิจกรรมทางการเกษตรโดยไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป การพึ่งพาตนเองและการผลิตอยู่บนพื้นฐานความพอดีตามกำลังความสามารถ แรงงาน ทรัพยากร ปัจจัยการผลิต ทุนทรัพย์ ไม่ทำเกินตัวหรือทำเกินกำลังความสามารถของตนเองที่มีอยู่ มีความอดทน มุมานะ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการนำความรู้จากการศึกษาเพิ่มเติมและการฝึกอบรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตและการทำการเกษตร โดยการลด ละ เลิกอบายมุข เพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและส่งผลให้สุขภาพชีวิตดีขึ้น

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายอดิศร เหล่าสะพาน

	พื้นที่ 8 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 55 ถึงวันที่ 1 ม.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 1 เม.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายพันธุ์ข้าว (2 ไร่)	1,000 กก.	25,000.00	1,000 กก.	25,000.00
ขายข้าวกล้องงอก	2,000 กก.	120,000.00	2,400 กก.	144,000.00
ขายข้าวฮาง	350 กก.	21,000.00	500 กก.	30,000.00
รวมรายได้		**166,000.00**		**199,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถที่		4,000.00		4,000.00
ค่าแรงงาน		2,000.00		2,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		4,000.00		4,000.00
ค่านวดข้าว		2,000.00		2,000.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		18,300.00		18,000.00
ค่าไฟฟ้า		5,600.00		5,500.00
ค่าขนส่ง		500.00		500.00
ค่าใช้จ่ายทั่วไป		1,000.00		1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		10,000.00		10,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**47,400.00**		**47,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**47,400.00**		**47,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**118,600.00**		**152,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**20,750.00**		**24,875.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,925.00**		**5,875.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**14,825.00**		**19,000.00**

ชื่อ-สกุล นายบุญเทียม วงศ์กระโซ่
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายเรียนรู้การเลี้ยงสัตว์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 201 หมู่ที่ 3 ตำบลดงหลวง อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร 49140
โทรศัพท์ 08-6859-1183
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงสุกร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบุญเทียม วงศ์กระโซ่ ประกอบอาชีพการเกษตรทำนาเป็นอาชีพหลัก และเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานบนพื้นที่เกษตรกรรม 46 ไร่ อีกทั้งทำหน้าที่เป็นนายทะเบียนตำบล รับแจ้งการเกิด การตาย ให้กับทางอำเภอ โดยจุดเปลี่ยนในการทำการเกษตรบนแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน การดำเนินวิถีชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และได้มีโอกาสไปอบรมกับเครือข่ายศูนย์อินแปง ในเรื่องของการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งพาตนเอง รวมถึงได้ไปศึกษาดูงานจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านที่ประสบความสำเร็จในการทำการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ จึงเกิดแนวความคิดและตั้งใจที่จะนำแนวทางตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง โดยเริ่มจากการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสาน เลี้ยงไก่ เลี้ยงสุกร เลี้ยงโค ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกไม้ผล เช่น มะขาม ลำไย ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีโค สุกร จำนวนเพิ่มมากขึ้นจนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชน และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอดงหลวงเข้ามาสำรวจพื้นที่ได้เล็งเห็นว่าพื้นที่ของตนสามารถเป็นจุดศึกษาดูงานพร้อมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชนเพราะมีรูปแบบการทำการเกษตรผสมผสานที่หลากหลายทั้งพืชและสัตว์เหมาะสำหรับในการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ รวมถึงการแลกเปลี่ยนพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ระหว่างเกษตรกร จึงได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบุญเทียมได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงสุกร** โดยสุกรที่เลี้ยงเป็นสุกร 3 สายเลือด ได้แก่ พันธุ์เหมยซาน พันธุ์ดูล็อก พันธุ์แลนด์เรซ ซึ่งลักษณะสุกรที่ได้จะมีสีดำแดงและเป็นลาย ซึ่งนายบุญเทียมได้เลี้ยงทั้งระบบโรงเรือนและหมูหลุม มีขนาดประมาณ 4x2 เมตร จะมี การนำพ่อพันธุ์มาจากพื้นที่อื่นนำมาผสมพันธุ์กับแม่พันธุ์ที่มีอยู่ สุกรจะมีการตั้งท้องประมาณ 5 เดือนและคลอดลูกเองตามธรรมชาติไม่ต้องให้วัคซีน ซึ่งโดยเฉลี่ยครอกละ 8-15 ตัวตามความสมบูรณ์ของแม่พันธุ์ ลูกสุกรที่ออกมาสามารถปล่อยเลี้ยงให้หากินเองตามธรรมชาติ โดยจะออกจากคอกหากินไม้ผลในพื้นที่สวนโดยไม่ต้องให้อาหาร ส่วนการให้อาหารของสุกรแม่พันธุ์นั้น ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ต้นทุนการผลิตสูงก็คือราคาของหัวอาหารที่ซื้อมาเลี้ยงบำรุงการเจริญเติบโตของสุกร โดยจะมีสูตรอาหารที่สามารถทำเองได้เพื่อลดต้นทุนคือ 1) นำต้นกล้วยมาหมักกับรำ เกลือ และน้ำตาล 2) ใบของต้นมันเทศ 3) เศษอาหารตามร้านขายก๋วยเตี๋ยวซึ่งจะมีถั่วงอก ผักบุ้ง ที่เหลืออยู่แล้วนำมาผสมกับรำ 4) มันสำปะหลัง เศษอาหาร รำ โดยจะนำมาหมักประมาณ 3 วัน สามารถนำมาให้สุกรกินได้ โดยจะทำให้สุกรเจริญเติบโตได้ดี ลูกดก สุขภาพแข็งแรง และสามารลดต้นทุนค่าอาหารได้เป็นอย่างมาก ในส่วนของมูลสุกรที่ได้ก็จะนำไปใช้ในพื้นที่ของตนเองโดยจะต่อท่อลงไปในพื้นที่นา และอีกส่วนหนึ่งก็จะนำไปใส่ในสวนผลไม้ รายได้ส่วนใหญ่จะมาจากการจำหน่ายลูกสุกร ซึ่งลูกสุกรอายุ 1 เดือน ราคาตัวละ 1,000 บาท ลูกสุกรอายุ 3 เดือน ราคาตัวละ 2,000 บาท โดยลูกสุกรที่ได้ไม่พอจำหน่าย เนื่องจากเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและตลาดในชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบุญเทียมได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปในการ ดำเนินชีวิตตามความเหมาะสมของอาชีพของตนเองและการทำงานตามกำลังแรงงานของครอบครัวในเรื่องของทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิต ให้เหมาะสมไม่เกินตัว ให้พอเพียงพอดี โดยอาศัยความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินชีวิตและการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองอย่างค่อยเป็นค่อยไป และซื่อสัตย์สุจริตอดทนจนประสบความสำเร็จในชีวิต

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงสุกร
นายบุญเทียม วงศ์กระโซ่

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึงวันที่ 31 ส.ค.		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. ถึงวันที่ 31 ส.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายสุกร	25 ตัว x 1,000	25,000.00	35 x 1,000	35,000.00
รวมรายได้		**25,000.00**		**35,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าแม่พันธุ์สุกร	7 ตัว x 500	3,500.00	7 ตัว x 500	3,500.00
ค่าพ่อพันธุ์สุกร	3 ตัว x 600	1,800.00	3 ตัว x 600	1,200.00
ค่าอาหารสุกรระยะแรก	240 x 8	1,200.00	240 x 8	1,200.00
ค่าไฟฟ้าโรงสี	650 x 2	1,300.00	650 x 2	1,300.00
ค่าอุปกรณ์		75.00		75.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		2,000.00		2,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**9,875.00**		**9,275.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**9,875.00**		**9,275.00**
กำไร (ขาดทุน)		**15,125.00**		**25,725.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**25,000.00**		**35,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,875.00**		**9,275.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**15,125.00**		**25,725.00**

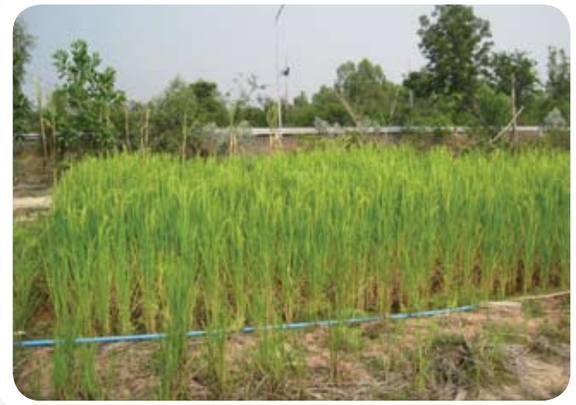
ชื่อ-สกุล นายมานะ ซอสูงเนิน
ศูนย์ ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่เราสร้างก่อ
ที่อยู่ 63 หมู่ที่ 6 บ้านเหล่าสร้างถ่อ ตำบลเหล่าสร้างถ่อ อำเภอคำชะอี จังหวัดมุกดาหาร 49110
โทรศัพท์ 08-9278-3790
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวไรซ์เบอรี่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายมานะ ซอสูงเนิน ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และเมื่อประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ขาดทุนและประสบความล้มเหลวในการดำเนินชีวิต จึงเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี การจ้างแรงงาน จนประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำทำให้รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่ายจากต้นทุนการผลิตสูงจึงได้มองหาทางออกให้ตนเอง โดยการทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแบบพึ่งตนเองในการทำการเกษตรอินทรีย์บนเนื้อที่ 5 ไร่ โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์บนพื้นที่จำนวนจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเข้าอบรมศึกษาดูงานการเพิ่มศักยภาพของผู้นำชุมชน SME จากสถาบันวิจัยและฝึกอบรมการเกษตรสกลนคร การอบรมเรื่องการเกษตรแบบผสมผสาน การเลี้ยงปลา สัตว์ปีก สุกร และการปลูกพืชในระบบการเกษตรแบบผสมผสานจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำการเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์บนวิถีพอเพียงของการพึ่งพาตนเองจนประสบความสำเร็จ และเมื่อปี พ.ศ. 2543 ได้จัดตั้งกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่จังหวัดมุกดาหาร โดยมีเป้าหมายในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และองค์ความรู้ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนได้ขยายผลสู่เกษตรกรทั่วไปที่สนใจ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมานะได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวไรซ์เบอรี่** ข้าวขาวมะลิ 105 ข้าวเหนียว กข 6 โดยการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนชีวภาพ ในการดูแลจะเริ่มตั้งแต่การแช่เมล็ดพันธุ์ก่อนการปลูก โดยจะแช่บอระเพ็ดหรือกลอยลงไปในถังข้าวเพื่อแก้ปัญหาหนอนเจาะรวงข้าว

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชระบาดได้ระดับหนึ่งใช้เทคนิควิธีการปลูกข้าวโดยดูตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนระยะเวลาการปลูกได้เพื่อให้ผลผลิตไม่เสียหาย และเพื่อให้การเจริญเติบโตของข้าวสม่ำเสมอและได้ผลผลิตสูง ในการแปรรูปข้าวและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อจำหน่ายจะเป็นการจำหน่ายในชุมชน โดยการจำหน่ายให้กับผู้บริโภคโดยตรงและการจำหน่ายผ่านระบบการขนส่งสินค้าโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมานะได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัวทั้งในเรื่องของการขาดแคลนอาหาร ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยแล้ง ในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้น การมีความมั่นคงทางอาหาร ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะทำให้เราไม่ได้รับผลกระทบดังกล่าว เนื่องจากมีการเตรียมพร้อมที่ดีจึงทำให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดี

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวไรซ์เบอรี่

นายมานะ ซอสูงเนิน

	พื้นที่ 15 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ธ.ค.		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ธ.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	6,000*16	96,000.00	6,750*18	121,500.00
รวมรายได้		**96,000.00**		**121,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถเตรียมดิน	750 x 15	11,250.00	750 x 15	11,250.00
ค่าพันธุ์ข้าว	250 x 15	3,750.00	280 x 15	4,200.00
ค่าถอนกล้า	3000 มัด x 2.5	7,500.00	3000 มัด x 2.5	7,500.00
ค่าแรงปักดำ		3,500.00		4,000.00
ค่าปุ๋ยหมักชีวภาพ	150 x 15	2,250.00	150 x 15	2,250.00
ค่าน้ำมันสูบน้ำ		1,500.00		1,500.00
ค่าแรงเก็บเกี่ยว		4,500.00		4,500.00
ค่ากระสอบใส่ข้าว	200 x 5	1,000.00	200 x 5	1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		5,000.00		5,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**40,250.00**		**41,200.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**40,250.00**		**41,200.00**
กำไร (ขาดทุน)		**55,750.00**		**80,300.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**6,400.00**		**8,100.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,683.33**		**2,746.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,716.67**		**5,353.33**

ชื่อ-สกุล **นายมาโนช โพธิ์เมือง**
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ตำบลหนองสูงเหนือ
ที่อยู่ 73 หมู่ที่ 5 ตำบลหนองสูงเหนือ อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร 49160
โทรศัพท์ 08-2842-2398
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายมาโนช โพธิ์เมือง เป็นคนจังหวัดสมุทรปราการ เดิมประกอบอาชีพด้านการเกษตรแบบผสมผสาน โดยการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลงฉีดพ่นพืชทุกชนิดเป็นเวลานาน ทำให้ล้มป่วยต้องรักษาตัวในโรงพยาบาล เนื่องจากสารเคมีสะสมในร่างกาย จนถึงปี พ.ศ. 2540 ได้ย้ายครอบครัวไปอยู่ที่อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ได้ซื้อที่ดินทำเกษตรกรรมประมาณ 48 ไร่ โดยเป็นพื้นที่เนินเขาสภาพดินเป็นดินทรายไม่มีแหล่งน้ำ จึงใช้วิธีขุดสระน้ำใช้พลาสติกรองพื้นเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในสวนโดยปลูกไม้ผล เช่น มะขามหวาน ส้มเขียวหวาน กระท้อน ลิ้นจี่ และปลูกพืชแซมระหว่างแถวภายในสวน เช่น น้อยหน่า ส้มโอ ฝรั่ง และมะนาวนอกฤดูกาล พร้อมทั้งปลูกไม้ประดับเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่ง ทำการเกษตรโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องมีการปลูกพืชหลากหลายเพื่อให้เกิดความชื้น การเกื้อกูลกันในพื้นที่ปรับปรุงหน้าดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยชีวภาพ ปลูกหญ้าแฝกรอบสระน้ำเพื่อรักษาหน้าดินโดยใช้วิธีตัดหญ้า และไถกลบต่อซังเพื่อทำให้สภาพพื้นดินดีขึ้นจากอินทรียวัตถุทำให้ช่วยลดต้นทุนการผลิตมีรายได้ตลอดทั้งปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมาโนชได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ 105 ข้าวหอมมะลิแดง ข้าวไรซ์เบอรี่ การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวและการแปรรูปข้าวเพื่อจำหน่าย โดยมีการนำเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ดีต่อสุขภาพมาปรับใช้ในกิจกรรมให้เหมาะสม และมีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยหมักชีวภาพใช้เองเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต จากการทำนาอินทรีย์ทำให้ต้นข้าวมีความต้านทานโรคแมลงศัตรูพืช ผลผลิตจึงไม่ได้รับความเสียหายเมื่อเกิดการระบาด โรครากเน่าจะพบเพียงเล็กน้อยในช่วงฤดูฝนแต่ไม่ได้รับความเสียหาย สามารถเก็บผลผลิตได้ ส่วนการตลาดเป็นการขายตรงสู่ผู้บริโภค ลดการจำหน่ายผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถจำหน่ายโดยตรงต่อผู้บริโภคและกำหนดราคาได้ตามคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์และสร้างรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมาโนชได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือ การตัดสินใจในเรื่องของการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรมีการคิดวิเคราะห์ วางแผน และคำนวณถึงพืชพันธุ์ที่จะนำมาปลูกให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพแวดล้อมว่าควรปลูกในช่วงไหน พืชชนิดใดต้องการใช้น้ำมากและพืชชนิดใดต้องการน้ำน้อย ควรปลูกในช่วงฤดูกาลใด ต้องมีการวางแผนและตัดสินใจด้วยเหตุและผล โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้วย จากสภาพของพื้นที่ ดินฟ้าอากาศ เพื่อให้ผลผลิตถูกต้องตามฤดูกาลและผลผลิตไม่เสียหาย พร้อมทั้งนำความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและเกื้อกูลกัน

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นายมาโนช โพธิ์เมือง

	พื้นที่ 5 ไร่ 3 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ธ.ค.		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ธ.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวหอมมะลิ 105	2,000	40,000.00	2,500	50,000.00
ข้าวเปลือก มะลิแดง	325	8,115.00	330	8,300.00
รวมรายได้		**48,115.00**		**58,300.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ข้าว		400.00		400.00
ค่าจ้างไถนา		3,300.00		3,800.00
ค่าแรงถอนกล้า ดำนา เกี่ยวข้าวและขนข้าว		8,224.00		13,150.00
ค่ากระสอบใส่ข้าว	100 ใบ	500.00	100 ใบ	500.00
ค่าแรงนวดข้าว		2,000.00		2,000.00
ค่าตัดหญ้า		1,000.00		1,800.00
ค่าน้ำมันรถขนข้าว		500.00		500.00
ค่าปุ๋ยมูลสัตว์รองพื้นนา		4,500.00		1,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**23,424.00**		**26,150.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**23,424.00**		**26,150.00**
กำไร (ขาดทุน)		**24,691.00**		**32,150.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**9,623.00**		**11,660.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**4,684.80**		**5,230.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,938.20**		**6,430.00**

ชื่อ-สกุล นายโฮม อุคำ
ศูนย์ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ มุกดาหารประสานมิตร
ที่อยู่ 26/1 หมู่ที่ 5 บ้านบะ ตำบลกกแดง อำเภอนิคมคำสร้อย จังหวัดมุกดาหาร 49130
โทรศัพท์ 08-3326-6567
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงกบ

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายโฮม อุคำ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และประกอบอาชีพเกษตรกร โดยอาศัยการพึ่งพาตนเองและธรรมชาติเป็นหลักถือเป็นเกษตรกรตัวอย่างที่ถือหลักการรู้จริงทำจริง ได้น้อมนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีพ และเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน เป็นผู้มีองค์ความรู้หลายๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การทำเกษตรธรรมชาติ การใช้สมุนไพรในการเลี้ยงสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ตามหลักเกษตรธรรมชาติ และเมื่อปี พ.ศ. 2538 ได้เข้าร่วมโครงการไทย-เบลเยี่ยม เพื่อรวมกลุ่มทำการเกษตรผสมผสาน และไร่นาสวนผสมเพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนต้องกู้เงินธนาคารมาทำกิจกรรม และในปี พ.ศ. 2540 เกิดเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจตกต่ำฟองสบู่แตกทำให้กลุ่มสมาชิกไทย-เบลเยี่ยมประสบปัญหาขาดทุนไม่สามารถชำระเงินคืนธนาคารได้ จึงได้รวมตัวกันขึ้นเพื่อศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จึงได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางของความอยู่รอดและการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรโดยนำมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และได้ก่อตั้งเป็นกลุ่มเกษตรมุกดาหารประสานมิตร โดยการยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “เดินตามรอยพ่อถ่อวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง” พึ่งตนเองพึ่งพากันเอง และรักษาสิ่งแวดล้อมโดยการเลิกใช้สารเคมี ทำการเกษตรแบบผสมผสานและเกษตรอินทรีย์มาเป็นแนวทางในการดำเนินการให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายโฮมได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงกบ** ที่มีรูปแบบการเลี้ยงดังนี้ 1) การเตรียมบ่อหรือคอกเลี้ยงกบสามารถเลี้ยงได้ทั้งในบ่อดิน บ่อพลาสติก และบ่อซีเมนต์ แล้วแต่ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่การเลี้ยง สำหรับการเลี้ยงในบ่อดิน ขุดบ่อขนาด 2 x 4 เมตร จำเป็นต้องคัดขนาดของกบให้มีขนาดเท่าๆ กันลงเลี้ยงในบ่อเดียวกัน มิฉะนั้นกบใหญ่จะกินกบเล็ก และปล่อยกบได้ประมาณ 100 ตัว 2) การให้อาหารจะให้อาหารแบบธรรมชาติ ได้แก่ แมลง ไส้เดือน และใช้ปลาเล็กสับผสมกับรำปั้นเป็นก้อนแล้ววางไว้ริมบ่อ 3) การดูแลรักษาจะต้องดูรักษาสภาพของน้ำให้สะอาดอยู่เสมอ เมื่อน้ำมีสีดำและส่งกลิ่นเหม็นควรเปลี่ยนถ่ายน้ำเพื่อป้องกันการเกิดโรค และใช้เวลาในการเลี้ยงประมาณ 4-6 เดือน จึงสามารถนำไปจำหน่ายได้ โดยสามารถเลี้ยงได้ตลอดทั้งปีและทำให้เกิดรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายโฮม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และไม่ทำอะไรเกินตัวเกินกำลังทรัพย์แรงงาน ปัจจัยการผลิต รู้จักประมาณตนเอง พออยู่พอกิน พอใช้ ทำจากเล็กแล้วจึงค่อยพัฒนาขึ้นไปอย่างยั่งยืน ไม่โลภมากอยากรวยเร็วซึ่งจะทำให้เกิดความเสี่ยงได้

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงกบ
นายโฮม อุดำ

	พื้นที่ 4 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ต.ค.		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. ถึงวันที่ 31 ต.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกบ	120 k x 200 บาท	24,000.00	150k x 200บาท	30,000.00
รวมรายได้		**24,000.00**		**30,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์พ่อพันธุ์แม่พันธุ์กบ	10 k x 200	2,000.00	10 k x 200	2,000.00
ค่ากากน้ำตาล (ทำอาหารกบ)	15 k 15 บาท	225.00	15 k 15 บาท	225.00
ค่าน้ำตาลทรายแดง (ทำอาหารกบ)	30 k 30 บาท	900.00	30 k 30 บาท	900.00
ค่าถังหมัก (หมักอาหารกบ)	3 ถัง x 279 บาท	837.00	3 ถัง x 279 บาท	837.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		2,500.00		2,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**6,462.00**		**6,462.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**6,462.00**		**6,462.00**
กำไร (ขาดทุน)		**17,538.00**		**23,538.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**6,000.00**		**7,500.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,615.50**		**1,615.50**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,384.50**		**5,884.50**

ชื่อ-สกุล นายนิคม เพชรผา
ศูนย์ ศูนย์ฝึกอบรมคุณธรรมกสิกรรมธรรมชาติจังหวัดยโสธร
ที่อยู่ 80 หมู่ที่ 8 ชุมชนสวนธรรมร่วมใจ ตำบลกระจาย อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร 35150
โทรศัพท์ 08-8073-4277
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายนิคม เพชรผา ได้เข้ารับราชการทหารชั้นประทวนยศสิบตรี กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด จนได้รับพระราชทานเลื่อนชั้นเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรยศร้อยตรี ในปี พ.ศ. 2534 ต่อมาปี พ.ศ. 2536 ได้ตัดสินใจลาออกจากราชการทหารเพื่อเข้าเป็นพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และในปี พ.ศ.2548 ได้ตัดสินใจเกษียณอายุก่อนกำหนดโดยการลาออกจากงานที่ ธ.ก.ส. เพราะมั่นใจว่าครอบครัวมีความมั่นคงแล้วไม่ควรจะรับอะไรให้มากเกินความจำเป็น และควรที่จะไปทำงานด้านการสร้างเสริมคุณธรรม สร้างจิตวิญญาณ เสียสละเพื่อส่วนรวม สร้างสรรค์งานสาธารณประโยชน์ อุทิศตนเพื่อสังคมและยึดหลักคำสอนของศาสนาในการดำเนินชีวิต โดยได้ร่วมดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร “ชาวนาคุณธรรม” ซึ่งเป็นกลุ่มชาวนาที่ผลิตข้าวตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์และได้รับการรับรองมาตรฐานสากล (IFORM) เป็นกลุ่มที่จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2549 เนื่องจากเห็นว่ากลุ่มชาวนาเครือข่ายที่ผลิตข้าวอินทรีย์มานานแล้วแต่ยังเป็นหนี้สินและยากจน โดยมีการวิเคราะห์สาเหตุและสรุปได้ว่าปัญหาส่วนใหญ่มาจากการดำเนินชีวิตของชาวนาที่ยังเต็มไปด้วยอบายมุข มีรายจ่ายเกินตัวจากการดื่มเหล้า สูบบุหรี่ เล่นการพนัน เล่นหวย จึงได้ตกลงใจรวมกลุ่มชาวนาเพื่อทำการผลิตข้าวอินทรีย์ให้ได้มาตรฐานด้วยคุณธรรมของผู้ผลิตโดยปฏิญาณว่าจะดำรงตนอยู่ในศีล 5 ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งของฟุ่มเฟือยเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจะทำให้ครอบครัวมีรายได้เพียงพอลดปัญหาหนี้สิน มีความภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีของเกษตรกร มีการสร้างคนให้มีคุณธรรมซึ่งจะเป็นการสร้างมาตรฐานคุณภาพของผลผลิตได้เป็นอย่างดี ภายใต้การดูแลของมูลนิธิธรรมะร่วมใจ และความร่วมมือจากสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลผลิตข้าวที่เกิดจากชาวนากลุ่มดังกล่าว จึงเรียกว่า “ข้าวคุณธรรม”

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายนิคมได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมดินและการปรับปรุงบำรุงดิน การไถกลบตอซัง การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว การทำน้ำหมักชีวภาพ การบริหารจัดการน้ำในนาข้าว การเก็บเกี่ยวและการแปรรูปเป็นข้าวสาร ฯลฯ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีการผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิม ความรู้ทางวิชาการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่นำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสังคมในปัจจุบัน เช่น การส่งเสริมให้บริโภคข้าวเป็นยา มีแนวคิดจากภูมิปัญญาดั้งเดิมที่เคยกินข้าวเพื่อเสริมสุขภาพให้แข็งแรง ซึ่งเมื่อค้นคว้าข้อมูลทางวิชาการมาสนับสนุนพบว่าข้าวสายพันธุ์ พื้นเมืองบางสายพันธุ์มีเปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ บางสายพันธุ์มีวิตามิน E สูง บางสายพันธุ์มีธาตุเหล็กสูง ดังนั้น การกินข้าวพื้นเมืองหลากหลายสายพันธุ์จึงสามารถเสริมสร้างความแข็งแรงให้กับร่างกายได้ กลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรมจึงเกิดแนวคิดในการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง ๑๕๐ สายพันธุ์ขึ้น เป็นการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับข้าวพันธุ์พื้นเมืองทำให้ยังคงสามารถรักษาพันธุ์ข้าวพื้นเมืองไว้ได้ โดยมีตลาดรองรับ ความสำคัญ ของพันธุ์ข้าวพื้นเมือง มีดังนี้ 1) เป็นพันธุ์ข้าวที่ผ่านการปรับปรุงสายพันธุ์ตามธรรมชาติจึงมีความแข็งแรงทนทานต่อสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ต้านทานต่อโรค มีความต้องการปุ๋ยและสารเคมีน้อยมาก คุณสมบัติเหล่านี้เหมาะสมมากในการผลิตข้าวอินทรีย์ ชาวนาจะสามารถลดต้นทุนในการใช้ปุ๋ยและสารเคมี 2) สายพันธุ์ข้าวพื้นเมืองมีลักษณะเด่นที่มีส่วนดีที่แตกต่างหลากหลาย เช่น ทนต่อโรคแมลง ทนน้ำท่วม ทนแล้ง เป็นต้น มีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวให้เกิดข้าวสายพันธุ์ใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่จะเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายนิคมได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** การดำเนินกิจกรรมการผลิตข้าวคุณธรรมนั้น จะมีการประกันราคาข้าวให้กับสมาชิกซึ่งอยู่ภายใต้กลุ่ม โดยรับซื้อผลผลิตข้าวอินทรีย์จากสมาชิกในราคาที่แพงกว่าตลาดกิโลกรัมละ 1 บาท ช่วยลดความเสี่ยงด้านราคา รวมถึงการจำหน่ายปัจจัยการผลิตให้กับสมาชิกในราคาที่ต่ำกว่าตลาด นอกจากนี้กลุ่มข้าวคุณธรรมได้ส่งเสริมการให้ความรู้ด้านการวางแผนการผลิตและการตลาดให้กับสมาชิก เพื่อให้สมาชิกสามารถบริหารจัดการผลผลิต การตลาด และหาช่องทางการจำหน่ายได้เอง สร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มได้อย่างยั่งยืน

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายนิคม เพชรผา

	พื้นที่ 56 ไร่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 55 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 56 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวสาร (แปรรูป)	15 ตัน	600,000.00	17 ตัน	680,000.00
รวมรายได้		**600,000.00**		**680,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถนา (200/ไร่)		11,200.00		11,200.00
ค่าปั่นนา (150/ไร่)		8,400.00		8,400.00
ค่าปุ๋ย (อินทรีย์)	6 กระสอบ	5,600.00	6 กระสอบ	5,600.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	56 กระสอบ	28,000.00	56 กระสอบ	28,000.00
ค่าดำนา/ค่าหว่านข้าว		28,000.00		28,000.00
ค่าดูแลรักษา		16,800.00		16,500.00
ค่าเก็บเกี่ยว		16,800.00		16,000.00
ค่ายุ้งฉาง (ขนส่ง)		11,200.00		11,200.00
ค่าไฟฟ้า/ค่าสีข้าว		56,000.00		56,000.00
ค่าบรรจุถุง (สูญญากาศ)		70,000.00		70,000.00
การจัดการด้านการตลาด		42,000.00		42,000.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ		28,000.00		25,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		48,000.00		39,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		8,400.00		8,400.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**378,400.00**		**365,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**378,400.00**		**365,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**221,600.00**		**314,700.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**10,714.29**		**12,142.86**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**6,757.14**		**6,523.21**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,957.14**		**5,619.64**

ชื่อ-สกุล นายสุทิน จันขาว
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติศรีโสธรพัฒนา
ที่อยู่ 68 หมู่ที่ 5 ตำบลกุดน้ำใส อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร 35160
โทรศัพท์ 08-6879-5484
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงสุกร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุทิน จันขาว มีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว และปลูกพืชไร่หลังการเก็บเกี่ยวบนพื้นที่ 5 ไร่ โดยทำการเกษตรเชิงเดี่ยวมาโดยตลอดพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกและรับจ้างในภาคการเกษตร จากการทำการเกษตรแบบเดิมนั้นทำให้ประสบปัญหาขาดทุนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีต้นทุนในการทำการเกษตรสูงมาก ประสบปัญหาโรคพืชระบาด ผลผลิตเสียหาย ราคาผลผลิตตกต่ำทำให้ขาดรายได้จากการขายผลผลิตจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวทำให้ไม่มีรายได้เพิ่มหลากหลาย และไม่สามารถชำระหนี้สินในการลงทุนได้และทำให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้น จึงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตรเพื่อความอยู่รอดได้เล็งเห็นแนวทางการทำเกษตรแบบผสมผสานบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงจากโครงการพระราชดำริหลากหลายโครงการและเกี่ยวกับเกษตรผสมผสานและการทำไร่นาสวนผสมซึ่งมีกิจกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนหมุนเวียนทำได้ตลอดทั้งปี จึงเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางการทำการเกษตร จึงได้เข้าไปศึกษาดูงานที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี หลังจากดูงานมีแนวความคิดที่จะเลี้ยงปลาแต่ประสบปัญหาราคาอาหารปลาค่อนข้างสูง และต้องการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุดเพื่อลดต้นทุนการผลิตนั้น จึงได้เปลี่ยนแนวความคิดมาเลี้ยงสุกรบนบ่อปลาแทน ซึ่งจะสามารถลดต้นทุนการผลิตโดยพึ่งตนเองเป็นหลัก และลดการใช้ปัจจัยการผลิตภายนอกให้ได้มากที่สุด จึงได้เลี้ยงสุกรบนบ่อปลาและการทำการเกษตรแบบผสมผสานในที่ดินที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถชำระหนี้สินได้และดำรงชีวิตอยู่ได้ด้วยวิถีชีวิตที่พอเพียง โดยมีการวางแผนการผลิตสุกรและการตลาดที่มีประสิทธิภาพครบวงจร มีการจัดการฟาร์มตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงโดยการใช้เทคโนโลยีและการพึ่งพาตนเอง ปัจจัยความสำเร็จอีกประการหนึ่ง คือ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจจากการผลิตเกษตรแบบผสมผสานทำให้สามารถปลดเปลื้องหนี้สินและเผยแพร่ความรู้ประสบการณ์ของตนให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองต่อไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุทินได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงสุกร** โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การเลี้ยงสุกร 3 สายเลือด และการผสมพันธุ์สุกรเพื่อจำหน่ายลูกโดยใช้พ่อพันธุ์แลนด์เรด และแม่พันธุ์ลาร์จไวท์ เมื่อได้ลูกสุกรจะนำลูกสุกรเพศเมียมาผสมกับพ่อพันธุ์ดูร็อค โดยมีคุณสมบัติที่สามารถต้านทานโรคสูง มีภูมิคุ้มกันที่ดี และกินน้อยโตเร็ว 2) การจัดการโรงเรือนที่ใช้เลี้ยงสุกรควรมีอากาศปลอดโปร่ง อากาศถ่ายเทได้สะดวก สามารถทำความสะอาดได้ง่าย 3) การดูแลรักษาในการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์สุกรสิ่งที่สำคัญที่สุดคือเรื่องความสะอาดต้องมีการล้างคอกให้เป็นประจำทุกวันเพื่อให้สุกรสะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี 4) การให้อาหารสุกรสามารถให้ได้วันละ 2 เวลาในเวลาเช้าและเย็น 5) การผสมพันธุ์สุกรสามารถผสมพันธุ์ได้ปีละ 2 ครั้ง ระยะเวลาในการตั้งท้อง 3-4 เดือน ประมาณ 114 วัน และระยะเวลาการให้นมลูกสุกร 1 เดือน สามารถจำหน่ายลูกสุกรได้ตัวละประมาณ 1,800 บาท ทำให้มีรายได้ที่แน่นอนมีเงินทุนหมุนเวียนได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุทินได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีในงานที่ทำไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปด้วยความพอดีพอเหมาะกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเองที่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองไม่พึ่งพาคนอื่น มีเวลาให้แก่ครอบครัว และมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับใช้ในอาชีพของตนเอง มีความอดทน วิริยะอุตสาหะไม่ท้อถอยต่ออุปสรรค มีความซื่อสัตย์และการรู้จักอดออม มีการจดบันทึกบัญชีฟาร์มทำให้รู้ต้นทุนการผลิต ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากในการทำฟาร์มเลี้ยงสุกรเพื่อให้สามารถบริหารจัดการในการฟาร์มได้อย่างพอดีพอเหมาะเกิดความคุ้มค่าและประสบผลสำเร็จ

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงสุกร
นายสุทิน จันขาว

		พื้นที่ 10 ไร่			
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างวันที่ 1 ก.พ. 56 ถึงวันที่ 31 พ.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 มิ.ย. 56 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 56	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายสุกร		70 ตัว	462,400.00	72 ตัว	662,400.00
	รวมรายได้		**462,400.00**		**662,400.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าลูกสุกร		70 ตัว	105,000.00	1,500/ตัว	150,000.00
ค่าอาหารสุกร		180 กก.	264,600.00	180 กก.	378,000.00
ค่ายาถ่ายพยาธิ			350.00		500.00
ค่าไฟ-ค่าน้ำ			800.00		900.00
คิดค่าแรงงานตนเอง			24,000.00		24,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			1,200.00		1,200.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**395,950.00**		**554,600.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00		0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**395,950.00**		**554,600.00**
กำไร (ขาดทุน)			**66,450.00**		**107,800.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**6,605.71**		**9,200.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**5,656.43**		**7,702.78**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**949.29**		**1,497.22**

ชื่อ-สกุล นายถนอม เหล็กศรี
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นายถนอม เหล็กศรี
ที่อยู่ 64 หมู่ที่ 2 บ้านหนองทัพไทย ตำบลหนองทัพไทย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด 45140
โทรศัพท์ 08-6879-5484
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลาดุก

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายถนอม เหล็กศรี จบการศึกษาด้านช่างอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากจบการศึกษาได้ประกอบอาชีพเปิดร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ตู้เย็น ในชุมชน เป็นอาชีพหลัก เนื่องจากมีปัญหาเรื่องสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย และแพ้สารตะกั่วจากการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า จึงตัดสินใจเลิกอาชีพซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า และหมอแนะนำให้บริโภคพืชผัก ผลไม้ที่ปลอดภัยเพื่อให้สุขภาพแข็งแรง จึงมีความคิดต้องการจะปลูกพืชผักปลอดสารพิษไว้บริโภคเอง และเหลือแจกจ่ายในชุมชนอยู่เรื่อยๆ ต่อมาได้มีโอกาสศึกษาดูงานของศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านพ่อคำเดื่อง ภาษี ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีแนวคิดต้องการทำการเกษตรอินทรีย์บนวิถีพอเพียงตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลัก จึงเริ่มดำเนินกิจกรรมบนเนื้อที่ 15 ไร่ และนำความรู้ด้านการเกษตรถ่ายทอดให้เกษตรกรทั่วไปได้นำไปปรับใช้ ซึ่งอาศัยความรู้และประสบการณ์ทำวิทยุชุมชนโดยได้เปิดสถานีวิทยุกระจายเสียงเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแนวทางการทำเกษตร โดยกิจกรรมประกอบด้วย การเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุย การเลี้ยงกบ การเลี้ยง ไก่บ้าน การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่ การปลูกพืชผักสวนครัว การทำ ไร่นาสวนผสมบนแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายถนอม ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลาดุก** คือ การเลี้ยงปลาดุกบิ๊กอุยในบ่อซีเมนต์ สำหรับการเลี้ยงเริ่มจากการปรับสภาพน้ำในบ่อให้เป็นกลาง และตรวจสอบให้มั่นใจสภาพของบ่อซีเมนต์ว่าหมดฤทธิ์ของปูนโดยขนาดของลูกปลาที่ใช้เลี้ยงควรมีขนาด 1-2 นิ้ว ระดับน้ำในบ่อ 10-20 เซนติเมตร และควรมีการเปลี่ยนน้ำบ่อยๆ เพื่อกระตุ้นให้ปลากินอาหารได้ดี เมื่อปลาโตขึ้นก็เพิ่มระดับน้ำตามลำดับ การให้อาหารเม็ดและรำข้าว โดยอาหารที่ใช้เลี้ยงสามารถใช้อาหารชนิดต่างๆ ทดแทนอาหารเม็ดลอยน้ำสำเร็จรูปโดยใช้อาหารประเภท ไส้ไก่ โครงไก่ หรือปลาเป็ดผสมกับรำ ซึ่งการใช้อาหารประเภทนี้ต้องถ่ายน้ำบ่อยเพื่อป้องกันน้ำเน่าเสีย หรือใช้ EM บอล เพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพน้ำ ระยะเวลาการเลี้ยง 90-120 วัน จึงสามารถนำไปจำหน่ายได้ จากรูปแบบกิจกรรมการเกษตรดังกล่าวสามารถพึ่งพาตนเองในการลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายถนอมได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** จากการดำเนินชีวิตที่ประสบปัญหาสุขภาพจากการประกอบอาชีพจึงปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตนเองโดยหันกลับมาทำงานด้านการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งศึกษาปัจจัยรอบตัว ความเหมาะสมในพื้นที่ของตนเอง วางแผนการเพาะปลูกข้าว พืชผักสวนครัว และเลี้ยงปลาเพื่อสร้างรายได้เพิ่ม และยังช่วยทำให้สุขภาพแข็งแรงจากการบริโภคพืชผักที่ปลอดสารพิษทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นบนแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลาดุก
นายถนอม เหล็กศรี

	พื้นที่ 12 บ่อ			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 55 ถึงวันที่ 1 ก.ค. 56		ระหว่างวันที่ 2 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 1 ต.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลูกปลาดุก	650,200 ตัว	650,200.00	485,000 ตัว	485,000.00
รวมรายได้		**650,200.00**		**485,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าหัวอาหารปลา	123 กก.	55,000.00	92 กก.	41,250.00
ค่าสารปรับสภาพดินและน้ำ		5,000.00		1,000.00
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ		2,000.00		2,500.00
ค่าแรงคนงาน		5,000.00		3,000.00
ค่าน้ำมันรถ		10,000.00		6,500.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,000.00		36,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,000.00		1,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**114,000.00**		**91,250.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**114,000.00**		**91,250.00**
กำไร (ขาดทุน)		**536,200.00**		**393,750.00**
รายได้ (บาท ต่อ บ่อ)		**54,183.33**		**40,416.67**
ต้นทุน (บาท ต่อ บ่อ)		**9,500.00**		**7,604.17**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ บ่อ)		**44,683.33**		**32,812.50**

หมายเหตุ ซื้อเครื่องสูบน้ำ 9,000 บาท

ชื่อ-สกุล นายทอง สิงห์สุขุม
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นายทอง สิงห์สุขุม
ที่อยู่ 117 หมู่ที่ 6 บ้านโคกเลาะ ตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด 45140
โทรศัพท์ 08-9291-8612, 08-3189-4075
กิจกรรมเด่น การปลูกมะม่วง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายทอง สิงห์สุขุม จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ประกอบอาชีพทำสวนมะม่วงและปลูกต้นไม้หลากหลายชนิด ได้แก่ ไม้สักทอง พยุง บนพื้นที่ 27 ไร่ ทำสวนผลไม้โดยการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีเต็มรูปแบบมาโดยตลอด การดำเนินกิจกรรมมีการจ้างแรงงานในภาคการเกษตรทั้งหมด ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง และประสบปัญหาน้ำท่วมมาโดยตลอดทำให้ผลผลิตเสียหาย ซึ่งรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย จึงได้ตัดสินใจที่จะปรับเปลี่ยนแนวทางการในการดำเนินกิจกรรมจากการปลูกมะม่วงในฤดูกาลเป็นการปลูกนอกฤดูกาลแทน โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและมีการลองผิดลองถูกในการปลูกมะม่วง เริ่มจากการทดลองปลูกมะม่วงพันธุ์พรเศรษฐีโดยทดลองปลูกเพียง 7 ต้น ปรากฏว่ามะม่วงพรเศรษฐีได้ให้ผลผลิตดีมาก ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 1 ตันต่อ 7 ต้น ทำให้มีรายได้ประมาณ 10,000 บาทต่อปี จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการทำสวนมะม่วงอย่างจริงจังโดยปลูกหลากหลายพันธุ์ ได้แก่ เขียวเสวย น้ำดอกไม้ โชคอนันต์ แก้วลืมรัง ฟ้าลั่น และต่อมาได้คิดหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มรายได้จากการลดต้นทุนทางด้านการใช้สารเคมีในการดูแลรักษาผลผลิตและการเร่งการเจริญเติบโตของผลผลิตโดยการพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด จึงได้ปรับเปลี่ยนการทำสวนมะม่วงเป็นแบบปลอดสารเคมีอย่างยั่งยืน โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการผลิตแบบปลอดภัยเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค มีการคิดค้นสารสกัดชีวภาพสูตรต่างๆ จากพืชผักผลไม้ และน้ำสกัดจากปลาช่วยให้สภาพดินไม่เสื่อมโทรมเร็ว และส่งผลให้ต้นมะม่วงไม่ทรุดโทรมเร็ว อีกทั้งเป็นการบำรุงให้ต้นมะม่วงสมบูรณ์แข็งแรง ส่วนวัชพืชในสวนจะนำมาทำเป็นปุ๋ยพืชสด และนำปุ๋ยมูลสัตว์มาบำรุงต้นมะม่วงเพียงปีละ 1 ครั้งเท่านั้น จากการทำการเกษตรแบบปลอดภัยจากสารเคมีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงในการพึ่งพาตนเองในการลดต้นทุนการผลิตทำให้ผลผลิตปลอดภัยจากสารเคมี คุณภาพดี ผิวสวย เนื้อแน่น เนื้อกรอบ ตรงตามความต้องการของตลาดและสามารถกำหนดราคาขายได้เอง โดยได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จากกรมวิชาการเกษตร เป็นผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยโดยกระบวนการผลิตแบบชีวภาพ มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่าการใช้สารเคมีทำให้เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัยจากสารเคมี ซึ่งเป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถจะช่วยลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ เพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้นและเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายทองได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกมะม่วง** โดยมีกระบวนการในการจัดการปลูกมะม่วงให้ได้มาตรฐาน GAP ประกอบด้วยขั้นตอนการปลูกมะม่วง GAP ดังนี้ 1) การเตรียมแปลง โดยทำการไถครั้งที่ 1 เพื่อปรับพื้นที่สวนและตากหน้าดินให้วัชพืชตาย ทำการไถตะครั้งที่ 2 เพื่อกลับหน้าดิน และทำการไถตะครั้งที่ 3 เพื่อกลับหน้าดินเป็นครั้งสุดท้าย 2) ขุดหลุมพอเหมาะกับต้นมะม่วงเน้นการปลูกแซม 2 ต้น เพื่อเป็นการเสริมรากไปในตัวโดยหนึ่งหลุมจะมีต้นมะม่วง 3 ต้น 3) การใช้สารชีวภาพเร่งโดยการใช้น้ำสกัดที่ได้จากปลาและสารชีวภาพจากผลไม้สุกเป็นตัวเร่งการเจริญเติบโตโดยการรดน้ำในช่วงเช้าและบ่าย 4) การนำข้าวฟางที่แช่น้ำไปปูทับบริเวณโคนต้นที่ปลูก และล้อมด้วยปลูกพืชผักผสมผสานรอบๆ บริเวณต้นมะม่วง 5) ระยะเวลาประมาณ 4 เดือน สามารถคัดดอกเฉพาะที่สมบูรณ์และผลที่สมบูรณ์ไว้ที่เหลือตัดทิ้ง ประมาณ 8 เดือน ก็สามารถเก็บผลผลิตมะม่วงได้ โดยกระบวนการปลูกมะม่วงให้ได้มาตรฐาน GAP ต้องประกอบด้วยปัจจัยการผลิตหลายอย่างและต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ได้ผลผลิตที่สะอาดและปลอดภัย ดังนี้ แหล่งน้ำต้องสะอาด โดยใช้น้ำจากบ่อธรรมชาติ และบ่อบาดาลน้ำตื้นที่ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี พื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ที่ไม่มีความเสี่ยงจากสารเคมีที่จะทำให้เกิดการตกค้างหรือปนเปื้อนในผลิตผล การดูแลบำรุงรักษา ไม่ใช้สารเคมีในกิจกรรการเกษตร โดยมีการปรับปรุงบำรุงดิน ปลูกผักสวนครัวใต้พุ่มมะม่วง เพื่อความชุ่มชื้น และเป็นการรักษาหน้าดิน การให้ปุ๋ยทางใบโดยใช้น้ำหมักปลาและหอยเชอรี่แทนการใช้ปุ๋ยเคมี การเสริมรากเพื่อช่วยให้ลำต้นมะม่วงมีอายุยืน ช่วยในการหาอาหารช่วยยึดมะม่วงไม่ให้โค่นล้มง่าย การไถกลบวัชพืชเพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด 4 ครั้งต่อปี และการใช้สารชีวภาพทดแทนปุ๋ยเคมีและสมุนไพรทดแทนการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืช การเก็บรักษา สถานที่เก็บรักษาสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้ดี และมีการสำรวจศัตรูพืชเพื่อการป้องกันกำจัด ผลผลิตปลอดจากศัตรูพืช มีการสำรวจการเข้าทำลายของศัตรูมะม่วงและใช้พืชสมุนไพรเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืช มีการตัดแต่งกิ่งเพื่อรักษาทรงพุ่ม การดูแลรักษาง่ายไม่เกิดโรคและแมลง และเก็บเกี่ยวมะม่วงในระยะที่แก่ได้ที่ตรงตามพันธุ์และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวไม่มีการปนเปื้อนสิ่งอันตราย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายทองได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** คือ ความพอดีในการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพบนความพอดีโดยมีการประมาณตนเองในการทำกิจกรรมโดยไม่ทำเกินตัว มีความพอดีทั้งในด้านทุนทรัพย์ แรงงาน ปัจจัยการผลิต การประมาณตนเองในการผลิตต้องใช้ต้นทุนสูงก็คิดค้นหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตให้เหมาะสมกับกำลังทรัพย์ กำลังแรงงาน และกำลังปัจจัยการผลิตที่ไม่ทำให้ตนเองและผู้อื่นเดือนร้อนโดยการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยการทำการเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง ผลิตเองใช้เอง ไม่ต้องลงทุนเพิ่มโดยการคิดค้นวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นนำมาลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นองค์ความรู้ที่นำมาใช้ในการผลิตให้เกิดผลผลิตดีและมีคุณภาพ ตลอดจนต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ใหม่ๆ เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการเกษตรให้เกิดเป็นภูมิปัญญาสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความมานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้และประสบการณ์จากความสำเร็จของตัวเองถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะม่วง
นายทอง สิงห์สุขุม

	พื้นที่ 21 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 30 เม.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 30 เม.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะม่วงสุก/ดิบ	4,050 กก.	81,000.00	3,930 กก.	78,600.00
รวมรายได้		**81,000.00**		**78,600.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าน้ำหมัก		49,800.00		0.00
ค่าสมุนไพรกำจัดแมลง	200 กก.	1,000.00		3,000.00
ค่าน้ำมันโซล่า		0.00		1,300.00
ค่าน้ำมันเบนซิน		0.00		400.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		4,000.00		4,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**54,800.00**		**9,200.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		2,900.00		1,300.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**51,900.00**		**7,900.00**
กำไร (ขาดทุน)		**29,100.00**		**70,700.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**3,857.14**		**3,742.86**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,471.43**		**376.19**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**1,385.71**		**3,366.67**

ชื่อ-สกุล **นายวิชัย ทวินันท์**
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นายวิชัย ทวินันท์
ที่อยู่ 228 หมู่ที่ 4 บ้านหนองหิน ตำบลหนองหิน อำเภอเมืองสรวง จังหวัดร้อยเอ็ด 45220
โทรศัพท์ 08-3352-3073
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายวิชัย ทวินันท์ ทำการเกษตรบนพื้นที่ 7 ไร่ โดยทำการเกษตรแบบผสมผสานใช้สารเคมีในการเกษตร และพึ่งพาปัจจัยภายนอกทุกอย่างในการทำการเกษตรและเมื่อประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำทำให้ขาดทุนจากการลงทุนในการทำการเกษตรต้นทุนสูงรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ทำให้ขาดทุนและมีหนี้สินจากการลงทุน เมื่อประสบภัยพิบัติศัตรูพืชระบาดทำให้ผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมาก ทำให้เล็งเห็นถึงความล้มเหลวในการทำการเกษตรแบบพึ่งพาปัจจัยภายนอกและพึ่งพาสารเคมีในการเพิ่มผลผลิตและเมื่อประสบปัญหาศัตรูพืชระบาดทำให้การใช้สารเคมีไม่สามารถควบคุมได้ จึงต้องใช้ปริมาณเพิ่มมากยิ่งขึ้น ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงมากขึ้น จึงได้หาแนวทางในการทำการเกษตรแบบยั่งยืนโดยไม่พึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารเคมีในการทำการเกษตรเพื่อลดต้นทุนในการลงทุน โดยมุ่งเน้นการลด ละ เลิก การใช้สารเคมีซึ่งเป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ที่ต้นทุนต่ำปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยการลด ละ เลิกการใช้สารเคมีในปริมาณลดลงเรื่อยๆ จนไม่ใช้เลยและทำเกษตรอินทรีย์มาโดยตลอดทำให้ลดต้นทุนในการผลิตได้มาก ผลผลิตเพิ่มมากขึ้น และมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและในปี พ.ศ. 2543 ได้ใช้ความรู้จากการฝึกอบรมภายใต้โครงการอาสาพัฒนาชนบทและการศึกษาดูงานเกี่ยวกับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการปลูกข้าวอินทรีย์ โดยได้จัดตั้งกลุ่มโรงสีข้าวเพื่อรับซื้อข้าวจากสมาชิกในหมู่บ้าน ชุมชนใกล้เคียงเพื่อนำไปจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ทำให้เกษตรกรในชุมชนเกิดการตื่นตัวเกี่ยวกับการปลูกข้าวอินทรีย์และปศุสัตว์อินทรีย์ครบวงจร จึงตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีแปลงสาธิตและจุดดูงานสำหรับสมาชิกในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง ต่อมาปี พ.ศ. 2551 ได้รับคัดเลือกเป็นศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านอำเภอเมืองสรวง และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวิชัย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** มีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย 1) การเตรียมดินโดยการไถกลบตอซังเพื่อเป็นการกำจัดข้าวที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวพร้อมหว่านปุ๋ยพืชสด 2) การคัดพันธุ์ข้าวและเตรียมพันธุ์ข้าวโดยพันธุ์ข้าวจากการคัดพันธุ์หรือถ้าต้องการเปลี่ยนพันธุ์ข้าวต้องหาแหล่งจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เชื่อถือได้ หรือจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กรมการข้าว โดยทำการแช่ข้าวพร้อมทั้งหมักเชื้อไตรโคเดอร์มาลงไปในการแช่ข้าวเพื่อป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวตั้งแต่เริ่มต้น 3) เก็บเกี่ยวปุ๋ยพืชสดและไถกลบพร้อมทั้งใส่น้ำหมักชีวภาพและใส่เชื้อราไตรโคเดอร์มาแล้วหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว 4) การดูแลรักษาค่อนข้างไม่มีปัญหาเรื่องแมลงศัตรูพืชเนื่องจากมีการเตรียมความพร้อมในการป้องกันกำจัดตั้งแต่เริ่มต้น และการเตรียมดินในระหว่างรอการเก็บเกี่ยวก็มีการดูแลเรื่องน้ำและเรื่องใส่ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพเพิ่มเติมในช่วงก่อนการเก็บเกี่ยว 5) การเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จสู่ขั้นตอนการตากข้าวแล้วส่งเข้าสีในโรงสีข้าวชุมชนเพื่อแปรรูปข้าวในตราสินค้า “หนึ่งขวัญข้าว” ส่งขายตลาดในกรุงเทพมหานครตามปริมาณการสั่งซื้อของ ผู้บริโภค

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวิชัยได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป และไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยยึดหลักความพอเพียงพอดีเหมาะสมกับตนเองทั้งในด้านเงินทุน แรงงาน วัตถุดิบ และปัจจัยการผลิตที่ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับตนเองไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินพิจารณาให้เหมาะสม ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างพอมีพอกิน พอใช้ แจกจ่าย เหลือเพื่อจำหน่าย ประกอบกับการใช้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมในการโดยการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ผ่านการอบรมและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมมาปรับใช้ในการผลิต การแปรรูป และการบรรจุภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และมีความมุมานะอดทนในการดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียง มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นในการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายวิชัย ทวินันท์

	พื้นที่ 7 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 20 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 6 ธ.ค 55		ระหว่างวันที่ 20 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 4 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	3,500 กก.	84,000.00	4,200 กก.	100,800.00
รวมรายได้		**84,000.00**		**100,800.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถกลบถั่วพร้า	7 ไร่	1,000.00	7 ไร่	1,400.00
ค่าถั่วพร้า	5 กก.	260.00	5 กก.	350.00
ค่าไถนา	7 ไร่	1,750.00	7 ไร่	1,750.00
ค่าปุ๋ยชีวภาพ	7 กระสอบ	2,030.00	14 กระสอบ	4,200.00
ค่าจ้างหว่านปุ๋ย	7 กระสอบ	700.00		0.00
ค่าฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ	7 ไร่	700.00		0.00
ค่ารถเกี่ยวข้าว	7 ไร่	4,200.00	7 ไร่	4,200.00
ค่าขนส่ง		800.00		800.00
ค่าไฟฟ้า		200.00		200.00
ค่ากระสอบใส่ข้าว	140 ใบ	2,100.00	168 ใบ	2,520.00
ค่าพันธุ์ข้าว		0.00	7 กระสอบ	5,250.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		4,900.00		4,150.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**18,640.00**		**24,820.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**18,640.00**		**24,820.00**
กำไร (ขาดทุน)		**65,360.00**		**75,980.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**12,000.00**		**14,400.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,662.86**		**3,545.71**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**9,337.14**		**10,854.29**

ชื่อ-สกุล **นายวีระยุทธ สุวัฒน์**
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นายวีระยุทธ สุวัฒน์
ที่อยู่ 17 หมู่ที่ 5 บ้านสำราญ ตำบลหนองแคน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด 45190
โทรศัพท์ 08-0767-3562
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์และการแปรรูป

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายวีระยุทธ สุวัฒน์ ประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานที่กรุงเทพมหานครมาตลอด และเห็นว่างานที่ทำอยู่ไม่มีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้ไม่แน่นอน ประกอบกับประสบปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงเจ็บป่วยบ่อยเนื่องจากแพ้สารเคมีในโรงงาน จึงต้องหยุดงานและขาดรายได้ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายอาชีพรับจ้างขายแรงงาน จึงกลับมาทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเองบนเนื้อที่ 35 ไร่ โดยเริ่มทำการเกษตรแบบไร่นาสวนผสมเกษตรผสมผสาน ใช้สารเคมีในการทำการเกษตรก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ จึงปรับเปลี่ยนวิธีการทำการเกษตรโดยพึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกโดยการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี และทำเกษตรอินทรีย์ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มต้นจากการที่นายวีระยุทธได้เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำเกษตรแบบผสมผสานผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ ผลิตสารไล่แมลงและกำจัดแมลงจากสมุนไพรเพื่อใช้ในไร่นาเลิกการใช้สารเคมี ปรากฏว่าผลผลิตเพิ่มขึ้น ต่อมาได้รวมกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านชุมชน และจังหวัดใกล้เคียงจัดตั้งเป็นกลุ่มพัฒนาชีวิตและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทำการเกษตรผสมผสานเกษตรอินทรีย์ ในปี พ.ศ. 2548 ได้เข้าร่วมอบรมการพัฒนาระบบควบคุมภายใน (ICS) ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตรวจรับรองสำหรับผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์จากสำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (ACT) และได้ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จาก มกท. เป็นผู้ตรวจสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ (GI) เป็นผู้ตรวจระบบการจัดการคุณภาพข้าว (GAP) จัดอบรมเกษตรกรหลักสูตรการทำเกษตรอินทรีย์/การทำวิสาหกิจชุมชนและจัดทำแปลงสาธิตการปลูกข้าวอินทรีย์ร่วมกับจังหวัดร้อยเอ็ด ปัจจุบันผลิตและอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นบ้าน/ข้าวอินทรีย์/แปรรูปจำหน่ายเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับประทานอาหารที่ปลอดภัย และได้ทำเกษตรอินทรีย์ครบวงจรในการปลูกข้าวและแปรรูปข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องหลากหลายชนิด

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวีระยุทธ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์และการแปรรูป** (ข้าวพันธุ์พื้นบ้านหลายสายพันธุ์ ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียวดำ ข้าวหอมมะลิแดง) การแปรรูปข้าวกล้อง (ข้าวกล้องหอมมะลิแดง ข้าวกล้องเหนียวดำ ข้าวกล้องหอมนิล ข้าวกล้องไรซ์เบอรี่ ข้าวกล้องเหนียวแดง ข้าวกล้องพันธุ์พื้นบ้าน 5 สายพันธุ์) ผลิตภัณฑ์ได้รับ การรับรองมาตรฐานของประเทศไทย “Organic Thailand’s Brand” กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรมประกอบด้วย 1) การเตรียมดินโดยการไถกลบตอซังพร้อมหว่าน ปุ๋ยพืชสด 2) ไถพรวนเตรียมหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวพร้อมใส่ปุ๋ยชีวภาพ ฮอร์โมนปุ๋ยชีวภาพและปุ๋ยพืชสด 3) การบำรุงรักษาโดยหลังจากหว่านแล้วประมาณ 35 วัน ใส่น้ำหมักชีวภาพ หลังจากข้าวตั้งท้องได้ 2 เดือน ใส่น้ำหมักชีวภาพเพิ่มอีกครั้ง และเมื่อข้าวโน้มรวงเริ่มฉีดฮอร์โมนปุ๋ยชีวภาพเพื่อบำรุงรวงข้าว หลังจากนั้นประมาณ 25-30 วัน ก็ดำเนินการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ แล้วนำข้าวไปตากแดดประมาณ 2-3 แดด เสร็จแล้วนำข้าวไปสีโรงสีข้าวชุมชนเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นข้าวกล้องและบรรจุภัณฑ์เพื่อส่งจำหน่ายต่อไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวีระยุทธ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ในการตัดสินใจเกี่ยวกับ ความพอดีในการดำเนินกิจกรรมเป็นไปอย่างมีเหตุผล ทั้งในการผลิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวจะคำนึงถึง ผู้ผลิตและบริโภคเป็นหลักถึงความปลอดภัยทางด้านอาหารที่ผู้บริโภคจะได้รับ ทั้งการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบและมีการพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมด้านเงินทุน แรงงาน ปัจจัยการผลิตต้องมีการวางแผนให้เหมาะสมสอดคล้องกันเพื่อไม่เกิดผลกระทบ เสียหายต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประกอบกับการใช้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมโดยการนำความรู้ เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ผ่านการอบรมการศึกษาหาความรู้ใหม่ และนวัตกรรมใหม่ๆ ในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมมาปรับใช้ในการผลิต การแปรรูป และการบรรจุภัณฑ์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ และมีความมุมานะอดทนในการดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียง มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่นในการผลิตสินค้าที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์และการแปรรูป
นายวีระยุทธ สุวัฒน์

	พื้นที่ 30 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 10 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 15 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 5 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 10 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	1,000 กก.	17,000.00	2,500 กก.	50,000.00
ขายข้าวกล้อง	3,000 กก.	180,000.00	10,800 กก.	648,000.00
รวมรายได้		**197,000.00**		**698,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถนารอบที่ 1	30 ไร่	6,000.00	30 ไร่	6,000.00
ค่าไถนารอบที่ 2	30 ไร่	6,000.00	30 ไร่	6,000.00
ค่าไถนารอบที่ 3	30 ไร่	6,000.00	30 ไร่	6,000.00
ค่าพันธุ์ข้าว	30 กระสอบ	12,000.00	30 กระสอบ	12,000.00
ค่าปุ๋ยพืชสด	150 กก.	3,000.00	150 กก.	3,000.00
ค่าปุ๋ยชีวภาพ	30 กระสอบ	6,000.00	30 กระสอบ	6,000.00
ค่าน้ำหมักชีวภาพ	100 ลิตร	3,000.00	100 ลิตร	3,000.00
ค่ารถเกี่ยวข้าว	30 ไร่	15,000.00	30 ไร่	15,000.00
ค่าขนส่ง		2,000.00		2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		5,000.00		5,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**64,000.00**		**64,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**64,000.00**		**64,000.00**
กำไร (ขาดทุน)		**133,000.00**		**634,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**6,566.67**		**23,266.67**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,133.33**		**2,133.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,433.33**		**21,133.33**

ชื่อ-สกุล นายแสวง มะโนลัย
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นายแสวง มะโนลัย
ที่อยู่ 98 หมู่ที่ 12 บ้านโพนฮาด ตำบลดงครั่งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 45150
โทรศัพท์ 08-7231-6806
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวหอมมะลิ

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายแสวง มะโนลัย ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวเพียงอย่างเดียวบนพื้นที่ 37 ไร่ โดยการ ปลูกข้าว ใช้สารเคมีมาตลอดและพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกทุกอย่างทำให้ต้นทุนการปลูกข้าวสูง เมื่อประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ภัยแล้งและศัตรูพืชระบาด ผลผลิตเสียหายทำให้ขาดทุนในการปลูกข้าวรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจากการลงทุนทั้งหมด ต้นทุนการผลิตสูงส่งผลให้มีหนี้สินเพิ่มขึ้นและไม่สามารถชำระหนี้ได้ นายแสวงจึงได้ทบทวนและหาแนวทางในการทำการเกษตรโดยการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด ลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกเพื่อลดต้นทุนการเกษตรให้ได้มากที่สุด โดยเฉพาะการลดต้นทุนในการใช้สารเคมีในการเกษตรอย่างยั่งยืนและการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร นายแสวงได้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานราชการที่ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการพึ่งพาตนเอง ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหลายหน่วยงานทั้งทางด้านวิชาการและปัจจัยการผลิตในการทำไร่นาสวนผสม ต่อมาปี พ.ศ. 2542 ได้รับการส่งเสริมการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริจากสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ดให้เป็นศูนย์เรียนรู้โดยศึกษาดูงานของท้องถิ่น และได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 เป็นต้นมา

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายแสวงได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวหอมมะลิ** ทำการปลูกข้าวพันธุ์หอมมะลิ 105 โดยได้แบ่งพื้นที่ออกเป็นปลูกข้าว 11 ไร่ บ่อน้ำ 11 ไร่ พืชผักผสมผสานและไม้ผล 11 ไร่ ที่อยู่อาศัย 4 ไร่ กิจกรรมภายในแปลงประกอบด้วย การปลูกข้าวอินทรีย์ เลี้ยงปลานิล ปลาตะเพียน ปลาไน ในบ่อดินขนาดกลาง จำนวน 4 บ่อ เลี้ยงไก่พันธุ์พื้นบ้านและพันธุ์พื้นเมือง เลี้ยงโค ปลูกพืชผักสวนครัวหลากหลายชนิดและปลูกมะนาว ส้มโอ ไผ่ อินทผาลัม และปลูกมะพร้าวน้ำหอมประมาณ 200 ต้นริมบ่อน้ำ โดยมีความโดดเด่นเรื่องการปลูกข้าวหอมมะลิโดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) การเตรียมแปลงหลังการเก็บเกี่ยวจะใช้วิธีไถกลบตอซังและปลูกพืชบำรุงดิน เช่น ถั่วพร้าเพื่อช่วยเพิ่มธาตุอาหารในดิน ระยะเวลาการปลูกถั่วพร้าประมาณ 3 เดือนก็สามารถไถกลบเพื่อเตรียมแปลงสำหรับปลูกข้าวได้ 2) การเตรียมแปลงเพาะปลูกโดยการไถเพื่อปรับพื้นที่สำหรับหว่านพันธุ์ข้าวโดยหว่านข้าว 20 กิโลกรัมต่อไร่ หลังจากนั้น 4-5 วัน ให้ฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพจากผลไม้หมักเพื่อช่วยบำรุงให้ต้นข้าวเจริญเติบโต เมื่อข้าวอายุได้ 3-4 เดือน ให้ฉีดพ่นน้ำหมักหอยเชอรี่หรือน้ำหมักปลาซึ่งเป็นฮอร์โมนช่วยในการสร้างเมล็ดสร้างแป้ง และหว่านปุ๋ยอินทรีย์จำนวน 50 กิโลกรัมต่อไร่ 3) การดูแลรักษาในช่วงข้าวเริ่มออกรวงต้องตรวจดูข้าวปนในแปลงเรื่อยๆ หากพบข้าวปนให้ถอนทิ้งได้ การป้องกันโรคแมลงศัตรูพืชโดยการใช้น้ำส้มควันไม้ฉีดพ่นให้ทั่วแปลงข้าว เน้นการปลูกข้าวแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี ซึ่งต้นข้าวจะมีความต้านทานโรคแมลงศัตรูพืชมาก 4) การเก็บเกี่ยวหากใช้รถเกี่ยวข้าวต้องตรวจดูแลความสะอาดของรถเกี่ยวและต้องรู้แหล่งที่มาของรถเพื่อความมั่นใจในการเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นการป้องกันข้าวปนของรถเกี่ยวข้าว และเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วให้นำข้าวเปลือกตากแดดทิ้งไว้ 2 แดด แล้วเก็บเข้ายุ้งฉางเพื่อเก็บไว้ในการขยายพันธุ์ดี และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีให้กับเครือข่ายเกษตรกรในชุมชนเพื่อใช้เป็นการขยายพันธุ์ในฤดูการเพาะปลูกต่อไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายแสวงได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น โดยยึดหลักการทำการเกษตรบนความพอเพียงเน้นการพึ่งพาตนเองให้มากที่สุดมากกว่าพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอก มีความพอประมาณในแรงงาน ทุน วัตถุดิบ และปัจจัยการผลิตให้เกิดความพอดีไม่ให้เกินกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัวให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างพอดีทำให้พออยู่ พอกิน พอใช้ และเหลือออมในยามจำเป็น ประกอบกับการใช้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมโดยการนำความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่ผ่านการอบรมมาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและอาชีพของตนเองในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวหอมมะลิ
นายแสวง มะโนลัย

	พื้นที่ 11 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 55		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 3 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	7,700 กก.	138,600.00	7,700 กก.	138,600.00
รวมรายได้		**138,600.00**		**138,600.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถนารอบที่ 1	11 ไร่	2,200.00	11 ไร่	2,200.00
ค่าไถนารอบที่ 2	11 ไร่	2,200.00	11 ไร่	2,200.00
ค่าไถนารอบที่ 3	11 ไร่	2,200.00	11 ไร่	2,200.00
ค่าพันธุ์ถั่วพร้า	3 กระสอบ	150.00		0.00
ค่าพันธุ์ข้าว	11 กระสอบ	6,600.00	11 กระสอบ	6,600.00
ค่าจ้างหว่านข้าว	11 กระสอบ	660.00	11 กระสอบ	660.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	22 กระสอบ	4,400.00	22 กระสอบ	4,400.00
ค่าฉีดฮอร์โมนน้ำหมัก	11 ไร่	1,100.00	11 ไร่	1,100.00
ค่ารถเกี่ยวข้าว	11 ไร่	5,500.00	11 ไร่	5,500.00
ค่าขนส่ง		2,000.00		2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**30,010.00**		**29,860.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**30,010.00**		**29,860.00**
กำไร (ขาดทุน)		**108,590.00**		**108,740.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**12,600.00**		**12,600.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,728.18**		**2,714.55**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**9,871.82**		**9,885.45**

ชื่อ-สกุล นายเอกวิทย์ สายแก้วเทศ
ศูนย์ กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านน้ำพุ
ที่อยู่ 134 หมู่ที่ 6 บ้านน้ำพุ ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 42120
โทรศัพท์ 08-3332-2545
กิจกรรมเด่น การปลูกไม้ผล (ลิ้นจี่)

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายเอกวิทย์ สายแก้วเทศ ทำการเกษตรโดยการปลูกพืชเชิงเดี่ยวบนพื้นที่ 10 ไร่ โดยการทำสวนลิ้นจี่และลำไย และใช้สารเคมีปุ๋ยเคมีเป็นหลักมาโดยตลอดระยะเวลา 6 ปี ต้นทุนการผลิตสูงประมาณปีละ 1.5 แสนบาทต่อไร่ ผลผลิตไม่มีคุณภาพและปริมาณลดลง ประสบปัญหาดินแข็งดินเสื่อมโทรม ไม่สามารถเพาะปลูกได้ อีกทั้งปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมี จึงได้เกิดแนวคิดในการปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำการเกษตรโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการทำการเกษตรแบบพึ่งตนเองอย่างจริงจัง ลดต้นทุนการผลิตโดยการเลิกใช้สารเคมีเพื่อให้สุขภาพร่างกายแข็งแรงปลอดภัยจากสารเคมี มุ่งเน้นการเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้ได้คุณภาพ จึงได้หันมาทำการเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง โดยได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทำการเกษตรโดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมศึกษาดูงานตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้เข้ารับการอบรมจากสถานีพัฒนาที่ดินในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต ซึ่งช่วยลดต้นทุนการผลิตได้มาก ช่วยฟื้นฟูสภาพดินให้ดีขึ้น พร้อมทั้งได้ศึกษาเอกสารวิชาการเกี่ยวกับโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้น้อมนำมาปรับใช้และศึกษาอย่างจริงจังโดยเน้นการลดต้นทุนการผลิตโดยการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อนำมาปรับสภาพดินที่เสื่อมโทรม และศึกษาธาตุอาหารของดินโดยการค้นคว้าด้วยตนเองจนสามารถนำมาปรับสภาพดินที่แข็งและเสื่อมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์พร้อมทั้งศึกษาฮอร์โมนพืชเร่งดอกให้ออกผลนอกฤดูกาล นำมาใช้กับลิ้นจี่และลำไยจนได้ผลผลิตดีมีคุณภาพและสามารถลดต้นทุนการผลิตและสุขภาพร่างกายแข็งแรงส่งผลให้ความเป็นอยู่ดีขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายเอกวิทย์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไม้ผล (ลิ้นจี่)** โดยการเน้นคุณภาพผลผลิตและปลอดภัยจากสารเคมีพร้อมทั้งลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้โดยการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ น้ำหมัก และสมุนไพรไล่แมลง โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นนำมาผลิตใช้เองทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี โดยมีเทคนิคในการเร่งให้ผลผลิตออกนอกฤดูกาลโดยการใช้ฮอร์โมนชีวภาพในการฉีดเร่งผลผลิตซึ่งตัวฮอร์โมนจะผลิตขึ้นเอง จากการนำผลลิ้นจี่มาหมักเป็นฮอร์โมนชีวภาพเพื่อให้ได้น้ำหมักสำหรับใช้ฉีดพ่นไม้ผลก่อนระยะเวลาเก็บเกี่ยวประมาณ 2 เดือน เพื่อเป็นการเร่งดอกออกผลให้ผลผลิตออกนอกฤดูกาล และเป็นการเพิ่มคุณภาพของผลผลิตให้มีคุณภาพดีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น เพิ่มรสชาติของผลผลิตให้มีรสชาติดี ปลอดภัยจากสารเคมีจะได้ลิ้นจี่นอกฤดูกาลและสามารถนำมาจำหน่ายก่อนฤดูกาลได้ ทำให้กำหนดราคาขายได้ การจำหน่ายมีตลาดรองรับโดยการส่งผลผลิตออกจำหน่ายในชุมชนและได้ราคาที่สูงกว่าตลาดทั่วไป มีคุณภาพและรสชาติดีกว่าลิ้นจี่ตามฤดูกาลและเป็นผลไม้อินทรีย์ปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายเอกวิทย์ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** การดำเนินชีวิตโดยมีการวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมทุกขั้นตอน โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาจากการวางแผนการให้ ผลผลิตออกนอกฤดูกาลทำให้ผลผลิตไม่ล้นตลาด สามารถกำหนดราคาเองได้ ไม่มีคู่แข่งขันในตลาด และได้ราคาสูงกว่าผลผลิตที่ออกตามฤดูกาลทำให้ไม่ได้รับผลกระทบในเรื่องผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ ไม่พบปัญหาโรคแมลงศัตรูระบาดเนื่องจากได้ทำเกษตรอินทรีย์มีภูมิต้านทานโรคได้เป็นอย่างดี ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่เกี่ยวข้อง การศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนทักษะและการนำความรู้ความเข้าใจการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกไม้ผล (ลิ้นจี่)

นายเอกวิทย์ สายแก้วเทศ

	พื้นที่ 10 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 56 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลิ้นจี่ (เหมาสวน)	5,500 กก.	110,000.00	6,300 กก.	138,600.00
รวมรายได้		**110,000.00**		**138,600.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	2,000 กก.	12,000.00	2,000 กก.	12,000.00
ค่าสารไล่แมลง (สมุนไพร)	5 ลิตร	100.00	5 ลิตร	100.00
ค่าฮอร์โมนพืช	80 ลิตร	1,600.00	100 ลิตร	2,000.00
ค่าจ้างแรงงาน(ตัดแต่งกิ่ง+ใส่ปุ๋ย+พ่นฮอร์โมน)		33,000.00		34,200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		25,000.00		20,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**71,700.00**		**68,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**71,700.00**		**68,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**38,300.00**		**70,300.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**11,000.00**		**13,860.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**7,170.00**		**6,830.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,830.00**		**7,030.00**

ชื่อ-สกุล **นายสมาน พันธุ์วิไล**
ศูนย์ ศูนย์วิสาหกิจชุมชนตำบลทะลาย
ที่อยู่ 3/2 หมู่ที่ 4 ตำบลทะลาย
อำเภอกันทรารมย์
จังหวัดศรีสะเกษ 33130
โทรศัพท์ 08-1435-2077
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงสุกร

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมาน พันธุ์วิไล ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว โดยการปลูกข้าวใช้สารเคมี และเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำประกอบกับดินแข็งเสื่อมคุณภาพ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากปุ๋ยเคมีและสารเคมีที่ใช้อยู่มีราคาที่สูงขึ้น ผลผลิตได้รับน้อยลงและไม่มีคุณภาพจึงขายไม่ได้ราคาตามที่คาดการณ์เอาไว้ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินเพื่อนำมาลงทุน ก่อให้เกิดหนี้สินตามมา ในปี พ.ศ. 2542 ได้เข้ารับการฝึกอบรมตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเริ่มปรับปรุงพื้นที่การทำการเกษตรใหม่ โดยเริ่มขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้หมุนเวียนในสวนได้ตลอดทั้งปี ทำการเกษตรทุกๆ ตารางนิ้วของพื้นที่ และปลูกหญ้าแฝกไว้บริเวณคันบ่อ และปลูกไม้ผล พืชผัก นาข้าว โรงเรือนเพื่อเลี้ยงสุกร เป็ด และไก่ มีการเก็บฟางที่ได้จากการปลูกข้าวนำมาทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์ โดยยกเลิกใช้สารเคมี อาหารสัตว์ที่ใช้ก็ได้จากต้นกล้วย ผักต่างๆ และผักบุ้งเอามาต้มรวมกันเป็นการประหยัดต้นทุน และมีรายได้เพิ่มขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสมานได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงสุกร**พันธุ์พื้นบ้านผสมหมูป่า โดยเป็นการเลี้ยงในคอกพื้นปูน ซึ่งมีขนาด 15x7 เมตร ปัจจุบันมีสุกรแม่พันธุ์ 3 ตัว ซึ่งจะให้อาหารที่ผลิตเองและหาได้ในท้องถิ่น โดยนำผักต่างๆ นำมาต้มผสมกับรำข้าว ต้นกล้วยนำมาต้มผสมกับปลายข้าวใส่เกลือเล็กน้อย อาหารสำเร็จรูปบ้างเล็กน้อย ซึ่งจะให้ในช่วงของสุกรที่เริ่มได้ขนาดเพื่อขุนให้สุกรอ้วนและได้ราคาดี การเลี้ยงในแต่ละวันจะนำหญ้า ฟาง และแกลบใส่ลงไปในคอกสุกรเพื่อให้สุกรได้คุ้ยเขี่ยและได้หากิน เมื่อแม่สุกรพร้อมที่จะผสมพันธุ์แล้วจะนำมาผสมเทียม โดยนายสมานจะดำเนินการด้วยตนเอง ซึ่งจะซื้อน้ำเชื้อพ่อพันธุ์จากฟาร์มที่ใกล้เคียงโดยจะมีราคา 250-500 บาท ซึ่งจะต้องกลับมาผสมให้สุกรแม่พันธุ์ภายใน 1 ชั่วโมง เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพที่ดีหากเกินกว่าหนึ่งชั่วโมงแล้วจะทำให้น้ำเชื้อนั้นเสื่อมคุณภาพและไม่ได้ลูกสุกร ส่วนการคลอดนั้นจะเป็นการคลอดแบบธรรมชาติหรือในบางครั้งก็อาจเข้ามาดูแลช่วยทำคลอดด้วย โดยจะได้ลูกสุกรประมาณคอกละ 7-8 ตัว การให้วัคซีนจะให้เมื่อลูกสุกรอายุได้ 1 เดือน ซึ่งเมื่อให้วัคซีนแล้วก็สามารถจำหน่ายให้แก่ผู้ที่สนใจ ในราคาตัวละ 1,000-3,000 บาท แล้วแต่ขนาด และน้ำหนักตัว ซึ่งเป็นที่สนใจอย่างมาก และผลิตไม่ทันกับความต้องการ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมาน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ การทำไปเรื่อยๆ ไม่หยุดอยู่เฉยๆ ทำทีละน้อยแต่ค่อยๆ ทำไป มีหลายอย่างผสมผสานกันไป มีการหมุนเวียนผลผลิต ทางการเกษตรได้ตลอดจนได้ผลผลิตที่สามารถจำหน่ายได้ ซึ่งจะมีจำหน่ายได้ตลอดทั้งปี และมีเครือข่ายส่งเสริมให้ปลูกพืชผักต่างๆ เพื่อรวบรวมผลผลิตที่ได้นำไปจำหน่าย ทำให้มีรายได้แก่เกษตรกรที่รวมกลุ่มตลอดทั้งปี และมีรายได้ เพิ่มขึ้นจากเดิม

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงสุกร
นายสมาน พันธ์วิไล

	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน มค. 56 ถึงเดือน ธค. 56		ระหว่างเดือน ม.ค. 57 ถึงเดือน ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายสุกร	ตัว	82,400.00	ตัว	96,000.00
รวมรายได้		**82,400.00**		**96,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าอาหารสุกร	กระสอบ	14,532.00	กระสอบ	15,700.00
ค่าน้ำ + ค่าไฟฟ้า		1,200.00		1,200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,000.00		36,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**51,732.00**		**52,900.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**51,732.00**		**52,900.00**
กำไร (ขาดทุน)		**30,668.00**		**43,100.00**
รายได้ (บาท)		**82,400.00**		**96,000.00**
ต้นทุน (บาท)		**51,732.00**		**52,900.00**
ผลตอบแทน (บาท)		**30,668.00**		**43,100.00**

หมายเหตุ *สุกรไม่ได้ซื้อมาเลี้ยงเป็นรุ่น แต่เกิดจากการคลอดลูกสุกรออกมาและเลี้ยงต่อๆ ไปเรื่อยๆ ในการขาย จึงขอระบุเป็น ในรอบปี และเลี้ยงแบบธรรมชาติ*

ชื่อ-สกุล นางพิมพ์ โถตันคำ
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน นางพิมพ์ โถตันคำ
ที่อยู่ 93 หมู่ที่ 19 บ้านนาขาม ตำบลนาม่อง อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร 4718
โทรศัพท์ 08-9024-9698
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวและแปรรูปข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางพิมพ์ โถตันคำ ประกอบอาชีพทำนาโดยพึ่งพาปัจจัยภายนอกและการใช้สารเคมีในการปลูกข้าวมาโดยตลอด ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นและเมื่อประสบปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชระบาดทำให้ต้องใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น รายได้จากการผลิตไม่เพียงพอชำระหนี้ได้ ประกอบกับสภาพดินมีความเสื่อมโทรมทำให้ผลผลิตตกต่ำ ต่อมาได้มีโอกาสไปศึกษาเรียนรู้วิถีเกษตรผสมผสาน จากปราชญ์ชาวบ้านเครือข่ายอินแปง พ่อเขียน ศรีมุกดา ได้เรียนรู้แนวคิด การทำเกษตรผสมผสาน ปลูกพืชผักที่กินในชีวิตประจำวัน นำความรู้ที่ได้รับมาดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ของตนเอง ขยายคันนาเพื่อปลูกพืชผักปลอดสารพิษ ไม้ผล ไม้ใช้สอย จัดสรรพื้นที่สร้างแหล่งน้ำ เพื่อใช้ในแปลงเกษตร เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ และจัดสรรให้มีป่าหัวไร่ปลายนา ปรับเปลี่ยนแนวคิดมาทำเกษตรอินทรีย์ บนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการพึ่งพาตนเองและการลดต้นทุนการผลิต ทำให้ได้บริโภคพืชผัก ที่ปลอดภัยสุขภาพร่างกายแข็งแรง สร้างความมั่นคงด้านอาหารและสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว หลังทำเกษตรผสมผสานได้ผลดี จึงมีแนวคิดแบ่งปันความรู้ ขยายแนวคิดเกษตรผสมผสานไปยังญาติพี่น้อง และชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางพิมพ์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวและแปรรูปข้าว** นางพิมพ์ได้แปรรูปข้าวในลักษณะของข้าวฮางที่สามารถทำได้ทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว โดยใช้ข้าวที่เริ่มจะสุกแก่

หรือข้าวระยะพลับพลึง นำข้าวไปแช่น้ำสะอาด 12 ชั่วโมง เพื่อคัดแยกเมล็ดลีบและสิ่งที่เจือปนออก และนำข้าวเปลือกที่ผ่านการแช่น้ำแล้วไปนึ่ง ประมาณ 40 นาที เมื่อนึ่งเสร็จ ราดด้วยน้ำเย็นทันที ให้ทั่วทำซ้ำ 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 หลังการนึ่งเสร็จ ครั้งที่ 2 ห่างจากครั้งที่ 1 ประมาณ 20 นาที แล้วผึ่งลมแต่ไม่ควรนำผึ่งแดด การแปรรูป เป็นกระบวนการสุดท้ายของการผลิตข้าวฮาง ซึ่งจะต้องอาศัยความชำนาญ เพื่อไม่ให้เมล็ดข้าวแตกหัก มีวิธีการปฏิบัติ คือ การสีด้วยโรงสีขนาดเล็ก หรือเครื่องสีข้าว มือหมุน การตำด้วยครก ตำมือหรือครกกระเดื่อง การบรรจุหีบห่อถ้าบรรจุในภาชนะธรรมดาเก็บรักษาไว้ในห้องอุณหภูมิปกติ เก็บได้นาน 3 เดือน ถ้าบรรจุระบบสูญญากาศ สามารถเก็บได้นาน 1 ปี

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางพิมพ์ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ การเดินสายกลางไม่มากเกินไป และไม่น้อยเกินไป ทำกิจกรรมตามศักยภาพของตนเองไม่ทำเกินตัว ทำให้พออยู่ พอกิน พอเพียง ไม่ฟุ่งเฟ้อ และไม่เบียดเบียนผู้อื่น และอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนำมาประยุกต์ใช้ในกิจกรรมเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสู่ผู้บริโภคด้วยความซื่อสัตย์สุจริตอาชีพตนเอง

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวและแปรรูปข้าว

นางพิมพ์ โถตันคำ

	พื้นที่ 15 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน มิ.ย. 55 ถึงเดือน ธ.ค. 55		ระหว่างเดือน มิ.ย 56 ถึงเดือน ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	6,250 กก.	68,750.00	6,349 กก.	50,792.00
รวมรายได้		**68,750.00**		**50,792.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถ		4,500.00		4,500.00
ค่าพันธุ์ข้าว		1,800.00		1,800.00
ค่าน้ำมันรถไถ		6,000.00		6,000.00
ค่าปุ๋ยเคมี 15 - 15 - 15		1,000.00		1,300.00
ค่าน้ำมันรถไถปั่นข้าว		600.00		600.00
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม		3,000.00		3,500.00
ค่าซ่อมแซมรถไถ		2,500.00		3,700.00
คิดค่าแรงตนเอง		8,700.00		11,100.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุนค่าใช้จ่าย		**28,100.00**		**32,500.00**
หักต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**28,100.00**		**32,500.00**
กำไร (ขาดทุน)		**40,650.00**		**18,292.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**4,583.33**		**3,386.13**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,873.33**		**2,166.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**2,710.00**		**1,219.47**

ชื่อ-สกุล นายโกศล หมายทอง
ศูนย์ ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน บ้านมะเมียง
ที่อยู่ 3 หมู่ที่ 4 บ้านมะเมียงเหนือ ตำบลโชคนาสาม อำเภอปราสาท จังหวัดสุรินทร์ 32140
โทรศัพท์ 08-9948-8501
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลาในนาข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายโกศล หมายทอง ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำนา เป็นการปลูกข้าวตามฤดูกาล บนพื้นที่ 30 ไร่ และรับจ้างทำงานเป็นงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ นายโกศล มีโอกาสได้พบกับเกษตรกรรายหนึ่งที่จังหวัดนครปฐม ได้เห็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน จึงได้คำแนะนำว่าสิ่งสำคัญที่สุดในการทำการเกษตรก็คือเรื่องน้ำและให้ไปศึกษาโครงการพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ปัญหาและนำมาปรับใช้ในการทำเกษตรของตนเอง โดยได้ไปศึกษาดูงานที่วัดชัยมงคล จังหวัดสระบุรี และศึกษาอบรมเพิ่มที่ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้านของพ่อเชียง ไทยดี ปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดสุรินทร์ จึงเกิดแนวความคิดในการทำการเกษตรกรรมแบบยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและได้ปรับเปลี่ยนแนวทางในการทำการเกษตรตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาโดยตลอด โดยมีความตั้งใจที่จะจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพื่อบูรณาการทั้งสิ่งแวดล้อม ดิน ป่าไม้ การเกษตรในด้านต่างๆ เพื่อให้เป็นจุดเรียนรู้และศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรทั่วไป เพื่อแก้ปัญหาที่ดินเสื่อมโทรมและส่งเสริมพัฒนาอาชีพแนวทางให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้เพื่อลดปัญหาหนี้สิน และชี้แนะแนวทางให้ชาวบ้านเข้าใจในการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ 1 ไร่ นั้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพิ่มผลผลิต เพิ่มมูลค่าในพื้นที่การเกษตรให้สามารถทำประโยชน์ได้หลายอย่างและเพียงพอต่อการดำรงชีพ โดยเฉพาะการทำปุ๋ยพืชสดเพื่อลดต้นทุนการผลิตในนาข้าวเป็นการลดต้นทุนการผลิตและส่งผลให้รายได้เพิ่มมากขึ้นเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่พึ่งพาปัจจัยภายนอกจึงต้องการให้เกษตรกรเข้าถึงหลักการของเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อที่จะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายโกศลได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลาในนาข้าว** มีกิจกรรมประกอบด้วย การปลูกข้าว การเลี้ยงปลา การเลี้ยงโค การปลูกไม้ผล และพืชผักสวนครัว มาโดยตลอด การเลี้ยงปลาในนาข้าวเป็นการเลี้ยงโดยอาศัยพื้นที่นาให้เกิดประโยชน์ โดยต้องยึดหลักในการเลือก พื้นที่นาให้เหมาะสม คือ อยู่ใกล้แหล่งน้ำ มีทางน้ำที่สามารถไหลเข้าแปลงนาได้ ถ้าอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียวควรเก็บกักน้ำได้ไม่น้อยกว่า 90 วัน และขุดร่องน้ำรอบแปลงนา หลังปักดำประมาณ 15 -20 วัน จึงปล่อยลูกพันธุ์ปลาที่เลี้ยงง่าย โตเร็ว ไม่ทำลายต้นข้าว เช่น ปลาไน ปลานิล ปลานวลจันทร์ ปลาที่ปล่อยเลี้ยงแบบธรรมชาติจะมีความแข็งแรงปลอดจากโรคและโตเร็ว ปลาจะกินอาหารที่เกิดขึ้นในแปลงข้าว ประเภทวัชพืชและสัตว์เล็ก หรือให้อาหารเสริมโดยใช้รำหวาน 1 กิโลกรัม ปลาป่น 2 ขีด และน้ำมันพืชผสมให้เข้ากันและนำไปอัดเม็ดเพื่อให้ง่ายต่อการให้อาหารปลา มูลปลาจะเป็นปุ๋ยบำรุงต้นข้าวเกิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และกันในแปลงนาได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายโกศลได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** มีการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ โดยคำนึงถึงปัจจัยรอบด้าน และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาปรับใช้กับตนเองและการทำการเกษตร มีการเชื่อมโยงและการประสานหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และการใช้เงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินกิจกรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อตนเองและผู้อื่น

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลาในนาข้าว
นายโกศล หมายทอง

		พื้นที่ 1 ไร่
		รอบการผลิต
		ระหว่างวันที่ 1 ก.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55
	หน่วย	บาท
รายได้		
ขายปลา	52,000 ตัว	416,000.00
เงินช่วยเหลือน้ำท่วม		31,000.00
รวมรายได้		**447,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
ค่าพันธุ์ปลาดุก	30,000 ตัว	21,000.00
ค่าพันธุ์ปลานิล	30,000 ตัว	9,000.00
ค่าพันธุ์ปลาบึก		
ค่าอาหารปลา		75,000.00
ค่าน้ำ - ค่าไฟเปลี่ยนถ่ายน้ำในบ่อ		10,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		45,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวร(รถไถ)เฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**161,500.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**161,500.00**
กำไร (ขาดทุน)		**285,500.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**447,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**161,500.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**285,500.00**

ชื่อ-สกุล นายเชียง ไทยดี
ศูนย์ ศูนย์กลุ่มฟื้นฟูการเกษตรตำบลยาง
ที่อยู่ 59 หมู่ที่ 2 บ้านอนันต์ ตำบลยาง อำเภอศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ 32110
โทรศัพท์ 08-4833-3710, 0-4456-0266
กิจกรรมเด่น เพาะพันธุ์กล้ายางนา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายเชียง ไทยดี มีอาชีพทำนาและปลูกพืชเชิงเดี่ยวมาโดยตลอด ทำให้ประสบปัญหาจากการทำนาโดยการพึ่งพาปัจจัยภายนอกทั้งหมดที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น ฝนไม่ตกตามฤดูกาล ปุ๋ยเคมี สารเคมีที่มีราคาแพงและต้องใช้ในปริมาณเพิ่มมากขึ้นในทุกปี จนทำให้สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย จึงได้ทบทวนถึงการทำการเกษตรที่ผ่านมาพบว่าการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ไม่มีหลักประกันและไม่มีบำนาญชีวิต จึงได้ตัดสินใจที่จะทำการเกษตรแบบผสมผสานบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักในการดำเนินชีวิตต่อไป เริ่มโดยการปลูกพืชหลากหลายชนิดโดยเฉพาะพืชยืนต้น ร่วมกับการเลี้ยงปลาและเลี้ยงสัตว์ ทำให้มีอยู่มีกินครบทุกอย่าง มีต้นไม้ใหญ่เป็นหลักประกันและเป็นบำนาญชีวิต มีการขุดบ่อเพื่อออมน้ำ และตั้งใจจะเก็บกักน้ำไว้ทำการปลูกพืชและเลี้ยงปลา เมื่อมีน้ำจึงปลูกต้นมะพร้าวและต้นไม้หลากหลายชนิด พร้อมทดลองเลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้งก้ามกราม นอกจากนั้นยังได้มีการเพาะกล้ายางนาเพื่อนำมาปลูกยางนาไว้เป็นบำนาญชีวิต และยังมีปลาในบ่อ เป็ด ไก่ กบ และสุกร ซึ่งอยู่ร่วมกันอย่างสมดุลในวิถีธรรมชาติแบบพอเพียง ด้วยความใฝ่รู้ร่วมกับการยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักในการทำการเกษตรจนประสบความสำเร็จและยังได้เผยแพร่แนวคิดการพึ่งตนเองและพึ่งพากันเอง พร้อมแสดงเป็นรูปธรรมจากพื้นที่กิจกรรมการเกษตรของตนเอง รวมทั้งมีแนวทางในการช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่เกษตรกรทั่วไปได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายเชียงได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเพาะพันธุ์กล้ายางนา** โดยได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ลองผิด ลองถูก จนประสบผลสำเร็จมีขั้นตอนการเพาะพันธุ์กล้ายางนาดังนี้ การเตรียมดิน เริ่มจากการเพาะดินในถุงดำ โดยใช้แกลบ 2 ส่วน และดิน 1 ส่วน ผสมกันบรรจุในถุงดำประมาณ 800-1,000 ถุง เพื่อเตรียม

เพาะเมล็ดกล้ายางนา การเพาะเมล็ดพันธุ์ เริ่มต้นจากการเก็บเมล็ดพันธุ์จากต้นยางนาที่มีอยู่ นำเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตัดปีกออก แล้วนำไปแช่น้ำ 2 คืน หลังจากนั้นนำเมล็ดพันธุ์มากองไว้ในที่ร่ม เพื่อรอให้ รากงอก หลังจากนั้นทำการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่มีรากงอก ไปใส่ในถุงดำที่เตรียมดินไว้สำหรับเพาะเมล็ด โดยใส่ถุงให้พอดินกลบเมล็ด รดน้ำ และน้ำหมักชีวภาพ ประมาณ 4-5 วัน ยางนาก็จะเริ่มเจริญเติบโตเป็นต้นอ่อนขึ้นมา เมื่อต้นยางนาเริ่มแตกใบอ่อน 4-5 ใบ ก็สามารถนำไปจำหน่ายได้ในราคาต้นละ 5 บาท แต่ถ้าต้นยางนาสูง 1 คืบ จะจำหน่ายได้ราคาต้นละ 10 บาท โดยการจำหน่ายต้นยางนาจะมีเกษตรกรมาซื้อถึงที่ นอกจากนี้ก็จะนำต้นกล้ายางนาไปจำหน่ายในงานต่างๆ เช่น งานเกษตรจังหวัด เป็นต้น ที่สำคัญยางนาสามารถเพาะพันธุ์ได้ปีละ 1 ครั้ง ในเดือนพฤษภาคมเท่านั้น เนื่องจากฤดูการเก็บเมล็ดพันธุ์จะอยู่ในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมของทุกปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายเชียง ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** เป็นการดำเนินชีวิต และกิจกรรมบนพื้นฐานความพอดีพอเพียงที่ไม่มากเกินไปและไม่น้อยเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด โดยพึ่งพาแรงงานในครอบครัวก่อนเป็นอันดับแรก ก่อนที่จะใช้แรงงานภายนอกครัวเรือน และปัจจัยการผลิตภายนอก รวมทั้งมีการวางแผนในการออมน้ำ การออมความอุดมสมบูรณ์ของดิน การออมต้นไม้ยืนต้น และการออมสัตว์ การใช้พื้นที่อย่างมีศักยภาพและการพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองในชุมชน ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีมาถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต โดยสามารถพึ่งพาตนเองได้

ต้นทุนอาชีพการเพาะพันธุ์กล้ายางนา
นายเชียง ไทยดี

	พื้นที่ 1 แปลง			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ก.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายต้นกล้ายางนา		0.00	900 ต้น	9,000.00
ขายต้นกล้าไม้แดง	600 ต้น	6,000.00	1,300 ต้น	13,000.00
รวมรายได้		**6,000.00**		**22,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าดินสำหรับเพาะเมล็ด		100.00		100.00
ค่าแกลบดำ		100.00		300.00
ค่าถุงดำเพาะชำ	5 กก.	300.00	15 กก.	900.00
ค่าน้ำมันจ้างเหมารถไปเก็บเมล็ดยางนา		0.00	1,000 ต้น	500.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ไม้แดง	200.00		1,500 ต้น	300.00
ค่าแรงบรรจุดินใส่ถุงเพาะชำ	500.00			1,000.00
ค่าน้ำรดต้นกล้าพันธุ์	300.00			500.00
ค่าถุงหิ้วสำหรับขายต้นกล้าพันธุ์	120.00			200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	1,500.00			1,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวร (โรงเรือน) เฉลี่ยต่อรอบการผลิต	500.00			500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	**3,620.00**			**5,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)	0.00			0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	**3,620.00**			**5,800.00**
กำไร (ขาดทุน)	**2,380.00**			**16,200.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)	**6,000.00**			**22,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)	**3,620.00**			**5,800.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)	**2,380.00**			**16,200.00**

ชื่อ-สกุล **นายสัมฤทธิ์ บุญสุข**
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือกสุรินทร์
ที่อยู่ 88 หมู่ที่ 7 ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000
โทรศัพท์ 08-2318-0572, 08-1718-0912
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสัมฤทธิ์ บุญสุข ประกอบอาชีพทำนาโดยใช้สารเคมีมากที่สุดมาโดยตลอด และเคยเป็นตัวแทนค้าปุ๋ยเคมีในจังหวัดสุรินทร์และใกล้เคียง จากการใช้เคมีในการปลูกข้าวทำให้สภาพดินเสื่อมโทรม ดินแข็ง ดินไม่มีคุณภาพทำให้เพิ่มปริมาณในการใช้สารเคมีมากขึ้น แต่ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพและผลผลิตลดลงเรื่อยๆ แต่ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประสบปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชระบาดการใช้สารเคมีไม่สามารถป้องกันและกำจัดได้ ทำให้ผลผลิตเสียหาย รายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย จึงเกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรบนวิถีพอเพียงเกษตรแบบธรรมชาติจึงได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำการเกษตรแบบพึ่งตนเอง และลดต้นทุนการผลิต ลดการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเคมีมาเป็นการทำเกษตรแบบอินทรีย์ที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และทำให้สภาพแวดล้อมดี ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ขึ้น จึงได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำการเกษตรอย่างจริงจัง และมุ่งมั่นปรับเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ปุ๋ยพืชสด เพื่อทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และการใช้สมุนไพรไล่แมลงเพื่อทดแทนการใช้สารเคมีโดยการคิดค้นสูตรต่างๆ นำมาใช้ใน แปลงเกษตรโดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ภายในท้องถิ่นเป็นการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูพืชได้ผลดี และลดต้นทุนและแรงงานได้มาก

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสัมฤทธิ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** พันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 ที่ทนต่อสภาพแวดล้อมเจริญเติบโตและให้ผลผลิตดี ข้าวอินทรีย์เป็นข้าวที่ได้จากการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นวิธีการผลิตที่ไม่ใช้สารเคมีทุกชนิดหรือสารสังเคราะห์ต่างๆ และปุ๋ยเคมี

ในทุกขั้นตอนการผลิต โดยสามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติ วัตถุดิบในท้องถิ่น และสารสกัดต่าง ๆ จากพืชที่ไม่มีสารพิษตกค้างในผลผลิตและสิ่งแวดล้อมทำให้ผลผลิตข้าวมีคุณภาพดี โดยการปลูกข้าวอินทรีย์เริ่มตั้งแต่การเตรียมแปลงการไถกลบตอซังเพื่อปรับปรุงบำรุงดินและเป็นการกำจัดวัชพืชในแปลงนา การหว่านปุ๋ยพืชสดและการใช้น้ำหมักชีวภาพ ในขั้นตอนการเตรียมแปลงเพื่อเพิ่มอาหารในดิน และการบำรุงรักษาจะใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ ในการบำรุงรักษาให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ การใช้เมล็ดพันธุ์จะคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวปีต่อปีเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดี การป้องกันและกำจัดแมลงศัตรูพืชจะใช้สมุนไพรน้ำส้มควันไม้ที่ผลิตเอง และมีการปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อหมุนเวียนในแปลงเพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดินและเพิ่มอาหารในดินให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ และเน้นย้ำในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการทำเกษตรเคมีเชิงเดี่ยวมาสู่เกษตรกรรมยั่งยืนเพื่อการพึ่งตนเอง โดยเน้นองค์ความรู้และภูมิปัญญาในการทำเกษตรกรรมยั่งยืนบนวิถีพอเพียงแบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสัมฤทธิ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ การเตรียมความพร้อม ในการรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงความเป็นไปได้ของปัจจัยรอบตัว เช่น มีการเตรียมความพร้อมในการทำการเกษตรอินทรีย์ที่ปลอดภัยจากสารเคมีที่ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคได้รับความปลอดภัย โดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในทุกกระบวนการผลิตเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันที่ดี ในการปลูกข้าวอินทรีย์จะมีภูมิคุ้มกันมากกว่าในการต้านทานโรคพืช ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำความรู้ใหม่ๆ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการเกษตร ให้เกิดเป็นภูมิปัญญาและนำมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ การมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความมานะ อดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้และประสบการณ์จากความสำเร็จของตัวเองถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายสัมฤทธิ์ บุญสุข

	พื้นที่ 4 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวมะลิอินทรีย์	1,265 กก.	21,566.00	2,000 กก.	42,000.00
รวมรายได้		**21,566.00**		**42,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถนา		1,800.00		1,800.00
ค่าพันธุ์ข้าว	80 กก.	1,600.00	80 กก.	1,600.00
ค่าปุ๋ยหมัก	1,600 กก.	1,600.00	1,600 กก.	1,600.00
ค่าจ้างเก็บเกี่ยว		2,000.00		2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		1,500.00		1,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต				
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**8,500.00**		**8,500.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**8,500.00**		**8,500.00**
กำไร (ขาดทุน)		**13,066.00**		**33,500.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**5,391.50**		**10,500.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,125.00**		**2,125.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,266.50**		**8,375.00**

ชื่อ-สกุล นายอภิวัตน์ ชาวสวน
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านสวาย
ที่อยู่ 52 หมู่ที่ 2 บ้านสวาย ตำบลเป็นสุข อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ 32180
โทรศัพท์ 08-9949-5674
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายอภิวัฒน์ ชาวสวน ทำการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยและสารเคมีเมื่อผลผลิตออกมาในปีแรกๆ ได้ผลผลิตดี แต่เมื่อปลูกข้าวมาหลายๆ ปี ผลผลิตลดน้อยลง ต้นทุนยิ่งเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากต้องใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพิ่มขึ้น กำไรที่ได้ก็ลดลงเรื่อยๆ สภาพดินเสื่อมโทรม จึงมีความคิดว่า ควรปรับเปลี่ยนการผลิตใหม่ และได้ไปศึกษาการทำการเกษตรแบบทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้เข้ารับการฝึกอบรมจากสถานที่ต่างๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในแปลงนา จากนั้นก็เริ่มทำนาโดยการลดต้นทุน ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี ผลิตปุ๋ยคอก ปุ๋ยน้ำ และสารไล่แมลงที่ผลิตจากพืชผักและสมุนไพร เพื่อใช้ในแปลงเกษตรของตนเองเป็นการลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตที่ได้ก็เพิ่มขึ้น ดินที่เคยเสียก็กลับ ดีขึ้น ทำให้ปัจจุบันนี้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่มีหนี้สิน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายอภิวัตน์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** ซึ่งเป็นข้าวพันธุ์หอมมะลิ 105 จะทำการผลิตปุ๋ยคอกจากมูลโคที่เลี้ยงอยู่เพื่อเป็น การลดต้นทุน และส่วนผสมชนิดอื่น เช่น แกลบก็หามาจากพื้นที่ใกล้เคียง สารไล่แมลง

จากพืชสมุนไพรที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากผลไม้สุกเพื่อเป็นฮอร์โมนให้แก่พืช เพื่อบำรุงต้นข้าว นำมาจากแปลงเกษตรของตนเอง ส่วนผลผลิตที่ได้จะจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ ซึ่งมีราคากิโลกรัมละ 25 บาท มีผู้สนใจทั้งคนในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง โดยไม่ต้องหาแหล่งจำหน่าย เพราะจะมีพ่อค้าและเพื่อนบ้านเข้ามารับซื้อถึงบ้าน ขนาดพื้นที่เกษตรกรรมจำนวน 8 ไร่ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และได้จัดตั้งศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านสวายขึ้น เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกรและผู้ที่สนใจทั่วไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายอภิวัฒน์ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ ใช้แรงงาน ในครัวเรือนทำตามกำลังที่มีอยู่ ไม่จ้างแรงงานภายนอก ทำการเกษตรแบบหลากหลาย เช่น ทำนาเพื่อไว้รับประทานเอง อีกส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ เลี้ยงสัตว์เพื่อนำมูลมาทำปุ๋ยใช้ในแปลงเกษตรโดยไม่ต้องซื้อที่เหลือก็นำออกจำหน่าย ปลูกสมุนไพรเพื่อนำมาทำเป็นสารไล่แมลงไว้ใช้ในแปลงเกษตร ปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นายอภิวัฒน์ ชาวสวน

	พื้นที่ 3 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างเดือน ม.ค. 56 ถึงเดือน พ.ย. 56		รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างเดือน ม.ค. 57 ถึงเดือน พ.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	1,680 กก.	42,000.00	2,160 กก.	54,000.00
รวมรายได้		**42,000.00**		**54,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถนา		1,350.00		1,350.00
ค่าน้ำมันรถไถเดินตาม		400.00		400.00
ค่าพันธุ์ข้าว	50 กก.	1,250.00	75 กก.	1,125.00
ค่าต้นกล้าพันธุ์ข้าว		200.00		0.00
ค่าขนส่งต้นกล้าพันธุ์ข้าว		200.00		0.00
ค่าปุ๋ยเคมี	25 กก.	750.00	25 กก.	700.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	1,000 กก.	5,000.00	1,000 กก.	5,000.00
ค่าปุ๋ยน้ำชีวภาพ	240 กก.	3,600.00	240 กก.	3,600.00
ค่าแรงเก็บเกี่ยว		1,200.00		1,200.00
ค่าจ้างเหมานวดข้าว		450.00		600.00
ค่าซ่อมรถไถ		0.00		400.00
ค่าไฟปั๊มน้ำ		1,000.00		1,100.00
ค่าน้ำมันสูบน้ำ		0.00		700.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**15,400.00**		**16,175.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**15,400.00**		**16,175.00**
กำไร (ขาดทุน)		**26,600.00**		**37,825.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**14,000.00**		**18,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**5,133.33**		**5,391.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**8,866.67**		**12,608.33**

ชื่อ-สกุล นายชำนาญ พิทักษ์
ศูนย์ ศูนย์มหาวิทยาลัยชุมชนบ้านเดื่อ
ที่อยู่ 24 หมู่ที่ 4 บ้านเดื่อ
ตำบลจุมพล อำเภอโพนพิสัย
จังหวัดหนองคาย 43120
โทรศัพท์ 08-7858-2307
กิจกรรมเด่น การปลูกยางพารา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายชำนาญ พิทักษ์ รับราชการที่โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า และเริ่มหันมาทำการเกษตร โดยการทำไร่นาสวนผสม แต่เป็นการเกษตรแบบพึ่งพาสารเคมี ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง สร้างหนี้สินมากมายให้กับครอบครัว ภายหลังหันมาปลูกยางพารา ซึ่งนายชำนาญ ยังใช้ปุ๋ยเคมีในการทำสวนยางและใช้เป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียงของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องการเลี้ยงแพะในสวนยางพารา ซึ่งมูลของแพะสามารถเป็นปุ๋ยให้กับยางพาราได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้แพะยังช่วยกำจัดวัชพืชในสวนยางพาราอีกด้วย ถือเป็นการเกื้อกูลกัน อีกทั้งยังเป็นการช่วยลดต้นทุนในการทำสวนยาง ตลอดจนได้ดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการปลูกพืชผักสวนครัว สมุนไพร ปลูกไม้ผล “ปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก” เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน จึงต้องการนำความรู้และแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยังเป็นหนี้สิน และต้องการปรับแนวคิดของเกษตรกรจากการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวแบบใช้สารเคมี มาเป็นเกษตรผสมผสานแบบไม่ใช้สารเคมีเป็นการช่วยลดต้นทุน ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่เป็นหนี้สิน และสามารถพึ่งพาตนเองได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายชำนาญ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกยางพารา** ซึ่งปัจจุบันการปลูกยางพาราในประเทศไทยได้ขยายออกไปทุกภาคไม่เพียงแต่เฉพาะในภาคใต้ แต่ผลผลิตยางพาราที่ได้ในแต่ละภาคจะแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการให้ผลผลิตของต้นยางพารา ไม่ว่าผลผลิตน้ำยางพาราหรือเนื้อไม้นั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ พันธุ์ยางพารา ความเหมาะสมของพื้นที่ และการจัดการสวนยางพารา ดังนั้นในการปลูกสร้างสวนยางพารา นอกจากจะพิจารณาเลือกพันธุ์ยางพาราและการจัดการสวนยางที่ถูกต้องแล้ว ยังต้องพิจารณาความเหมาะสมของพื้นที่สำหรับปลูกยางด้วย โดยพื้นที่ควรมีความลาดชัน ไม่เกิน 35 องศา ถ้าความลาดชันเกินต้องปลูกแบบขั้นบันได หน้าดินควรมีความลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร มีการระบายน้ำดี ไม่มีชั้นหินหรือชั้นดินดาน ระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่าระดับผิวดินมากกว่า 1 เมตร เนื้อดินควรเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินร่วนทราย ไม่เป็นดินเกลือหรือดินเค็ม ไม่เป็นพื้นที่นาหรือที่ลุ่มน้ำขัง สีของดินควรมีสีสม่ำเสมอตลอดหน้าดิน ดินไม่ควรมีชั้นกรวดอัดแน่นหรือแผ่นหินแข็งในระดับต่ำกว่าหน้าดินไม่ถึง 1 เมตร เพราะจะทำให้ต้นยางพาราไม่สามารถใช้น้ำในระดับรากแขนงในฤดูแล้งได้ และหากช่วงแล้งยาวนานจะทำให้ต้นยางพาราตายจากยอดลงไป และควรสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร ถ้าสูงกว่านี้อัตราการเจริญเติบโตของต้นยางจะลดลง ดินไม่เป็นดินด่าง ควรมีปริมาณน้ำฝนไม่น้อยกว่า 1,250 มิลลิเมตรต่อปี บางพื้นที่ซึ่งมีลักษณะดินและภูมิอากาศไม่เหมาะสมจำเป็นต้องมีการจัดการสวนยางอย่างถูกต้อง เช่น มีการปรับปรุงดินเพื่อเพิ่มอินทรียวัตถุให้แก่ดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก เพื่อช่วยให้โครงสร้างของดินดีขึ้น มีความร่วนซุย สามารถอุ้มน้ำและรักษาความชื้นในดินได้ การดูแลรักษาสวนยางก่อนเข้าฤดูแล้งโดยการใช้วัสดุคลุมดินรอบโคนต้นยางในช่วงอายุ 2 ปีแรกหลังจากการปลูก จะช่วยให้ดินเก็บรักษาความชื้นไว้ได้ในช่วงฤดูแล้งและทาปูนขาวบริเวณลำต้น เพื่อป้องกันลำต้นไหม้จากแสงแดด ส่วนการวางแนวปลูกในพื้นที่ราบ เริ่มจากการวางแถวหลักห่างจากแนวเขตสวนไม่น้อยกว่า 1.5 เมตรตามแนวตะวันออก-ตะวันตก ไม่ขวางทิศทางลม ในแต่ละแถวห่างกันแถวละ 7 เมตร และการปลูกยางในแต่ละต้นในแถวควรมีระยะในการปลูกห่างกัน 3 เมตร เมื่อปลูกยางแล้วเกษตรกรต้องคอยดูแลกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยอินทรีย์ ตลอดจนคอยตัดแต่งกิ่งที่อยู่ส่วนล่างของต้นจนกิ่งที่เหลืออยู่สูงกว่า 250 เซนติเมตร เมื่อต้นยางมีเส้นรอบวง 50 เซนติเมตรขึ้นไปก็สามารถกรีดยางได้ อายุของต้นยางจะอยู่ประมาณ 7 ปีขึ้นไป นายชำนาญ ได้มีการเลี้ยงแพะในสวนยางพาราเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต เพราะแพะจะเข้าไปกินหญ้ากินวัชพืชในสวนยางแล้วถ่าย มูลแพะจะกลับมาเป็นปุ๋ยให้กับต้นยางพาราเป็นการเกื้อกูลกัน และเป็นการช่วยลดต้นทุนในการผลิต มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เองเป็นการพึ่งพาตนเองตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายชำนาญได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** เป็นการดำเนินชีวิตบนความพอดี ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ทำโดยคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตการทำกิจกรรมต่างๆ จะต้องไม่ทำเกินตัวจนต้องกู้เงินมาใช้จ่าย และเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตต้องใช้วัตถุดิบในการผลิตจากธรรมชาติและที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก และให้ธรรมชาติดูแลเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การปลูกพืชผักไว้บริโภคเองในครัวเรือนก็เป็นการลดรายจ่าย เมื่อพืชผักเหลือนำไปแบ่งปันเพื่อนบ้านและจำหน่ายเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว การมีคุณธรรม ขยัน อดทน ประหยัด เก็บหอมรอมริบ ทำให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ต้นทุนอาชีพการปลูกยางพารา
นายชำนาญ พิทักษ์

	พื้นที่ 50 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 55 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 ต.ค. 56 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	จำนวนเงิน	หน่วย	จำนวนเงิน
รายได้				
ขายยางพาราก้อนถ้วย	17,000	746,000.00	16,000	451,200.00
รวมรายได้		**746,000.00**		**451,200.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าแรงกรีด	40%	298,400.00	40%	180,480.00
ค่าปุ๋ย	60 กระสอบ	60,000.00	50 กระสอบ	50,000.00
ค่าไฟฟ้า		10,000.00		7,000.00
ค่าเคมีเกษตร		14,000.00		10,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		12,000.00		12,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**394,400.00**		**259,480.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**394,400.00**		**259,480.00**
กำไร (ขาดทุน)		**351,600.00**		**191,720.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**14,920.00**		**9,024.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**7,888.00**		**5,189.60**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**7,032.00**		**3,834.40**

หมายเหตุ *รายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายในการลงทุนปลูกยางพารา 300,000 บาท หารอายุการเก็บเกี่ยว 25 ปี (ต้นยางมีอายุปัจจุบัน 20 ปี)*

ชื่อ-สกุล นายบัวพันธ์ บุญอาจ
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรรม แบบยั่งยืนจังหวัดหนองบัวลำภู
ที่อยู่ 66/2 หมู่ที่ 4 บ้านหนองบัวคำ แสนใต้ ตำบลด่านช้าง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู 39170
โทรศัพท์ 08-3357-4819
กิจกรรมเด่น การเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบัวพันธ์ บุญอาจ ประกอบอาชีพทำการเกษตรในรูปแบบเชิงเดี่ยวดั้งเดิมตามที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษทำให้ประสบปัญหาความยากจนและขาดแคลน จึงคิดเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำการเกษตรโดยเปลี่ยนเป็นการเลี้ยงปลาเป็นอาชีพหลักและทำการเกษตรอื่นๆ เป็นอาชีพรอง ซึ่งในช่วงแรกไม่เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัว ญาติพี่น้อง เพราะการเลี้ยงปลาในพื้นที่ยังไม่เคยมีใครทำได้และประสบความสำเร็จ โดยนายบัวพันธ์ถือเป็นคนแรกของจังหวัดหนองบัวลำภู โดยการดำเนินกิจกรรมได้ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมด้วยความมุ่งมั่น ความเพียรพยาม ความอดทนต่อสู้ การพึ่งพาตนเอง และยึดหลักการเรียนรู้ คือ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในแหล่งวิชาการต่างๆ เพื่อให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นจากการสัมมนา ประชุม ดูงาน และปฏิบัติจริง ลองผิดลองถูก โดยอาศัยความผิดพลาดในอดีตเป็นครู เพื่อนำมาปรับแก้ไขปัญหาให้สำเร็จด้วยดี และหลังจาก 5 ปี ผ่านไป ผลจากความพยายามมุมานะ อดทน ทำให้ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับในครอบครัว ญาติ ชุมชนและสังคม

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบัวพันธ์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด**เพื่อจำหน่ายได้แก่

ปลาตะเพียน ปลายี่สก ปลานวลจันทร์ ปลาไน ปลาจีน รูปแบบการดำเนินกิจกรรม เริ่มจากการเตรียมความพร้อมในการเพาะเลี้ยงโดยต้องดูทางน้ำเข้า-น้ำออก เพื่อให้น้ำหมุนเวียนได้ดี ทิศทางลมเพื่อให้ลมพัดลงบ่อ เป็นการเพิ่มออกซิเจนในน้ำ และต้องศึกษาความต้องการของผู้บริโภคว่ามีความต้องการบริโภคมากที่สุดในช่วงไหนเพื่อเพิ่มผลผลิตในช่วงที่ผู้บริโภคมีความต้องการ และควรแบ่งพื้นที่เพื่อทำการเกษตรริมบ่อปลาเพื่อเป็นรายได้เสริม การเลี้ยงปลาที่ดีจะมีหลักในการเพาะเลี้ยง คือ สายพันธุ์ต้องดี ต้องเลือกประเภท ปลาที่จะเลี้ยงให้ตรงตามความต้องการของตลาด ความหนาแน่นในการปล่อยปลาต้องมีความเหมาะสม อาหารต้องสมบูรณ์ และต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการการผลิตและการจำหน่าย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารจัดการได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบัวพันธ์ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเหมาะสมในการเลี้ยงปลาต้องมีการคิด วางแผนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และคอยกำกับดูแลเอาใจใส่ทุกกระบวนการในการดำเนินกิจกรรม เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในระหว่างการดำเนินกิจกรรมต้องคำนึงถึงผลผลิตและผลลัพธ์ โดยนำความรู้คู่คุณธรรมมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียรพยายามมุมานะ จนทำให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม และการใช้เหตุผลในการเรียนรู้ และนำมาปฏิบัติเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจน นำความผิดพลาดมาเป็นบทเรียน และสามารถแก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันให้ดีขึ้นได้

ต้นทุนอาชีพการเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืด
นายบัวพันธ์ บุญอาจ

	พื้นที่ 11 ไร่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 3 เม.ย. 57 ถึงวันที่ 12 พ.ค. 57		ระหว่างวันที่ 2 มิ.ย. 57 ถึงวันที่ 18 ก.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายลูกปลาตะเพียนขาว	600,000 ตัว	120,000.00	550,000 ตัว	110,000.00
รวมรายได้		**120,000.00**		**110,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าแม่พันธุ์ปลาตะเพียนขาว	20 ตัว	1,400.00	20 ตัว	1,400.00
ค่าพ่อพันธุ์ปลาตะเพียนขาว	40 ตัว	2,800.00	40 ตัว	2,800.00
ค่าฮอร์โมนและยากระตุ้นการวางไข่		650.00		650.00
ค่าน้ำกลั่น	100 cc	10.00	100 cc	10.00
ค่าไฟฟ้า		150.00		130.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	170 กก.	680.00	200 กก.	800.00
ค่าปูนขาว	80 กก.	240.00	100 กก.	300.00
ค่าอาหารปลาวัยอ่อน	40 กก.	2,000.00	45 กก.	2,790.00
ค่าน้ำมัน	10 ลิตร	300.00	10 ลิตร	300.00
ค่ารำอ่อน	240 กก.	1,440.00	260 กก.	1,560.00
ค่าถุงและหนังยางรัดของ		1,600.00		1,720.00
ค่าออกซิเจน	2 ถัง	300.00	2 ถัง	300.00
ค่าจ้างแรงงาน		7,200.00		6,000.00
คิดค่าแรงตนเอง		16,800.00		18,300.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		100.00		100.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**35,670.00**		**37,160.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**35,670.00**		**37,160.00**
กำไร (ขาดทุน)		**84,330.00**		**72,840.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**60,000.00**		**55,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**17,835.00**		**18,580.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**42,165.00**		**36,420.00**

หมายเหตุ *รายได้เพิ่มหรือลดขึ้นอยู่กับสภาพอากาศและการเตรียมบ่อ*

ชื่อ-สกุล นายวุฒิชัย แสงพิทักษ์
ศูนย์ ศูนย์ปราชญ์ป่ารักษ์น้ำ
ที่อยู่ 55 หมู่ที่ 10 บ้านหนองหินตั้ง ตำบลนาเหล่า อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู 39170
โทรศัพท์ 08-3356-4997
กิจกรรมเด่น การปลูกไผ่เลี้ยง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นายวุฒิชัย แสงพิทักษ์ หลังจบการศึกษาได้ประกอบอาชีพรับจ้างในกรุงเทพมหานคร โดยการทำงานรับจ้างใช้แรงงานและการดำเนินชีวิตในเมืองหลวงที่เต็มไปด้วยแสง สี เสียง ทำให้หลงใหลในการเที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่มีเงินเหลือเก็บทำให้มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นเงินเดือนไม่พอใช้จ่ายในการดำรงชีวิต ทำให้ประสบปัญหาชีวิตโดยครอบครัวล้มเหลวหย่าร้างและตกงาน โดยในที่สุดได้เปลี่ยนงานใหม่และยังดำเนินชีวิตในเมืองหลวงเหมือนเดิมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา มีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นอีกเกือบล้มเหลวในการดำเนินชีวิตอีกเป็นครั้งที่สอง จนกระทั่งสำนึกได้ว่าการดำเนินชีวิตของคนเราให้มั่นคงนั้นต้องเริ่มต้นที่ตัวเองก่อนเพื่อที่จะสร้างครอบครัวให้มั่นคง จึงได้คิดทบทวนชีวิตและได้กลับไปประกอบอาชีพด้านการเกษตรในภูมิลำเนาตนเองบนที่ดิน 40 ไร่ และเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้ทำการเกษตรโดยการปลูกมะม่วงเขียวเสวยนอกฤดู และได้ใช้สารเคมีในการเร่งผลผลิตให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้น แต่ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำแต่ต้นทุนในการผลิตสูงมากทำให้ขาดทุน ในการ ทำสวนมะม่วงเพราะขาดความรู้ความเข้าใจในการทำการเกษตรและการพึ่งตนเองในการทำการเกษตร จึงได้เกิดความคิดที่จะทำการเกษตรบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพของผลผลิต มีรายได้เพียงพอในการดำเนินชีวิต และในที่สุดก็ถึงจุดเปลี่ยนในปี พ.ศ. 2552 ได้เข้ารับการอบรมในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเกี่ยวกับการพัฒนาดิน น้ำ ป่า จึงได้เกิดแรงบันดาลใจในการที่จะดำเนินกิจกรรมบนแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาปรับใช้กับการดำเนินชีวิตของตนเองและได้ลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังโดยใช้เวลาประมาณ 1 เดือน ในการพัฒนาที่ดินทั้งหมดจากเดิมเป็นสวนมะม่วงปรับเปลี่ยนพัฒนาสวนและยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรม โดยทำเกษตรผสมผสาน พัฒนาดิน น้ำ ป่า ให้อุดมสมบูรณ์และพึ่งตนเองแบบพอเพียง ซึ่งเป็นไปตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถจะช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรมากขึ้น และเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวุฒิชัยได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไผ่เลี้ยง** โดยมีขั้นตอนประกอบด้วย 1) การเตรียมดินปลูกไผ่ โดยการไถครั้งแรกด้วยรถไถผ่าน 3 ทิ้งไว้ประมาณ 1-2 สัปดาห์ เพื่อกำจัดวัชพืช และไถครั้งที่สองด้วยรถไถผ่าน 7 เพื่อปรับสภาพดินให้ร่วนซุย เหมาะแก่การปลูกพืช 2) การปลูกไผ่ สามารถปลูกได้หลายขนาดขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการใช้เครื่องมือในการจัดการแปลงหลังปลูก ควรปลูกในระยะ 4x4 เมตร ซึ่งเหมาะสมที่สุด การปลูกด้วยตอชำถุงในช่วงเดือนมีนาคม-กรกฎาคม ขุดหลุมขนาด 50x50x50 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักประมาณ 1 บุ้งกี๋ คลุกเคล้าให้เข้ากับดินลงในหลุมปลูก กลบดินให้แน่นแล้วรดน้ำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง 3) การดูแลรักษา ควรรดน้ำสัปดาห์ละ 2 ครั้ง กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ เมื่อไผ่ปลูกได้ 7 เดือน ควรตัดแต่งกิ่งและลำต้นที่เล็กออกให้เหลือไว้แค่ต้นที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-5 เซนติเมตร แล้วพรวนดินรอบกอใส่ปุ๋ยคอกกอละประมาณ 5-10 กิโลกรัม คลุมโคนด้วยเศษหญ้าหรือใบไม้แห้ง หรือฟางข้าวเพื่อเก็บรักษาความชื้นในดิน เมื่อไผ่อายุได้ประมาณ 8 เดือน จะสามารถให้หน่อและเพิ่มจำนวนต้นในแต่ละกอ สามารถเก็บไว้ปลูกในฤดูการผลิตต่อไปได้ โรคและแมลงศัตรูพืชมีการระบาดไม่มากนักสามารถป้องกันและกำจัดได้โดยการใช้น้ำหมักชีวภาพและสมุนไพรไล่แมลง ทำให้ไผ่มีความต้านทานโรคได้ดี 4) การเก็บผลผลิต หน่อไม้ขนาดความยาวของหน่อไผ่ที่เหมาะสม 40-50 เซนติเมตร หรือถ้าหน่อไผ่โผล่พ้นดินขึ้นมาแล้วประมาณ 4-6 วัน ก็สามารถเก็บเกี่ยวได้ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,700 กิโลกรัม รายได้เฉลี่ย 17,000 บาทต่อไร่ 5) การขยายพันธุ์แบบที่ 1 การขุดเอาเหง้าของลำต้นไผ่ อายุไม่เกิน 1 ปี ขุดออกมาแล้วควรตัดให้เหลือตอไว้ 40 เซนติเมตร และตัดแต่งรากเพื่อสะดวกในการปักชำ ถุงดำขนาด 4x4 นิ้ว ส่วนผสมของดินบรรจุถุง คือ หน้าดิน 1 ส่วน แกลบดำ 1 ส่วน ผสมคลุกเคล้าแล้วใส่ถุง นำเหง้าไผ่ที่เตรียมไว้ลงในถุงดำกลบดินแกลบให้แน่น ตั้งถุงเรียงไว้กลางแจ้งรดน้ำให้พอชุ่มอยู่ตลอดประมาณ 15 วัน ก็จะเริ่มแตกแขนงและเมื่อครบ 2 เดือน จึงนำไปปลูกได้ แบบที่ 2 โดยการใช้เหง้าจากส่วนที่เป็นเหง้าของหน่อที่ถูกตัดไปขายแล้วเหลือแต่ตอติดดินไว้แตกแขนงขึ้นมารอให้แขนงที่แตกมาใหม่มีใบแก่แตกใบชิงจึงขุดเหง้าพร้อมแขนงนี้มาชำถุง แต่ต้องตัดกิ่งแขนงส่วนบนออกให้เหลือติดเหง้าขึ้นไปยาวประมาณ 30-40 เซนติเมตร โดยใช้วัสดุชำเหมือนแบบที่ 1 เพื่อใช้เป็นพันธุ์ไผ่ในการปลูกหมุนเวียนตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวุฒิชัยได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความมีเหตุผล** คือ ในการดำเนินกิจกรรม มีการพิจารณาถึงปัจจัยรอบด้านตั้งแต่ก่อนทำกิจกรรม ระหว่างทำกิจกรรม และการเก็บเกี่ยวผลผลิตจะต้องมีการวางแผนถึงปัจจัยในการผลิต ทุน แรงงาน ให้อยู่ในกำลังของตนเองโดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน เช่น การไผ่เลี้ยงจะต้องวางแผนการปลูกโดยคำนึงถึงสภาพความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกดิน ฟ้า อากาศเหมาะสมกับการปลูกช่วงไหน และช่วงระยะเวลาในการปลูก ควรมีการไถเตรียมแปลงอย่างไร ปรับปรุงบำรุงดินอย่างไรเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตอย่างไร ช่วงเวลาไหน ต้องมีการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูระบาดช่วงเวลาใด ควรคำนึงถึงปัจจัยรอบด้านและมีการวางแผนให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต ตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและการลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นภูมิปัญญาและนำปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้ มีความซื่อสัตย์ มานะอดทน ขยันหมั่นเพียร พร้อมทั้งยังได้นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้เกษตรกรเพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ต้นทุนอาชีพการปลูกไผ่เลี้ยง
นายวุฒิชัย แสงพิทักษ์

	พื้นที่ 3 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน ก.ค. 56 ถึงเดือน ก.ย. 56		ระหว่างเดือน ก.ค. 57 ถึงเดือน ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายหน่อไม้สด	2,687.50 กก.	43,000.00		0.00
ขายหน่อไม้แปรรูป			1,000 กก.	13,000.00
ขายพันธุ์ไผ่	1,000 ตัน	35,000.00	3,500 ตัน	87,500.00
รวมรายได้		**78,000.00**		**100,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ		1,000.00		0.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	100 กระสอบ	3,000.00		3,500.00
ค่าปุ๋ยเคมี	3 กระสอบ	2,700.00		0.00
ค่าถุงพลาสติก		342.00		1,200.00
ค่าจ้างแรงงาน		0.00		20,000.00
คิดค่าแรงตนเอง		21,000.00		15,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**28,042.00**		**39,700.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**28,042.00**		**39,700.00**
กำไร (ขาดทุน)		**49,958.00**		**60,800.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**26,000.00**		**33,500.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,347.33**		**13,233.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**16,652.67**		**20,266.67**

หมายเหตุ *การจำหน่ายผลผลิตขึ้นอยู่กับสภาพอากาศแต่ละรอบการผลิต*

ชื่อ-สกุล นายนิมิตร ทักโลวา
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงอนุรักษ์ดินและน้ำ
ที่อยู่ 66 หมู่ที่ 1 ตำบลนางัว อำเภอน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี 41210
โทรศัพท์ 08-1576-7077
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวโพดหวาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายนิมิตร ทักโลวา ทำการเกษตรบนพื้นที่ 27 ไร่ 2 งาน โดยการปลูกข้าว ปลูกลำไย ปลูกมะละกอ มันสำปะหลัง และข้าวโพด โดยดำเนินกิจกรรมหมุนเวียนติดต่อกันไปอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ต่อมาประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคพืช การขาดแคลนน้ำ และดินเริ่มเสื่อมคุณภาพ ส่งผลให้ผลผลิตลดลง ราคาผลผลิตตกต่ำ มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจากการลงทุนทำการเกษตร และเมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้เข้ารับการอบรมในด้านเกษตรทฤษฎีใหม่และด้านการลดต้นทุนการผลิต โดยอาศัยทุนทรัพย์ของตนเองเป็นหลักโดยการพึ่งตนเอง การปลูกหญ้าแฝกเพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้มีสภาพดี จึงเกิดแรงบันดาลใจในการต่อสู้ชีวิตอีกครั้ง โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยการพึ่งตนเองดำเนินกิจกรรมแบบยั่งยืน และได้รับการคัดเลือกจากสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดอุดรธานีให้เป็นหมอดินประจำหมู่บ้าน ทำการจัดฝึกอบรม และให้ความรู้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ทั้งด้านการบำรุงดิน การทำน้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยหมัก รวมทั้งการปลูกหญ้าแฝกปรับปรุงบำรุงดิน และได้รวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อดำเนินกิจกรรมประกอบอาชีพเสริมนอกฤดูการผลิต เช่น การรวมกลุ่มปลูกข้าวโพดหวาน ทำปุ๋ยหมัก กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายนิมิตรได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าวโพดหวาน** ข้าวโพดข้าวเหนียว โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การเตรียมดินโดยการไถพรวน 1 ครั้ง แล้วตากดินไว้ 7-15 วัน หลังจากนั้นหว่านปุ๋ยหมักรองพื้นเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ของดิน 2) ปลูกข้าวโพดโดยเว้นระยะห่าง

ประมาณ 25-30 เซนติเมตร และเว้นระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 80 เซนติเมตร โดยพื้นที่ 1 ไร่ สามารถลงปลูกได้ประมาณ 5,000-7,000 ต้น 3) การดูแลและการบำรุงรักษาโดยการให้น้ำ 3 วันต่อครั้ง หลังปลูกได้ 20 วัน สามารถให้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพ 4) โรคแมลงศัตรูพืชที่พบจะเป็นชนิดแมลงหนอนกอเพลี้ย และแมลงหวี่ขาว ซึ่งจะระบาดในช่วงเดือนกันยายน การป้องกันสามารถป้องกันได้ โดยวิธีการเลื่อนการเพาะปลูกในช่วงโรคแมลงศัตรูพืชระบาด ปรับเปลี่ยนเป็นการปลูกพืชบำรุงดินทดแทนเพื่อเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน เช่น ปลูกถั่วพร้า และปอเทือง เป็นต้น 5) การเก็บเกี่ยวข้าวโพดจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ในระยะเวลาหลังจากปลูกไปแล้วประมาณ 2 เดือน และ 6) การวางแผนปลูกตลอดปีโดยปลูกครั้งละ 1 ไร่ ทุก 10 วัน ปลูกปีละ 3 รอบ เก็บผลผลิตทุกวัน และนำไปจำหน่ายในตลาดของชุมชนโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง เป็นข้าวโพดหวานต้มสุกทำให้มีรายได้หมุนเวียนทุกวัน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายนิมิตรได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมและการนำความรู้ที่ได้นำมาวิเคราะห์และพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านการลงทุน วัตถุดิบ แรงงาน ใช้ความรอบรู้ความรอบคอบในการพิจารณาโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นและผลลัพธ์ที่จะตามมา เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต และเลือกที่จะดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ทรัพยากรท้องถิ่น สังคม และความสามารถในการดำเนินชีวิตของตนเองและครอบครัว

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวโพดหวาน
นายนิมิตร ทักโลวา

		พื้นที่ 6 ไร่			
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างเดือน พ.ย. 56 ถึงเดือน ก.พ. 57		ระหว่างเดือน พ.ค. 57 ถึงเดือน ส.ค. 57	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายข้าวโพด			183,000.00		147,000.00
	รวมรายได้		**183,000.00**		**147,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าเมล็ดพันธุ์		10 กก.	6,000.00	10 กก.	6,000.00
ค่าปุ๋ยเคมี		6 กระสอบ	6,480.00	6 กระสอบ	6,480.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		6 กระสอบ	6,000.00	6 กระสอบ	6,000.00
ค่าสารบำรุงดิน			2,000.00		2,000.00
ค่าไถ (เหมาจ่าย)			4,000.00		4,500.00
ค่าน้ำมันรถ			3,500.00		3,200.00
ค่าซ่อมบำรุง			2,000.00		1,000.00
ค่าใช้จ่ายในการขาย			3,000.00		3,000.00
ค่าเช่าพื้นที่ขาย			300.00		300.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ			500.00		0.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		65 วัน	19,500.00	60 วัน	18,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			0.00		0.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**53,280.00**		**50,480.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00		0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**53,280.00**		**50,480.00**
กำไร (ขาดทุน)			**129,720.00**		**96,520.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**30,500.00**		**24,500.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**8,880.00**		**8,413.33**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**21,620.00**		**16,086.67**

ชื่อ-สกุล นางเกศแก้ว เข็มเพชร
ศูนย์ ศูนย์ตามรอยธรรม
ที่อยู่ 149 หมู่ที่ 7 บ้านเกษตรพัฒนา ตำบลคำขวาง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี 34190
โทรศัพท์ 081-967-8551
กิจกรรมเด่น การปลูกผักหวานปลอดสารพิษ

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางเกศแก้ว เข็มเพชร ประกอบอาชีพรับราชการครู และเมื่อปี พ.ศ. 2541 ได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมในเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับเกษตรธรรมชาติ พร้อมทั้งได้ศึกษาแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ใจความว่า “ความเป็นเสือไม่สำคัญ สำคัญที่มีอยู่มีกินมีพอใช้” จึงทำให้นางเกศแก้วเกิดแนวคิดมุ่งมั่นที่จะทำการเกษตรอินทรีย์โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยในปี พ.ศ. 2543 ได้ลาออกจากราชการเพื่อน้อมนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง และยึดแนวคิดที่ว่า “ปลูกทุกอย่างไว้กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ทำทุกอย่างไว้ใช้ ใช้ทุกอย่างที่ทำ” หลังจากทิ้งอาชีพครูมาเป็นเกษตรกรเต็มตัว เริ่มทำการเกษตรอย่างจริงจัง ประกอบกับได้เรียนรู้เรื่องการทำการเกษตรอินทรีย์โดยการพึ่งพาตนเอง และไม่ใช้สารเคมี และนำวัตถุดิบในท้องถิ่นที่เหลือใช้นำมาผลิตเป็นปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และสมุนไพรใช้เองเพื่อลดต้นทุนการผลิต จนประสบความสำเร็จเป็นสถานที่ศึกษาดูงานและแหล่งเรียนรู้ของหน่วยงานราชการ เอกชน เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไปได้นำแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรธรรมชาติและเกษตรอินทรีย์ โดยมีการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ปลูกผักและผลไม้อินทรีย์ โดยดำเนินการครบวงจรทั้งการผลิต การตลาด และการจำหน่าย โดยได้นำความรู้ถ่ายทอดให้แก่เกษตรกรทั่วไปได้นำไปใช้ในภาคการเกษตร

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางเกศแก้วได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกผักหวานปลอดสารพิษ** หลังจากที่ได้ไปศึกษาเรียนรู้เรื่องของการทำเกษตรอินทรีย์แล้ว นางเกศแก้วได้เริ่มปลูกพืชผักปลอดสารพิษมากกว่า 50 ไร่ ได้แก่ ส้มโอ เงาะ ปลูกพริก คะน้า บล็อกโคลี่ ผักปรัง ซึ่งปลูกไว้เป็นพืชผักตามฤดูกาล และได้ทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เพื่อนำมาใช้ในสวนของตนเอง โดยเริ่มจากการทำปุ๋ยหมักจากเศษผัก เศษหญ้า และมูลไก่ ทำน้ำหมักชีวภาพจากเศษผัก ผลไม้ต่างๆ จากนั้นได้เริ่มศึกษาเกี่ยวกับ “ผักหวานบ้าน” และเห็นว่าสามารถปลูกแบบอินทรีย์ได้จึงได้เริ่มปลูกผักหวานบ้านอย่างจริงจัง โดยได้ใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพที่ผลิตได้เองมาใช้ในแปลงเพื่อเป็นการประหยัดต้นทุน ได้ผลผลิตมาก และนำผักหวานไปจำหน่ายที่ตลาดบุญนิยม ซึ่งเป็นเครือข่ายของราชธานีอโศก ร้านค้าที่จำหน่ายเฉพาะพืชผักปลอดสารพิษ ปรากฏว่า “ผักหวานปลอดสารพิษ” ของนางเกศแก้ว ขายดีมากจึงเพิ่มพื้นที่ปลูกผักหวานมากขึ้น การเก็บยอดผักหวานจำหน่ายสามารถเก็บได้สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ในราคากิโลกรัมละ 80-100 บาท ซึ่งการปลูกผักหวานสร้างรายได้ให้แก่นางเกศแก้ว ได้เดือนละประมาณ 40,000 บาท และได้ปลูกพืชผักชนิดอื่นควบคู่กับการปลูกผักหวาน เช่น ผักปรัง ถั่วฝักยาว คะน้า กระเพราแดง ผักโขม ผักกระเฉด เป็นต้น และได้รวบรวมเพื่อนบ้านที่สนใจการทำเกษตรอินทรีย์ จัดตั้งเป็น “กลุ่มแม่บ้านพืชผักอินทรีย์” ปลูกผักด้วยกันในระบบเกษตรอินทรีย์ เพราะมีตลาดรับซื้อที่แน่นอนและได้ราคาดี ซึ่งจะจำหน่ายให้บุคคลทั่วไปในเมืองที่สนใจรักษาสุขภาพ ต้องการผักสดและผลไม้สดปลอดสารพิษ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางเกศแก้วได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกิน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ บ้านสวนตามรอยธรรม เกษตรกรรมไร้สารพิษเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้ดำเนินการเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งเน้นดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มุ่งมั่นมุมานะ ขยันหมั่นเพียร มีสติปัญญา ความรู้และความรอบคอบ ซึ่งนอกจากจะทำให้ไม่เดือดร้อนแล้วยังเหลือกินเหลือใช้เพราะมีวิธีการบริหารจัดการไร่นา สวนผสมอย่างลงตัว ซึ่งเกิดจากการพึ่งพากันเองบนวิถีพอเพียงของเกษตรธรรมชาติ โดยการทำการเกษตรจะเน้นปลอดสารพิษ ทำตามหลักการเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เน้นการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์เพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก พร้อมทั้งได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์และเผยแพร่ให้ความรู้แก่เกษตรกรทั่วไปได้นำไปปฏิบัติ

ต้นทุนอาชีพการปลูกผักหวานปลอดสารพิษ
นางเกศแก้ว เข็มเพชร

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ต.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 31 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายพืชผักทั้งหมด		720,549.00		240,000.00
รวมรายได้		**720,549.00**		**240,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์พืช		10,089.00		0.00
ค่าปุ๋ย (มูลสัตว์)		40,000.00		5,000.00
ค่าน้ำมันไถพรวน		898.07		387.50
ค่าน้ำมันตัดหญ้า		1,317.15		430.90
ค่าฟางคลุมผัก		7,000.00		600.00
ค่าแรงงานคนงาน		12,000.00		0.00
ค่าขนส่ง		1,784.78		3,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		48,600.00		4,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
ค่าเสื่อมราคา-โรงเรือน		5,000.00		5,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**126,689.00**		**18,918.40**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**126,689.00**		**18,918.40**
กำไร (ขาดทุน)		**593,860.00**		**221,081.60**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**720,549.00**		**240,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**126,689.00**		**18,918.40**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**593,860.00**		**221,081.60**

ชื่อ-สกุล นายโทน แจ่มใส
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนตำบลหนองไฮ
เลขที่ 39 หมู่ที่ 3 บ้านนาอุดม ตำบลหนองไฮ อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ 37290
โทรศัพท์ 08-1760-7344
กิจกรรมเด่น การปลูกมะขามหวาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายโทน แจ่มใส มีอาชีพทำไร่ปอ ซึ่งเป็นกิจกรรมการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว และได้ประสบปัญหาด้านราคาผลผลิตที่ตกต่ำอย่างมาก ทำให้สู้ต้นทุนราคาค่าปุ๋ยเคมีสารเคมีที่ใช้ไม่ไหว ซึ่งในขณะนั้นมีราคากิโลกรัมละ 1-2 บาท ทำให้รายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่ายจึงได้กู้ยืมเงินมาใช้ในการลงทุน และในปี พ.ศ. 2541 ได้เริ่มเรียนรู้ในเรื่องของการทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้ศึกษาดูงานที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำสวนมะขาม การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยหมัก โดยไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมีซึ่งเป็นแรงบันดาลใจในการกลับมาทำสวนมะขามหวาน ในพื้นที่ของตนเอง เนื่องจากทำง่ายไม่ต้องดูแลมากใช้เวลาไม่นานก็จะได้ผลผลิตที่ดี ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย อีกทั้งยังส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ปลูกและผู้บริโภค นายโทนจึงมีแนวคิดทำการเกษตรแบบ ไม่พึ่งสารเคมี ทำให้ลดต้นทุนการผลิตและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น ทำให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้ให้กับครอบครัวมากยิ่งขึ้น และสามารถปลดหนี้สินได้ครอบครัวมีความสุขอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายโทนได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกมะขามหวาน** เนื่องจากได้ไปศึกษาดูงานที่จังหวัดเพชรบูรณ์ และได้กิ่งพันธุ์มะขามหวานมา 10 ต้น จึงได้ศึกษาเรียนรู้การขยายพันธุ์ต้นมะขามด้วยการทาบกิ่ง จนกระทั่งสามารถขยายพันธุ์มะขามหวานได้ ซึ่งในปัจจุบันมีต้นมะขามหวานประมาณ 60 ต้น โดยจะปลูกให้มีระยะห่างกันประมาณ 8 เมตร เนื่องจากต้นมะขามหวานมีลำต้นที่ใหญ่ จึงต้องเว้นช่องว่างระหว่างต้นให้ห่างกันพอสมควร มีการดูแลรักษาโดยการพรวนดินปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ดิน

เกิดความร่วนซุย มีการใช้สารกำจัดแมลงซึ่งผลิตได้เองโดยวิธีธรรมชาติและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิต เป็นการลดต้นทุนการผลิต โดยการนำยาสูบ กากน้ำตาล หางไหลแดง นำมาหมักรวมกัน โดยจะฉีดพ่นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ในช่วงที่ต้นมะขามหวานออกดอกเพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช ข้อดีในการปลูกมะขามหวาน คือ ไม่ต้องดูแลมากปล่อยไปตามธรรมชาติ เนื่องจากไม่ค่อยมีโรคและแมลงศัตรูพืชมารบกวน ผลผลิตมะขามหวานจะเก็บเกี่ยวได้ประมาณช่วงปลายเดือนธันวาคมของทุกปี โดยจะมีคนมารับซื้อถึงในสวน และอีกส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวโดยมีขนาดพื้นที่เกษตรกรรม 18 ไร่ 2 งาน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายโทนได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ กินก็กินแค่พอประมาณ ใช้ก็ใช้แค่พอประมาณ ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ไม่ทำมากจนเกินความสามารถและแรงงานของตน ไม่จ้างแรงงานจากภายนอกแต่จะใช้แรงงานคนในครอบครัว ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี และหันมาทำปุ๋ยหมัก และน้ำหมักแทนปุ๋ยเคมีและสารเคมีไล่แมลง ทำให้ประหยัดต้นทุนและไม่มีหนี้สิน ทำให้ทุกวันนี้ชีวิตมีความสุข มีสุขภาพที่ดี ครอบครัวได้อยู่กันพร้อมหน้าไม่ต้องไปดิ้นรนหางานทำที่อื่นอยู่แบบพอเพียง พึ่งพาตนเองได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะขามหวาน
นายโทน แจ่มใส

	พื้นที่ 5 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 มี.ค. 54 ถึงวันที่ 28 ก.พ. 55		ระหว่างวันที่ 1 มี.ค. 55 ถึงวันที่ 28 ก.พ. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะขาม	650 กก.	52,000.00	700 กก.	56,000.00
รวมรายได้		**52,000.00**		**56,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ย	3 กระสอบ	2,460.00	3 กระสอบ	2,460.00
ค่าน้ำ		360.00		360.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		6,000.00		6,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**8,820.00**		**8,820.00**
กำไร (ขาดทุน)		**43,180.00**		**47,180.00**
รายได้ (บาท ต่อ กก.)		**80**		**86.15**
ต้นทุน (บาท ต่อ กก.)		**13.57**		**13.57**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ กก.)		**66.43**		**72.58**

ชื่อ-สกุล นายบุญหลาย กัลยา
ศูนย์ ศูนย์ไร่นาสวนผสม
มหาวิทยาลัยชีวิตแบบยั่งยืน
ที่อยู่ 65 หมู่ที่ 2 บ้านคึมชาด
ตำบลไร่สีสุก อำเภอเสนางคนิคม
จังหวัดอำนาจเจริญ 37290
โทรศัพท์ 08-1063-0930, 08-5025-1748
กิจกรรมเด่น การเพาะเห็ดขอนขาว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบุญหลาย กัลยา ประสบปัญหาในการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว คือ การทำนา ซึ่งเป็นการทำนาโดยใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง รวมทั้งราคาผลผลิตตกต่ำ พื้นที่ประสบปัญหาดินเสื่อมโทรม และเกิดความแห้งแล้งทำให้การทำการเกษตรไม่ประสบความสำเร็จ ความเป็นอยู่ขัดสน ไม่มีความรู้ที่จะพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง ทำให้ประสบปัญหามีผลกระทบต่อครอบครัว ในเวลาต่อมานายบุญหลาย ได้หาทางออกเพื่อหลุดพ้นจากปัญหาทางการเกษตร โดยการเข้ารับการอบรมเกษตรพอเพียง โดยต้องการรู้อะไร ต้องการเรียนอะไรก็ไปอบรมจากที่ต่างๆ เพื่อมาบริหารจัดการกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตนเอง โดยเริ่มต้นทำในรูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือ ปลูกข้าวจำนวน 2 ไร่ ได้แก่ พันธุ์กข 6 หอมมะลิ ข้าวเหนียวแดง เลี้ยงโค 3 ตัว เพื่อไว้ไถนาโดยใช้การไถนาแบบดั้งเดิม เลี้ยงปลา ปลูกเห็ดขอนขาว เห็ดนางฟ้า และทำสวนไม้ผล เช่น มะม่วง ลำไย ขนุน ส้มโอ มะพร้าว ชมพู่ มะกอกน้ำ เป็นต้น หลังจากได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยการพึ่งพากันเองในธรรมชาติ ไม่ใส่ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีใดๆ สภาพดินที่เสื่อมโทรมเริ่มฟื้นฟูและดีขึ้น ทำให้ได้ผลผลิตดี นำไปบริโภคในครัวเรือนเป็นการลดค่าใช้จ่าย และเมื่อเหลือยังสามารถนำผลผลิตไปจำหน่ายในชุมชนเป็นการสร้างรายได้ ทำให้นายบุญหลายพึ่งพาตนเองได้ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น ต่อมานายบุญหลายจึงได้ก่อตั้งศูนย์ไร่นาสวนผสม มหาวิทยาลัยชีวิตแบบยั่งยืนขึ้น เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนและบุคคลทั่วไปสามารถเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้กลับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้พึ่งพาตนเองได้ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบุญหลายได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเพาะเห็ดขอนขาว** โดยเห็ดสามารถเพาะได้ด้วยวิธีง่ายๆ แต่ไม่ชอบอากาศร้อนและสามารถสร้างรายได้เป็นอย่างดี โดยวิธีการเพาะเห็ดมีวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ คือ 1) ขี้เลื่อยมะม่วง ขี้เลื่อยยางพารา 100 กิโลกรัม 2) ฟางข้าว รำละเอียด 8 กิโลกรัม 3) ปูนขาว 2 กิโลกรัม 4) ยิปซัม 1 กิโลกรัม 5) ดีเกลือ 0.5 กิโลกรัม 6) น้ำ 80 กิโลกรัม 7) EM 1 ลิตร โดยมีขั้นตอนดังนี้ นำขี้เลื่อยมะม่วง ขี้เลื่อยยางพารา นำมาตากให้แห้งประมาณ 7 วัน จากนั้นทำการผสมให้เข้ากันและเติมน้ำให้มีความชื้นประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ทดสอบโดยการกำส่วนผสม ถ้ากำแล้วมีน้ำซึมตามง่ามมือแสดงว่ามีน้ำมากเกินไป แต่ถ้ากำขี้เลื่อยแล้วแตกออกมาเป็น 3 ก้อน แสดงว่าผสมได้พอดี เมื่อผสมเข้ากันจนได้ที่แล้ว ทำการกรอกใส่ถุงเพาะเห็ด โดยจะใส่ 800 กรัมต่อถุง หลังจากนั้นรวบปากถุงกระทุ้งก้นถุงให้แน่น ใส่คอขวด และเข้าหม้อนึ่งก้อนเห็ด ซึ่งจะใช้เวลานึ่งประมาณ 1-2 ชั่วโมง อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส เมื่อนึ่งเสร็จแล้วปล่อยให้เย็นตัวก่อน แล้วจึงทำการเขี่ยเชื้อเห็ดลงสู่ก้อนเชื้อ บ่มเชื้อเห็ดให้เดินเต็มก้อนประมาณ 20-25 วัน โดยบ่มไว้ในที่ไม่มีแสงแดด ไม่ถูกฝน โดยจะเก็บไว้ในโรงเพาะเห็ดจนกระทั่งเห็ดออกดอก และเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จแล้วทำความสะอาดก้อนเชื้อเพื่อให้เชื้อเห็ดทำการฟักตัว โดยจะเก็บผลผลิตได้อาทิตย์ละ 1 ครั้ง ซึ่งก้อนเชื้อเห็ดจะสามารถอยู่ได้ 6-7 เดือน ผลผลิตที่ได้จะนำไปจำหน่ายกิโลกรัมละ 60-100 บาท โดยมีเกษตรกรมารับซื้อและส่งจำหน่ายตลาดในชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบุญหลายได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** โดยการเริ่มจากตนเอง เช่น เวลาที่ไปศึกษาดูงานคือให้ดูอย่างเขาแต่ไม่เอาอย่างเขา ไม่ทำอย่างเขา ควรทำแต่พอประมาณ ไม่ทำมากอย่างเขา ศึกษาดูก่อนจะทำให้เรามีประสบการณ์ ถ้าไม่รู้ก็ถามคนที่เขารู้ หากได้ศึกษามากพอแล้วค่อยทำมากอย่างคนอื่นเขา ไม่เอาความอยากนำหน้าการกระทำ รู้จักประหยัด ค่อยๆ เรียนรู้และศึกษาไปเรื่อยๆ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อมโดยใช้สารเคมี อย่าทำแล้วเป็นหนี้ ไม่ต้องไปกู้เงินมาทำ ทำเล็กๆ ก่อน เมื่อมีประสบการณ์มากพอจึงจะดำเนินกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นตามกำลัง

ต้นทุนอาชีพการเพาะเห็ดขอนขาว
นายบุญหลาย กัลยา

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 1 พ.ค. 57		ระหว่างวันที่ 1 มิ.ย. 57 ถึงวันที่ 1 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายเห็ด	483 กก.	38,670.00	500 กก.	40,000.00
รวมรายได้		**38,670.00**		**40,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าต้นทุนก้อนเห็ดขอนขาว	2,000 ก้อน	16,000.00	2,000 ก้อน	16,000.00
ค่าน้ำมันรถไปขายเห็ด	7 ลิตร	300.00	7 ลิตร	300.00
ค่าน้ำ		20.00		20.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		5,000.00		5,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**21,320.00**		**21,320.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**21,320.00**		**21,320.00**
กำไร (ขาดทุน)		**17,350.00**		**18,680.00**
รายได้ (บาท ต่อ กก.)		**80.06**		**80**
ต้นทุน (บาท ต่อ กก.)		**44.14**		**42.64**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ กก.)		**35.92**		**37.36**

ชื่อ-สกุล นายประยงค์ บุญทอง
ศูนย์ ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน บ้านโคกเจริญ
ที่อยู่ 152 หมู่ที่ 11 บ้านโคกเจริญ ตำบลนาวัง อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ 37000
โทรศัพท์ 08-7079-6045
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายประยงค์ บุญทอง ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างทั่วไปรับ-ส่งนักเรียน เมื่อบิดาเสียชีวิต จึงได้กลับมาทำอาชีพด้านการเกษตรสืบทอดต่อจากบิดา โดยทำการเกษตรปลูกข้าวเป็นหลักและปลูกพืชไร่ ในฤดูแล้งบนพื้นที่เกษตรกรรม 46 ไร่ ทำการเกษตรแบบพึ่งพาปัจจัยภายนอกทั้งหมดใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี และจ้างแรงงานเกี่ยวกับภาคการเกษตรทั้งหมด ทำให้ประสบปัญหารายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ประสบปัญหาขาดทุนอย่างต่อเนื่องจากการทำการเกษตรแบบพึ่งพาปัจจัยภายนอก จึงเกิดความคิดในการดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแบบผสมผสานโดยการพึ่งตนเองเป็นหลัก ลดการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกให้ได้ การลดต้นทุนการผลิตโดยการผลิตอาหารไว้บริโภคในครัวเรือน เช่น การปลูกข้าว การปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงปลา เลี้ยงสุกร เลี้ยงกบ การทำการเกษตรแบบเกื้อกูลพึ่งพาอาศัยกันและเกิดประโยชน์ในการใช้วัตถุดิบให้คุ้มค่าที่สุด โดยการนำผักตบชวาในบ่อปลานำมาหมักเป็นปุ๋ยเพื่อใช้ในการทำนาบำรุงดิน สามารถปล่อยน้ำในบ่อปลาให้ไหลเข้าสู่นาข้าวเพื่อเป็นปุ๋ยให้นาข้าว และการนำผักตบชวาผสมกับรำเป็นอาหารให้สุกร นำมูลสุกรมาทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้กับพืชผักสวนครัวและนาข้าว โดยการดำเนินกิจกรรมหมุนเวียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความหลากหลายและเกื้อกูลกันหมุนเวียนในแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายประยงค์ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลา** โดยมีรูปแบบการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 1) การเตรียมบ่อดินเหนียวโดยขุดบ่อขนาด 3X5 เมตร ความลึกประมาณ 50 เซนติเมตร ล้อมรอบด้วยกระเบื้องเก่ายาว 120 เซนติเมตร หรือตาข่ายไนลอนเขียวขนาด 150 เซนติเมตร ทำการสูบน้ำเข้าบ่อ ประมาณ 40-50 เซนติเมตร นำปลาช่อนใส่บ่อน้ำที่เตรียมไว้ 2) การดูแลโดยอาหารที่นำมาเลี้ยงปลา ได้แก่ ปลวก หนอน ก้งฝอย ไส้เดือน และปลาเล็ก ใช้เป็นอาหารได้ และประมาณ 2 สัปดาห์ สามารถให้อาหารสำเร็จรูปประเภทอาหารปลาดุกเม็ดเล็กผสมกับการให้อาหารธรรมชาติ เช่น ปลวก ไส้เดือน ปลาเล็ก แล้วค่อยๆ ลดปริมาณการให้อาหารธรรมชาติลงเรื่อยๆ โดยเพิ่มอาหารเม็ดในปริมาณเพิ่มขึ้นทดแทนอาหารธรรมชาติตามลำดับ เมื่อปลาช่อนออกลูก ปลาช่อนจะพาลูกๆ กินอาหารตามปกติเองได้ ส่วนการเปลี่ยนถ่ายน้ำ หรือเพิ่มปริมาณน้ำในบ่อควรสังเกตสีของน้ำว่ามีสีเขียวเข้มให้เปลี่ยนน้ำได้เลย หรือถ่ายเทน้ำเรื่อยๆ ควรดูแลเอาใจใส่ในการเปลี่ยนถ่ายน้ำให้สะอาดและอากาศถ่ายเทได้สะดวก เพื่อการเจริญเติบโตที่ดีของปลาช่อนเมื่อครบกำหนดสามารถจำหน่ายและมีรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายประยงค์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ในการตัดสินใจพิจารณาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องและคำนึงถึงผลที่จะได้รับทั้งในการดำเนินชีวิตและการดำเนินกิจกรรมจะประกอบไปด้วย ความมีเหตุมีผลก่อนลงมือปฏิบัติในทุกกิจกรรม มีการวางแผนคิดวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่จะตามมาและผลลัพธ์ของกิจกรรม มีการปรับเปลี่ยนกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนและพื้นที่ของตนเอง เช่น การเลี้ยงปลา มีการวางแผนการเลี้ยงตั้งแต่เริ่มต้นการเตรียมบ่อ การเตรียมน้ำ เตรียมพันธุ์ปลา ปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการเลี้ยงที่ต้องเอาใจใส่ดูแลทุกกระบวนการผลิต การเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรม ความอดทน ซื่อสัตย์สุจริตในอาชีพของตน

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลา
นายประยงค์ บุญทอง

	พื้นที่ 3 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 1 ก.ค. 57		ระหว่างวันที่ 1 ส.ค. 57 ถึงวันที่ 1 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปลา	300,000 ตัว	300,000.00	300,000 ตัว	350,000.00
รวมรายได้		**300,000.00**		**350,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าซื้อลูกปลา	300,000 ตัว	150,000.00	300,000 ตัว	150,000.00
ค่าอาหารปลา	10 กระสอบ	4,800.00	10 กระสอบ	4,800.00
ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ		1,000.00		1,000.00
ค่าถุงพลาสติก		2,000.00		2,000.00
ค่าออกซิเจน		500.00		500.00
ค่ายาง	1 ห่อ	40.00	1 ห่อ	40.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**161,340.00**		**161,340.00**
กำไร (ขาดทุน)		**138,660.00**		**188,660.00**
รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**1**		**1**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**0.54**		**0.54**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**0.46**		**0.46**

ชื่อ-สกุล **นางประยูร กาญจนารี**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายกสิกรรมธรรมชาติฟ้าห่วน-คนลือ
ที่อยู่ 41 หมู่ที่ 6 บ้านฟ้าห่วน ตำบลไร่ขี อำเภอลืออำนาจ จังหวัดอำนาจเจริญ 37000
โทรศัพท์ 08-1709-2420
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางประยูร กาญจนารี ทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักปลูกข้าวบนพื้นที่ 30 ไร่ และใช้สารเคมีมาโดยตลอด จากการทำนาโดยพึ่งพาสารเคมีและพึ่งพาปัจจัยการผลิตภายนอกทุกอย่าง ทำให้พบว่าไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยจากภายนอกตลอดเวลา ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูง ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ โรคแมลงระบาดทำให้ผลผลิตเสียหาย รายได้จากผลผลิตไม่เพียงพอกับต้นทุนการผลิต มีหนี้สินและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และการเอาใจใส่ในเรื่องสุขภาพน้อยลง ขาดจิตสำนึกในการดูแลสิ่งแวดล้อม จึงได้มีแนวความคิดในการปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรจากการพึ่งพาปัจจัยภายนอกทุกอย่าง โดยได้ปรับเปลี่ยนเป็นแนวทางการพึ่งพาตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพึ่งตนเองเป็นหลัก และได้จัดตั้งกลุ่มโดยน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นต้นแบบในการทำการเกษตรโดยพึ่งพาตนเอง ลดต้นทุนการผลิต ลดรายจ่ายในครัวเรือน ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค ทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางประยูรได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกข้าว** โดยปลูกข้าวพันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 และข้าวเหนียว กข 6 โดยการใช้ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ และฮอร์โมนที่ผลิตขึ้นเอง ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก การคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวไว้ปลูกและจำหน่ายในชุมชน แปรรูปข้าวสารจำหน่ายในชุมชนสามารถกำหนดราคาเองได้ทั้งข้าวสารและเมล็ดพันธุ์ เน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องของการคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวเพื่อไว้ปลูกเองโดยการพึ่งพาตนเองทดแทนการพึ่งพาปัจจัยภายนอก โดยยึดหลักการ “เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางประยูรได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร และในชีวิตประจำวัน การตัดสินใจจะต้องดำเนินกิจกรรมอย่างมีเหตุมีผลโดยคำนึงถึงผลกระทบและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พิจารณาตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้ายอย่างมีเหตุมีผลสอดคล้องกัน โดยการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมและประสบการณ์มาปรับใช้ในการดำเนินอาชีพของตนเอง

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าว
นางประยูร กาญจนารี

	พื้นที่ 10 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 10 พ.ค. 55 ถึงวันที่ 5 ม.ค. 56		ระหว่างวันที่ 2 พ.ค. 56 ถึงวันที่ 7 ม.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวพันธุ์	7,293 กก.	167,000.00	7,369 กก.	168,746.00
รวมรายได้		**167,000.00**		**168,746.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว	2 กระสอบ	1,240.00	2 กระสอบ	1,240.00
ค่าจ้างรถไถดะ	10 ไร่	2,500.00	10 ไร่	2,500.00
ค่าจ้างรถไถดำ	10 ไร่	3,000.00	10 ไร่	3,000.00
ค่าต้นทุนทำปุ๋ยอินทรีย์		653.00		653.00
ค่าน้ำมันรถ	20 ลิตร	620.00	20 ลิตร	650.00
ค่าสีข้าว		2,450.00		2,500.00
ค่าขนส่ง		2,250.00		2,375.00
ค่าแรงงานตัวเอง		9,000.00		9,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	30 วัน	9,000.00	30 วัน	9,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**30,713.00**		**30,918.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**30,713.00**		**30,918.00**
กำไร (ขาดทุน)		**136,287.00**		**137,828.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**16,700.00**		**16,874.60**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,071.30**		**3,091.80**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**13,628.70**		**13,782.80**

[ปราชญ์ชาวบ้าน ภาคกลาง]

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

ชื่อ-สกุล นางทิวาพร ศรีวรกุล
ศูนย์ ศูนย์พัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและพลังงานทางเลือก จังหวัดกาญจนบุรี
ที่อยู่ 213 หมู่ที่ 2 ซอยพัฒนา 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000
โทรศัพท์ 08-1857-2500
กิจกรรมเด่น การปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางทิวาพร ศรีวรกุล ได้ลงทุนปลูกอ้อยในพื้นที่ประมาณ 120 ไร่ ทำไร่อ้อยได้ประมาณ 4 ปี จังหวัดกาญจนบุรีประสบกับปัญหาอากาศแห้งแล้งติดต่อกัน 3 ปี พื้นที่ที่ปลูกอ้อยดังกล่าวติดเชิงเขา ไม่มีแหล่งน้ำ ทำให้อ้อยแห้งตายเป็นจำนวนมาก ต่อมามันสำปะหลังมีราคาดี จึงตัดสินใจตัดอ้อยทิ้ง แล้วหันมาปลูกมันสำปะหลังแทน แต่เมื่อถึงเวลาเก็บราคามันสำปะหลังตกต่ำ จึงตัดสินใจไม่ขุด รอราคาดี ทิ้งไว้ข้ามปีจึงขุดมันสำปะหลังจำหน่าย ทำให้ไม่คุ้มกับการลงทุน หลังจากประสบความล้มเหลวจากการปลูกมันสำปะหลัง จึงกลับมาคิดทบทวนพบว่าการปลูกพืชเชิงเดี่ยวต้องใช้ปุ๋ยเคมีที่ราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องคงจะไม่เป็นผลดี จึงตัดสินใจขายที่ดินใช้หนี้ และเริ่มต้นยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและทำการเกษตรแบบอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมีทุกชนิด จากช่วงแรกทำการเกษตรแบบพอเพียงในพื้นที่ 2 ไร่ ปัจจุบันได้ขยายพื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเป็น 14 ไร่

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางทิวาพร ได้ใช้ประโยชน์ที่ดินในตำบลท่ามะขามขนาด 14 ไร่ จัดทำเป็นแปลง**ปลูกพืชเกษตรอินทรีย์ผสมผสาน** มากกว่า 20 ชนิด โดยแบ่งเป็นโซน ดังนี้ 1) พื้นที่ปลูกไม้ใช้สอยรอบบริเวณเขตบ้าน เป็นการปลูกไม้หลายชนิด ปลูกต้นไม้ไว้บริโภค และขายตามฤดูกาล เช่น ไม้สัก มะม่วง กระท้อน สับปะรด เป็นต้น 2) พื้นที่ปลูกพืชผักหมุนเวียนที่สร้างรายได้ระยะสั้น ได้แก่ ผักสวนครัว 3) พื้นที่ปลูกพืชอายุสั้น เช่น ผักหวานบ้าน ผักหวานป่า ชะอม กล้วย เป็นต้น เพื่อสร้างรายได้ตลอดปี นอกจากนี้ได้มีการเลี้ยงหมูหลุม โดยการขุดหลุมให้ลึกประมาณ 50-90 เซนติเมตร จากนั้นใส่แกลบ รำ ขี้เลื่อย หรือใบไม้ลงไปภายในหลุม โดยไม่ต้องเทพื้นปูนซีเมนต์ ซึ่งสุกรสามารถคุ้ยเขี่ยได้ เมื่อสุกรถ่ายมูลหรือปัสสาวะลงพื้น จากนั้นให้ใช้น้ำหมักชีวภาพผสมกับน้ำราดลงไปทุกๆ 2-3 วันต่อครั้ง เพื่อเป็นการช่วยย่อยสลายมูลสุกรทำให้ไม่มีกลิ่นเหม็น และสุกรจะมีร่างกายที่แข็งแรง โตไว น้ำหนักดี เนื้อแน่น ไขมันน้อย เนื่องจากได้ออกกำลังกายอยู่ตลอดเวลา และสามารถจำหน่ายสุกรได้ในระยะเวลา 4 เดือน

นางทิวาพร มีรายได้เสริมที่สำคัญอีกทางหนึ่งจากการผลิตและจำหน่ายน้ำฟักข้าว ฟักข้าว (Gac fruit) เป็นผักในวงศ์เดียวกับแตงกวาและมะระ (Cucurbitaceae) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า Momordica cochinchinensis (Lour.) Spreng. ฟักข้าวขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ดหรือแยกรากปลูก เริ่มมีดอกหลังปลูกประมาณ 2 เดือน เริ่มออกดอกราวเดือนพฤษภาคม และให้ดอกจนถึงราวเดือนสิงหาคม ผลสุกใช้เวลาประมาณ 20 วัน และใน 1 ฤดูกาลจะเก็บเกี่ยวผลฟักข้าวได้ 30-60 ผล โดยเก็บสุกได้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฟักข้าว 1 ผล จะได้เยื่อสีแดงราว 200 กรัม การผลิตน้ำฟักข้าวมีส่วนผสมดังนี้ เยื่อหุ้มเมล็ดฟักข้าว 100 กรัม น้ำ 900 กรัม น้ำตาลทราย 60 กรัม น้ำมะนาว 28 กรัม เกลือ 0.8 กรัม วิธีการทำโดยเตรียมน้ำเชื่อมโดยการละลายน้ำตาลตามส่วนผสม นำส่วนเยื่อหุ้มเมล็ดของฟักข้าวสุกมากผสมกับน้ำ จากนั้นทำการปั่นให้ละเอียดด้วยเครื่องปั่นแยกกาก เติมน้ำเชื่อมที่เตรียมไว้และน้ำมะนาวตามอัตราส่วน เมื่อได้น้ำฟักข้าวแล้วทำการให้ความร้อนแก่น้ำฟักข้าวโดยวิธีการพาสเจอไรส์ โดยให้ความร้อนแก่น้ำฟักข้าวที่อุณหภูมิ 95 ˚C เป็นเวลา 15 นาที สำหรับประโยชน์ของฟักข้าวจากผลการวิจัยพบว่าเยื่อหุ้มเมล็ดของ ฟักข้าวสุก มีปริมาณสารไลโคปีนในกลุ่มของเบต้าแคโรทีนมากกว่ามากกว่าสารสกัดที่ได้จากเนื้อผล ปริมาณเบต้าแคโรทีนในฟักข้าวมีมากกว่าแครอทถึง 10 เท่า และมีไลโคปีนมากกว่ามะเขือเทศถึง 12 เท่า รวมทั้งยังมี กรดไขมันสายยาวประมาณร้อยละ 10 ของน้ำหนัก ซึ่งสารเหล่านี้เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ช่วยชะลอความชรา ช่วยการไหลเวียนของเลือด ช่วยให้ดวงตาแข็งแรง เสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้ร่างกาย ลดความเสี่ยงของการเป็นโรคมะเร็ง และเสริมสุขภาพของต่อมลูกหมาก จากผลการทดลองน้ำสกัดผลฟักข้าวพบว่า สามารถยับยั้งการเจริญเติบโตของเซลล์มะเร็ง และมะเร็งลำไส้ใหญ่ โดยทำให้เซลล์แตก ทั้งนี้นางทิวาพรได้จำหน่ายน้ำฟักข้าว ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติท่ามะขามที่บรรจุขวดขนาด 160 มิลลิลิตร เพียงราคา 20 บาทต่อขวด จากแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงเต็มรูปแบบดังกล่าวนี้ นางทิวาพรมั่นใจว่าเป็นแนวทางที่สร้างวิถีชีวิตยั่งยืนอย่างแท้จริง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางทิวาพร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ในการวางแผนการผลิตควรพิจารณาเรื่องต้นทุน แรงงาน การตลาดให้เหมาะสม รวมถึงการวางแผนการแปรรูปผลผลิตที่ล้นตลาด ทั้งนี้การลงทุนและการขยายแรงงานควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของการจัดการตนเองได้ การทำการเกษตรต้องมุ่งการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก เหลือจากการบริโภคจึงคิดถึงการผลิตเพื่อการค้า นางทิวาพรเชื่อมั่นว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนำพาชีวิตเกษตรกรไปสู่แนวทาง “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” อย่างยั่งยืน

ต้นทุนอาชีพการปลูกพืชผักอินทรีย์ผสมผสาน
นางทิวาพร ศรีวรกุล

	พื้นที่ 3 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน เม.ย 56 ถึงเดือน ธ.ค 56		ระหว่างเดือน ม.ค 57 ถึงเดือน ก.ย 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายผักอินทรีย์	20 ตัน	198,015.00	18 ตัน	178,010.00
รวมรายได้		**198,015.00**		**178,010.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่ายางมัดถุงบรรจุ	3 ถุง	300.00	2 ถุง	200.00
ค่าน้ำหมัก	800 ลิตร	4,000.00	700 ลิตร	3,500.00
ค่าเมล็ดพันธุ์	9 ถุง	900.00	7 ถุง	700.00
ค่าแรงคนงาน	3 คน	30,000.00	3 คน	30,000.00
ค่าขนส่ง		1,800.00		1,800.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	1 คน	18,000.00	1 คน	18,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	7 เครื่อง	30,600.00	7 เครื่อง	30,600.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**85,600.00**		**84,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		**0.00**		**0.00**
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**85,600.00**		**84,800.00**
กำไร (ขาดทุน)		**112,415.00**		**93,210.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**66,005.00**		**59,336.67**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**28,533.33**		**28,266.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**37,471.67**		**31,070.00**

คิดสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต ประกอบด้วย

- *เครื่องซีลเท้าเหยียบ 5,000 บาท อายุการใช้งาน 5 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 1,000 บาท*
- *เครื่องผสมดิน 10,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 1,000 บาท*
- *เครื่องสูบน้ำและสปริงเกอร์ 28,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 2,800 บาท*
- *รถไถเดินตาม 200,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 20,000 บาท*
- *เครื่องพ่นยา 2 ตัว 18,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 1,800 บาท*
- *เครื่องตัดหญ้า 10,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 1,000 บาท*
- *เครื่องตีดิน 30,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 3,000 บาท*

ชื่อ-สกุล นายแรม เชียงกา
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านหนองทราย
ที่อยู่ 5 หมู่ที่ 6 บ้านหนองทราย ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี
โทรศัพท์ 08-9830-7688
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงโคนม

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายแรม เชียงกา ทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวบนพื้นที่ 60 ไร่ โดยทำนาปีละ 2 ครั้ง ในพื้นที่ 43 ไร่ ทำไร่อ้อยบนพื้นที่ 17 ไร่ ตัดอ้อยปีละครั้ง แต่ประสบปัญหาจากราคาอ้อยและข้าวที่ไม่แน่นอน ในขณะที่ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ทั้งจากปุ๋ยเคมี ปริมาณการใช้สารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืช เช่น เอนโดซัลแฟน แลนเนท ฟูราดาน และกรัมม็อกโซน เป็นต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 นายแรมปรับตัวมาทำการเกษตรบนแนวทางเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ และเข้าสู่รูปแบบเกษตรผสมผสานอย่างจริงจัง

ในปี พ.ศ. 2549 นายแรมเป็นผู้ริเริ่มดำเนินการเลี้ยงโคนมเป็นรายแรกในจังหวัดกาญจนบุรี และประสบความสำเร็จในการเลี้ยงโคนมต้นทุนต่ำ โดยใช้ความรู้จากการศึกษาดูงานและประสบการณ์จากการทดลองนำสายพันธุ์โคพื้นเมืองที่มีในหมู่บ้านและสายพันธุ์ที่อยู่ในจังหวัดกาญจนบุรีที่สามารถทนต่อไข้เห็บ ทนต่อโรคที่มาเบียดบังจากภายนอกได้มาผสมกับน้ำเชื้อสายพันธุ์โคนมของสำนักงานผสมเทียมพนมทวน โดยให้เจ้าหน้าที่ทำการผสมเทียมให้ปรับสายเลือดจากโคนมพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน 100 เปอร์เซ็นต์ ลงมาอยู่ที่ 80-85 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้โคนมสามารถปรับตัวได้ในสภาพพื้นที่และภูมิอากาศของเขตอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีได้อย่างเหมาะสม แม้ว่าการเลี้ยงโคนมของนายแรมให้น้ำนมดิบประมาณ 15 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน ซึ่งเป็นปริมาณที่ต่ำกว่าการเลี้ยงโคนมในจังหวัดสระบุรี หากแต่นายแรมได้ใช้เปลือกข้าวโพดที่ได้จากการปลูกข้าวโพดหลังนากากเบียร์ (ข้าวบาร์เล่ย์ ข้าวสาลี ที่เหลือจากการคั้นเอาน้ำไปหมักทำเบียร์แล้ว) และกากถั่วเขียว (กากถั่วเขียวที่เป็นวัสดุเหลือใช้จากโรงงานทำวุ้นเส้นในจังหวัดกาญจนบุรี) เป็นอาหารเสริมทดแทนอาหารข้นสำเร็จรูปพบว่าสามารถช่วยในการเพิ่มปริมาณน้ำนมและสามารถลดต้นทุนได้มาก การเลี้ยงโคนมได้สร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับครัวเรือนของนายแรมอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายแรม ทำเกษตรผสมผสานโดยดำเนินกิจกรรมการเกษตรดังนี้ 1) ทำนาข้าวปลอดภัยจากสารพิษบนพื้นที่ 29 ไร่ 2) ทำไร่ข้าวโพดฝักอ่อนบนพื้นที่ 3 ไร่ 3) เลี้ยงโคนม จำนวน 50 ตัว 4) เลี้ยงสุกร 4 คอก เป็นจำนวน 40 ตัว 5) เลี้ยงไก่ไข่ 200 ตัว 6) เลี้ยงเป็ด 30-40 ตัว 3 ไร่ 7) ปลูกหญ้าแพงโกล่า และ 8) บ่อปลาบนพื้นที่ 1 ไร่ ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในการทำนาด้วย นายแรมมีความโดดเด่นเรื่อง **การเลี้ยงโคนม** โดยแบ่งประเภทโคนมในฟาร์มตามช่วงอายุดังนี้ 1) ลูกโค 2) โคเล็ก 3) โครุ่น ซึ่งมีอายุระหว่าง 12-13 เดือน 4) โคสาว คือโค

พร้อมที่จะเป็นแม่พันธุ์ มีรอบการเป็นสัด 21 วัน โคสาวที่มีรอบการเป็นสัดสังเกตได้ง่าย คือ โคจะแยกตัวออกจากฝูงและจะปีนป่ายโคด้วยกันเอง ต้องเตรียมการแยกโคที่เป็นสัดออกมา เพื่อทำการผสมเทียมต่อไป ถ้าผสมเทียมไม่ติดภายใน 21 วัน ก็สามารถผสมเทียมใหม่ได้เมื่อโคเป็นสัดอีกครั้ง แต่ถ้าผสมเทียมไม่ติดถึง 3 ครั้ง แสดงว่าแม่โคไม่สมบูรณ์แข็งแรงและมีปัญหาเรื่องของมดลูกต้องปรึกษาปศุสัตว์ในการดูแลรักษา เมื่อผสมเทียมติดโคอุ้มท้อง 9 เดือน จึงคลอดลูกโค และ 5) โครีดมีอายุตั้งแต่ 17 เดือนขึ้นไป เมื่อลูกโคคลอดแล้วจะต้องแยกลูกโคออกมาจากแม่โครีดเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกโคดูดนมแม่โคเด็ดขาด ไม่เช่นนั้นต่อไปจะไม่สามารถรีดนมโคได้เพราะแม่โคจะหวงน้ำนมไว้ให้ลูกโคของตัวเองดูด โดยจะไม่ปล่อยน้ำนมให้เครื่องรีดนมโค จึงต้องแยกลูกโคออกมาจากแม่โคทันทีที่คลอดออกมาและให้ลูกโคกินนมน้ำเหลืองของแม่โคที่รีดออกมาโดยไม่ต้องดูดนมแม่โค โดยให้กินติดต่อกัน 7 วัน เนื่องจากนมน้ำเหลืองของแม่โคนั้นจะมีโปรตีนสูงมากและมีภูมิคุ้มกันที่แม่โคสร้างไว้ให้ลูกโคโดยเฉพาะ

การรีดนมโคฟาร์มของนายแรม จะดำเนินการรีดนมโควันละ 2 ครั้ง คือ เช้า-เย็น ช่วงเช้า เวลา 05.00 น. คนงานรีดนมโคต้องนำโคออกมาอาบน้ำทำความสะอาด เช็ดตัวและแปรงขนโคให้เรียบร้อย แล้วจึงให้อาหาร หลังจากโคกินอาหารเสร็จไม่เกิน 3-4 นาที ระบบการกระตุ้นก็จะกระตุ้นให้ปากเต้านมของโคเปิดปล่อยน้ำนมออกมาสามารถใช้เครื่องมือรีดนมโครีดนมโคได้ทันที ฟาร์มจะต้องดำเนินการรีดนมโคทุกเช้า-เย็น ในทุกวัน จะไม่ปล่อยให้น้ำนมค้างอยู่ในเต้านม ถ้าไม่รีดนมโคจนหมดจะทำให้โคเกิดอาการเต้านมอักเสบ โคแต่ละตัวจะให้ปริมาณน้ำนม 13-14 กิโลกรัมต่อวัน เมื่อฟาร์มรีดนมเสร็จแล้วจะต้องรีบส่งน้ำนมให้ถึงสหกรณ์โคนมท่าม่วง โดยใช้ระยะเวลาในการขนส่งน้ำนมดิบไม่เกิน 2 ชั่วโมง และมีการตรวจสอบน้ำนมทุกครั้ง เพื่อหาค่าน้ำนมและโปรตีนในน้ำนม และสารตกค้างในน้ำนม

การปลูกพืชอาหารโคนมต้องวางแผนให้เหมาะสม นายแรม ได้ปลูกหญ้าแพงโกลาไว้เลี้ยงโคนม และหลังจากเก็บเกี่ยวนาข้าวหอมปทุมทั้งหมด 29 ไร่ ก็จะสามารถรวบรวมฟางข้าวได้ประมาณ 2,000-3,000 ก้อน ซึ่งโคชอบมากเพราะข้าวหอมปทุมมีกลิ่นหอม แต่เกษตรกรจะให้โคกินฟางซึ่งเป็นอาหารหยาบอย่างเดียวไม่ได้ เพราะมีโปรตีนต่ำเพียงแค่ร้อยละ 1-2 จะทำให้เกิดผลกระทบกับผลผลิตน้ำนม เนื่องจากโคในระยะให้นมต้องกินอาหารที่มีโปรตีนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8-10 ซึ่งต้องหาอาหารเสริมให้โคเพราะหากใช้แต่อาหารข้นซึ่งมีโปรตีนสูงเพียงอย่างเดียวหรือให้อาหารข้นในปริมาณมากต้นทุนจะสูง เนื่องจากอาหารข้นมีราคา 14-15 บาทต่อกิโลกรัม อาหารเสริมประเภทอาหารหยาบของโคนมที่นายแรมใช้ในฟาร์ม ได้แก่ เปลือกข้าวโพดที่ได้จากการปลูกข้าวโพดหลังนา กากเบียร์ (ข้าวบาร์เล่ย์ ข้าวสาลีที่เหลือจากการคั้นเอาน้ำไปหมักทำเบียร์แล้ว) โดยซื้อในราคา 2.00-2.50 บาทต่อกิโลกรัม กากถั่วเขียว (กากถั่วเขียวที่เป็นวัสดุเหลือใช้จากโรงงานทำวุ้นเส้นในจังหวัดกาญจนบุรี) ซึ่งกากถั่วเขียวสดจะมีโปรตีนสูงถึงร้อยละ 7-8 กากถั่วเขียวบรรจุ ถัง 30 ลิตร มีราคา 6-7 บาท

ทั้งนี้ การเลี้ยงโคนมจะส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์ต่อชุมชน นายแรม จึงได้ของบประมาณสนับสนุนจากกระทรวงพลังงานในการทำบ่อแก๊สชีวภาพ โดยนำมูลโคมาผลิตเป็นบ่อแก๊สชีวภาพใช้ในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน มูลที่ผ่านกระบวนการแก๊สแล้วนำไปทำปุ๋ยรองพื้นในแปลงนา และหมักเป็นปุ๋ยเพื่อใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว สามารถลดต้นทุนการทำนาได้เป็นอย่างดี และยังได้พืชผักไว้บริโภคอีกด้วย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายแรม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** โดยให้ความสำคัญกับความพอประมาณ นายแรม ใช้ความรู้จักตัวเองว่าโคเรามีกี่ตัว เราเลี้ยงได้กี่ตัว จะได้ไม่ต้องใช้จ่ายเรื่องของการจ้างแรงงาน สามารถจัดการได้ทั้งระบบ มีอาหารเพียงพอ และใช้พืชอาหารเสริมทดแทนอาหารข้นสำเร็จรูป

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงโคนม
นายแรม เชียงกา

	พื้นที่ 1 ไร่ 1 งาน (44 ตัว)			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน ต.ค. 55 ถึงเดือน ต.ค 56		ระหว่างเดือน ต.ค. 56 ถึงเดือน ต.ค 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
น้ำนมดิบ	65,700 กก.	1,090,620.00	54,385 กก.	902,791.00
โคคัดทิ้ง	3 ตัว	90,000.00	3 ตัว	90,000.00
มูลโคตากแห้ง	1,500 กระสอบ	18,000.00	2,400 กระสอบ	60,000.00
รวมรายได้		**1,198,620.00**		**1,052,791.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าอาหารข้น	830 กก.	302,950.00	830 กก.	302,950.00
ค่าอาหารหยาบ	400 กก.	146,000.00	300 กก.	109,500.00
ค่าแรงงาน	2 คน	365,000.00	2 คน	365,000.00
ค่าขนส่ง		84,315.00		43,435.00
ค่าไฟฟ้า		19,710.00		19,710.00
ค่าน้ำ		17,885.00		17,885.00
อื่นๆ (ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ,น้ำยาล้างคอก, ค่ายารักษาโรค,ค่ายาบำรุง,ค่าตรวจน้ำนมดิบ)		25,550.00		18,250.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	1 คน	54,750.00	1 คน	54,750.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	3 เครื่อง	23,880.00	3 เครื่อง	23,880.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**1,040,040.00**		**955,360.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**1,040,040.00**		**955,360.00**
กำไร (ขาดทุน)		**158,580.00**		**97,431.00**
รายได้น้ำนมดิบ (บาท ต่อ ตัว)		**โคนม 17 ตัว 64,154.11**		**โคนม 14 ตัว 64,485.07**
รายได้อื่น (บาท ต่อ ตัว)		**2,454.55**		**3,409.09**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**23,637.27**		**21,712.73**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**3,604.09**		**2,214.34**

คิดสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต ประกอบด้วย

- *เครื่องรีดนมวัว 2 เครื่อง เครื่องละ 30,000 บาท รวมเป็นเงิน 60,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 3,000 บาท*
- *ถังบรรจุน้ำนมดิบ 4 ถัง ถังละ 2,200 บาท รวมเป็นเงิน 8,800 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 880 บาท*
- *คอกวัว 6 คอก รวมเป็นเงิน 400,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี เฉลี่ยต่อรอบการผลิต 20,000 บาท*

หมายเหตุ *รายได้อื่นๆ และต้นทุนในรอบการผลิตที่ 1 และ 2 รายได้โดยเฉลี่ยจากวัว 44 ตัว ส่วนน้ำนมดิบรอบแรก วัวให้น้ำนมมี 17 ตัว รอบที่ 2 วัวให้น้ำนมมี 14 ตัว*

ชื่อ-สกุล **นายคำนึง ชนะสิทธิ์**
ศูนย์ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติชำปลาไหล
ที่อยู่ 6/1 หมู่ที่ 12 ตำบลสองพี่น้อง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 22120
โทรศัพท์ 08-9092-9596
กิจกรรมเด่น การปลูกไม้ผล

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายคำนึง ชนะสิทธิ์ มีอาชีพทำสวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด สละ ลองกอง เป็นเกษตรกรทันสมัย นิยมใช้สารเคมีทางการเกษตร ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2530 เป็นต้นมา โดยใช้สารเคมีอย่างเดียว ในการทำสวนทุเรียน ลองกอง ทำให้ผลผลิตได้ราคาดีมากเพราะเกษตรกรยังปลูกไม่มากนัก แต่มาหักเห ในปี พ.ศ. 2535 เพราะในปีนั้นมีผลไม้ออกสู่ตลาดมาก ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำเกิดปัญหาขาดทุนอย่างหนัก และในช่วงก่อนหน้านั้นมีโอกาสไปประเทศจีน พบว่าประเทศจีนใช้แต่เพียงปุ๋ยหมักจากพืชผักผลไม้ก็ให้ผลผลิตที่ลูกโตหวานอร่อยได้ นายคำนึงได้กลับมาทดลองทำในสวนของตนเอง ประสบผลดีทำให้ในปัจจุบันนายคำนึงเดินเข้ามาสู่เส้นทางเกษตรอินทรีย์เต็มตัว โดยยึดแนวทางตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการพึ่งพาตนเองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการทำการเกษตร

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายคำนึง ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไม้ผล** ในพื้นที่ 33 ไร่ นายคำนึง รู้จักธรรมชาติของต้นไม้ผล ทำการเลือกไม้ผลเพื่อปลูกในสวนผสมผสานอย่างเหมาะสม เลือกปลูกทุเรียนเป็นพืชหลัก ปลูกมังคุด ลองกอง และกล้วยไข่เป็นพืชรอง บริเวณโคนต้นไม้จะปลูกพืชล้มลุกหรือสมุนไพรเสริมอีกหลายชนิดเป็นสังคมพืช ที่นายคำนึง เรียกว่า “ครอบครัวต้นไม้” จากการเฝ้าสังเกตของนายคำนึง พบว่ามีการเกื้อกูลกันอยู่ในสังคมของพืชเหล่านี้ เช่น พืชสมุนไพรจำพวกกระวาน ชะพลู โดยธรรมชาติชอบที่ร่มจึงสามารถ ปลูกใต้ต้นไม้ใหญ่ได้ และช่วงบ่ายจะปลดปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกมาพร้อมกับกลิ่นที่แมลงไม่ชอบ ทำให้ลดปริมาณของแมลงที่มาทำลายต้นไม้ผลได้ ในรากของกระวานมีเชื้อราไตรโคเดอร์มาที่ช่วยยับยั้ง เชื้อราไฟทอปเทอรา ต้นเหตุของโรครากเน่าโคนเน่าที่เป็นปัญหาใหญ่ของชาวสวนทุเรียน นอกจากนี้การอยู่เป็นสังคมพืชยังช่วยรักษาความชุ่มชื้นของดินและอากาศโดยรอบ ทำให้ผลไม้และมะนาวติดดอกออกผลตลอดทั้งปี โดยไม่ต้องใช้สารเร่งซึ่งสร้างรายได้ตลอดทั้งปี และสามารถลดต้นทุนการผลิตตลอดปี ช่วยรักษาสมดุลให้แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน หัวใจหลักของการทำสวนไม้ผลอินทรีย์แบบผสมผสาน ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การจัดการดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ 2) การบริหารจัดการน้ำให้เพียงพอ และ 3) การเลือกพืชที่จะปลูกร่วมกันให้เหมาะสม ปัจจุบันผลไม้ของนายคำนึง เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นที่ต้องการของตลาด ผลิตไม่พอจำหน่ายจึงขยายเครือข่ายออกไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายคำนึง ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** ยึดหลักทำแต่น้อย แต่หามาทำด้วยความมั่นคงในแต่ละขั้น พึ่งพาตนเองให้ได้ก่อนแล้วจึงขยายผลสู่ชุมชน

นายคำนึง เป็นเกษตรกรผู้นำที่มีความขยันหมั่นเพียร อดทน รักและภูมิใจในอาชีพเกษตรกร สนใจใฝ่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง และนำความรู้มาพัฒนาการเกษตรให้ก้าวหน้าทั้งการผลิตและการตลาด ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ สร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้กับครอบครัว พร้อมทั้งยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นผู้นำให้แก่เกษตรกรในการรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลิตผลในชุมชน เพื่อสร้างรายได้และความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนด้วย

ต้นทุนอาชีพการปลูกไม้ผล
นายคำนึง ชนะสิทธิ์

	พื้นที่ 25 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1 (2556)		รอบการผลิตที่ 2 (2557)	
	ระหว่างเดือน มิ.ย. 55 ถึงเดือน มิ.ย. 56		ระหว่างเดือน มิ.ย. 56 ถึงเดือน มิ.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายทุเรียน	74,000	1,332,000.00	74,000	1,850,000.00
รวมรายได้		**1,332,000.00**		**1,850,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	33,300 กก.	99,900.00	33,300 กก.	99,900.00
ค่าน้ำหมัก	1,850 ลิตร	18,500.00	1,850 ลิตร	18,500.00
ค่าสารอินทรีย์ไล่แมลง		700.00		700.00
ค่าแรงใส่ปุ๋ย - พ่นยา		15,500.00		15,500.00
ค่าแรงตัดหญ้า		3,000.00		3,000.00
ค่าแรงตัดแต่งกิ่ง-เก็บผลผลิต		60,000.00		60,000.00
ค่าอุปกรณ์การเกษตร		43,000.00		43,000.00
ค่าขนส่งไปจำหน่ายผลผลิต		148,000.00		148,000.00
ค่าไฟฟ้า		12,000.00		12,000.00
ค่าน้ำมัน		6,000.00		6,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		5,700.00		5,700.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**412,300.00**		**412,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**412,300.00**		**412,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**919,700.00**		**1,437,700.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**53,280.00**		**74,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**16,492.00**		**16,492.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**36,788.00**		**57,508.00**

ชื่อ-สกุล นายขวัญชัย รักษาพันธ์
ศูนย์ ศูนย์ปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงเทพราช
ที่อยู่ 85 หมู่ที่ 2 ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
โทรศัพท์ 08-5259-3193
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลังจากสำเร็จการศึกษาจากภาควิชาปฐพีวิทยา คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2512 นายขวัญชัย รักษาพันธ์ ตั้งใจเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศอังกฤษ เพื่อเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่องดิน สินทรัพย์สำคัญต่ออาชีพเกษตรกร แต่สุขภาพไม่เอื้ออำนวย จึงสมัครเข้าร่วมหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัครมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำงานด้านเกษตรกรรมร่วมกับงานพัฒนาชุมชน หลังจบหลักสูตรในปี พ.ศ. 2515 ก็เริ่มต้นเข้าทำงานที่สถานีวิจัยสิทธิพรกฤดากร สถาบันค้นคว้าและพัฒนาระบบนิเวศเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลังจากทำงานสั่งสมประสบการณ์ทางเกษตร ได้ 2 ปี จึงลาออก ตั้งใจนำความรู้และประสบการณ์มาพลิกฟื้นผืนนาเดิมที่บ้าน พอลงมือทำนาจริงกลับได้ผลผลิตข้าวเพียง 7 เกวียน เพราะปัญหาเพลี้ยกระโดดและโรคขอบใบแห้งระบาดอย่างหนักจึงตั้งใจสู้ต้องเอาชนะเพลี้ยกระโดดให้ได้ ใช้เวลาเกือบ 10 ปี กับการเรียนรู้หาวิธีกำจัดเพลี้ยกระโดดและโรคขอบใบแห้ง จึงพบว่าใช้ยาฉีดวัณโรค (สเตร็บโตไทซิน) 5 มิลลิกรัม ผสมน้ำ 200 ลิตร ฉีดพ่นในพื้นที่ 1 ไร่ สามารถกำจัดเพลี้ยกระโดด สีน้ำตาลได้สำเร็จ หลังจากนั้นได้ศึกษาเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันและการทำการเกษตร โดยเห็นว่าเป็นทางรอดของประเทศไทย

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายขวัญชัย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** โดยใช้กระบวนการจัดการเรื่องข้าว คือ ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเอง นายขวัญชัยมีพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด 40 ไร่ แต่จะต้องแบ่งพื้นที่สำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์ 1 ไร่ โดยทำการตกกล้าข้าวพันธุ์ก่อนวันหว่านข้าวปลูก 5 วัน เพื่อให้

เกี่ยวทั้งข้าวพันธุ์และข้าวปลูกได้ในวันเดียวกัน ดำนาด้วยกล้าต้นเดียว คัดทิ้งกอข้าวที่ออกรวงก่อนและหลังกำหนดของพันธุ์นั้น เลือกสีรวง สีใต้ใบ บนใบเหมือนกันทั้งต้น ปลูกข้าวครบ 3 ฤดูปลูกควรเปลี่ยนพันธุ์ข้าวใหม่ มีวิธีคัดเมล็ดพันธุ์ข้าวลีบออก โดยใช้โอ่งน้ำ ใส่น้ำในโอ่ง 3/4 ของโอ่ง ผสมกับเกลือให้น้ำมีความเข้มข้นพอที่ไข่ไก่สดลอยได้ จึงแช่เมล็ดข้าวพันธุ์ในน้ำเกลือ คัดเมล็ดข้าวที่ลอย ซึ่งจะเป็นเมล็ดลีบและเป็นเมล็ดท้องปลาซิวออก ก่อนหว่านให้แช่เมล็ดข้าวในน้ำ 1 คืน เก็บเกี่ยวในระยะพลับพลึง เพื่อลดปริมาณข้าวร่วง ขายข้าวเปลือกแห้งแทนการขายข้าวเปลือกสด การทำข้าวแห้งนั้นทุกๆ ความชื้นที่ลดลง 1 เปอร์เซ็นต์ น้ำหนักข้าวลดลงเพียง 12 กิโลกรัมต่อ 1 ตัน นอกเหนือจากองค์ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวแล้ว นายขวัญชัย ยังสามารถประยุกต์ประสบการณ์เป็นเทคโนโลยีการเกษตรหลายแขนง เช่น การปลูกข้าวปลอดสารพิษ การผลิตน้ำหมักชีวภาพจากฟางข้าว และน้ำหมักจากหญ้า ทั้งหญ้าขน หญ้าไมยราบ และหญ้าดอกขาว ซึ่งให้ธาตุอาหารพืชแตกต่างกันไป ด้านการเลี้ยงปลา ผลิตอาหารปลา และเคล็ดลับการเลี้ยงปลาให้มีขนาดเท่ากัน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายขวัญชัย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** นายขวัญชัย ยึดหลักพึ่งพาตนเอง 5 ด้าน คือ ด้านทรัพยากร ด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคม อะไรที่ทำได้ก็ทำ ไม่ต้องซื้อ เช่น การทำปุ๋ยจากเศษพืชมูลสัตว์ การทำสมุนไพรไล่แมลง การทำอาหารสัตว์เอง การทำกิจกรรม ต้องดูศักยภาพของตนเอง ทำแล้วจะต้องไม่ให้ใครเดือดร้อน ตลอดจนจะต้องศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ต้องทำ มีความรอบคอบระมัดระวัง เอาใจใส่ และต้องมีความมานะอดทน มีคุณธรรม จริยธรรม ในการทำจึงจะประสบผลสำเร็จ

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายขวัญชัย รักษาพันธ์

	พื้นที่ 15 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 15 พ.ย 56 ถึงวันที่ 10 มี.ค 57		ระหว่างวันที่ 12 มิ.ย 57 ถึงวันที่ 10 ต.ค 57	
	หน่วย (กก.)	บาท	หน่วย (กก.)	บาท
รายได้				
ขายข้าวเปลือก	13,500	133,200.00	13,000	124,000.00
รวมรายได้		**133,200.00**		**124,000.00**
	บาท		บาท	
หัก ต้นทุน/ ค่าใช้จ่าย				
ค่าเช่าที่นา	7,500.00		7,500.00	
ค่าไถ่ที่นา ค่าเตรียมดิน	6,000.00		6,150.00	
ค่าพันธุ์ข้าว	4,500.00		4,500.00	
ค่าจ้างแรงงาน	6,800.00		6,840.00	
ค่าปุ๋ยชีวภาพ/ฮอร์โมน	8,000.00		8,200.00	
ค่ายาปราบศัตรูพืช	2,000.00		2,000.00	
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ	11,950.00		9,953.00	
ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์	480.00		780.00	
ค่าเกี่ยวข้าว	5,550.00		5,550.00	
ค่าขนส่ง	2,700.00		2,600.00	
ค่าดอกเบี้ยจ่ายเงินกู้	4,670.00		3,250.00	
คิดค่าแรงงานตนเอง	38,000.00		38,000.00	
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	1,000.00	99,150.00	1,000.00	96,323.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**99,150.00**		**96,323.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**99,150.00**		**96,323.00**
กำไร(ขาดทุน)		34,050.00		27,677.00
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**8,880.00**		**8,267.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**6,610.00**		**6,422.00**
ผลตอบแทน(บาท ต่อ ไร่)		**2,270.00**		**1,845.00**

ชื่อ-สกุล จ่าเอกสมบัติ วิสูตรพันธ์
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้กลุ่มร่วมทุนวิสาหกิจชุมชนตำบลหนองแซง
ที่อยู่ 166 หมู่ที่ 1 บ้านแหลมทอง ตำบลหนองแซง อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท 17160
โทรศัพท์ 08-7209-8138
กิจกรรมเด่น การทำไร่นาสวนผสม

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมจ่าเอกสมบัติ วิสูตรพันธ์ เคยรับราชการเป็นทหารเรือ ประจำการอยู่ที่จังหวัดจันทบุรี และได้ย้ายมาประจำการที่กรุงเทพฯ ควบคู่กับตำแหน่งครูดุริยางค์ของวงดนตรีทหารเรือ จากนั้นได้มีโอกาสรับการคัดเลือกให้เข้าไปถวายงานรับใช้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐานโดยทำหน้าที่ตรวจตัวโน้ต ทำให้มีโอกาสสัมผัสได้เรียนรู้ ภาพถ่าย ปรัชญา และคำสอนของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเกิดแนวคิดที่จะทำการเกษตร จึงตัดสินใจลาออกจากราชการเพื่อทำการเกษตร โดยเริ่มต้นจากทดลองปลูกมะนาวนอกฤดู ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จเป็นที่โด่งดัง อย่างไรก็ตามการปลูกมะนาวในช่วงเวลาดังกล่าวได้ใช้สารเคมีในกระบวนการปลูกทุกขั้นตอน ทำให้มีคนงานเสียชีวิต เนื่องจากได้รับสารเคมีในปริมาณสูง จึงเป็นที่มาของการปรับเปลี่ยนแนวคิดมาสู่การทำการเกษตรโดยไม่พึ่งพาสารเคมี ต่อมาได้เข้ารับการฝึกอบรมเรียนรู้การทำการเกษตรแบบไร้สารพิษจากศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง จังหวัดชลบุรี และได้นำความรู้มาปรับใช้และทำการเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง โดยเริ่มจากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำสวนมะนาว โดยผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง เริ่มจากลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีลงควบคู่กับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในปริมาณที่มากกว่า ผลปรากฏว่าปีแรกผลผลิตออกมาลดลงมาก เนื่องจากดินยังไม่สามารถปรับสภาพได้ ในปีต่อๆ ไปได้เพิ่มสัดส่วนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น จนกระทั่งได้ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทั้งหมด ผลผลิตที่ได้รับมีปริมาณมากขึ้น จึงได้ชักชวนเกษตรกรในชุมชนให้ปรับเปลี่ยนมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้แทนปุ๋ยเคมี แต่ก็ไม่ได้รับความร่วมมือ จึงได้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดสีขาวแจกจ่ายให้เกษตรกรในชุมชนให้ทดลองใช้ฟรี จากนั้นเกษตรกรในชุมชนได้เริ่มปรับความคิดจากเดิมที่ใช้สารเคมีทั้งหมดมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และได้เกิดการรวมกลุ่มเพื่อผลิตปุ๋ยอินทรีย์ขึ้นภายในชุมชน ต่อมาได้มีความสนใจและศึกษาเรื่องพลังงานทดแทน และได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้กลุ่มร่วมทุนโดยการชักชวนเกษตรกรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน โดยมุ่งเน้นการเรียนการสอนแบบภายในครัวเรือน ไม่เน้นเชิงอุตสาหกรรม เพื่อไม่ให้เกิดมลพิษภายในชุมชน จ่าเอกสมบัติกล่าวว่าชีวิตในปัจจุบันนั้นกระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาครอบงำประเทศไทยจำเป็นต้องคิดใหม่ทำใหม่ว่าจะทำอย่างไรในการอยู่ร่วมกับประชาคมโลก ซึ่งต้องเตรียมความพร้อมโดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ปราชญ์ชาวบ้าน และศูนย์เรียนรู้ เพื่อปรับแนวคิดใหม่และรณรงค์ส่งเสริมการงดใช้สารเคมี รวมไปถึงการจัดการใช้แหล่งน้ำจากธรรมชาติและพลังงานจากแสงอาทิตย์ โดยเริ่มจากการทำสิ่งเล็กๆ ก่อนแล้วค่อยพัฒนาไปสู่สิ่งใหญ่ๆ ต่อไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

จ่าเอกสมบัติ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานตามวิถีธรรมชาติ โดยมีความโดดเด่นเรื่อง**การทำไร่นาสวนผสม** บนพื้นที่ประมาณ 44 ไร่ โดยแบ่งพื้นที่ในการทำการเกษตร ดังนี้ 1) พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์ (ข้าวหอมปทุม) จำนวน 2 ไร่ มุ่งเน้นการปลูกข้าวเพื่อบริโภค เหลือจากบริโภคจึงจำหน่าย 2) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 10 ไร่ เพื่อขายส่งโรงงานจังหวัดอุทัยธานี และ 3) พื้นที่เกษตรผสมผสาน ประมาณ 32 ไร่ โดยปลูกไผ่กิมซุง ปลูกไม้ผล เช่น มะม่วง ขนุน กระท้อน ส้มโอ เพาะเห็ดจากฟางข้าวและขี้เลื่อย เลี้ยงไก่ไข่ และปลูกผักสวนครัว การทำเกษตรในแปลงเกษตรผสมผสานดังกล่าวนี้ จ่าเอกสมบัติได้ผลิตอาหารดิน (ปุ๋ยธรรมชาติ) ใช้เอง โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) นำมูลวัวที่บดแล้ว 21 ส่วน เทกองบนพื้นซีเมนต์ เกลี่ยกองแผ่ให้มีความสูงประมาณ 15-20 เซนติเมตร 2) นำแกลบดำ 15 ส่วน เทบนมูลกองมูลวัวที่แผ่ไว้แล้วเกลี่ยผิวบนเบาๆ ให้ทั่ว 3) เทดินบดละเอียด 8 ส่วน ทับบนแกลบ เกลี่ยผิวบนเบาๆ ให้ทั่ว 4) นำรำละเอียด 8 ส่วน เททับบนดินบดละเอียด เกลี่ยผิวบนเบาๆ ให้ทั่ว 5) เมื่อส่วนผสมแห้งให้ใช้จอบหรือรถกลับคลุกเคล้า ส่วนผสมต่างๆ ให้เข้ากัน 6) นำถังน้ำขนาด 400 ลิตร ใส่น้ำสะอาด 290 ลิตร 7) นำน้ำหมักสูตรผลไม้สุก 3 ลิตร ผสมลงในถังที่ใส่น้ำสะอาดรอไว้ 8) นำน้ำหมักสูตรปลาทะเล 1.5 ลิตร ผสมในถังน้ำดังกล่าว 9) นำกากน้ำตาล 1.5 ลิตร ผสมในถังน้ำดังกล่าว 10) คนผสมให้เข้ากันดี แล้วนำน้ำที่ผสมแล้วใส่ฝักบัวรดราดบนกองปุ๋ยหมักที่ผสมคลุกเคล้าแบบแห้งไว้แล้ว ค่อยๆ ผสมคลุกเคล้าจนกระทั่งปุ๋ยหมักและน้ำหมักเหลือติดก้นถังประมาณ 15-20 ลิตร 12) เกลี่ยกองปุ๋ยเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าให้มีความสูง ไม่เกิน 1 ฟุต และ 13) นำกระสอบป่านเย็บติดกัน คลุมให้มิดชิด แล้วนำน้ำที่เหลือไว้ติดก้นถังราดบนกระสอบป่านที่คลุมกองให้เปียกทั่วถึงทั้งผืน หมักไว้ประมาณ 8 วัน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ปรับปรุงบำรุงดินได้ จ่าเอกสมบัติใช้น้ำส้มควันไม้ในการไล่แมลง ซึ่งน้ำส้มควันไม้ได้มาจากการเผาเศษกิ่งไม้ที่ได้จากตัดแต่งกิ่งไม้ในแปลง การเผาเศษกิ่งไม้ในเตาเผาถ่าน นอกจากได้น้ำส้มควันไม้แล้วยังได้ถ่านเพื่อมาใช้และจำหน่ายอีกด้วย จะใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพที่ทำขึ้นมาเองทั้งหมด และนอกจากนี้จ่าเอกสมบัติยังทดลองประยุกต์และประดิษฐ์นำเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อลดต้นทุนทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เช่น การนำพลังงานทดแทนจากแสงอาทิตย์มาใช้ในการวิดน้ำแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

จ่าเอกสมบัติ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยใช้จ่ายเหมาะสมกับฐานะ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่ตระหนี่ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์แข่งขันในทางการค้าขาย มีความรอบคอบโดยไม่ประมาท หาวิธีแก้ไขและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ การใช้ปุ๋ยชีวภาพ การใช้สารไล่แมลงที่ทำจากสมุนไพร ปลูกพืชผักที่กินได้ เป็นต้น ทำให้ปลอดภัยจากสารเคมีตกค้าง ทั้งนี้ได้มีการค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเป็นผู้นำในการพัฒนาอาหารดินให้มีรูปแบบที่ทันสมัยสะดวกต่อการใช้ รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรต่างๆ เช่น เครื่องบดมูลสัตว์ เครื่องผสมพร้อมถังผสม เครื่องอัดพร้อมปั้น เครื่องคัดเกรด เป็นต้น

ต้นทุนอาชีพการทำไร่นาสวนผสม
จ่าเอกสมบัติ วิสูตรพันธ์

	พื้นที่ 20 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 12 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 12 พ.ย. 56		ระหว่างวันที่ 5 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 10 พ.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ทำนาอินทรีย์ (6ไร่) สีเป็นข้าวสารขาย กก. ละ 40 บ.	4,000 กก.	80,000.00	3,600 กก.	64,000.00
สวนผสม		50,000		30,000
รวมรายได้		**130,000.00**		**94,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าน้ำมันดีเซลสูบน้ำ		1,000.00		1,500.00
ค่าเตรียมดินพร้อมปักดำ		1,500.00		1,500.00
ค่ารูดเทือก (จ่ายค่าน้ำมัน)		200.00		200.00
ค่าโยนกล้า (พันธุ์ข้าวเราเอง)		6,500.00	รถดำ	7,500.00
เติมน้ำใช้โซลาร์เซล ฟรี		0.00		0.00
ค่าใส่อาหารดินอินทรีย์ชีวภาพ 9 ลูก		2,970.00		2,970.00
ค่าน้ำส้มควันไม้		800.00		800.00
ค่าจ้างฉีด 4 ครั้ง		1,200.00		1,200.00
ค่าน้ำหมัก		300.00		300.00
ค่าจ้างฉีด 2 รอบ		600.00		600.00
ค่าตัดหญ้าหัวคันนา 2 ครั้ง ค่าน้ำมัน 91		300.00		300.00
ค่าถอนหญ้า+ตัดข้าวปน		1,000.00		1,000.00
ค่ารถเกี่ยว		2,100.00		2,100.00
ค่ารถเข็น,ค่าตาก,ค่าเก็บ		2,000.00		1,950.00
ค่าเครื่องดื่ม,ค่าข้าว,กาแฟ		300.00		300.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,000.00		1,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**24,770.00**		**26,220.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**24,770.00**		**26,220.00**
กำไร (ขาดทุน)		**105,230.00**		**67,780.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**6,500.00**		**4,700.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,238.50**		**1,311.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**5,261.50**		**3,389.00**

หมายเหตุ *ข้อสรุปคือ รอบ 1 กับ รอบ 2 ทำไมไม่เท่ากันหรือต่างกันอย่างไร ก็คือ การผลิต ฤดูกาล ก็มีส่วนทำให้ผลผลิตสูงต้นทุนต่ำข้อสรุปคือ รอบ 1 ได้ผลผลิตสูง ก็หมายถึงฤดูกาล ช่วยและวิธีผลิต รอบ 1 จะใช้โยนกล้าวข้าวแตกกอดี รากข้าวไม่ลงลึกจนเกินไปเป็นธรรมชาติกว่า รอบ 2 ใช้รถดำ + ฤดูกาลไม่เหมาะสมข้าวจะได้น้อยกว่านิดหน่อย การทำข้าวเพื่อสุขภาพ ไม่มีปุ๋ยเคมีและ ไม่ใช้สารเคมีใดๆทั้งสิ้น และ นำมาแปรรูปเอง คือสีขายเอง (แกลบ,รำ,ปลาย ยังไม่ได้คิดเป็นเงิน)*

ชื่อ-สกุล นายธงไชย คงคาลัย
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เกษตรสมดุล "สวนธงไชย-ไร่ทักสม"
ที่อยู่ 7 หมู่ที่ 3 ตำบลทรายมูล อำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก 26120
โทรศัพท์ 08-2014-1389 , 08-9110-5705
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงกุ้ง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายธงไชย คงคาลัย เป็นชาวจังหวัดสงขลา จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาสัตวบาล และได้เลือกเรียนด้านเกษตรเพราะมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร เนื่องจากเคยประสบปัญหาสุกรของมารดาที่เลี้ยงไว้ตายโดยไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งในขณะนั้นได้สอบถามสาเหตุจากเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ไม่สามารถระบุสาเหตุที่ชัดเจนได้ เมื่อจบการศึกษาแล้วได้เข้าทำงานในหลายบริษัทรวมระยะเวลา 9 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2529 ได้ลาออกจากบริษัทมาทำกิจการส่วนตัว คือ การเลี้ยงไก่เนื้อส่งออก บนพื้นที่ 160 ไร่ โดยการเลี้ยงไก่ในคอกบนบ่อปลาเป็นรายแรก และได้กู้เงินจากธนาคารมาลงทุนในการดำเนินกิจการ แต่เนื่องจากประสบปัญหาต้นทุนการเลี้ยงสูงมากทั้งในส่วนของค่าอาหาร ค่ายา และค่าพันธุ์ไก่ ซึ่งล้วนแต่พึ่งพาปัจจัยภายนอกทั้งสิ้นจึงทำให้ได้กำไรไม่มากนัก และในปี พ.ศ. 2534 และ พ.ศ. 2538 ได้รับผลกระทบจากปัญหาการเกิดอุทกภัยทำให้กิจการขาดทุนมีหนี้สินทั้งสิ้น 50 ล้านบาท จึงได้ตัดสินใจเลิกอาชีพเลี้ยงไก่ และหันมาทดลองใช้ฟางข้าวและเศษหญ้าในการเลี้ยงปลา ทำให้พบว่าปลามีการเจริญเติบโตดีกว่าการเลี้ยงปลาโดยใช้อาหารสำเร็จรูปทั่วไป และสามารถลดต้นทุนค่าอาหารปลาได้มาก จึงเกิดแนวคิดว่าการดำเนินชีวิตโดยวิธีทุนนิยมนั้นไม่ใช่แนวทางที่ถูกต้อง จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2539 ได้มีโอกาสได้ศึกษาเกี่ยวกับพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เข้าใจว่าการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพที่ผ่านมาที่พึ่งพาระบบทุนนิยมนั้นเป็นแนวทางที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น นายธงไชย จึงได้หันมาพึ่งพาตนเองและทำการเกษตรแบบผสมผสาน เลี้ยงสัตว์

และปลูกพืชหลากหลายในพื้นที่เดียวกัน และลดต้นทุนการผลิตจากการไม่ใช้สารเคมี การทำอาหารสัตว์ใช้เอง การทำปุ๋ยจากเศษมูลสัตว์ การทำสมุนไพรไล่แมลง และการปลูกพืช 7 ระดับ ซึ่งได้แก่ 1) ไม้ชั้นบน ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งมีอายุการปลูกยาวนาน 2) ไม้ชั้นกลาง เป็นไม้ใช้งานและใช้เวลาการปลูกไม่กี่ปี 3) ไม้ชั้นล่าง เป็นพวกผลไม้ 4) ไม้หน้าดิน เป็นพืชผักสวนครัวและสมุนไพร 5) ไม้หัว ซึ่งเป็นพืชหน้าดิน 6) ไม้เถาจำพวกพืชเกาะเกี่ยว และ 7) ไม้น้ำ เช่น ผักบุ้ง สายบัว เป็นต้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายธงไชย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรในรูปแบบผสมผสาน โดยการแบ่งพื้นที่การเกษตรออกเป็นบ่อน้ำ การปลูกข้าว การปลูกผัก การเลี้ยงสัตว์ และการทำประมง ได้แก่ เลี้ยงกุ้งขาว เลี้ยงกุ้งก้ามกรามและเลี้ยงปลา นายธงไชย มีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงกุ้ง** โดยไม่ใช้อาหารเม็ด และการใช้เครื่องตีน้ำเข้ามาในระบบเลี้ยงกุ้ง ให้อาหารแบบผสมผสานโดยเพิ่มการให้หญ้าเนเปีย ผักตบชวา และน้ำอามิ ในการเลี้ยงกุ้งควรตรวจสอบคุณภาพน้ำทุกๆ 7 วัน นายธงไชยเลี้ยงกุ้งโดยใช้อาหารจากธรรมชาติผสมกับวัตถุดิบที่สามารถหาได้ง่ายและมีอยู่ในท้องถิ่น ได้แก่ 1) น้ำอามิ+กากน้ำตาล 2) กากถั่วเหลือง 3) มูลสัตว์แห้ง 4) รำละเอียด 5) ผลไม้ 6) ผักหญ้า และ 7) กากมะพร้าว นำวัตถุดิบทั้ง 7 อย่าง มาผสมรวมกันเป็นอาหารกุ้ง แล้วใช้น้ำอามิเติมลงไปในบ่อให้เพื่อให้มีค่าความสมบูรณ์ในการเจริญเติบโตที่ดี โดยใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงกุ้งประมาณ 6-8 เดือนต่อ 1 รอบการผลิต

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายธงไชย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **ความพอประมาณ** โดยนายธงไชยได้ยึดแนวคิดพึ่งพาตนเอง คือ ด้านทรัพยากร ด้านการผลิต ด้านเทคโนโลยี ด้านสังคม ซึ่งอะไรที่สามารถทำเองได้ก็จะทำเอง โดยไม่ต้องซื้อไม่ต้องพึ่งปัจจัยภายนอก อาทิ การทำปุ๋ยจากเศษพืชมูลสัตว์ การทำสมุนไพรไล่แมลง การทำอาหารสัตว์เองโดยใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถหาได้ง่ายและมีอยู่ในฟาร์มของตนเอง เป็นต้น

โดยการใช้องค์ความรู้จากประสบการณ์ของตนเองตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา รวมถึงการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ตลอดจนต้องมีความขยันหมั่นเพียร อดทน มุ่งมั่นเพื่อให้การดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงกุ้ง
นายธงไชย คงคาลัย

	พื้นที่ 4 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 8 มี.ค. 57 ถึงวันที่ 21 พ.ค. 57		ระหว่างวันที่ 15 ก.ค. 57 ถึงวันที่ 28 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกุ้งขาว	1,980 กก.	277,200.00	2,060 กก.	288,400.00
รวมรายได้		**277,200.00**		**288,400.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเตรียมบ่อสาดจุลินทรีย์	100 ลิตร	200.00	100 ลิตร	200.00
ค่าเตรียมบ่อสาดปูน โด-โล-ไบท์	1,000 กก.	2,400.00	1,000 กก.	2,400.00
ค่าเตรียมบ่อใส่น้ำจืด	50-100 ซม.	0.00	50-100 ซม.	0.00
ค่าเตรียมบ่ออามิ	100 ลิตร	300.00	100 ลิตร	300.00
ค่าเตรียมบ่อจุลินทรีย์	100 ลิตร	0.00	100 ลิตร	0.00
ค่าเตรียมบ่อน้ำเค็ม	30,000 ลิตร	15,000.00	30,000 ลิตร	15,000.00
ค่าเตรียมบ่อหว่านเกลือ	20 กระสอบ	2,300.00	20 กระสอบ	2,300.00
ค่าเตรียมบ่อหว่านแม็กนีเซียมคลอไรด์	2 กระสอบ	560.00	2 กระสอบ	560.00
ค่าเตรียมบ่อหว่านแคลเซียมคลอไรด์	2 กระสอบ	500.00	2 กระสอบ	500.00
ค่าเตรียมบ่อน้ำอามิ	100 ลิตร	125.00	100 ลิตร	125.00
ค่าเตรียมบ่อจุลินทรีย์		0.00		0.00
ค่าเตรียมบ่อกั้นกกเติมน้ำเค็ม	1,000 ลิตร	360.00	1,000 ลิตร	360.00
ค่าเตรียมบ่อสแม็กไทม์ยักษ์ค่า	8 ลูก	1,600.00	8 ลูก	1,600.00
ค่าเตรียมบ่อโซเดียมไทโอซัลเฟต	1 กระสอบ	550.00	1 กระสอบ	570.00
ค่าพันธุ์ลูกกุ้งขาว	200,000 ตัว	20,000.00	200,000 ตัว	20,000.00
ค่าอาหารกุ้ง	2,000 กก.	80,000.00	2,000 กก.	80,000.00
ค่าจุลินทรีย์ระหว่างเลี้ยง	100 ลิตร	2,000.00	100 ลิตร	2,000.00
ค่าปูน/แคลเซียม อื่นๆระหว่างเลี้ยง		4,000.00		3,700.00
ค่าไฟฟ้า		1,000.00		1,200.00
ค่าน้ำมันโซล่า		3,000.00		2,900.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		14,667.00		14,667.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**151,562.00**		**151,382.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**151,562.00**		**151,382.00**
กำไร (ขาดทุน)		**125,638.00**		**137,018.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**69,300.00**		**72,100.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**37,890.50**		**37,845.50**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**31,409.50**		**34,254.50**

ชื่อ-สกุล **นายวิรัตน์ จีนลักษณ์**
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
ที่อยู่ 133 หมู่ที่ 6 ตำบลเกาะโพธิ์ อำเภอปากพลี จังหวัดนครนายก 26130
โทรศัพท์ 08-1915-5025
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายวิรัตน์ จีนลักษณ์ ทำงานบริษัทแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ แล้วลาออกมาทำธุรกิจค้าขาย ต่อมาได้ประกอบอาชีพทางการเกษตรในพื้นที่ของเขตปฏิรูปที่ดินโดยเริ่มจากการปลูกข้าวแต่ไม่ค่อยได้ผลสำเร็จ ประกอบกับพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่ดินเปรี้ยว จึงได้ผลผลิตต่ำไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ในปีเดียวกันครอบครัวได้เข้าร่วมกับการปรับโครงสร้างลดพื้นที่การปลูกข้าว ทำไร่นาสวนผสมในโครงการพระราชดำริเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วงแรกได้แบ่งทำเพียง 15 ไร่ จากเนื้อที่ 29 ไร่ เป็นที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม (สปก.) สืบทอดมาจากบิดาและได้รับพระราชทานเงินทุน จำนวน 5,000 บาท ทำให้เกิดแรงบันดาลใจมุมานะในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในช่วงแรกได้เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ ปลูกผักและผลไม้ จำหน่ายเมื่อปี พ.ศ. 2540 ได้ขยายพื้นที่ในการทำเกษตรกรรมเป็น 29 ไร่

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวิรัตน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานตามวิถีธรรมชาติ โดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การเลี้ยงปลา** และการแปรรูปปลาน้ำจืด นายวิรัตน์เลี้ยงปลาในเนื้อที่ 25 ไร่ ประกอบด้วยบ่อปลาจำนวน 8 บ่อ มีปลาดุก ปลานิล ปลาสลิด ปลาเบญจพรรณ โดยได้รับการสนับสนุนจาก

กรมประมง และเครือข่ายชาวบ้าน ก่อนปล่อยปลาต้องวัดค่า pH ของน้ำว่าเหมาะสมดี อาหารที่เลี้ยงปลาได้รับความรู้จากกรมประมง เมื่อปลาเป็นโรคก็จะเก็บตัวอย่างให้ประมงอำเภอตรวจสอบ นายวิรัตน์มีเคล็ดลับในการเลี้ยงปลาโดยปลูกต้นไม้รอบๆ บ่อปลา และถ่ายเทน้ำตามระบบเพื่อให้ปลามีความสุข ไม่ตื่นคน แต่ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมาเกิดอุปสรรคในการเลี้ยงปลา โดยได้รับผลกระทบจากผู้ทำนาปรัง ใช้สารเคมีเยอะทำให้มีผลกระทบกับน้ำที่เลี้ยงปลา

สำหรับการแปรรูปปลา จะอยู่ในรูปแบบของปลาแดดเดียว ปลาดุกร้า ปลาแห้ง ซึ่งมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้จัดทำ และส่งต่อตามหน่วยงานต่างๆ และตลาดทั้งภายในจังหวัดและนอกจังหวัด ซึ่งกลุ่มดังกล่าวมีความเข้มแข็งมาก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวิรัตน์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** มีหลักความคิดในการทำการเกษตร คือ ควรทำแต่พอแรง ทำตามทรัพยากรธรรมชาติที่มี ลดต้นทุนในการผลิต และต้องสามารถช่วยเหลือคนในท้องถิ่นได้ จับจ่ายใช้สอยเท่าที่มีอยู่ จงทำในสิ่งที่เราใช้ จงใช้ในสิ่งที่เราทำ จงกินในสิ่งที่เราปลูก จงปลูกในสิ่งที่เรากิน ยึดหลักความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเพียร และใช้สติปัญญา นอกจากนี้ ก็มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มการศึกษา กลุ่มทางสังคมและศาสนา

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลา
นายวิรัตน์ จีนลักษณ์

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 57 ถึงวันที่ 31 ก.ค. 57		ระหว่างวันที่ 1 ส.ค. 57 ถึงวันที่ 31 ส.ค.57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปลานิล,ปลาสวายแดดเดียว	100.20 กิโลกรัม	10,020.00	105 กิโลกรัม	10,500.00
ขายปลาดุกแดดเดียว	30 กิโลกรัม	4,200.00	31.50 กิโลกรัม	4,410.00
รวมรายได้		**14,220.00**		**14,910.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปลานิล	125 กิโลกรัม	5,000.00	130 กิโลกรัม	5,200.00
ค่าปลาสวาย	42 กิโลกรัม	1,470.00	45 กิโลกรัม	1,575.00
ค่าปลาดุก	43 กิโลกรัม	2,100.00	45 กิโลกรัม	2,250.00
ค่าเกลือสมุทร	4 กิโลกรัม	120.00	4.5 กิโลกรัม	135.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**11,690.00**		**12,160.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**11,690.00**		**12,160.00**
กำไร (ขาดทุน)		**2,530.00**		**2,750.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**14,220.00**		**14,910.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**11,690.00**		**12,160.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**2,530.00**		**2,750.00**

ชื่อ-สกุล นายสุธรรม จันทร์อ่อน
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนปลักไม้ลาย
ที่อยู่ 54 หมู่ที่ 10 บ้านหนองไข่กา ตำบลทุ่งขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม 73140
โทรศัพท์ 08-1384-5352
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุธรรม จันทร์อ่อน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมุ่งผลิตตามความต้องการของตลาด ใช้สารเคมีเต็มที่ ปลูกพืชแบบเชิงเดี่ยวโดยมุ่งหวังผลผลิตในปริมาณสูงต่อรอบการปลูก บนพื้นที่ 17 ไร่ มีการปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินมาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการใช้ที่ดินดั้งเดิมคือ การปลูกข้าวสลับกับการปลูกพืชผัก ต่อมาทำไร่อ้อยซึ่งพบว่ามีผลผลิตที่ดีในช่วงแรก แต่เมื่อปลูกซ้ำหลายครั้งสภาพดินเริ่มเสื่อมโทรม ต้องใช้สารเคมีมากขึ้นในการควบคุมและจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิตซึ่งเป็นการเพิ่มต้นทุน ส่วนต่างระหว่างต้นทุนและกำไรเริ่มลดน้อยถอยลง ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนมาปลูกฝ้ายซึ่งให้ผลผลิตสูงในช่วงแรกเช่นเดียวกัน แต่เมื่อปลูกหลายๆ รอบ ประสบปัญหาโรคแมลงศัตรูพืชระบาด แมลงปรับตัวต่อสารเคมีและดื้อยา ทำให้ต้องซื้อยาปราบศัตรูพืชที่มีราคาแพงขึ้นเรื่อยๆ จนประสบปัญหาไม่คุ้มทุน ต่อมาจึงได้เลี้ยงกุ้งก้ามกราม การเลี้ยงกุ้งก้ามกรามมีการลงทุนที่สูงมาก พบว่ารายได้แทบจะไม่คุ้มทุนในปีแรก ในปีที่สองได้เพาะเลี้ยงลูกกุ้งและปลูกกล้วยน้ำว้าเพื่อนำต้นกล้วยมาเป็นผลิตอาหารกุ้งเพื่อช่วยลดต้นทุน แต่ในปีที่สามพบว่าการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ดอนเป็นเวลานานทำให้มีปัญหาโรคกุ้ง จากประสบการณ์ดังกล่าวนายสุธรรมเกิดการเรียนรู้ว่าการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ดอนไกลทะเลไม่เหมาะกับการเลี้ยงกุ้งระยะยาว แม้ว่าในช่วงแรกจะประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง เนื่องจากยังมีอินทรียวัตถุในดินและน้ำ มีอาหารในธรรมชาติเกิดแพลงก์ตอนได้ แต่เมื่อเลี้ยงซ้ำๆ อาหารธรรมชาติหมด บ่อเป็นกรด ทำให้ต้องเพิ่มอาหารที่ใช้เลี้ยงกุ้งในช่วงเวลาดังกล่าว คือ อาหารสำเร็จรูป ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นรายได้ลดลง เมื่อถึงจุดคุ้มทุนจึงได้เปลี่ยนมาปลูกหน่อไม้ฝรั่งและสวนผักประมาณ 10 ปี โดยรวมกลุ่มปลูกสร้างรายได้ค่อนข้างสูงในช่วงแรก แต่เมื่อปลูกมา 5-6 ปี พบว่าราคาเริ่มตกต่ำเนื่องจากเกษตรกรปลูกมากขึ้นในพื้นที่อื่นๆ ในขณะที่ความต้องการของตลาดมีปริมาณเท่าเดิม มีการกดราคาและคัดเลือกคุณภาพสินค้า ทำให้นายสุธรรมประสบปัญหารายได้ลดลง รวมถึงการระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชในช่วงอากาศร้อนจัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนอนกระทู้หอม หรือหนอนหนังเหนียวซึ่งมีภูมิต้านทานต่อสารเคมีได้กัดกินต้นหน่อไม้ฝรั่งจนหมด

ปี พ.ศ. 2538 จึงได้ปรับเปลี่ยนมาทำการเกษตรแบบผสมผสานตามวิถีธรรมชาติ เริ่มทำความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยพิจารณาหัวใจหรือแก่นแท้ของการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และได้ประยุกต์ใช้ในพื้นที่ มุ่งสู่ความสมดุลของระบบนิเวศตามความเหมาะสมของพื้นที่มีระบบบริหารจัดการน้ำ โดยขุดบ่อพักน้ำ 3 บ่อ คือ บ่อที่หนึ่ง (พื้นที่บ่อ 1 ไร่) เป็นบ่อพักน้ำสำหรับการตกตะกอนของของเสีย สารเคมี และโลหะหนัก มีพืชน้ำ ต้นกก ต้นธูปฤาษี และหญ้า ช่วยบำบัดดูดซับมลพิษทางน้ำ เป็นการกรองน้ำโดยธรรมชาติ ก่อนการปล่อยลงสู่บ่อพักน้ำที่สอง (พื้นที่บ่อ 1 งาน) ซึ่งเป็นบ่อพักสำหรับการตรวจสอบน้ำ หากว่ามีสภาพปกติจะปล่อยน้ำไปสู่บ่อที่สาม (พื้นที่บ่อ 2 ไร่) ซึ่งเป็นบ่อน้ำสำหรับใช้ในพื้นที่เกษตร พบว่าน้ำมีความปลอดภัยจากสารพิษ เป็นการลดความเสี่ยงโดยธรรมชาติ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุธรรม ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานตามวิถีธรรมชาติ โดยมี ความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** ช่วยลดจำนวนพันธุ์ข้าวได้ประมาณ 5 กิโลกรัมต่อไร่ นายสุธรรม เริ่มกระบวนการปลูกข้าว โดยปล่อยน้ำเข้าพื้นที่นาหลังจากเก็บเกี่ยว ไม่เผาตอซังข้าว เติมหัวเชื้อจุลินทรีย์ในนาข้าว เพื่อช่วยย่อยสลายตามธรรมชาติและคืนความสมดุลให้กับดิน ไถกลบตอซังข้าว และทำเทือกสำหรับขั้นตอนการเตรียมต้นกล้า นำดินเลนมาเทราดให้ทั่วถาดหลุมที่เตรียมไว้ ใช้ไม้หรือมือปาดดินเลนไม่ให้สูงเกินไป นำเมล็ดข้าวเปลือกที่แช่น้ำไว้จนเริ่มมีรากงอกมาหยอดใส่ถาดหลุมประมาณ 2-3 เมล็ด เมื่อต้นกล้ามีความสูงประมาณ 5-8 นิ้ว แกะออกจากถาดหลุมแล้วนำไปโยนลงในนาที่เตรียมไว้โดยเว้นระยะความห่างของต้นกล้าเหมือนการดำนา สามารถประหยัดเมล็ดพันธุ์ข้าวได้มาก ประหยัดเวลาและแรงงาน ลดปัญหาข้าวดีด ปัญหาเรื่องวัชพืชแย่งกินปุ๋ยของข้าวในนา นอกจากนี้นายสุธรรมได้เลี้ยงเป็ดในนาข้าว เป็ดช่วยกำจัดวัชพืชและควบคุมหอยเชอรี่ในนาข้าว บริเวณคันนาได้ปลูกกล้วยและไม้ยืนต้นผสมผสานการทำนาโยนของนายสุธรรม ตั้งอยู่บนแนวทางการผลิตทางการเกษตรที่มีต้นทุนต่ำเป็นกิจกรรมทางการเกษตรบนต้นทุนทางธรรมชาติ และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างสอดคล้องเหมาะสมกับระบบนิเวศ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุธรรม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ซึ่งนายสุธรรม ได้มุ่งลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรบนฐานความสมดุลของระบบนิเวศ โดยผสานระหว่างองค์ความรู้สมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านกระบวนการกลั่นกรอง การลองผิดลองถูก การวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอน รวมถึงการทำบัญชีครัวเรือนและการออมทรัพย์ เมื่อประสบความสำเร็จ ไม่มีหนี้สิน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากต้นทุนทางการเกษตรและรายจ่ายครัวเรือนลดลงตลอดจนจะต้องมีความรู้ซึ่งเกิดจากการศึกษา การลองผิดลองถูก จนเกิดภูมิปัญญาและต้องมีความซื่อสัตย์ อดทน ขยันหมั่นเพียร และยังได้เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ให้กับเกษตรกรและผู้ที่สนใจทั่วไป

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายสุธรรม จันทร์อ่อน

	รอบการผลิตที่ 1			
	ระหว่างวันที่ 25 มี.ค. 56 ถึงวันที่ 20 ก.ค. 56		ระหว่างวันที่ 25 ก.ค. 56 ถึงวันที่ 15 เม.ย. 56	
	ปีที่ 56 (นาปรัง)		ปีที่ 56 (นาปี)	
	ข้าวพันธุ์หอมปทุม		ข้าวพันธุ์หอมมะลิ	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	4.4 ตัน (5 ไร่)	154,000.00	3.85 ตัน(5 ไร่)	118,650.00
รวมรายได้		**154,000.00**		**118,650.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าถาดเพาะกล้า		400.00		400.00
ค่าไถ		2,600.00		2,500.00
ค่าไฟฟ้า,ค่าน้ำมัน		1,300.00		1,700.00
ค่าเก็บเกี่ยว		2,500.00		2,500.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**6,800.00**		**7,100.00**
กำไร (ขาดทุน)		**147,200.00**		**111,550.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**30,800.00**		**23,730.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,360.00**		**1,420.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**29,440.00**		**22,310.00**

	รอบการผลิตที่ 2			
	ระหว่างวันที่ 1 มี.ค. 56 ถึงวันที่ 1 ก.ค. 57		ระหว่างวันที่ 1 ส.ค. 56 ถึงวันที่ 1 พ.ย. 57	
	ปีที่ 57 (นาปรัง)		ปีที่ 57 (นาปี)	
	ข้าวพันธุ์หอมปทุม		ข้าวพันธุ์หอมมะลิ	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าว	4.1 ตัน (5 ไร่)	143,500.00	2.5 ตัน (3 ไร่)	122,500.00
รวมรายได้		**143,500.00**		**122,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าถาดเพาะกล้า		500.00		300.00
ค่าน้ำมัน		1,600.00		1,500.00
ค่าไฟฟ้าขึ้นน้ำ		1,600.00		1,000.00
ค่าเก็บเกี่ยว		2,500.00		1,500.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**6,200.00**		**4,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**137,300.00**		**118,200.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**28,700.00**		**40,833.33**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,240.00**		**1,433.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**27,460.00**		**39,400.00**

หมายเหตุ *1. การใช้พันธุ์ข้าวที่แตกต่างกันทำให้ได้ผลผลิตต่างกัน และราคาขาย แตกต่างกัน*
2. การทำนาใช้ต้นทุนต่ำเนื่องจากเป็นการผสมผสานเน้นชีวภาพผลิตน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยใช้เองมีการถ่ายเทน้ำระหว่างบ่อปลาและน้ำข้าว กำจัดวัชพืชด้วยเป็ดและปลา
3. เน้นการใช้แรงงานในครัวเรือน

ชื่อ-สกุล **นายเอี่ยม แสนสบาย**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนคนพอเพียง บ้านสายเพชร
ที่อยู่ 159/5 หมู่ที่ 5 บ้านสายเพชร ตำบลทองมงคล อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 77230
โทรศัพท์ 08-3316-7933
กิจกรรมเด่น การปลูกมะพร้าว

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายเอี่ยม แสนสบาย มุ่งเน้นการทำเกษตรเชิงเดี่ยว เช่น ปลูกข้าวไร่ ข้าวโพด พริก ขิง ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ การใช้ปุ๋ยเคมีและสารกำจัดแมลงศัตรูพืชอย่างเข้มข้น โรคแมลง สภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร รวมไปจนถึงสภาพเศรษฐกิจในพื้นที่ที่ตกต่ำ ทำให้หลายครอบครัวต้องออกไปทำงานนอกพื้นที่และต่างจังหวัดจึงทำให้เป็นหนี้

ในปี พ.ศ. 2530 นายเอี่ยมได้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านทำให้ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการเกษตรจากหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับเกษตรผสมผสานและเกษตรคิวเซ ทำให้นายเอี่ยมเริ่มมองเห็นทางออกในการทำการเกษตรที่ทำได้โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมี จึงได้เริ่มปรับเปลี่ยนมาทำเกษตรผสมผสานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการปลูกพืชหมุนเวียนแบบผสมผสานเพื่อให้มีรายได้หลายๆ ทาง และปลูกยางพาราในไร่สับปะรด ปลูกมะพร้าว ปลูกพืชผสมผสาน มีแนวคิดที่จะปลูกต้นโกโก้ และมะพร้าวน้ำหอม ซึ่งเป็นพืชผลที่มีรายได้ดี และสามารถเป็นตัวอย่างให้แก่คนในชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายเอี่ยม ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกมะพร้าว** ซึ่งมะพร้าวสามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่มีลักษณะเป็นทราย โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรจำนวน 27 ไร่ 3 งาน นายเอี่ยมได้ปลูกมะพร้าวในไร่สับปะรดเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ การปลูกมะพร้าวนั้นไม่มีอะไรยุ่งยากนักโดยต้องหาต้นพันธุ์และสายพันธุ์ที่ต้องการ ซึ่งนายเอี่ยมเลือกสายพันธุ์ที่มีลูกดก และผลต้องแก้มบุ๋ม โดยมีวิธีปลูก คือ ขุดดินให้เป็นบ่อเล็กๆ ขนาดเท่ากับผลมะพร้าว แล้วเอาหน่อมะพร้าววางลงในหลุม เอาดินกลบและเหยียบดินข้างๆ ให้แน่น การกลบดินอย่าให้สูงมากนักเพราะดินจะทับคอหน่อมะพร้าว ทำให้เจริญเติบโตช้า หลังจากปลูกแล้วเกลี่ยดินปากหลุมให้เรียบร้อย แล้วเอาไม้ปักผูกต้นไว้กับหลักเพื่อกันลมโยก และมีวิธีการบำรุงต้นมะพร้าวโดยใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกที่สามารถผลิตเองได้เพื่อเป็นการลดต้นทุนโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ทำให้มะพร้าวได้รับธาตุอาหารที่ใช้ในการเจริญเติบโต

โดยนายเอี่ยมได้ทำการแปรรูปผลผลิตที่ได้จากมะพร้าว คือ การสกัดน้ำมันมะพร้าวบริสุทธิ์ โดยมีวัสดุอุปกรณ์คือ ขวดโหลแก้ว ผ้าขาวบาง อุปกรณ์สำหรับตักหรือดูดน้ำมันออกจากภาชนะ กะละมัง เนื้อมะพร้าวขูด น้ำอุ่น โดยมีวิธีทำดังนี้ นำเนื้อมะพร้าวขูดใส่กะละมังแล้วเติมน้ำอุ่นลงไป จากนั้นคั้นเอาน้ำกะทิ แล้วใช้ผ้าขาวบางกรองเอากากมะพร้าวออก แล้วจึงนำน้ำกะทิที่คั้นได้ใส่ขวดโหลแก้ว เมื่อน้ำมันแยกตัวออกจากน้ำเราจะเห็นเป็นชั้นๆ หรือระดับของน้ำมันอย่างชัดเจน นำน้ำกะทิแช่ตู้เย็นไว้ในช่องธรรมดาประมาณ 3 ชั่วโมง เพื่อเร่งการแยกตัวออกจากน้ำมัน จากนั้นนำกะทิออกจากตู้เย็นทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง จะเห็นน้ำมันแยกตัวออกจากน้ำลอยขึ้นสู่ด้านบนของภาชนะ ส่วนที่หนักกว่าน้ำมันจะอยู่ด้านล่างของภาชนะปนอยู่กับกากและตะกอน ซึ่งน้ำมันในภาชนะจะแบ่งชั้นดังนี้ 1) ชั้นบนสุดคือน้ำมันใส 2) ชั้นกลางคือไขมันมะพร้าว 3) ชั้นล่างคือน้ำ หลังจากตั้งทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง แล้วน้ำมันมะพร้าวจะอยู่ด้านบนของภาชนะ ให้ใช้สายดูดหรือกระบวยตักน้ำมันออกมาแล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง ถ้าให้ดีควรกรองด้วยกระดาษกรองกาแฟหรือกระดาษชำระจะได้น้ำมันมะพร้าวที่บริสุทธิ์ จากนั้นนำมาบรรจุขวดโดยสามารถเก็บได้นาน ประโยชน์ของน้ำมันมะพร้าว คือ ถนอมและรักษาเส้นผมให้ดกดำเป็นเงางาม ช่วยขจัดรังแคและเชื้อรา รักษาอาการผมร่วง โดยชโลมลงบนศีรษะแล้วนวดเบาๆ จากนั้นใช้ผ้าชุบน้ำอุ่นโพกศีรษะไว้ 30 นาทีก่อนสระผม และสามารถป้องกันผิวจากแสงแดด ให้ความชุ่มชื้นแก่ผิวหนัง ลดริ้วรอย ฝ้า กระ จุดด่างดำบนใบหน้า โดยใช้ทาและนวดก่อนไปกลางแจ้งหรือก่อนลงสระว่ายน้ำ ช่วยบำรุงผิวหน้าปรับสภาพให้นุ่มนวล เต่งตึง ลดอาการสะสมสารเคมีบนใบหน้า โดยใช้สำลีชุบน้ำมันมะพร้าวแล้วเช็ดทำความสะอาด และใช้ทานวดผิวหน้าหลังจากอาบน้ำเช้าและก่อนนอน ลดอาการผื่นแพ้ แสบคันตามผิวหนัง และลดอาการเท้าเปื่อยเนื่องจากเชื้อราและแบคทีเรีย ปรับสภาพผิวหนังด้านและส้นเท้าแตก กระตุ้นการทำงานของประสาทโดยใช้นวดตัวเพื่อผ่อนคลาย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายเอี่ยม ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ ประมาณตนควรรู้ว่าตนเองมีความสามารถและกำลังได้แค่ไหน ประมาณทุนดูว่าทุนที่มีนั้นสามารถทำอะไรได้บ้าง ไม่ทำจนเกินตัวซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาจนทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาเพื่อเป็นการลงทุนโดยไม่มีวันสิ้นสุด

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะพร้าว
นายเอี่ยม แสนสบาย

	พื้นที่ 2 ไร่					
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2		รอบการผลิตที่ 3	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 20 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้						
ค่ามะพร้าว		8,000.00		13,440.00		9,700.00
รวมรายได้		**8,000.00**		**13,440.00**		**9,700.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย						
ค่าปุ๋ยคอก		1,000.00		1,000.00		1,000.00
ค่าคนงานสอย		1,300.00		2,016.00		1,455.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		2,000.00		2,400.00		2,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**4,300.00**		**5,416.00**		**4,455.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**4,300.00**		**5,416.00**		**4,455.00**
กำไร (ขาดทุน)		**3,700.00**		**8,024.00**		**5,245.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**4,000.00**		**6,720.00**		**4,850.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**2,150.00**		**2,708.00**		**2,227.50**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**1,850.00**		**4,012.00**		**2,622.50**

ชื่อ-สกุล นางกัลยา ป้อมสา
ศูนย์ บ้านรักษ์พอเพียง ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและโฮมสเตย์
ที่อยู่ 199/19 หมู่ที่ 10 ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี 25000
โทรศัพท์ 08-1007-2545
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงไก่ การขยายพันธุ์ไก่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางกัลยา ป้อมสา รับราชการครู สอนในสาขางานเครื่องกล หลังจากรับราชการ 15 ปี จึงลาออกหันมาทำธุรกิจส่วนตัวและทำการเกษตรเชิงเดี่ยวไปด้วย ประสบการณ์ในความผิดพลาดของการจัดการและแนวคิดในการทำงานทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตและอาชีพ จึงได้ตั้งศูนย์เรียนรู้ “บ้านรักษ์พอเพียง” ขึ้น เพื่อเตือนใจให้ระลึกนึกถึงคำว่าพอ มีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้กับชุมชนและคนทั่วไปได้มีโอกาสได้เรียนรู้และได้ให้โอกาสกระจายแนวคิดและหลักการ โดยนางกัลยาเป็นวิทยากรจัดอบรมให้กับส่วนราชการ ตลอดจนเป็นผู้บรรยายการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับผู้สนใจทั่วไปที่เข้าไปศึกษาดูงานบ้านรักษ์พอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางกัลยา ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นด้านปศุสัตว์ โดยเฉพาะ **การเลี้ยงไก่** การขยายพันธุ์ไก่ นางกัลยาดำเนินกิจกรรมการเลี้ยงไก่แบบธรรมชาติ และการขยายพันธุ์ไก่ ในพื้นที่ 7 ไร่ 2 งาน โดยมีพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ไก่ชั้นดีเป็นของตนเอง เดิมเลี้ยงพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ไก่ชั้นดีเพื่อใช้เอง แต่ต่อมาได้มีการขยายพันธุ์เพิ่มมากขึ้นจึงเริ่มที่จะแจกชาวบ้านและจำหน่าย อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ไข่จะเป็นอาหารที่ทำมาจากธรรมชาติ เป็นการลดต้นทุน เช่น ผักตบชวา หยวกกล้วย นำมาหั่นให้ละเอียด ส่วนการดูแลได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์มาถ่ายทอดความรู้ในด้านการฉีดวัคซีน

และการให้อาหารโดยผสมกับพืชสมุนไพรธรรมชาติ เช่น ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร ทำให้ไก่แข็งแรงปราศจากโรค และให้ผลผลิตไข่ที่มีคุณภาพ จะมีปัญหาอุปสรรคบ้างในเรื่องของการผลิตไม่ทันต่อความต้องการของตลาด เคล็ดลับคือ ต้องเป็นการเลี้ยงไก่แบบธรรมชาติ พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ไก่จะไม่เป็นโรคและให้ผลผลิตไข่ที่มีคุณภาพและปลอดภัย การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางกัลยา ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** ยึดแนวคิดว่าจะทำอย่างไรให้ครอบครัวเรามีกินก่อนโดยไม่ต้องพึ่งปัจจัยภายนอก จึงเริ่มต้นที่จะเลี้ยงไก่ไข่กินก่อนให้ครอบครัวมีกินก่อน เพราะอาหารเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด นอกจากอาหารก็จะมีการทำสบู่ ยาสระผม ไว้ใช้ภายในครอบครัว โดยไม่ต้องไปซื้อ และเป็นครอบครัวต้นแบบพอเพียงยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ขยันและอดทน

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงไก่-ขยายพันธุ์ไก่
นางกัลยา ป้อมสา

	พื้นที่ 1 ไร่
	รอบการผลิต
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57
	หน่วย / บาท
รายได้	
ไข่ไก่	45,000.00
ลูกไก่	18,000.00
แม่พันธุ์ไก่	40,000.00
รวมรายได้	**103,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	
ค่าอาหาร	30,000.00
ค่าแรงคนงาน	60,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	**90,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)	0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	**90,000.00**
กำไร	**13,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)	**103,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)	**90,000.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)	**13,000.00**

ชื่อ-สกุล นายชาญ ทับสี
ศูนย์ กลุ่มเกษตรจุลินทรีย์ บ้านดอนผิงแดด
ที่อยู่ 100/2 หมู่ที่ 5 บ้านดอนผิงแดด
ตำบลบางขุนไทร
อำเภอบ้านแหลม
จังหวัดเพชรบุรี 76110
โทรศัพท์ 08-7904-4296
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายชาญ ทับสี ประกอบอาชีพรับจ้าง เลี้ยงปลา และปลูกข้าว ประสบปัญหาขาดทุนจากราคาผลผลิตตกต่ำ ต่อมาได้เข้าร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชน ทำให้เห็นปัญหาว่าชุมชนมีการใช้สารเคมีในการเพิ่มผลผลิตมาก ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพ ต่อมาได้เรียนรู้การทำการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้รับการส่งเสริมจากมหาวิทยาลัยศิลปากรให้ทำปุ๋ยชีวภาพ ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรอินทรีย์ จึงตัดสินใจรวบรวมสมาชิกจำนวนหนึ่งจัดตั้งกลุ่มเกษตรจุลินทรีย์ขึ้น โดยตนเองเป็นประธานดำเนินกิจกรรมทางด้านเกษตรอินทรีย์ คือ ปลูกข้าวหอมมะลิปลอดสารพิษจำหน่ายและรับสีข้าวของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้นายชาญยังเป็นวิทยากรแนะนำและรณรงค์ให้เกษตรกรในชุมชนและนอกชุมชน ลด ละ เลิก การใช้สารเคมีหันมาทำเกษตรอินทรีย์

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายชาญ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** ในพื้นที่ 10 ไร่ ปีละครั้งได้ผลผลิตประมาณ 600 กิโลกรัมต่อไร่ นายชาญ ปลูกข้าวอินทรีย์โดยวิธีการหว่าน เริ่มหว่านช่วงเดือนกรกฎาคมและเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายน ลดต้นทุนในการผลิตโดยการไม่ใช้สารเคมีในการทำนาเริ่มจากการปรับสภาพดินด้วยการใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์ ที่ทำขึ้นเองโดยไม่ใช้สารเคมีเลย หมักดินด้วยจุลินทรีย์ทิ้งไว้ 20 วัน ก่อนหว่านข้าวดูแลข้าวด้วยน้ำหมักปลาหมัก น้ำส้มควันไม้ สมุนไพรไล่แมลง (สะเดา บอระเพ็ด สมุนไพรอื่นๆ) บำรุงข้าวด้วยปุ๋ยหมักอัดเม็ด เก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวข้าว จำหน่ายโดยการสีเป็นข้าวกล้องจำหน่ายเองในชุมชน หน่วยงานราชการและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธ.ก.ส. ในราคา 50 บาท/กิโลกรัม ทำให้มีรายได้ตลอดทั้งปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายชาญ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยการปลูกข้าวอินทรีย์ ไม่ใช้สารเคมีและผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการผลิตและเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง สร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านราคาข้าวและราคาปัจจัยทางการเกษตร

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์
นายชาญ ทับสี

	พื้นที่ 5 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 16 ก.ย. 55 ถึงวันที่ 16 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 16 ก.ย. 56 ถึงวันที่ 16 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ข้าวเปลือก	1,500 กก.	22,500.00	1,000 กก.	15,000.00
รวมรายได้		**22,500.00**		**15,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเตรียมดิน	5 ไร่	1,700.00	5 ไร่	1,600.00
ค่าไถ (น้ำมัน)	5 ไร่	1,000.00	5 ไร่	1,000.00
ค่าพันธุ์ข้าว (หอมมะลิแดง)	120 กก.	2,700.00	120 กก.	2,700.00
ค่าปุ๋ยหมัก (ทำเอง) มูลโค, รำ, แกลบ	1,000 กก.	1,100.00	750 กก.	960.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	200 กก.	800.00	200 กก.	800.00
ค่าสารไล่แมลง (สนับสนุน)	10 กก.	0.00	10 กก.	0.00
ค่าไฟฟ้าเครื่องสูบน้ำ		200.00		200.00
ค่าเก็บเกี่ยว (550 บาท/ไร่)	5 ไร่	2,750.00	5 ไร่	2,750.00
ค่าเช่านา		2,250.00		2,000.00
ค่าขนส่ง		100.00		100.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		3,000.00		3,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**15,600.00**		**15,110.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**15,600.00**		**15,110.00**
กำไร (ขาดทุน)		**8,600.00**		**110.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**4,500.00**		**3,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,120.00**		**3,022.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**1,380.00**		**22.00**

หมายเหตุ - *ตำบลบางขุนไทร เป็นพื้นที่น้ำกร่อย*
- *เกษตรกรเลิกทำนาข้าวปี 2557*

ชื่อ-สกุล นายดำรงศักดิ์ ชุมแสงพันธ์ (หมอกุ)
ศูนย์ ศูนย์กสิกรรมสมุนไพรไท
ที่อยู่ 99 หมู่ที่ 1 บ้านขุนอินทร์ ตำบลป่ายุบใน อำเภอวังจันทร์ จังหวัดระยอง 21210
โทรศัพท์ 08-1983-8189
กิจกรรมเด่น การปลูกสมุนไพรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายดำรงศักดิ์ ชุมแสงพันธ์ ได้ช่วยครอบครัวปลูกผัก อ้อย มันสำปะหลัง และมันเทศ โดยใช้สารเคมีบนพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 ต้นทุนในการทำการเกษตรสูงขึ้น ทั้งในส่วนของราคาปุ๋ยเคมีและสารเคมีปราบศัตรูพืช นายดำรงศักดิ์จึงปรับเปลี่ยนมาทำสวนผลไม้ ปลูกสมุนไพร และปลูกผักสวนครัวซึ่งเป็นพืชอายุสั้น และเกิดแนวคิดที่จะลดต้นทุนการผลิต โดยนำความรู้ที่มีมาจากบรรพบุรุษมาประยุกต์ใช้ด้วยการศึกษาว่าพืชชนิดใดมีประโยชน์ต่อการทำการเกษตรสามารถไล่แมลงต้านเชื้อราได้ แล้วลงมือทำและใช้ประโยชน์โดยหมุนเวียนเปลี่ยนสารฆ่าแมลงชีวภาพ ทำให้แมลงไม่ดื้อยาเหมือนกับการใช้สารเคมีซ้ำๆ ที่ผ่านมา และได้เปลี่ยนจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพแทน การทำการเกษตรบนแนวทางดังกล่าว ทำให้สามารถลดรายจ่ายจากการซื้อปุ๋ยเคมีได้เป็นจำนวนกว่าแสนบาท ทั้งนี้นายดำรงศักดิ์ได้วางแผนการผลิตด้วยการปลูกและเก็บในเวลาที่ไม่ซ้ำกับเวลาของเกษตรกรรายอื่น และจัดทำร้านค้าชุมชนท้องถิ่นเพื่อรองรับผลผลิต นายดำรงศักดิ์พบว่าการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการทำการเกษตรโดยยึดหลักวิถีเกษตรคู่สมุนไพรคือแนวทางที่ยั่งยืนของชีวิต

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายดำรงศักดิ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานตามวิถีธรรมชาติ โดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกสมุนไพรผสมผสาน** โดยปลูกสมุนไพรแซมผสมผสานในสวนกว่า 700 ชนิด นายดำรงศักดิ์เน้นการปลูกสมุนไพรประเภทหลักๆ 5 พวก คือ 1) ไม้ยืนต้น เช่น มะกา พญายา กำลังเสือโคร่ง มะหาด เป็นต้น 2) เถาเครือ เช่น รางจืด ใบย่านาง เป็นต้น 3) หัวเง้าแง่ง 4) พวกหญ้า เช่น หญ้าไมยราบ หญ้าดอกขาว หญ้าพันงูขาว งูเขียว งูแดง ผักบุ้งยาง หญ้าแห้ง เป็นต้น และ 5) พวกผักสวนครัว การปลูกจะให้เป็นไปตาม

ธรรมชาติ คือ ปล่อยให้สมุนไพรขึ้นเองนอกจากต้องการพืชสมุนไพรชนิดใดเป็นพิเศษก็จะหาเมล็ดพันธุ์มาหว่าน โดยแปลงสมุนไพรผสมผสานจะใช้แต่ปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพและสารสกัดจากพืชเท่านั้น ไม่ใช้สารเคมีใดๆ ในการดูแล สมุนไพรไล่แมลงสำหรับพืชผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ และสัตว์ ประกอบด้วยตะไคร้หอม ข่า หนอนตายอยาก กากน้ำตาล และจุลินทรีย์ มีประโยชน์สำหรับกำจัดหนอนใย หนอนกระทู้ และหนอนหนังเหนียว ใช้ประโยชน์โดยผสมน้ำยาสมุนไพรไล่แมลง 1 ลิตร ต่อน้ำ 200-400 ลิตร ใช้ฉีดพ่นในเวลาเย็น 1-2 อาทิตย์ต่อครั้ง เมื่อใช้แล้วควรปิดฝาให้สนิทเก็บไว้ในที่ร่ม ผลผลิตสมุนไพรที่ได้ในแปลงจะนำมาแปรรูปเพื่อจำหน่ายตามโรงพยาบาล ศูนย์สมุนไพร และจำหน่ายที่ร้านค้าของตนเอง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายดำรงศักดิ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** นายดำรงศักดิ์ กล่าวว่าต้องเป็นคนที่คิดดี ทำดี พูดดี ดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียง เจตนาดี มัธยัสถ์ ประมาณตน ไม่ประมาท มีความพร้อมอยู่เสมอ และหมั่นศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลา จะสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชีวิตได้เป็นอย่างดี

ต้นทุนอาชีพการปลูกสมุนไพรผสมผสาน
นายดำรงศักดิ์ ชุมแสงพันธ์

	พื้นที่ 150 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
สมุนไพรอบแห้ง		240,000.00		360,000.00
ขายผัก - ผลไม้		165,000.00		240,000.00
รวมรายได้		**405,000.00**		**600,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าแก๊ส		5,760.00		6,210.00
ค่าถุง		2,700.00		3,600.00
ค่าวัตถุดิบ		40,000.00		60,000.00
ค่าน้ำ		6,000.00		7,200.00
ค่าไฟฟ้า		3,000.00		36,000.00
ค่าปุ๋ย		20,000.00		40,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์		5,000.00		75,000.00
ค่าแรงงาน		14,000.00		45,000.00
ค่าน้ำมัน		12,000.00		15,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,000.00		30,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**144,460.00**		**318,010.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**144,460.00**		**318,010.00**
กำไร (ขาดทุน)		**260,540.00**		**281,990.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**2,700.00**		**4,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**963.07**		**2,120.07**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**1,736.93**		**1,879.93**

ชื่อ-สกุล นายสมศักดิ์ เครือวัลย์
ศูนย์ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติสองสลึง
ที่อยู่ 322/1 หมู่ที่ 8 บ้านสองสลึง ตำบลสองสลึง อำเภอแกลง จังหวัดระยอง 21110
โทรศัพท์ 08-1982-2404
กิจกรรมเด่น การผลิตปุ๋ยอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมศักดิ์ เครือวัลย์ ทำการเกษตรแบบปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่พึ่งพาสารเคมีเป็นหลัก และได้กู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อมาลงทุน แต่ประสบกับภาวะขาดทุนจากสภาพพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและมีปัญหาโรคพืชจากการผลิตแบบเดิมๆ ที่มีต้นทุนสูง จึงไม่สามารถใช้หนี้ที่กู้ยืมมาได้ จุดเปลี่ยนของการทำการเกษตรโดยไม่พึ่งสารเคมี เริ่มจากได้ไปศึกษาดูงานกับ ธ.ก.ส. ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาฟาร์มตัวอย่างเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ประกอบกับมีปัญหาสุขภาพจากการใช้สารเคมีติดต่อกันเป็นเวลานาน และจากการได้รับคัดเลือกเป็นหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน จึงได้มีโอกาสเดินทางไปอบรมสัมมนาในพื้นที่ต่างๆ หลายแห่ง โดยใช้เวลาศึกษาเรียนรู้และตัดสินใจนาน 2-3 ปี จึงตัดสินใจทำการเกษตรอินทรีย์ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยไม่พึ่งพาสารเคมีทุกประเภท จนสามารถปลดหนี้ทั้งหมดได้ มีรายได้ตลอดทั้งปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสมศักดิ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การผลิตปุ๋ยอินทรีย์** ซึ่งมีกระบวนการผลิตดังนี้ 1) วัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย 1.1) มูลสัตว์แห้งละเอียด 1 ส่วน 1.2) แกลบดำ 1 ส่วน 1.3) อินทรียวัตถุอื่นๆ ที่หาได้ง่าย เช่น แกลบ ชานอ้อย ขี้เลื่อย เปลือกถั่วลิสง เปลือกถั่วเขียว และขุยมะพร้าว เป็นต้น อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน 3 ส่วน 1.4) รำละเอียด 1 ส่วน 1.5) นำน้ำสกัดชีวภาพ 1 ส่วน + น้ำตาล 1 ส่วน + น้ำ 100 ส่วน คนจนละลายเข้ากันดี 1.6) กระสอบป่านเก่าๆ สำหรับคลุมปุ๋ยที่ผสมแล้ว 1.7) จอบ 1.8) พลั่ว และ 1.9) ฝักบัวรดน้ำ 2) ขั้นตอนการทำ มีดังนี้ 2.1) เตรียมพื้นที่ผสมปุ๋ยบนพื้นซีเมนต์ หรือถ้าเป็นพื้นดินให้ปูผ้ายางเพื่อป้องกันปุ๋ยซึมลงดิน 2.2) นำเอาวัสดุต่างๆ มากองซ้อนกันเป็นชั้นๆ แล้วคลุกเคล้าจนเข้ากันดี 2.3) เอาส่วนผสมของน้ำสกัดชีวภาพน้ำตาลและอ้อยใส่บัวราดบนกองวัสดุปุ๋ยหมัก คลุกให้เข้ากันทั่วให้ได้ความชื้นพอหมาดๆ อย่าให้แห้งหรือชื้นเกินไป 2.4) เกลี่ยกองปุ๋ยหมักบนพื้นซีเมนต์ หนาประมาณ 1-2 คืบ คลุมด้วยกระสอบป่านทิ้งไว้ 4-5 วัน ตรวจดูความร้อนในวันที่ 2-3 ถ้าร้อนมากอาจต้องเอากระสอบที่คลุมออก แล้วกลับกองปุ๋ยเพื่อระบายความร้อน หลังจากนั้นกองปุ๋ยจะค่อยๆ เย็นลง นำลงบรรจุกระสอบเก็บไว้ใช้ต่อไป และ 2.5) บรรจุปุ๋ยหมักที่คลุกเคล้ากันดีแล้วลงในกระสอบปุ๋ยไม่ต้องมัดปากถุง ตั้งทิ้งไว้บนท่อนไม้หรือไม้กระดานที่สามารถถ่ายเทอากาศใต้พื้นถุงได้ ทิ้งไว้ 5-7 วัน ปุ๋ยหมักชีวภาพที่ดีจะมีกลิ่นหอมเหมือนเห็ด มีใยสีขาวของเชื้อราเกาะกันเป็นก้อนในระหว่างการหมัก ถ้าไม่เกิดความร้อนเลยแสดงว่าการหมักไม่ได้ผล อุณหภูมิในระหว่างการหมักที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 40-50 องศาเซลเซียส ถ้าเราได้ความชื้นสูงเกินไปจะเกิดความร้อนสูงเกินไป ฉะนั้นความชื้นที่ได้ต้องพอดี ประมาณ 30% ปุ๋ยชีวภาพเมื่อแห้งดีแล้วสามารถเก็บไว้ได้นานหลายเดือน เก็บไว้ในที่แห้งในร่ม สำหรับวิธีการใช้มีดังนี้ 1) ผสมปุ๋ยหมักชีวภาพกับดินในแปลงปลูกผักทุกชนิดในอัตรา 1 กิโลกรัม ต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร 2) พืชผักอายุเกิน 2 เดือน เช่น กะหล่ำปลี ถั่วฝักยาว แตง และฟักทอง ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพคลุกกับดินรองก้นหลุมก่อนปลูก กล้าผัก ประมาณ 1 กำมือ 3) ไม้ผล ควรรองก้นหลุมด้วยเศษหญ้า ใบไม้แห้ง ฟาง และปุ๋ยหมักชีวภาพ 1-2 กิโลกรัม สำหรับไม้ที่ปลูกแล้วใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพแนวทรงพุ่ม 1-2 กำมือต่อ 1 ตารางเมตร แล้วคลุมด้วยหญ้าแห้ง ใบไม้แห้ง หรือฟาง แล้วรดน้ำสกัดชีวภาพให้ชุ่ม 4) ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้กระถาง ควรใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพเดือนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 1 กำมือ

การทำน้ำสกัดชีวภาพ มีกระบวนการผลิตดังนี้ 1) วัสดุอุปกรณ์ ประกอบด้วย 1.1) ถังหมักที่มีฝาปิดสนิทจะเป็นถังพลาสติกหรือจะใช้ถุงพลาสติกก็ได้ 1.2) กากน้ำตาล หรือน้ำตาลได้ทุกชนิด 1.3) พืชอวบน้ำทุกชนิด เช่น ผัก ผลไม้ รวมทั้งเปลือกผลไม้อวบน้ำที่สดยังไม่เน่าเปื่อย และ 1.4) หัวเชื้อจุลินทรีย์ (ถ้าไม่มีให้ใช้สารเร่ง 1 ซอง) 2) ขั้นตอนการทำ มีดังนี้ 2.1) ผสมน้ำกับน้ำตาล หรือกากน้ำตาล โดยแบ่งถังเป็น 3 ส่วน น้ำกับน้ำตาลส่วนที่ 1 ผสมหัวเชื้อจุลินทรีย์ หรือสารเร่ง 1 ซอง กวนให้เข้ากัน 2.2) หั่นผักผลไม้ให้เป็นชิ้นๆ ใส่ลงไปในถัง ปิดฝาให้สนิท ทิ้งไว้ประมาณ 10-15 วัน 2.3) เมื่อครบกำหนดจึงนำน้ำสกัดไปใช้ประโยชน์ได้ และ 2.4) กากที่เหลือจากการหมัก สามารถนำไปฝังเป็นปุ๋ยให้กับต้นไม้ได้ สำหรับวิธีการใช้มีดังนี้ 1) ผสมน้ำสกัดชีวภาพอัตรา 1 ส่วน ต่อน้ำ 500-1,000 ส่วน รดต้นไม้หรือฉีดพ่นบนใบ 2) เริ่มฉีดพ่นเมื่อพืชเริ่มงอกก่อนที่โรคและแมลงจะมารบกวน ควรทำในตอนเช้า 3) ควรใช้อย่างสม่ำเสมอ และ 4) ใช้กับพืชได้ทุกชนิด ในการเก็บรักษาควรเก็บถังหมักและน้ำสกัดชีวภาพไว้ในที่ร่ม โดยจะต้องปิดฝาให้สนิท ประโยชน์ของปุ๋ยอินทรีย์และน้ำสกัดชีวภาพ คือ ช่วยเสริมสร้างการทำงานของจุลินทรีย์ในดินและการเจริญเติบโตของพืช มีราคาถูกสามารถทำได้ด้วยตนเองและใช้กับพืชได้ทุกชนิด

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมศักดิ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** คือ เริ่มต้นจากการไม่ก่อหนี้ การทำแต่พอแรง ไม่โลภ ไม่มากไม่น้อยจนเกินไป มีความพออยู่พอกิน พอร่มเย็น ทำอย่างไรก็ได้ให้ตนเองมีความพอดีก่อน คือ มีกินก่อน ทานข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง อย่าทำแบบก้าวกระโดด พอตัวเองมีกินแล้วจึงค่อยแจกเพื่อนบ้าน แล้วจึงนำไปจำหน่าย

ต้นทุนอาชีพการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
นายสมศักดิ์ เครือวัลย์

	พื้นที่ 50 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
รายได้จากการผลิตปุ๋ยอินทรีย์	600 ตัน	1,500,000.00	700 ตัน	1,750,000.00
รวมรายได้		**1,500,000.00**		**1,750,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเปลือกมัน, กากอ้อย		432,000.00		450,000.00
ค่ามูลไก่		21,600 .00		22,000.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		4,800.00		5,600.00
ค่าน้ำมันรถตัก (ผสมปุ๋ย)		16,000.00		16,000.00
ค่าแรงงาน		18,000.00		18,000.00
ค่าดำเนินงานอื่น (10 %)		150,000 .00		175,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		18,000 .00		18,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		60,000 .00		50,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**720,400.00**		**754,600.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**720,400.00**		**754,600.00**
กำไร (ขาดทุน)		**779,600.00**		**995,400.00**
รายได้ (บาท ต่อ ตัน)		**2,500.00**		**2,500.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัน)		**1,300.00**		**1,422.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัน)		**1,200.00**		**1,078.00**

ชื่อ-สกุล นายจันทร์ เรืองเรรา
ศูนย์ ศูนย์นายจันทร์
ที่อยู่ 74/1 หมู่ที่ 5
ตำบลหนองพันจันทร์
อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี
70180
โทรศัพท์ 08-9910-1254
กิจกรรมเด่น การปลูกสับปะรด

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายจันทร์ เรืองเรรา ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ปลูกมันสำปะหลัง ข้าวโพด และสับปะรด ลงทุนสูง เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตต้องพึ่งพิงราคาจากตลาด บางช่วงสินค้าทางการเกษตรที่ปลูกมีราคาตกต่ำ ทำให้ขาดทุนต้องกู้เงินจาก ธ.ก.ส. มาลงทุนมีหนี้สินกว่า 800,000 บาท จึงทบทวนการทำการเกษตรเชิงเดี่ยวที่ผ่านมา และได้ศึกษาเรียนรู้จากผู้รู้และแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เริ่มทำการเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกข้าว ทำไร่อ้อย ไร่สับปะรด ปลูกผักปลอดสารพิษ เลี้ยงปลา และเลี้ยงกบ พบว่ามีรายได้หมุนเวียน รายจ่ายลดลง มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถปลดหนี้สินภายในเวลาไม่ถึง 10 ปี ปัจจุบันนายจันทร์มีพื้นที่เกษตรกรรมของตนเอง 10 ไร่ และของภรรยา 34 ไร่

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายจันทร์ ทำเกษตรผสมผสาน ทั้งปลูกผัก ปลอดสารพิษ เลี้ยงและผลิตอาหารปลา ทำปุ๋ยหมักชีวภาพและสารไล่แมลงใช้เอง และร่วมฟื้นฟูป่าชุมชน นายจันทร์มีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกสับปะรด** และแปรรูปสับปะรด โดยมีรูปแบบการปลูกดังนี้ ทำการวางระบบน้ำในพื้นที่ปลูก วางแผนปลูกสับปะรดทุกเดือน โดยปลูกครั้งละ 1 ไร่ เพื่อให้ได้ผลผลิตทั้งปี มีการเตรียมดินก่อนปลูก เก็บตัวอย่างดินในพื้นที่ส่งไปตรวจที่กรมพัฒนาที่ดิน เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติดิน ดำเนินการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด ปอเทือง นายจันทร์ปลูกสับปะรดโดยใช้พันธุ์จากที่ได้เก็บไว้เมื่อฤดูกาลปลูกที่ผ่านมา หลังจากปลูกสับปะรด

ประมาณ 1-2 เดือน ทำการฉีดพ่นให้ปุ๋ยน้ำชีวภาพทางใบ ใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช น้ำหมักหน่อกล้วย เชื้อราบิวเวอร์เรีย และเชื้อราไตรโคเดอร์ม่าป้องกันโรคต้นเน่าโคนเน่า และแมลง เมื่อปลูกครบ 14 เดือน จึงเริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยใช้แรงงานคน เน้นจำหน่ายผลสดโดยจะมีแม่ค้ามาซื้อจากไร่ ส่วนผลที่มีขนาดเล็กจะนำไปแปรรูปเป็นสับปะรดกวน

นายจันทร์ ใช้สมุนไพรป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชในแปลงผักปลอดสารพิษและแปลงสับปะรด โดยนำเมล็ดสะเดาป่น 1 กิโลกรัม บอระเพ็ด 1 กิโลกรัม ใบกระเพรา 1 กิโลกรัม สาบเสือ 1 กิโลกรัม และใบน้อยหน่า 1 กิโลกรัม มาสับเป็นชิ้นเล็กๆ โขลกให้ใบช้ำๆ แล้วนำไปแช่ในน้ำ 20 ลิตร คนให้เข้ากันให้น้ำเป็นสีข้น เมื่อต้องการใช้ประโยชน์ให้นำน้ำสมุนไพรหมัก จำนวน 5 ลิตร ผสมสารจับใบ 10 ช้อนแกง คนให้เข้ากัน ฉีดพ่นให้เป็นละอองไม่ให้เปียกโชกเกินไป สามารถไล่หนอนและแมลงในพืชตระกูลถั่วและชะอมได้ดี

บนแนวทางการทำกิจกรรมการเกษตรผสมผสานบนวิถีพอเพียงของนายจันทร์ ได้เป็นต้นแบบและเป็นที่ยอมรับของชุมชน เกิดการสร้างกลุ่มผักผลไม้ปลอดสารพิษในชุมชน ซึ่งแม่ค้าในชุมชนได้รับซื้อผลผลิตผักผลไม้ปลอดสารพิษดังกล่าวไปจำหน่ายในตัวจังหวัดราชบุรี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายจันทร์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** ในตนเองต่อการรับผลกระทบ ที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก นายจันทร์ได้ปลดภาระหนี้สินจำนวนมากภายในเวลาไม่ถึง 10 ปี ด้วยการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของพืชทุกชนิดที่เพาะปลูกและบัญชีค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เห็นถึงที่มาที่ไปของเงินก่อนจะนำมาวิเคราะห์ต้นทุนเพื่อลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น การวางแผนการเพาะปลูกพืชหลากหลายชนิดทำให้ลดความเสี่ยงด้านราคาสินค้าเกษตรที่ไม่แน่นอน มีพืชผักไว้บริโภคในครัวเรือนตลอดปี ส่วนที่เหลือสามารถจำหน่ายสร้างรายได้เพิ่ม รายจ่ายครัวเรือนลดลง และมีเงินเหลือเก็บ

ต้นทุนอาชีพการปลูกสับปะรด
นายจันทร์ เรืองเรรา

	พื้นที่ 10 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 14 มี.ค. 55 ถึงวันที่ 20 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 5 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 28 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายสับปะรด	30 ตัน	173,176.00	15 ตัน	82,711.00
ขายหน่อพันธุ์สับปะรด			31,080 หน่อ	34,188.00
รวมรายได้		**173,176.00**		**116,899.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าหน่อพันธุ์สับปะรด		35,000.00		0.00
ค่าไถที่		3,000.00		0.00
ค่ายาปราบศัตรูพืช		6,260.00		6,430.00
ค่าปุ๋ย		8,300.00		6,200.00
ค่าน้ำมัน		2,000.00		1,000.00
ค่าแรงงาน (ปลูก,ตัด)		11,200.00		4,300.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		4,500.00		2,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		500.00		500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**70,760.00**		**20,430.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**70,760.00**		**20,430.00**
กำไร (ขาดทุน)		**102,416.00**		**96,469.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**17,317.60**		**11,689.90**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**7,076.00**		**2,043.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**10,241.60**		**9,646.90**

ชื่อ-สกุล **นายพร อนุพันธ์**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน อำเภอบางพลี
ที่อยู่ 37 หมู่ที่ 10 บ้านคลองบางน้ำจืด ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 10540
โทรศัพท์ 08-9010-4826
กิจกรรมเด่น การปลูกมะนาวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายพร อนุพันธ์ เริ่มทำการเกษตรตั้งแต่เด็ก โดยเริ่มแรกปลูกข้าวปีเพียงอย่างเดียว แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเพราะทำได้ปีละครั้ง จึงหันมาทำนาปรังแต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเพราะโดนฉ้อโกงจากพ่อค้า ประกอบกับระบบน้ำไม่ดีทำให้ปลูกข้าวได้ไม่เต็มที่ ผลผลิตไม่เป็นที่น่าพอใจ จนเกิดหนี้สินมากมาย ต่อมาได้ดูโทรทัศน์ได้ดูการดำเนินชีวิตและการทำการเกษตรแบบพอเพียง จึงได้เปลี่ยนแนวคิดเปลี่ยนมาทำการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ปรับพื้นที่จากการทำนามาเป็นบ่อเลี้ยงปลาและขอบบ่อก็จะปลูกพืชทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ทำการเกษตรแบบอินทรีย์ไม่ใช้สารเคมี แต่ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และสมุนไพรไล่แมลงแทน เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่เกษตรกรในการทำการเกษตรให้ปลอดภัยจากสารพิษ เน้นเรื่องการดูแลปรับปรุงบำรุงดิน งดการใช้สารเคมีและใช้สารอินทรีย์ชีวภาพทดแทน รวมถึงการนำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ในการเกษตร นอกจากนี้ยังพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาตามวิถีชุมชน โดยการเสียบกิ่งมะนาวบนตอมะขวิด ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนมะนาวในหน้าแล้ง ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพสูง (ออกลูกดกและมีน้ำมาก) และสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็วกว่าต้นมะนาวปกติ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายพรได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกมะนาวอินทรีย์** นายพรปลูกและขยายพันธุ์มะนาวเสียบตอมะขวิด

โดยเริ่มจากการเตรียมดิน ขุดหลุม นำดิน 1 ส่วน ขี้วัว 1 ส่วน มาผสมกันเป็นปุ๋ยหมักไว้ใช้ปลูกต้นมะนาว สำหรับการดูแลต้นมะนาวก็จะใช้ปุ๋ยชีวภาพ ใช้สมุนไพร เช่น กระเทียมในการป้องกันโรครา สำหรับการขยายพันธุ์ใช้วิธีการเสียบบนตอมะขวิดแล้วคลุมด้วยพลาสติก 1 เดือนก็สามารถนำถุงพลาสติกออกได้ ดูแลอีก 3 เดือน มะนาวก็ออกลูก ซึ่งมะนาวเสียบตอมะขวิดจะให้ผลดกกว่ามะนาวทั่วไป เมื่อชาวบ้านมาเห็นก็จะถามวิธีการปลูกและขยายพันธุ์พร้อมทั้งซื้อต้นพันธุ์มะนาวไปด้วย ปัจจุบันมีผู้มาซื้อต้นมะนาวถึงสวน ซึ่งต้นมะนาวของลุงพรสามารถอยู่ได้เป็น 10 ปี แตกต่างจากต้นมะนาวธรรมดาซึ่งมีอายุแค่ 5 ปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายพร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือมีเหตุผลในการใช้ แยกแยะว่าสิ่งใดจำเป็นหรือไม่จำเป็นในการดำรงชีวิต นอกจากนี้ยังต้องเก็บออมอยู่สม่ำเสมอ เพื่อที่จะนำมาใช้ในยามคับขัน ในด้านความรู้คู่คุณธรรม เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ในด้านการทำมะนาวเสียบตอมะขวิด เป็นเกษตรกรที่มีความพอเพียง มีความเสียสละ จนได้รับรางวัลปราชญ์เกษตรของแผ่นดินจังหวัดสมุทรปราการ

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะนาวอินทรีย์
นายพร อนุพันธ์

	พื้นที่ 7 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 30 มี.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 56 ถึงวันที่ 31 ก.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายต้นมะนาว	1,000	100,000.00	800	80,000.00
ขายลูกมะนาว	1,500	7,500.00	1,800	9,000.00
รวมรายได้		**107,500.00**		**89,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเทปพันกิ่ง		1,800.00		700.00
ค่าต้นต่อกิ่ง		3,000.00		2,500.00
ค่าถุงดำ		3,800.00		2,100.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		36,500.00		36,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**45,100.00**		**41,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		2,400.00		1,200.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**42,700.00**		**40,600.00**
กำไร (ขาดทุน)		**64,800.00**		**48,400.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**15,357.14**		**12,714.29**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**6,100.00**		**5,800.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**9,257.14**		**6,914.29**

ชื่อ-สกุล นายโชติวิชญ์ เสือเล็ก
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชนบ้านยายแพง
ที่อยู่ 43/1 หมู่ที่ 4 ตำบลยายแพง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม 75120
โทรศัพท์ 0-3473-8144, 08-9778-6855
กิจกรรมเด่น การทำสวนไม้ผล (มะพร้าว)

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายโชติวิชญ์ เสือเล็ก เคยเป็นผู้ช่วยวิศวกรที่ประเทศซาอุดิอาระเบียและประเทศไต้หวัน ช่วงที่ทำงานที่ประเทศไต้หวันได้มีโอกาสพูดคุยกับเกษตรกรชาวไต้หวันที่ปลูกพืชผักสวนครัวหลากหลายชนิด เช่น พริก มะเขือ กะหล่ำ และมะละกอ เป็นต้น โดยนายโชติวิชญ์ได้สอบถามเกษตรกรชาวไต้หวันว่าทำไมถึงไม่ปลูกพืชเพียงชนิดเดียว และเกษตรกรเจ้าของแปลงดังกล่าวได้บอกว่า “ได้ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงมาเป็นแนวปฏิบัติ ในความหมายของคนไต้หวันเศรษฐกิจพอเพียงหมายความว่า อยากกินอะไรก็ปลูกอย่างนั้น เหลือกินก็แบ่งปัน เหลือจากแบ่งปันก็เอาไปขาย” เมื่อนายโชติวิชญ์ถามต่อว่าใช้ปุ๋ยยี่ห้อใด พืชผักจึงงามมาก เกษตรกรชาวไต้หวันบอกว่า “ทำใช้เอง หมักเอาไว้จนเย็นแล้วเอามาใช้ ใช้ได้ดีจริงๆ” นายโชติวิชญ์ จึงตั้งใจไว้ว่าเมื่อกลับเมืองไทยจะทำการเกษตร เมื่อปี พ.ศ. 2548 กลับมายังภูมิลำเนาแล้วพบว่า ที่ดินในสวนซึ่งยกร่องปลูกส้มโอและใช้สารเคมีมานานหลายปี ดินเริ่มแน่นรดน้ำแล้วน้ำไหลย้อนกลับไม่ซึมลงดิน นายโชติวิชญ์ตัดสินใจโค่นส้มโอทั้งหมด เปลี่ยนมาทำสวนผลไม้ใช้ปุ๋ยชีวภาพและกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยสมุนไพร ซึ่งช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับต้นทุนทางการเกษตรได้มาก ทั้งยังลดความเสี่ยงในการใช้สารเคมี นายโชติวิชญ์พยายามค้นคว้าศึกษาหาข้อมูลใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ความรู้ให้เพื่อนๆ สมาชิก จนเกิดการรวมกลุ่มทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ และสารไล่แมลงจากสมุนไพร มีการแจกจ่ายให้กับเกษตรกรในหมู่บ้านและจำหน่ายให้กับเกษตรกรนอกพื้นที่ สร้างรายได้เสริมให้กับกลุ่มเกษตรกรในชุมชนของชาวตำบลยายแพง นายโชติวิชญ์พบว่าการทำการเกษตรบนแนวทางการลดต้นทุน ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ และมีผลผลิตปลอดจากสารเคมี และดำเนินชีวิตโดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ได้สร้างความยั่งยืนให้กับสังคม ตลอดจนช่วยรักษาสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายโชติวิชญ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การทำสวนไม้ผล (มะพร้าว)** ในพื้นที่ 10 ไร่ ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ได้แก่ มะพร้าว มะนาว ละมุด น้อยหน่า ส้มโอ ลิ้นจี่ มะม่วง กล้วยหอม และอื่นๆ โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และกำจัดแมลงศัตรูพืชด้วยสมุนไพร การทำปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองของนายโชติวิชญ์ มีส่วนผสมดังนี้ ปุ๋ย 1 ส่วน ประกอบด้วยมูลโค 120 กระสอบ มูลไก่ 80 กระสอบ มูลสุกร 50 กระสอบ ขี้ค้างคาว 20 กิโลกรัม หินฟอสเฟต 50 กิโลกรัม ยิปซัม 50 กิโลกรัม กระดูกป่น 50 กิโลกรัม น้ำหมักชีวภาพ 200 ลิตร สำหรับน้ำหมักชีวภาพ มีส่วนผสมดังนี้ ปลาทะเล 40 กิโลกรัม กล้วยน้ำว้าสุก 15 กิโลกรัม น้ำมะพร้าว 60 ลิตร กากน้ำตาล 40 กิโลกรัม และใช้สารเร่ง พด.2 ช่วยย่อยสลาย บนแนวทางดังกล่าวนี้ ได้ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการทำการเกษตรเป็นอย่างมากและเป็นต้นแบบในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรจากการใช้สารเคมีมาสู่การทำการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษในชุมชน รวมถึงการรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพเพื่อเป็นรายได้เสริมให้กับเพื่อนสมาชิกในชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายโชติวิชญ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** คือทำการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ไม่ต้องการให้ธรรมชาติถูกทำลายจากการใช้สารเคมี รวมถึงการดำเนินชีวิตด้วยความซื่อสัตย์ ขยัน มานะ อดทน เห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตัวเอง และมีความมุ่งมั่นที่จะนำพาชุมชนให้ร่วมมือกันพัฒนาชุมชนของตัวเองให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

ต้นทุนอาชีพการทำสวนไม้ผล (มะพร้าว)

นายโชติวิชญ์ เสือเล็ก

	พื้นที่ 12 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 15 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 10 มิ.ย. 57		ระหว่างวันที่ 1 ก.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะพร้าวใหญ่		69,420.00		82,240.00
รวมรายได้		**69,420.00**		**82,240.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		10,800.00		16,880.00
ค่าจ้างแรงงาน		12,000.00		24,000.00
ค่าดินเพาะปลูก		0.00		2,180.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		2,740.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**22,800.00**		**45,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**22,800.00**		**45,800.00**
กำไร (ขาดทุน)		**46,620.00**		**36,440.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**5,785.00**		**6,853.33**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**1,900.00**		**3,816.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**3,885.00**		**3,036.66**

ชื่อ-สกุล **นายสุทัศน์ รอดคลองตัน**
ศูนย์ กลุ่มธรรมชาติเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดสมุทรสาคร
ที่อยู่ 34/1 หมู่ 3 ตำบลคลองตัน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร 74120
โทรศัพท์ 08-6138-2209
กิจกรรมเด่น ขยายพันธุ์ปลาหมอไทย

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุทัศน์ รอดคลองตัน มีอาชีพหลักคือทำนาและทำสวน มีอาชีพเสริมเป็นช่างไม้ ช่างเหล็ก ช่างปูน และหาปลาตามธรรมชาติ ต่อมาการทำนาประสบปัญหาด้านราคาข้าว รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงหยุดการทำนาและเริ่มต้นทำสวนมะนาว ไร่ข้าวโพดฝักอ่อน การปลูกช่วงแรกใช้สารเคมีน้อย ปี พ.ศ. 2520 ได้เพิ่มปริมาณการใช้สารเคมีสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และนายสุทัศน์ได้ลดการใช้ยาฆ่าแมลงปรับเปลี่ยนมาใช้สปริงเกอร์ในการฉีดน้ำให้ถึงยอดมะนาว เพื่อป้องกันการรบกวนของแมลงแต่ก็ยังประสบปัญหาราคามะนาวไม่คงที่ รวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ปลูกมะนาว นายสุทัศน์จึงได้ประดิษฐ์เครื่องคัดแยกมะนาวเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้อีกทางหนึ่ง

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2532 ได้เริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ซึ่งมีแรงจูงใจเนื่องจากในพื้นที่มีโรงงานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น เกิดมลภาวะน้ำเน่าเสีย ลูกพันธุ์สัตว์น้ำในธรรมชาติลดน้อยลง และพบว่าพื้นที่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงปลา ภายใต้สถานการณ์ดังกล่าวจึงเห็นโอกาสในการทำตลาดเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ โดยเริ่มเพาะพันธุ์ปลาหมอไทย และกบพันธุ์บลูฟร็อกผสมกบนา ช่วงประมาณ 5 ปีแรก ได้ลองผิดลองถูก ต่อมาได้ความรู้เพิ่มเติมจากกรมประมงเกี่ยวกับการทำอาหารและการเพาะขยายพันธุ์นอกฤดู รวมถึงการส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ ในช่วงปี พ.ศ. 2539 การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำดังกล่าวได้สร้างรายได้ให้จนสามารถมีเงินซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อรองรับการขยายการผลิตและเพิ่มรายได้

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุทัศน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **ขยายพันธุ์ปลาหมอไทย** โดยมีพื้นที่ทำการเกษตร 13 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่เกษตรผสมผสาน ประมาณ 1 ไร่ พื้นที่บ่ออนุบาลลูกพันธุ์สัตว์น้ำ 2-3 บ่อ บนพื้นที่ประมาณ 7-8 ไร่ พื้นที่บ่อเพาะพันธุ์สัตว์น้ำซีเมนต์ จำนวน 100 ตารางวา และบ่ออนุบาลกบ จำนวน 100 ตารางวา นอกจากนี้ได้มีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริเวณคันนารอบบ่อน้ำ ได้แก่ ขิง ข่า ตะไคร้ รวมถึงการปลูกไม้ผลและไม้ใช้สอย ได้แก่ มะม่วง ลำไย มะฮอกกานี ตะเคียน ยางนา และไม้แดง

นายสุทัศน์ ได้อธิบายถึงวิธีการเลี้ยงปลาหมอไทย โดยเตรียมพื้นที่เลี้ยงตั้งแต่ 1 งานขึ้นไป การเตรียมบ่อเพื่อการเลี้ยงขึ้นอยู่กับประเภทบ่อ ดังนี้ 1) บ่อขุดใหม่ ตากบ่อให้แห้งประมาณ 1 สัปดาห์ เอาน้ำเข้าบ่อความลึกของน้ำเริ่มต้นที่ 1 เมตร ทิ้งไว้ประมาณ 1 วัน ก็ปล่อยปลาหมอไทย เมื่อปล่อยปลาแล้วค่อยๆ เติมน้ำจนตลอดฤดูกาลเลี้ยง สำหรับผู้ที่ไม่เคยเลี้ยงมาก่อนขอแนะนำให้ใช้พื้นที่ในการเลี้ยงประมาณ 1 งาน หรือ 1 ไร่ เพื่อง่ายต่อการดูแล 2) บ่อที่มีอยู่แล้ว ให้เอาน้ำออกให้หมด และตากบ่อให้แห้ง ประมาณ 1 สัปดาห์ เพื่อกำจัดศัตรูของลูกปลาหมอ คือปลาช่อน จากนั้นเอาน้ำเข้าและปล่อยปลาหมอไทย และ 3) บ่อซีเมนต์ เติมน้ำปกติ แล้วปล่อยปลา หลังจากที่ปล่อยปลาแล้วไม่ต้องเติมสารอะไรอีก เช่น น้ำยาปรับสภาพน้ำหรืออื่นๆ อัตราการปล่อยลูกปลาหมอไทย ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ดังนี้ 1) พื้นที่ขนาด 1 งาน สามารถปล่อยได้ 5,000 ตัว 2) พื้นที่ขนาด 1 ไร่ สามารถปล่อยได้ 20,000 ตัว และ 3) บ่อซีเมนต์ สามารถปล่อยได้ตารางเมตรละ 15 ตัว เมื่อปล่อยปลาลงในน้ำแล้ว ให้อาหารไฮเกรดเม็ดเล็กไประยะหนึ่ง หรือประมาณ 1 เดือน ในปริมาณมื้อละ 1 กิโลกรัม ต่อปลา 5,000 ตัว เลี้ยง 3 มื้อ ค่อยๆ เพิ่มปริมาณในแต่ละมื้อให้มากขึ้นตามความเหมาะสม ในช่วงเดือนที่ 2 เริ่มให้กินอาหารปลาหมอไทยขนาดเล็กพิเศษ หรือดูจากขนาดของปลาให้เหมาะสมกับขนาดของอาหารเม็ด จากนั้นค่อยๆ เปลี่ยนขนาดของอาหารตามความเหมาะสมของขนาดปลา ใช้อาหารปลาดุกเลี้ยงไปประมาณ 2-3 เดือน จากนั้นเมื่อเข้าเดือนที่ 4-5 ก็เอาอาหารสด เช่น ไส้ปลา ไส้ไก่ ปลา เป็ด หัวไก่ มาบดและผสมกับรำให้ปลากินแทนอาหารสำเร็จรูป เพื่อลดต้นทุน จากที่เคยเลี้ยงอาหาร 3 มื้อ ให้ลดลงเหลือ 2 มื้อ เช่น มื้อเช้าเป็นอาหารสำเร็จรูป มื้อเย็นเป็นอาหารสด ให้เลี้ยงลักษณะนี้ไปประมาณ 5-6 เดือน ปลาหมอก็จะมีขนาด 5-7 ตัวต่อ 1 กิโลกรัม โดยจะจำหน่ายได้ในราคากิโลกรัมละ 40-90 บาท ตามขนาดของปลาหมอไทย

นายสุทัศน์ ได้น้ำจุลินทรีย์จากต้นกล้วยมาใช้ป้องกันน้ำเน่าเสีย และกำจัดแหล่งสะสมเชื้อโรคและแก๊สพิษ วัตถุดิบในการผลิตมีดังนี้ 1) ต้นกล้วย (ยังไม่ออกหัวปลี) ซอย จำนวน 30 กิโลกรัม 2) กากน้ำตาล 20 กิโลกรัม 3) ปุ๋ยยูเรีย จำนวน 2 กิโลกรัม 4) ปุ๋ยสูตร 16-20-0 จำนวน 2 กิโลกรัม 5) ถังพลาสติกขนาดบรรจุ 200 ลิตร จำนวน 1 ใบ 6) ภาชนะพลาสติก เช่น ถังกะละมัง จำนวน 1 ใบ และ 7) น้ำเปล่า จำนวน 200 ลิตร เมื่อเตรียมวัตถุดิบในการผลิตพร้อมแล้ว ให้นำต้นกล้วยซอยละเอียดผสมกากน้ำตาล 10 กิโลกรัม หมักในภาชนะพลาสติกทิ้งไว้ 7 วัน ซึ่งจะมีราสีขาวขึ้นหลังจากนั้นให้กรองเอากากกล้วยทิ้ง นำน้ำหมักที่ได้ใส่ลงถังพลาสติก 200 ลิตร ที่เตรียมไว้เติมน้ำเปล่าให้เต็มถังใส่ปุ๋ยยูเรีย จำนวน 2 กิโลกรัม ปุ๋ยสูตร 16-20-0 จำนวน 2 กิโลกรัม และกากน้ำตาลจำนวน 10 กิโลกรัม หมักทิ้งไว้ 5-7 วัน นำไปใช้ได้ โดยใช้น้ำจุลินทรีย์จากต้นกล้วยในช่วงก่อนปล่อยปลาหรือช่วงเตรียมบ่อ นำน้ำจุลินทรีย์ที่หมักได้ที่สาดลงบ่อให้ทั่วในอัตรา 5-10 ลิตรต่อไร่ สำหรับการใช้ระหว่างเลี้ยงน้ำจุลินทรีย์จากต้นกล้วย ให้นำน้ำจุลินทรีย์สาดในอัตรา 2-3 ลิตรต่อไร่ โดยใช้สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

นายสุทัศน์ กล่าวว่ารายได้จากการทำนาแตกต่างกับรายได้จากการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำค่อนข้างชัดเจน เนื่องจากการทำนาต้องใช้แรงงานและต้นทุนในการผลิตสูงมาก เกษตรกรไม่สามารถกำหนดราคาขายได้เอง พ่อค้าคนกลางหรือโรงสีเป็นผู้กำหนดราคาข้าว แตกต่างจากการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำที่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็นผู้กำหนดราคาเองได้ ทำให้มีรายได้ที่แน่นอน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุทัศน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลักความพอประมาณ คือ **การมีภูมิคุ้มกัน** คือ มีการเก็บออมเงิน เพื่อเป็นการไม่ประมาท หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็สามารถนำเงินที่เราเก็บมาใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องกู้เงิน การลดต้นทุนสามารถปรับใช้สิ่งของหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย รู้จริง ทำได้จริง เราทุกคนควรศึกษาให้กระจ่างชัดเสียก่อน ก่อนที่จะทำอะไรลงไป และไม่ควรทำเกินความสามารถเพื่อที่จะไม่ทำให้ประสบปัญหาขาดทุน

ต้นทุนอาชีพขยายพันธุ์ปลาหมอไทย
นายสุทัศน์ รอดคลองตัน

	พื้นที่อนุบาล 7 ไร่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 16 ก.ค. 57 ถึงวันที่ 24 ส.ค. 57		ระหว่างวันที่ 25 ส.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายพันธุ์ปลาหมอไทย	150,000 ตัว	52,500.00	200,000 ตัว	70,000.00
รวมรายได้		**52,500.00**		**70,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าเคมีแปลงเพศ		2,000.00		2,000.00
ค่าฮอร์โมนบังคับไข่สุก		800.00		700.00
ค่าอาหารปลา	100 กก.	2,750.00	100 กก.	2,500.00
ค่าอาหารกุ้งอ่อน	20 กก.	900.00	20 กก.	880.00
ค่าน้ำมันวิดน้ำ	16 ลิตร	500.00	16 ลิตร	500.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		7,400.00		7,400.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		320.00		320.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**14,670.00**		**14,300.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคลเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**14,670.00**		**14,300.00**
กำไร (ขาดทุน)		**37,830.00**		**55,700.00**
รายได้ (บาทต่อไร่)		**7,000.00**		**9,333.33**
ต้นทุน (บาทต่อไร่)		**1,956.00**		**1,906.67**
ผลตอบแทน (บาทต่อไร่)		**5,044.00**		**7,426.66**

ชื่อ-สกุล นายอนุศิษฏ์ ธำรงรัตนศิลป์
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เกษตรธรรมชาติวังสมบูรณ์
ที่อยู่ 109 หมู่ 4 ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว 27250
โทรศัพท์ 08-1826-3995
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายอนุศิษฏ์ ธำรงรัตนศิลป์ ทำเกษตรแบบใช้สารเคมี ปลูกข้าวโพด ปลูกฝ้าย ปลูกไผ่ ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดินขาดธาตุอาหาร สุขภาพไม่ดี และสภาพแวดล้อมในแปลงเกษตรเสื่อมโทรม ต่อมาได้เข้าร่วมโครงการเกษตรอินทรีย์แห่งประเทศไทย และได้ดูงานที่ประเทศเกาหลี หลังการเข้าร่วมโครงการดังกล่าว ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ของตน 20 ไร่ พืชที่ปลูกมีความหลากหลายประกอบด้วย พืชผักสวนครัว เช่น ผักบุ้ง คะน้า กวางตุ้ง ถั่วฝักยาว พริก เป็นต้น และไม้ผล เช่น ขนุน ลำไย ฝรั่ง เป็นต้น ซึ่งนายอนุศิษฏ์ พบว่าการทำเกษตรผสมผสานและการดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้สร้างความสมดุลของชีวิตเป็นหนึ่งเดียวกับธรรมชาติได้ดูแลสิ่งแวดล้อม มีการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายอนุศิษฏ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตร โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การทำเกษตรผสมผสาน** โดยปลูกต้นไม้บนฐานคิดป่าไม้เจ็ดระดับหนึ่งไร่แก้จน เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนอาหารและสมุนไพร รวมถึงต้องการปรับสภาพแวดล้อมและฟื้นฟูระบบนิเวศ ป่าไม้เจ็ดระดับประกอบด้วย 1) ไม้ชั้นบน ได้แก่ ยางนา ตะเคียนทอง ขนุนป่า และมะค่าโมง เป็นต้น 2) ไม้ชั้นกลาง เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับก่อสร้างที่อยู่อาศัย และเป็นไม้ฟืน ได้แก่ ขนุนบ้าน กระท้อน มะม่วง สะเดา และสัก เป็นต้น 3) ไม้ชั้นล่าง เพื่อพยุงความชื้น และได้กินผลในระยะเวลาไม่นาน ได้แก่ ชมพู่ ดอกแก้ว เป็นต้น โดยปลูกตามช่องว่างระหว่างไม้ใหญ่ 4) ไม้หน้าดิน ช่วยชะลอการชะล้างหน้าดิน รักษาความชุ่มชื้น สามารถเก็บกินและจำหน่ายก่อนได้ ปลูกได้ไม่จำกัด ได้แก่ พริก มะเขือ และผักต่างๆ

เป็นต้น 5) ไม้หัวใต้ดิน ช่วยบำรุงดิน ได้แก่ ข่า ขมิ้น และหัวมันต่างๆ เป็นต้น 6) ไม้น้ำ เป็นอาหารและยา ได้แก่ พืชน้ำทุกชนิด บอน ดอกคันชอน ผักบุ้ง เป็นต้น และ 7) เถาวัลย์เกาะเกี่ยว เป็นอาหารและยารักษา และรักษาสมดุลป่า ได้แก่ ฟักข้าว กระทกรก และบอระเพ็ด นอกจากนี้ นายอนุศิษฏ์ ได้ปลูก ไผ่ตงเขียว โดยเริ่มต้นจากการเก็บเมล็ดพันธุ์ ซึ่งควรเลือกเก็บเมล็ดพันธุ์ให้ถูกจังหวะเพื่อป้องกันเชื้อราที่จะติดมากับเมล็ด นายอนุศิษฏ์ กล่าวว่าการเก็บเมล็ดพันธุ์ในช่วงหน้าแล้งหรือหน้าหนาวจะดีที่สุด วิธีการเก็บเมล็ดพันธุ์ควรเก็บโดยตรงจากลำต้น เมื่อใช้มือบีบเมล็ดจะเป็นไต่แข็งๆ คล้ายเมล็ดข้าว เมล็ดไผ่ตงที่สมบูรณ์จะ อ้วนใหญ่กว่าเมล็ดข้าว จากนั้นนำเมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตากให้แห้งมีความชื้นเหลือไม่เกิน 14% ขั้นตอนการเก็บรักษาให้ผสมผงทัลคัมหรือผงแป้ง คลุกลงไปกับเมล็ดพันธุ์เพื่อลดความชื้น แล้วนำเก็บในถุงปุ๋ยธรรมดาจะสามารถเก็บได้นาน 6 เดือน วิธีการเพาะเมล็ดพันธุ์มี 2 วิธี คือ เพาะทั้งเปลือก โดยนำเปลือกออกก่อนจึงนำไปเพาะ ซึ่งวิธีการหลังจากผลที่ได้ทำมา พบว่าไผ่มีเปอร์เซ็นต์การงอกสูงกว่าวิธีแรก วัสดุเพาะที่ใช้เพาะกล้าเป็นแกลบดำผสมกับแกลบดิน บรรจุในถุงเพาะขนาด 14 นิ้ว ที่พับปากถุง โดยเมล็ดพันธุ์ที่จะนำเอามาลงในถุงเพาะควรจะผ่านการแช่น้ำจนเมล็ดงอกรากสีขาวก่อน จึงค่อยเอาลงในถุงเพาะกล้า โดยหว่านลงในถุงเพาะกล้าประมาณ 100 เมล็ด ซึ่งไผ่ที่สวนนี้จะมีเปอร์เซ็นต์การงอกประมาณ 30-40% จึงจำเป็นจะต้องมีแหล่งเมล็ดพันธุ์จำนวนมาก และการเพาะเมล็ดควรจะเริ่มตั้งแต่ฤดูแล้ง เพราะฤดูฝนการเพาะจะทำได้ยุ่งยาก ประมาณ 45 วัน จึงย้ายกล้าลงถุงดำ ซึ่งมีวัสดุปลูกประกอบด้วยแกลบดำ:แกลบเก่า:ดิน อัตราส่วน 25%: 25%: 50% ส่วนผสมดังกล่าวจะทำให้การระบายน้ำได้ดี เมื่อปลูกให้ปลูกทั้งเมล็ดลึกประมาณ 1-2 นิ้ว แล้วแต่ความยาวของต้นกล้า กล้าที่ย้ายต้องอยู่ในที่ร่มหรือใต้ตาข่ายพรางแสง จนกล้าไผ่อายุได้ 60-70 วัน หลังจากเพาะเมล็ดสามารถเปิดตาข่ายพรางแสงให้รับแสงแดดได้ จนกระทั่งไผ่อายุได้ประมาณ 100 วัน จนสูงถึง 50 เซนติเมตร ก็สามารถจะนำออกจำหน่ายเพื่อปลูกในพื้นที่ต่อไป ไผ่ที่ได้จากการเพาะเมล็ดจะมีการแตกหน่อออกมาเกษตรกรที่นำไปปลูกสามารถที่จะแยกหน่อได้ แต่ต้องรอให้มีจำนวนรากมากพอแล้วใช้มีดที่คมตัดแยก พื้นที่ปลูกไผ่นั้นจะต้องมีการระบายน้ำดี การปลูกลงหลุมแรกๆ ไม่ต้องรองก้นหลุม ควรจะรอให้รากไผ่เดินเต็มที่ก่อนแล้วค่อยใส่ปุ๋ยดินหมัก ซึ่งการทำปุ๋ยดินหมักมีส่วนผสมของปุ๋ยคอก 25% แกลบดำและแกลบธรรมดา 25% และดินในสวนไผ่ 50% ไผ่จะเริ่มให้ผลผลิตเมื่อมีอายุประมาณ 3 ปี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายอนุศิษฏ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** พึ่งพาตนเองเป็นหลัก เข้าใจธรรมชาติ ทำเกษตรธรรมชาติด้วยเทคนิคจุลินทรีย์ชีวภาพ ตั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตบนความสมดุลธรรมชาติ ยึดถือคุณธรรม ร่วมจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างการเรียนรู้ในชุมชน

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายอนุศิษฏ์ ธำรงรัตนศิลป์

	พื้นที่ 30 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 31 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 30 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่ 31 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 20 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
รายได้จากภาคการเกษตร		320,000.00		300,000.00
รวมรายได้		**320,000.00**		**300,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถ	350	16,750.00	350	15,000.00
ค่าเมล็ดพันธุ์ 90 กก.	115	17,250.00	150	13,500.00
ค่าปุ๋ยหมัก 6,000 กก.	6	42,000.00	6	36,000.00
ค่าแรง 10 คน x 3 ครั้ง	15,000.00		250	7,500.00
ค่าขนส่ง(เหมาจ่าย)	8,500.00			5,000.00
ค่าอุปกรณ์เก็บเกี่ยวผลผลิต	2,500.00			2,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	21,000.00			21,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต	10,000.00			10,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	**133,000.00**			**110,000.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)	0.00			0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	**133,000.00**			**110,000.00**
กำไร (ขาดทุน)	**187,000.00**			**190,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)	**10,666.67**			**10,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)	**4,433.33**			**3,666.67**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)	**6,233.34**			**6,333.33**

ชื่อ-สกุล นายบุญลือ เต้าแก้ว
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลหนองโน
ที่อยู่ 84/2 หมู่ 7 ตำบลหนองโน อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี 18000
โทรศัพท์ 08-2720-1677
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายบุญลือ เต้าแก้ว ได้ทำการเกษตรเชิงเดี่ยวโดยได้ปลูกข้าวจำนวน 20 ไร่ โดยตลอด 20 ปี ที่ผ่านมาได้ปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีและสารกำจัดแมลง ซึ่งมีราคาสูงขึ้นทุกๆ ปี จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูงตามไปเป็นเงาตามตัว ราคาผลผลิตที่ตกต่ำ เกิดปัญหาสภาพดินเสื่อมสภาพและเป็นกรด โรคระบาดจากแมลงศัตรูพืชซึ่งแม้จะใช้สารเคมีที่มีราคาสูงแล้วก็ไม่สามารถช่วยให้สามารถกำจัดแมลงได้เลย จึงทำให้ต้องกู้เงินมาลงทุน พื้นที่ทำการเกษตรขาดน้ำเพราะไม่อยู่ในเขตชลประทาน

ต่อมามีโอกาสเข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ทำให้เกิดความสนใจการทำการเกษตรแบบผสมผสานเพราะเห็นว่าเป็นการเกษตรที่ปลอดสารพิษ สามารถนำสิ่งที่ปลูกมารับประทานเพื่อเป็นการประหยัดในครัวเรือน เนื่องจากสิ่งที่ปลูกได้รับการดูแลโดยการใช้น้ำหมักชีวภาพและสารไล่แมลงที่ผลิตจากธรรมชาติ โดยได้นำความรู้มาทำการเกษตรในพื้นที่ของตนเองเป็นระยะเวลา 10 ปี จึงประสบความสำเร็จ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายบุญลือ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นเรื่องคือ **เกษตรผสมผสาน** ได้แก่ ผักกาด กวางตุ้ง คะน้า บวบเหลี่ยม ถั่วฝักยาว ผักบุ้ง ซึ่งได้จัดสรรพื้นที่ในการเลี้ยงสุกร กบ ปลา ขุดบ่อน้ำเพื่อใช้เลี้ยงปลาและนำน้ำมาใช้ในการเกษตร นายบุญลือได้ผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพจากเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือของที่หมดคุณค่าให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ เพิ่มพูนผลผลิตทางการเกษตรและสร้างรายได้ และยังถ่ายทอดองค์ความรู้ในการผลิตปุ๋ยสูตรต่างๆ ไว้ใช้เองเพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตและยังปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรและ

ผู้บริโภค ได้แก่ สูตรจุลินทรีย์น้ำนมดิบคุณภาพต่ำ ส่วนผสมได้แก่ น้ำนมดิบคุณภาพต่ำ 100 ลิตร กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม จุลินทรีย์ สารเร่ง พด.2 จำนวน 1 ซอง ประโยชน์ใช้สำหรับปรับปรุงบำรุงดิน ช่วยในการย่อยสลายอินทรียวัตถุ วิธีการใช้ โดยใช้ราดลงดินรอบทรงพุ่มของไม้ผลใช้ราดลงดิน หรือฉีดพ่นพืชผัก สูตรจุลินทรีย์น้ำนมดิบ (สูตรเร่งการเจริญเติบโต) มีส่วนผสมดังนี้ น้ำนมดิบคุณภาพต่ำ 100 ลิตร ซากสัตว์ 4 กิโลกรัม พืชผักผลไม้ 4 กิโลกรัม น้ำหมักขี้ค้างคาว 4 ลิตร น้ำหมักรกหมู 4 ลิตร กากน้ำตาล 10 กิโลกรัม จุลินทรีย์สารเร่ง พด.2 จำนวน 1 ซอง ประโยชน์ใช้สำหรับเร่งการเจริญเติบโตของต้นไม้ ปัญหาโรคแมลงที่พบ เช่น หนอนผีเสื้อ เชื้อราใบขาว เชื้อราแป้ง กำจัดศัตรูพืช โดยการใช้น้ำหมักสมุนไพรขับไล่แมลง (สมุนไพรท้องถิ่น) สูตรสมุนไพรรสเผ็ด ป้องกันแมลงปากกัด สูตรสมุนไพรรสฝาด ป้องกันโรคและเชื้อรา สูตรสมุนไพรรสเฝื่อน ป้องกันหนอนทุกชนิด สูตรสมุนไพรกลิ่นฉุน ป้องกันแมลงและผีเสื้อที่มาวางไข่ สูตรสมุนไพรรสขม ป้องกันโรคแมลงและหนูที่มากัดกินต้นข้าว อัตราส่วนในการหมัก น้ำหมักสมุนไพรขับไล่แมลง (สมุนไพรท้องถิ่น) สมุนไพร 3 กิโลกรัม น้ำสะอาด 3 ลิตร กากน้ำตาล 1.5 กิโลกรัม สารเร่ง พด.7 1 ซอง วิธีการทำ นำสมุนไพรสับให้ละเอียดแล้วนำมาหมัก หมักทิ้งไว้เป็นเวลา 21-30 วัน แล้วนำไปใช้ อัตราส่วนการใช้น้ำหมักสมุนไพร 30 ซีซี ผสมเหล้าขาว 10 ซีซี น้ำ 20 ลิตร ผลผลิตที่ได้บรรจุลงถุงจำหน่ายที่บ้านและในตลาดชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายบุญลือ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** ทำทุกอย่างที่ต้องการใช้ด้วยตนเอง เช่น ปลูกผัก เลี้ยงปลา เพื่อใช้ในการบริโภคเองในครัวเรือนทำให้ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและมีเงินเก็บสะสม และสามารถทำปุ๋ยหมัก น้ำหมักใช้เอง โดยไม่ต้องพึ่งสารเคมี ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพดีเป็นที่ต้องการของประชาชนและสามารถขายพืชผักได้ตลอดทั้งปีและสร้างรายได้ให้เป็นอย่างมาก

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายบุญลือ เต้าแก้ว

	พื้นที่ 2 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ย. 56 ถึงวันที่ 30 เม.ย. 57		ระหว่างวันที่ 1 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 20 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายน้ำหมักสมุนไพร,ฮอร์โมน,น้ำส้มควันไม้		144,000.00		130,040.00
ขายเห็ด	360 กก.	18,000.00	380 กก.	19,000.00
ขายผักต่างๆ	410 กก.	8,230.00	435 กก.	8,700.00
รวมรายได้		**170,230.00**		**157,740.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ผัก		1,290.00		1,300.00
ค่าก้อนเห็ด	1,500 ก้อน	9,000.00	1,500 ก้อน	9,000.00
ค่าไฟฟ้าสูบน้ำ		1,000.00		1,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	300 กก.	500.00	300 กก.	500.00
ค่าปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ	10 ลิตร	100.00	10 ลิตร	100.00
ค่าน้ำหมักสมุนไพร	3 ลิตร	150.00	3 ลิตร	150.00
ค่าฮอร์โมนไข่,นม	2 ลิตร	200.00	2 ลิตร	200.00
ค่าต้นทุนทำน้ำหมักสมุนไพร,ฮอร์โมน		63,390.00		62,100.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		6,000.00		6,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**69,390.00**		**68,100.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**75,390.00**		**74,100.00**
กำไร (ขาดทุน)		**94,840.00**		**83,640.00**
รายได้ (บาท ต่อ 2 งาน)		**170,230.00**		**157,740.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ 2 งาน)		**75,390.00**		**74,100.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ 2 งาน)		**94,840.00**		**83,640.00**

ชื่อ-สกุล นายธนพล ศรีใส
ศูนย์ ศูนย์เกษตรทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่อยู่ 51/1 หมู่ที่ 3 บ้านหัวป่า ตำบลหัวป่า อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี 16160
โทรศัพท์ 08-5427-1357
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายธนพล ศรีใส ประสบปัญหาหนี้สินประมาณ 160,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการประกอบอาชีพทางการเกษตรแบบใช้สารเคมี และเคยประสบปัญหาเรื่องการแพ้สารเคมี มีสารเคมีตกค้างในเส้นเลือด ปี พ.ศ. 2545 จึงหันมาเริ่มทำเกษตรทฤษฎีใหม่โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาการใช้แนวทางชีวภาพทดแทนสารเคมี มีการลองผิด ลองถูก ทำบัญชีครัวเรือน ปลูกข้าวแบบอินทรีย์ ปลูกพืชแบบผสมผสาน และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงการผลิตสบู่และน้ำปลาใช้เองในครัวเรือน เมื่อปี พ.ศ. 2549 สามารถใช้หนี้สินที่มีอยู่ได้ทั้งหมด นายธนพลพบว่าช่วงเวลาประมาณ 4 ปี ที่ได้ใช้แนวพระราชดำริของพ่อหลวงในการดำเนินชีวิตครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ปัจจุบันมีเงินเก็บอยู่ส่วนหนึ่งเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและครอบครัว แนวทางการทำการเกษตรของนายธนพลเป็นที่ยอมรับของชุมชนและเกิดการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมอาชีพการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายธนพล ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ประกอบด้วย นาข้าว 8 ไร่ ปลูกไม้ยืนต้น เช่น งิ้วแดง ยูคาลิปตัส มะฮอกกานี เป็นต้น มีบ่อปลา 3 งาน มีทั้งปลากินเนื้อ เช่น ปลาช่อน ปลาบู่ เป็นต้น และเลี้ยงปลากินพืชในกระชัง เช่น ปลานิล ปลาทับทิม และปลาดุก เป็นต้น สวนผสมผสานจำนวน 2 ไร่ 3 งาน โดยปลูกพืชสร้างรายได้รายวัน เช่น ไผ่หวาน ผักปัง ผักหวาน ชะอม พริก กล้วย ข่า ตะไคร้ มะนาว มะกรูด เป็นต้น

นายธนพล มีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** ปลูกข้าวแบบไม่เผาฟางข้าว เมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตเสร็จจะมีฟางข้าวอยู่ในนาประมาณ 800-900 กิโลกรัม กระจายฟางให้ทั่วนานำน้ำหมักชีวภาพในอัตรา 5 ลิตร ฉีดให้ทั่วบนพื้นที่ 1 ไร่ หมักทิ้งไว้ประมาณ 7-10 วัน ก็ทำการลากเทือกหว่านข้าวได้ตามปกติ การทำนาแบบไม่เผาฟางข้าวจะช่วยให้ต้นข้าวสมบูรณ์ลดการระบาดของแมลง ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของภาวะโลกร้อน ไม่สร้างมลพิษทางอากาศ มีผลทำให้ได้อินทรียวัตถุในดินเพิ่มมากขึ้น และสามารถลดการใช้ปุ๋ยได้ถึงร้อยละ 30 การทำนาแบบลดต้นทุนโดยการ ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีและใช้สารชีวภาพทดแทน เช่น น้ำหมักชีวภาพ ฮอร์โมนไข่ และฮอร์โมนพืชในการบำรุงข้าว และใช้สะเดา บอระเพ็ด และ ต้อยติ่ง เป็นส่วนประกอบในสารชีวภาพไล่แมลง นายธนพล ปลูกข้าวปีละ 2 ครั้ง

ได้ผลผลิตประมาณ 1 ตันต่อไร่ การทำนาครั้งที่ 1 จะหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวในช่วงเดือนพฤศจิกายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ หลังจากนั้นหว่านเมล็ดพืชปุ๋ยสด และไถกลบเมื่อเมล็ดพืชออกดอก การปลูกข้าว ครั้งที่ 2 จะหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวในช่วงเดือนพฤษภาคม เก็บเกี่ยวในช่วงเดือนสิงหาคม หลังจากนั้นก็ปล่อยพื้นที่ให้ว่างเนื่องจากน้ำท่วม ผลผลิตที่ได้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งเก็บไว้กินเองในครัวเรือนประมาณ 1,500 กิโลกรัม ส่วนที่สองเก็บไว้เป็นเมล็ดพันธุ์ และส่วนที่เหลือจำหน่ายให้กับโรงสีข้าว

นายธนพล มีขั้นตอนการผลิตการทำน้ำหมักชีวภาพและสมุนไพรไล่แมลงเพื่อใช้ในนาข้าว ดังนี้

1. การทำน้ำหมักชีวภาพสูตรพืชผักผลไม้ เตรียมส่วนผสมดังนี้ พืชผักผลไม้ จำนวน 3 กิโลกรัม กากน้ำตาล จำนวน 1 กิโลกรัม สารเร่ง พด.2 จำนวน 1 ซอง น้ำสะอาด 10 ลิตร และถังพลาสติก ขนาด 20 ลิตร วิธีการทำ 1.1) ให้นำพืชผักผลไม้สับให้ละเอียดมาคลุกเคล้ากับกากน้ำตาล 1.2) นำน้ำสะอาดจำนวน 10 ลิตร มาผสมกับสารเร่ง พด.2 คนให้เข้ากันประมาณ 10 นาทีใส่ถังพลาสติก นำพืชผักที่เตรียมไว้ใส่ลงไป คนให้เข้ากัน ปิดฝาหมั่นคนทุกวัน หมักทิ้งไว้ 30 วัน คั้นเอาแต่น้ำและนำไปใช้ทางการเกษตรได้ทันทีอัตราการใช้ 30-40 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร

2. การทำน้ำหมักชีวภาพสูตรหอยเชอรี่หรือเศษปลาเตรียมส่วนผสมดังนี้ หอยเชอรี่หรือเศษปลา จำนวน 3 กิโลกรัม กากน้ำตาล จำนวน 3 กิโลกรัม สารเร่ง พด. จำนวน 1 ซอง น้ำสะอาด จำนวน 10 ลิตร ถังพลาสติกขนาด 20 ลิตร วิธีทำ 1) นำหอยเชอรี่หรือเศษปลาสับให้ละเอียด 2) นำหอยเชอรี่หรือเศษปลาที่สับละเอียดมาคลุกเคล้ากับกากน้ำตาล 3) นำน้ำสะอาด 10 ลิตร มาละลายกับสารเร่ง พด.2 คนให้เข้ากันประมาณ 10 นาที ใส่ถังพลาสติก นำหอยเชอรี่หรือเศษปลาที่เตรียมไว้ใส่ลงไป คนให้เข้ากัน ปิดฝาและหมั่นคนทุกวัน หมักทิ้งไว้ 30 วัน คั้นเอาแต่น้ำ และนำไปใช้ทางการเกษตรได้ทันที อัตราการใช้ 30-40 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร

3. พืชสมุนไพรไล่แมลง เตรียมส่วนผสมดังนี้ พืชสมุนไพรไล่แมลงที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น เช่น หางไหล ต้อยติ่ง สาบเสือ น้อยหน่า ผักคูณ บอระเพ็ด พริกขี้หนู ลำโพง เป็นต้น จำนวน 3 กิโลกรัม กากน้ำตาล จำนวน 1 กิโลกรัม สารเร่ง พด. จำนวน 1 ซอง น้ำสะอาด จำนวน 10 ลิตร และถังพลาสติกขนาด 20 ลิตร วิธีทำ 1) นำสมุนไพรไล่แมลง สับให้ละเอียด 2) นำสมุนไพรไล่แมลงที่สับละเอียด มาคลุกเคล้ากับกากน้ำตาล 3) นำน้ำสะอาด 10 ลิตร มาละลายกับสารเร่ง พด.2 คนให้เข้ากันประมาณ 10 นาที ใส่ถังพลาสติก นำสมุนไพรไล่แมลงที่เตรียมไว้ใส่ลงไปคนให้เข้ากัน ปิดฝาและหมั่นคนทุกวัน หมักทิ้งไว้ 30 วัน คั้นเอาแต่น้ำและนำไปใช้ทางการเกษตรได้ทันที อัตราการใช้ 30-40 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติใช้

นายธนพล ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** นายธนพล กล่าวว่า ก่อนที่จะลงมือทำสิ่งใดก็ตามต้องมีเหตุผล โดยการหาข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียให้ถ่องแท้เสียก่อนที่จะลงมือทำ นายธนพลยึดมั่นแนวทางความพอเพียง พอกิน พอใช้ แบ่งปัน เหลือจึงนำไปจำหน่าย

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายธนพล ศรีใส

		พื้นที่ 8 ไร่			
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างวันที่ 14 ธ.ค. 56 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 57		ระหว่างวันที่ 15 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 10 ก.ย. 57	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายข้าวเปลือก		7.12 ตัน	81,374.00	8.35 ตัน	60,955.00
	รวมรายได้		81,374.00		60,955.00
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าเตรียมดิน		8 ไร่	3,200.00	8 ไร่	3,200.00
ค่าพันธุ์ข้าว		160 กก.	3,520.00	120 กก.	3,000.00
ค่าน้ำมันเครื่องสูบน้ำ		30 ลิตร	900.00	27 ลิตร	810.00
ค่ายาปราบศัตรูพืช			1,600.00		1,600.00
ค่าปุ๋ยเคมี		80 กก.	1,110.00	85 กก.	1,195.00
ค่าปุ๋ยชีวภาพ		250 กก.	1,750.00	250 กก.	1,750.00
ค่าจ้างฉีดน้ำหมักชีวภาพ		8 ไร่	480.00	8 ไร่	480.00
ค่าจ้างหว่านข้าว		8 ไร่	480.00	8 ไร่	480.00
ค่าจ้างหว่านปุ๋ย		8 ไร่	1,440.00	8 ไร่	1,440.00
ค่าจ้างฉีดยาปราบศัตรูพืช		8 ไร่	1,920.00	8 ไร่	1,920.00
ค่าน้ำหมักชีวภาพ		91 ลิตร	1,010.00	91 ลิตร	630.00
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ			600.00		600.00
ค่าจ้างรถเกี่ยว		8 ไร่	4,000.00	8 ไร่	4,000.00
ค่าขนส่ง		7.12	854.00	6.79	815.00
คิดค่าแรงงานตนเอง			12,000.00		12,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			0.00		0.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**34,864.00**		**33,920.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00		0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**34,864.00**		**33,920.00**
กำไร (ขาดทุน)			**46,510.00**		**27,035.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**10,171.75**		**7,619.38**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**4,358.00**		**4,240.00**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**5,813.75**		**3,379.38**

ชื่อ-สกุล **นางฉลวย เชิดฉันท์**
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้กสิกรรมธรรมชาติ สระยายโสม
ที่อยู่ 9 หมู่ที่ 8 ตำบลสระยายโสม อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี 72220
โทรศัพท์ 08-7003-8917
กิจกรรมเด่น การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางฉลวย เชิดฉันท์ ปลูกอ้อย ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง และปลูกข้าว ในพื้นที่ 200 ไร่ โดยพึ่งพาสารเคมี ใช้สารเคมียาฆ่าแมลง จากการทำการเกษตรที่พึ่งพาปัจจัยภายนอก จึงทำให้ครอบครัวเป็นหนี้และมีสุขภาพย่ำแย่ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2547 นางฉลวย ได้มีโอกาสไปฝึกอบรมที่ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ของนายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง เมื่ออบรมแล้วจึงมีแนวคิดอยากจะเปลี่ยนมาทำเกษตรอินทรีย์ ใช้ชีวิตแบบพอเพียง ดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง นำเอาความรู้ที่ได้มาใช้ในการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง การทำนาโดยปลอดภัยจากสารพิษ จนสามารถมีรายได้ให้กับครอบครัว และปลดหนี้ได้ในที่สุด

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางฉลวย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดย มีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง** นางฉลวย ปลูกหน่อไม้ฝรั่ง พันธุ์ Box is food ซึ่งเป็นพันธุ์ที่จำหน่ายได้ดีที่สุด โดยได้รับความรู้มาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ขั้นตอนเริ่มจากการคัดพันธุ์ เมื่อได้เมล็ดพันธุ์ที่ดีแล้ว ก็จะเข้าสู่การเตรียมดินโดยใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกที่ทำขึ้นเอง หลังจากนั้นก็ดำเนินการปลูกโดยใช้เชื้อราบิวเวอร์เรียและเชื้อราไตรโคเดอร์มาป้องกันโรคและกำจัดแมลง และเพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม หลังจากนั้นก็ทำการเก็บเกี่ยวคัดขนาดเป็น 8 ขนาดด้วยกัน ส่งจำหน่ายไปยังบริษัทและหน่วยงานต่างๆ การปลูกหน่อไม้ฝรั่ง 1 ครั้ง จะสามารถเก็บเกี่ยวได้นาน 8-12 ปี เคล็ดลับของการปลูกหน่อไม้ฝรั่งอยู่ที่การคัดพันธุ์ซึ่งเป็นพันธุ์ Box is food และการเตรียมดินจะทำให้ได้ผลผลิตมากที่สุด ส่วนอุปสรรคนั้นแทบจะไม่มี เพราะมีตลาดที่รองรับสม่ำเสมอและได้รับราคาผลผลิตเป็นที่น่าพอใจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางฉลวย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือต้องทำแบบรู้เขา รู้เรา ต้องศึกษาราคาผลผลิตในท้องตลาดอยู่เสมอ เพื่อป้องกันตนเองจากวิกฤตเศรษฐกิจ นอกจากนี้ต้องมีการเก็บเงินสำรองไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ส่วนในเรื่องของความรู้ คุณธรรม นางฉลวยมีบทบาทในเรื่องการเป็นวิทยากรของสถาบันเพื่อพัฒนาเกษตรและชนบท และได้ยกย่องให้เป็นครอบครัวคุณธรรมดีอีกด้วย

ต้นทุนอาชีพการปลูกหน่อไม้ฝรั่ง
นางฉลวย เชิดฉันท์

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน มี.ค. ถึงเดือน ก.ค.		ระหว่างเดือน ส.ค. ถึงเดือน ต.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายหน่อไม้ฝรั่ง	720 กก.	29,520.00	1,440 กก.	60,480.00
รวมรายได้		**29,520.00**		**60,480.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถการปรับปรุงดิน	1 ไร่	1,200.00	0.00	0.00
ค่าเมล็ดพันธุ์	2 ขีด	1,000.00	0.00	0.00
ค่าถุง	15 แพค	330.00	0.00	0.00
ค่าไม้หลัก	15 มัด	1,100.00	0.00	0.00
ค่าเชือก	4 ถุง	600.00	0.00	0.00
ค่าปุ๋ยหมัก	1.5 ตัน	4,500.00	1.5 ตัน	4,500.00
ค่าปุ๋ยเคมี 25-7-7	16 กก.	352.00	16 กก.	352.00
ค่าปุ๋ยเคมี 21-7-14	128 กก.	2,816.00	128 กก.	2,816.00
ค่าฮอร์โมนไข่	1 ลิตร	150.00	1 ลิตร	150.00
ค่าฮอร์โมนรวมผักผลไม้	2 ลิตร	300.00	2 ลิตร	300.00
ค่าน้ำมัน	16 ครั้ง	480.00	16 ครั้ง	480.00
ค่าสารไล่แมลง	8 ลิตร	640.00	8 ลิตร	640.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**13,468.00**		**9,238.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**13,468.00**		**9,238.00**
กำไร (ขาดทุน)		**16,052.00**		**51,242.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**29,520.00**		**60,480.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**13,468.00**		**9,238.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**16,052.00**		**51,242.00**

ชื่อ-สกุล นายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง
ศูนย์ สถาบันการเรียนรู้เกษตรอินทรีย์ สุพรรณบุรี
ที่อยู่ 52 หมู่ที่ 6 ตำบลวังหว้า อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72140
โทรศัพท์ 08-7025-1240
กิจกรรมเด่น การปลูกข้าวอินทรีย์

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง ปลูกข้าวโดยใช้เงินลงทุนสูง มีการใช้สารเคมีอย่างเข้มข้น ประสบปัญหาด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม สภาพดินเสีย และมีสารเคมีตกค้างในผลผลิต เมื่อประสบผลกระทบดังกล่าว นายทองเหมาะ จึงหันมาทำการเกษตรโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยใช้จุลินทรีย์และสารชีวภาพทดแทนสารเคมีในการปลูกข้าว คิดค้นวิธีการปลูกข้าวให้ลดต้นทุนและได้ผลผลิตมากขึ้น โดยดัดแปลงพัฒนาปรับปรุงเครื่องจักรเครื่องมือทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าว เพาะเลี้ยงจุลินทรีย์ที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อใช้เอง ผลิตสารป้องกันและขับไล่แมลง ผลิตฮอร์โมนจากกรกสุกร และน้ำส้มควันไม้ เป็นต้น โดยตั้งผลิตภัณฑ์ว่า “TM” ซึ่งมาจากชื่อ “ทองเหมาะ” นอกจากนี้นายทองเหมาะยังได้คิดวิธีการผสมพันธุ์ข้าวพันธุ์ใหม่ โดยใช้ชื่อว่า “พันธุ์เบาบางงาม” จากการปรับเปลี่ยนแนวทางดำเนินกิจกรรมการเกษตรดังกล่าว ส่งผลให้สุขภาพดีขึ้น ลดต้นทุนลง และมีรายได้เพิ่มขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายทองเหมาะ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีความโดดเด่นเรื่อง **การปลูกข้าวอินทรีย์** บนพื้นที่ 30 ไร่ ปีละ 2 ครั้ง ในปีที่มีน้ำเพียงพอ หากปีไหนไม่มีน้ำจะปลูกข้าวปีละครั้ง ได้รับผลผลิตข้าวประมาณ 800-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ในทุกปีจะเริ่มทำนาช่วงเดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวข้าวภายใน 120 วัน ตามช่วงเวลาการปล่อยน้ำของชลประทาน การเตรียมพื้นที่ จะไม่เผาฟางข้าว แต่ใช้จุลินทรีย์ในการย่อยสลายฟางข้าว นายทองเหมาะ ใช้เมล็ดพันธุ์ที่ได้จากผลผลิตของการปลูกข้าวครั้งที่ผ่านมาเพื่อมาทำเมล็ดพันธุ์ข้าว ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยจุลินทรีย์ และปุ๋ยหมัก ที่ผลิตใช้เองในการบำรุงรักษาต้นข้าว

จากการปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี แมลงศัตรูพืชจะลดลงประมาณร้อยละ 60-70 แต่เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้สารไล่แมลงในแปลงข้าว นายทองเหมาะได้ผสมเหล้าขาว น้ำส้มสายชู จุลินทรีย์ และกากน้ำตาล หมักไว้ 24 ชั่วโมง แล้วผสมน้ำฉีดพ่นในแปลงข้าว เมื่อเกี่ยวข้าวโดยใช้รถเกี่ยวข้าวแล้ว ได้นำข้าวเปลือกมาสีเป็นข้าวกล้องและบรรจุจำหน่ายเองที่บ้าน ราคาปลีกกิโลกรัมละ 70 บาท ราคาส่งกิโลกรัมละ 35-60 บาท ในพื้นที่การเกษตรของนายทองเหมาะนอกจากปลูกข้าวแล้ว ยังมีการเลี้ยงสุกร เลี้ยงปลา และปลูกผักอีกด้วย

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายทองเหมาะ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ** เป็นแก่นของการดำเนินวิถีทางการเกษตร นายทองเหมาะเชื่อว่าทางรอดของเกษตรกรอยู่ที่ต้องทำอย่างไรให้ต้นทุนน้อยที่สุด พึ่งพาตนเอง รู้ศักยภาพของตนเอง การไม่ใช้สารเคมีและพึ่งพาตนเองให้ได้เป็นทางออกที่ดี เมื่อต้นทุนลดลง ถึงแม้ผลผลิตจะมีราคาถูก ก็สามารถจำหน่ายได้ อยู่ได้ หากราคาผลผลิตสูงขึ้นก็จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่การเกษตรจะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะทำและต้องมีความอดทน ขยันหมั่นเพียร จึงจะประสบความสำเร็จ

ต้นทุนอาชีพการปลูกข้าวอินทรีย์

นายทองเหมาะ แจ่มแจ้ง

	พื้นที่ 30 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน เม.ย. ถึงเดือน มิ.ย.		ระหว่างเดือน พ.ย. ถึงเดือน มี.ค.	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายข้าวสาร	6,000 กก.	360,000.00	5,000 กก.	306,000.00
ได้ข้าวเปลือก 14 ตัน 80 ถัง สีข้าว		0.00		0.00
ได้ข้าวสาร 8,880 กก.เก็บไว้บริโภค 2,880 กก.		0.00		0.00
รวมรายได้		**360,000.00**		**306,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไถ ตีเทือก	30 ไร่*530บาท	15,900.00	30 ไร่*530บาท	15,900.00
ค่าเมล็ดพันธุ์	60 ถัง	12,000.00	45 ถัง	9,000.00
ค่าจ้างหว่านข้าว	30 ไร่*50บาท	1,500.00	30 ไร่*50บาท	1,500.00
ค่าน้ำมันวิดน้ำ		0.00		3,000.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	50 กระสอบ	10,000.00	50 กระสอบ	10,000.00
ค่าจุลินทรีย์หัวเชื้อ 2 ครั้ง ครั้งละ 200 ลิตร	400 ลิตร	2,000.00	400 ลิตร	2,000.00
ค่าจุลินทรีย์น้ำซาวข้าว	13 แกลลอน	400.00	13 แกลลอน	400.00
ค่าสารไล่แมลง	3 ลิตร	360.00		0.00
ค่าจ้างฉีดสารไร่แมลง		1,000.00		0.00
ค่าเกี่ยวข้าว	30 ไร่*500บาท	15,000.00	30 ไร่*500บาท	15,000.00
ค่าใช้จ่ายในการสี ตันละ 3,000		42,000.00		24,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**100,160.00**		**80,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**100,160.00**		**80,800.00**
กำไร (ขาดทุน)		**259,840.00**		**225,200.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**12,000.00**		**10,200.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,338.67**		**2,693.33**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**8,661.33**		**7,506.67**

ชื่อ-สกุล นางนงนุช คำคง
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก
ที่อยู่ 55/3 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง 14000
โทรศัพท์ 08-7406-8029
กิจกรรมเด่น ปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอรี่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นางนงนุช คำคง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง และเป็นประธานและคณะกรรมการกลุ่มต่างๆ ในเรื่องการแปรรูปสินค้าเกษตรและการทำงานช่วยเหลือสังคม โดยทำงานร่วมกับส่วนราชการเพื่อพัฒนาชุมชน ในอดีตเคยช่วยชาวบ้านทำนา ทำสวนมะม่วง โดยเป็นการทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร และเลี้ยงไก่เนื้อ ในปี พ.ศ. 2549 ประสบกับปัญหาน้ำท่วมอย่างหนัก ทำให้นาข้าวและสวนมะม่วงได้รับความเสียหายอย่างมาก รวมทั้งสภาพดินก็เริ่มเสีย ต่อมาได้มีโอกาสอบรมความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงจากมูลนิธิเพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก และจากที่อื่นๆ จึงได้ปรับเปลี่ยนวิธีคิดวิถีชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการปลูกข้าวโดยใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพที่ทำขึ้นเอง จากนั้นได้ทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรผสมผสาน ในปี พ.ศ. 2550 มูลนิธิเพื่อนพึ่งพา (ภาฯ) ยามยาก ได้แต่งตั้งให้เป็นศูนย์ฝึกอบรมให้กับเกษตรกร และผู้ที่สนใจในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยนางนงนุชได้มีแนวทางการดำเนินงาน โดยใช้หลัก 5 ขั้นตอน คือ จุดประกาย ขยายผล พึ่งพาตนเอง คนเกษตรอินทรีย์ และมีชีวิตอย่างพอเพียง สำหรับกลยุทธ์ในการดำเนินชีวิตตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมและยั่งยืน คือ เปลี่ยนวิถีผลิต เปลี่ยนวิธีคิด และเปลี่ยนวิถีชีวิต

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางนงนุช ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นเรื่อง **ปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอรี่** นางนงนุช มีขั้นตอนการทำนาบนพื้นที่ 2 ไร่ ดังนี้ 1) นำรถไถมาปรับสภาพดิน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนที่จะหว่านเมล็ดข้าว 2) ใช้เครื่องพ่นเมล็ดพันธุ์ข้าวในการหว่านข้าว เนื่องจาก จะช่วยลดการใช้เมล็ดพันธุ์ จะใช้เมล็ดพันธุ์ประมาณ 20-25 กิโลกรัม ต่อ 2 ไร่ 3) หลังจากหว่านข้าวแล้ว เมื่อต้นข้าวสูงประมาณ 1 ฝ่ามือ ทำการเปิดน้ำเข้านาโดยให้ระดับน้ำสูงใกล้เคียงกับความสูงของต้นข้าว โดยน้ำที่เติมเข้ามาในนาจะผสมน้ำหมักชีวภาพ (น้ำหมักพ่อ + น้ำหมักแม่) ประมาณ 150 ลิตรต่อ 2 ไร่ 4) หลังจากนั้นประมาณ 40 วัน ให้ฉีดน้ำหมักชีวภาพผสมน้ำส้มควันไม้ เพื่อบำรุงต้นข้าวและช่วยไล่แมลง 5) 60 วันต่อมา

ใช้น้ำหมักพ่อเพื่อเร่งให้ข้าวตั้งท้อง และสูบน้ำออกเพื่อไม่ให้น้ำในนามากเกินไป และหมั่นกำจัดวัชพืชอยู่เสมอ และ 6) เมื่อข้าวครบอายุประมาณ 120 วัน ทำการเกี่ยวข้าวโดยใช้รถเกี่ยว นอกจากนี้ ในพื้นที่เกษตรแบบผสมผสานจำนวน 56 ไร่ นางนงนุชได้เลี้ยงปลาเบญจพรรณ เช่น ปลาตะเพียน ปลาทับทิม ปลาดุก จำนวน 3 บ่อ และปลูกพืชแบบผสมผสาน ประกอบด้วยผักสวนครัว มะพร้าวน้ำหอม และกล้วยน้ำว้า เพื่อจำหน่ายและแปรรูปร่วมกับกลุ่มแม่บ้านเพื่อนำไปจำหน่ายต่อที่ตลาดไท ปัจจุบันนางนงนุชได้ปลูกชะอมและตะไคร้ เพิ่มเติมเพื่อส่งให้มูลนิธิเพื่อนพึ่งพา (ภาฯ) ยามยาก นำไปจำหน่ายให้กับผู้บริโภค นางนงนุชยึดแนวทางการเกษตรตามหลักเกษตรอินทรีย์ โดยเริ่มจากดินเพราะดินเป็นจุดกำเนิด พืชต้องอาศัยดินเป็นตัวยึดเกาะและอาศัยอินทรียวัตถุที่มีอยู่ในดินเป็นอาหารของพืชต่อไป นอกจากนี้ยังมีสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง คือ จุลินทรีย์ทำหน้าที่ย่อยสลายซากพืช ซากสัตว์ (อินทรียวัตถุ) ให้เน่าเปื่อย ผุ สลายเป็นธาตุอาหารให้กับพืชเป็นวัฏจักรหมุนเวียน หลักการทำเกษตรอินทรีย์ตามแนวปฏิบัติของนางนงนุช คือ 1) ไม่ทำลายดินซึ่งไฟและสารเคมีล้วนทำลายจุลินทรีย์ เท่ากับทำลายดินโดยตรง ดังนั้นต้องไม่ทำลายจุลินทรีย์อีกทั้งต้องช่วยเพิ่มจุลินทรีย์ในดิน เพื่อเพิ่มศักยภาพของดินให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 2) ให้ปลูกพืช เพื่อกิน-ใช้ ควบคู่กับพืชเศรษฐกิจ 3) ให้ปลูกพืชอเนกประสงค์ เพื่อเพิ่มปัจจัย 4 ให้กับตนเอง 4) เพิ่มจุลินทรีย์ เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับดินในพื้นที่ที่ทำการเกษตร 5) ปลูกพืชป้องกันภัยจากธรรมชาติ ที่จะทำลายที่อยู่อาศัยและอาชีพของเราได้ แนวทางปฏิบัติในการทำการเกษตรของนางนงนุช มีรูปแบบดังนี้ 1) ไม่ใช้ไฟในการกำจัดวัชพืชทั้งก่อนหรือหลังทำการเกษตร 2) ไม่ใช้สารเคมีทุกชนิดในการทำการเกษตร 3) ให้ใช้น้ำหมักจุลินทรีย์ในการเตรียมดินก่อนปลูกพืชทุกครั้ง 4) ใช้วัชพืชที่เก็บมาทำปุ๋ยหมัก และใส่ปุ๋ยหมักก่อนปลูกพืชทุกครั้ง 5) เมื่อปลูกพืชเสร็จแล้วให้ใช้ฟางแห้ง ใบไม้แห้ง คลุมดินก่อนปลูกพืชทุกครั้ง 5) เมื่อมีโรคและแมลงมารบกวน ให้ใช้น้ำหมักสมุนไพรหรือสารสกัดจากธรรมชาติรักษาและป้องกัน และ 6) ห้ามพรวนดินหลังปลูกพืชแล้ว

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางนงนุช ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** คือมีการวางแผนการเกษตร ไม่ทำแบบเกินตัว การผลิตสิ่งของจำเป็นสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน มุ่งปลอดหนี้ การร่วมกันประหยัดในครัวเรือน ไม่ซื้อของที่ไม่จำเป็น ใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติร่วมกับการอนุรักษ์ เช่น การทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้ใบหญ้าที่ร่วง การปลูกข้าวอินทรีย์โดยไม่ใช้สารเคมี นอกจากนี้ ได้รวมกลุ่มแปรรูปกล้วยอบจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน

ต้นทุนอาชีพปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอรี่
นางนงนุช คำคง

		พื้นที่ 2 ไร่ ระหว่างวันที่ 12 มิ.ย. 2557 ถึงวันที่ 10 ต.ค. 2557	
		หน่วย	บาท
รายได้			
ขายข้าวไรซ์เบอรี่		100 ถุง	10,000.00
	รวมรายได้		**10,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว		5 กระสอบ	3,750.00
ค่าไถนา,ค่าตีนา			1,500.00
ค่าน้ำมัน			630.00
คิดค่าแรงงานตนเอง			1,800.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต			0.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**7,680.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)			0.00
	ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**7,680.00**
กำไร (ขาดทุน)			**2,320.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**5,000.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,840.00**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**1,160.00**

หมายเหตุ *เป็นปราชญ์ที่จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ต้นแบบเพื่อนพึ่ง(ภาฯ)ยามยาก เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้สนใจมาศึกษาดูงาน การทำเกษตรผสมผสาน เน้นทำทุกอย่างไว้ใช้เองเพื่อใช้เงินให้น้อย ซื้อเท่าที่จำเป็น ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ได้เน้นด้านการประกอบอาชีพ เพื่อมุ่งหวังกำไรจึงมีรายได้น้อย*

ชื่อ-สกุล นายสุนทร สมาธิมงคล
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้การผลิตมะม่วงส่งออก
ที่อยู่ 5 หมู่ที่ 1 ตำบลมงคลธรรมนิมิต อำเภอสามโก้ จังหวัดอ่างทอง 14160
โทรศัพท์ 08-0107-8499
กิจกรรมเด่น การปลูกมะม่วง

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสุนทร สมาธิมงคล ปลูกข้าว ปลูกแตงโม ปลูกมะนาวแป้นรำไพ มะเขือเทศ และผักสวนครัว แต่ประสบปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดทุน มีหนี้สินประมาณ 50,000-60,000 บาท จึงปรับเปลี่ยนมาทำสวนมะม่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 โดยการสมัครเข้าโครงการของเกษตรจังหวัดไปศึกษาดูงานเรื่องการปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกที่สหกรณ์บางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงกลับมาทำในพื้นที่ของตนจนประสบความสำเร็จสามารถขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 30 ไร่ นายสุนทร ดำเนินกิจกรรมการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้รูปแบบเกษตรผสมผสาน นำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการลดต้นทุน และพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรให้มากยิ่งขึ้น เช่น การทำน้ำหมัก สารไล่แมลง ฮอร์โมนไข่ ผสมกับเทคนิคการตัดแต่งกิ่ง และเทคนิคการห่อผล เป็นต้น เมื่อประสบความสำเร็จนายสุนทร ได้เผยแพร่องค์ความรู้สู่ชุมชนและเพื่อนเกษตรกรที่สนใจ ในปี พ.ศ. 2545 นายสุนทร ได้รวบรวมเกษตรกรในตำบลมงคลธรรมนิมิต จัดตั้งเป็นกลุ่มปรับปรุงมะม่วงเพื่อการส่งออก และในปี พ.ศ. 2546 ได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มปรับปรุงมะม่วงคุณภาพดีเพื่อการส่งออก ปัจจุบันมีสมาชิก 103 ราย ประกอบด้วยสมาชิกจากจังหวัดอ่างทอง และเครือข่ายจากต่างจังหวัด เช่น สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ชัยนาท และลพบุรี เป็นต้น บนแนวทางการเกษตรดังกล่าวผสานกับการตลาดที่มุ่งเน้นความซื่อสัตย์ ใส่ใจ และจริงใจต่อลูกค้า ทำให้นายสุนทร สามารถส่งออกมะม่วง น้ำดอกไม้ไปยังต่างประเทศได้ตลอดทั้งปี

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสุนทร ทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงด้านความเสียหายของผลผลิต โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกมะม่วง** จากแรกเริ่มนายสุนทร ได้ซื้อพันธุ์มะม่วงจากจังหวัดฉะเชิงเทรามาปลูก ต่อมาได้ขยายพันธุ์มะม่วงด้วยตนเองจนสามารถจำหน่ายพันธุ์มะม่วงได้ การปลูกมะม่วงในพื้นที่ 1 ไร่ จะปลูกได้ 80 ต้น นายสุนทรใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านทำปุ๋ยหมักผสมกับน้ำหมักชีวภาพจากผลไม้ เพื่อลดต้นทุนการผลิตในการซื้อปุ๋ยเคมีและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชในสวนมะม่วง โดยใส่ปุ๋ยหมักรองก้นหลุมก่อนปลูกประมาณ 200 กรัม เมื่อนำกิ่งพันธุ์ปลูกแล้วรดน้ำทันที จากนั้นให้รดน้ำประมาณ 4-5 วันต่อครั้ง เมื่อมะม่วงอายุประมาณ 6 เดือน มะม่วงจะเริ่มแตกใบอ่อน ซึ่งในช่วงนี้จะมีโอกาสที่ศัตรูพืชต่างๆ เช่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดด เพลี้ยแป้ง เป็นต้น เข้าไปวางไข่ที่ยอดอ่อนของมะม่วงเพื่อเจริญเติบโตเป็นหนอนกัดกินยอดอ่อน ทำให้มะม่วงเสียหาย นายสุนทร ได้ใช้สมุนไพรเพื่อไล่แมลง ทุกๆ 7 วัน

ฉีดพ่นประมาณ 3 ครั้ง แมลงจะไม่มารบกวนหรือหากยังมีแมลงรบกวนสามารถฉีดพ่นเพิ่มเติมได้อีก เมื่อมะม่วงมีอายุประมาณ 1 ปี นายสุนทรใช้ฮอร์โมนไข่ ฮอร์โมนจากแกนต้นกล้วย น้ำหมักชีวภาพจากสับปะรด แคลเซียมจากเปลือกไข่ แคลเซียมจากกระดูกสัตว์ น้ำหมักชีวภาพจากปลา อย่างละ 1 ลิตร รดโคนต้นไม้ทุก 10-15 วัน เพื่อการดูแลกำจัดวัชพืชไม่ให้มาคลุมลำต้นและแย่งอาหารของต้นมะม่วง นอกจากนี้ยังช่วยปรับปรุงบำรุงดินอีกด้วย การใช้สารชีวภาพในการปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกช่วยลดต้นทุนได้มากคือ หากใช้สารเคมีในการปลูกมะม่วง มีต้นทุนเฉลี่ยประมาณ 7,500 บาทต่อไร่ เมื่อปรับมาใช้สารชีวภาพ มีต้นทุนเฉลี่ยประมาณ 4,500 บาทต่อไร่ อีกทั้งการใช้สารชีวภาพทำให้สุขภาพของนายสุนทรและครอบครัวดีขึ้น ในฤดูกาลเก็บเกี่ยวสมาชิกในครัวเรือนได้ช่วยกันเก็บเกี่ยวผลผลิตมะม่วง ในการจำหน่ายผลผลิตจะมีบริษัทจากประเทศจีน เกาหลี และญี่ปุ่น มารับซื้อที่กลุ่มปรับปรุงมะม่วงคุณภาพดีเพื่อการส่งออก

นายสุนทร ทำปุ๋ยหมัก โดยใช้มูลวัว 25 กิโลกรัม แกลบดำ 25 กิโลกรัม รำหยาบ 25 กิโลกรัม แกลบดิน 25 กิโลกรัม ขุยมะพร้าวหรือขี้เลื่อย 25 กิโลกรัม มาผสมคลุกเคล้าให้เข้ากันกับน้ำหมักจากผลไม้ เช่น กล้วยสุก มะละกอสุก อย่างละ 10 ลิตร ราดลงบนกองปุ๋ยหมัก แล้วคลุกเคล้าให้เข้ากันอีกครั้ง อย่าให้กองปุ๋ยหมักแฉะหรือแห้งจนเกินไป สังเกตโดยการกำปุ๋ยหมักแล้วปล่อยหากปุ๋ยหมักที่กำอยู่ไม่แตก แสดงว่าความชื้นพอเหมาะ จากนั้นตักใส่กระสอบวางเรียงในที่ร่ม ไม่ให้โดนแสงแดด ประมาณ 1 เดือน สามารถนำไปใช้ได้

สำหรับ การทำฮอร์โมนไข่ เตรียมไข่ไก่ 200 ฟอง กากน้ำตาล 20 ลิตร นมสด 20 กิโลกรัม ลูกแป้งข้าวหมาก 2 ลูก และนมเปรี้ยว 2 ขวด และมีขั้นตอนการทำ ดังนี้ 1) ตอกไข่ใส่ภาชนะสะอาดที่เตรียมไว้ กรองไข่ ด้วยผ้ามุ้ง และรีดไข่ให้แตก จากนั้นนำเปลือกไข่มาบดให้ละเอียดและนำไปใส่รวมกันในถังที่เตรียมไว้ 2) เติมกากน้ำตาล นมสด ลูกแป้งข้าวหมาก และนมเปรี้ยว ลงในถังที่ใส่ไข่ 3) หมั่นคนส่วนผสมทุกวัน วันละ 2 ครั้ง (เช้า-เย็น) เป็นเวลา 45 วัน จึงสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งปริมาณส่วนผสมดังกล่าวสามารถได้ฮอร์โมน ประมาณ 35-40 ลิตร วิธีการใช้ขึ้นอยู่กับชนิดพืชดังนี้ 1) ไม้ผล: ใช้ได้กับไม้ผลทุกชนิด ฮอร์โมนไข่จะทำให้ได้ผลผลิต มากยิ่งขึ้น อัตราการใช้ 20 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้ฉีดพ่นทุก 7 วัน โดยฉีดเช้า-เย็น จนกระทั่งต้นไม้ติดช่อ หรือดอก จึงหยุดการฉีดฮอร์โมน ถ้าเป็นมะม่วงพันธุ์หนักจะต้องพ่น 5 ครั้ง แต่หากเป็นพันธุ์เบา ได้แก่ น้ำดอกไม้ ฟ้าลั่น พ่นเพียง 3 ครั้งก็พอ 2) นาข้าว: ใช้แทนฮอร์โมนข้าว ฉีดได้ตั้งแต่หว่านข้าวได้ 25 วัน ขึ้นไป จะทำให้ต้นข้าวใบแข็งใบตั้งแตกกอต้านทานโรคได้ดี อัตราการใช้ 20 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้ฉีดพ่นทุก 7 วัน โดยฉีดได้วันละ 3 เวลา และหยุดฉีดเมื่อข้าวอายุได้ 60 วัน 3) พืชผักและดอกไม้ประดับ: จะทำให้พืชผักโตไว ติดผลดี อัตราการใช้ 10 ซีซี ต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้ฉีดพ่น ทุก 7 วัน โดยฉีดเช้า-เย็น (ไม่ควรใช้กับพืชกินใบ เนื่องจากฮอร์โมนไข่ช่วยในการเร่งดอกและผล) สำหรับข้อควรระวัง เนื่องจากน้ำสกัดที่ได้จากฮอร์โมนไข่ มีความเข้มข้นสูง ถ้าผสมในอัตราที่เกินจากที่กำหนดไว้ อาจทำให้พืชผลเสียหายได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสุนทร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** นายสุนทร ทำการเกษตรแบบผสมผสาน ที่มีความหลากหลายของชนิดพืชเพื่อลดความเสี่ยงด้านความเสียหายของผลผลิต มีการวางแผนการผลิตให้มะม่วงออกผลทั้งปี เพื่อไม่ให้มีผลผลิตล้นตลาด รวมถึงการค้นคว้าหาความรู้ด้านการเกษตรและการประยุกต์ร่วมกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง เมื่อประสบความสำเร็จยังได้เผื่อแผ่ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชนและผู้ที่สนใจ

ต้นทุนอาชีพการปลูกมะม่วง
นายสุนทร สมาธิมงคล

	พื้นที่ 30 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ส.ค. 56 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 28 ก.พ. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายมะม่วง	800 กก.	960,000.00	1200 กก.	1,260,000.00
รวมรายได้		**960,000.00**		**1,260,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยคอก		12,000.00		12,000.00
ค่าปุ๋ยเคมี		39,400.00		35,600.00
ค่าสารกำจัดศัตรูพืช		36,500.00		32,500.00
ค่าน้ำมัน (รดน้ำ, ตัดหญ้า, พ่นสาร)		32,250.00		33,750.00
ค่าถุงห่อผลมะม่วง		24,500.00		53,500.00
ค่าสารพาโคบิวทราโซล		18,000.00		18,000.00
ค่าสารไทโอยูเรีย		4,500.00		4,500.00
ค่าแรงงาน		78,900.00		74,100.00
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ		27,350.00		26,650.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		0.00		0.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**273,400.00**		**290,600.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**273,400.00**		**290,600.00**
กำไร (ขาดทุน)		**686,600.00**		**969,400.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**32,000.00**		**42,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**9,113.00**		**9,687.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**22,887.00**		**32,313.00**

ปราชญ์ชาวบ้าน
ภาคใต้

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

ชื่อ-สกุล **นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง บ้านเขากลม
ที่อยู่ 63 หมู่ที่ 7 บ้านเขากลม ตำบลหนองทะเล อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ 81000
โทรศัพท์ 08-9590-6738
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสงวน มงคลศรีพันเลิศ ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเคมีภัณฑ์แห่งหนึ่งในจังหวัดปราจีนบุรี มีรายได้เดือนละ 28,000 บาท แต่ไม่เคยมีเงินเหลือเก็บ ทำให้คิดถึงพระราชดำรัสขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงสอนให้คิดเรื่องกินก่อนคิดเรื่องเงิน เนื่องจากเป็นพนักงานบริษัทเคมีภัณฑ์ทำให้เห็นข้อดีและข้อเสียของเคมีภัณฑ์ จึงหันมาทดลองทำการเกษตรโดยไม่พึ่งพาสารเคมี จากนั้นจึงตัดสินใจกลับมาเริ่มต้นชีวิตการทำการเกษตรที่บ้านเกิดของภรรยาในจังหวัดกระบี่ ซึ่งมีพื้นที่ 8 ไร่ และศึกษาเรียนรู้เองโดยได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาเป็นหลักในการใช้ชีวิตจนในที่สุดประสบผลสำเร็จ หลังจากที่ตัดสินใจกลับมาทำการเกษตรแบบไม่พึ่งพาสารเคมี ก็ได้สร้างโรงปุ๋ยประกอบกับพื้นที่เป็นสวนปาล์ม ทางปาล์มมีเยอะจึงสามารถใช้เป็นอาหารของโค โดยใช้ทางปาล์มซึ่งชาวสวนต้องตัดทิ้งอยู่แล้ว นำมาเข้าเครื่องบดเป็นอาหารให้โค เมื่อโคถ่ายออกมา นำมูลโคมาหมักในบ่อก๊าซชีวภาพ ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อก๊าซหุงต้ม ส่วนมูลโคที่เหลือยังไปทำเป็นอาหารปลาและปุ๋ยหมักได้ โดยการคำนวณว่ามูลโค 1 ตัวจะมีปริมาณถึง 2 ตันต่อเดือน ทำให้ได้ก๊าซชีวภาพ 15-16 กิโลกรัมสำหรับใช้ในการปรุงอาหาร เมื่อมีปุ๋ยแล้วก็ลงมือปลูกต้นไม้ ใช้วิธีปลูกผักแบบไฮโซ เพื่อแสดงให้เห็นว่าคนที่ไม่มีที่ดินก็ปลูกผักได้ โดยการใช้ยางรถยนต์เก่าๆ มาเป็นกระถาง ไม่ว่าจะเป็นผักสลัด พริก มะเขือ ปลูกถั่วฝักยาวบนต้นกระถินป้องกันปลวกกิน ปลูกผักหลายชนิดสลับกันเพื่อป้องกันแมลง เมื่อมีผักแล้วอาหารประเภทเนื้อก็สร้างเองได้โดยการขุดบ่อเลี้ยงปลา นอกจากอาหารปลาจากมูลสัตว์ ยังใช้เปลือกผลไม้ที่หาได้ง่ายในสวนผลไม้ในชุมชนทั้งเงาะ มังคุด ชมพู่ แม้กระทั่งเปลือกทุเรียนนำมาใส่กากน้ำตาลหมักให้เปื่อยทิ้งไว้ 1 เดือนโยนให้ปลากิน นับตั้งแต่การเริ่มใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่ารายได้ในตอนแรกจะเริ่มเพียงเดือนละ 900 บาท จากเดิมที่เคยได้รับเงินเดือน 28,000 บาท ได้สร้างความกลัวให้นายสงวนอยู่ไม่น้อย แต่เมื่อมาย้อนดูบัญชีรายรับ-รายจ่าย นายสงวนยังมีเงินเหลือเก็บ 300 บาท ซึ่งต่างจากตอนที่ได้เงินเดือน 28,000 บาท แต่ไม่มีเงินเหลือเก็บเลย นั่นเป็นแรงผลักให้นายสงวนมุ่งมั่นจะเดินตามรอยเท้าพ่อต่อไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสงวน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** ปลูกพืชผักสวนครัว ผักสลัด ไม้ผล การเลี้ยงสัตว์ การทำเตาแก๊สชีวภาพจากมูลสัตว์ การเลี้ยงปลา ทำอาหารปลา การทำปุ๋ยหมัก การทำจุลินทรีย์หน่อกล้วย ปลูกพืชต่างระดับ ปลูกพืชสมุนไพร เป็นต้น สิ่งที่เป็นจุดเด่นของศูนย์แห่งนี้ที่ใครมาเรียนรู้แล้วต้องทึ่งในความคิดของนายสงวน ที่คิดแสวงหาวิธีปลูกกล้วยแนวใหม่ด้วยการนำยอดกล้วยลงดินแทนวิธีเดิมๆ ที่ใช้รากหย่อนลงดิน วิธีนี้ทำให้ได้ต้นกล้วยที่เตี้ยลงเก็บง่าย และที่สำคัญได้ผลผลิตมากกว่าจากปลูกแบบเดิม ซึ่งได้ผลผลิต 3 เครือต่อปี แต่วิธีของนายสงวนได้ปีละ 10-12 เครือ อีกทั้งจำนวนหวีในเครือก็เพิ่มขึ้น สาเหตุที่กล้วยให้ผลผลิตเพิ่มเป็นเท่าทวีเพราะว่าพืชกลัวจะสูญเสียเผ่าพันธุ์ ตกใจกลัวจึงรีบออกลูกออกผล กล้วยจะผลิตอาหารให้ตัวเองไม่ต้องใส่ปุ๋ย พืชจะพึ่งพาตัวเองมากขึ้น นอกจากนี้กล้วยในศูนย์แห่งนี้ยังสามารถผลิตให้ออกมาเป็นรสทุเรียน รสสตอเบอรี่ โดยการเติมหัวเชื้อดังกล่าว ซึ่งหาซื้อได้ตามท้องตลาดมาใส่ลงไปในลำต้นเมื่อผลกล้วยออกมาจะมีกลิ่นสตอเบอรี่ผสมอยู่ด้วย นั่นทำให้กล้วยหอมทองที่ปลูกอยู่ทุกวันนี้หวีละ 70 บาท และขายดิบขายดีจนไม่พอขาย นอกจากนี้ยังมีการสอนให้เพาะเห็ดในโอ่ง เป็นการประหยัดพื้นที่และไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปลูกโรงเรือน คนมีพื้นที่น้อยก็สามารถทำได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสงวน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของนายสงวน มีแนวคิดในการทำการเกษตรเพื่อให้เกิดการทำงานที่ครบวงจร สามารถใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้คนในชุมชนและบุคคลภายนอกที่เข้ามาเรียนรู้ ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง มีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น มีกระบวนการคิดซึ่งต้องเรียนรู้ออกแบบเศรษฐกิจพอเพียงให้เหมาะสมกับตัวเอง ทางศูนย์ฯ มีการติดตามให้ความรู้ วิธีการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง มีความตั้งใจ ขยัน อดทน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ และสามารถขยายผลเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนและสังคมต่อไป

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายสงวน มงคลศรีพันเลิศ

	พื้นที่บริเวณต้นกล้วย 51 ต้น			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างเดือน เม.ย. 56 ถึงเดือน ธ.ค. 56		ระหว่างเดือน เม.ย. 57 ถึงเดือน ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกล้วย	760บาท*51ต้น	38,760.00	450บาท*51ต้น	22,950.00
ขายพริกขี้หนู	200บาท*51ต้น	10,200.00	150บาท*51ต้น	7,650.00
ขายมะเขือ	40บาท*51ต้น	2,040.00	60บาท*51ต้น	3,060.00
ขายฟักเขียว	100บาท*51ต้น	5,100.00	120บาท*51ต้น	6,120.00
รวมรายได้		**56,100.00**		**39,780.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ฟัก		300.00		300.00
ค่าพันธุ์กล้วย		765.00		765.00
ค่าแต่งกลิ่น 30บาท/ขวด	51 ขวด	1,530.00	51 ขวด	1,530.00
ค่าปุ๋ยคอก		1,360.00		1,360.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		5,000.00		5,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**8,955.00**		**8,955.00**
กำไร (ขาดทุน)		**47,145.00**		**30,825.00**
รายได้ (บาท ต่อ ต้น)		**1,100.00**		**780.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ต้น)		**175.59**		**175.59**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ต้น)		**924.41**		**604.41**

ชื่อ-สกุล นางจำเนียร กาญจนพรหม
ศูนย์ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหนำควาย
ที่อยู่ 107/1 หมู่ที่ 12 บ้านหนำควาย ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 92190
โทรศัพท์ 08-7275-4050, 08-9871-1160
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยลาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางจำเนียร กาญจนพรหม เติบโตในครอบครัวเกษตรกร ที่ทำสวนยางพารา ปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงโค กระบือ สุกร เป็ด และไก่ เมื่อจบการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้สืบทอดอาชีพของครอบครัวมาโดยตลอด ต่อมาได้สมรสกับนายวิรัตน์ กาญจนพรหม ซึ่งเป็นอาจารย์สอน ที่วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตรัง จังหวัดตรัง จึงทำหน้าที่แม่บ้าน ทำสวนยางพารา และเลี้ยงสัตว์เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัว โดยมีเป้าหมายหลักคือให้ครอบครัวอยู่อย่างเป็นสุข การทำอาชีพเสริมของครอบครัว เพื่อมุ่งเน้นให้บุคคลในครอบครัวมีกิจกรรมทำร่วมกัน นางจำเนียร มีเป้าหมายคือต้องการให้บุตรของตนเองสืบทอดอาชีพเกษตรกรรมสืบไป โดยดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้ปรับพื้นที่สวนยางพาราเป็นพื้นที่การเกษตรแบบครัวเรือน โดยแบ่งออกเป็น 4 กิจกรรมหลัก ดังนี้ 1) การปลูกพืชผักสวนครัวเน้นผักพื้นบ้านปลอดสารพิษ และเพาะเห็ดฟาง 2) เลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ สุกร และโค 3) ด้านประมง มีการเลี้ยงกบ เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก และ 4) การจัดการด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม ด้วยการนำเอามูลเป็ด ไก่ โค สุกร มาหมักกับหญ้าทำเป็นปุ๋ยชีวภาพ จากการทำการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับ 4 กิจกรรมดังกล่าว ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกันและกันว่าเมื่อมีการเลี้ยงสัตว์ย่อมต้องมีมูลสัตว์ เมื่อนำมูลสัตว์มาผสมกับเศษหญ้าที่ผ่านการตัดแต่งภายในสวนมาทำเป็นปุ๋ยชีวภาพทั้งชนิดแห้งและชนิดน้ำ โดยชนิดแห้งจะนำไปใส่ในแปลงเกษตรและชนิดน้ำจะนำไปใส่ในบ่อปลาดุกที่เลี้ยงไว้ช่วยให้น้ำไม่เน่าเสีย นอกจากนี้ ยังนำเศษไม้ภายในสวนมาเผาถ่าน ควันจากการเผาถ่านได้เข้าสู่กรรมวิธีกลั่นเป็นน้ำส้มควันไม้เพื่อใช้เป็นสารไล่แมลง และการปลูกเห็ดฟางในพื้นที่ว่างทำให้ได้ผลผลิตสำหรับบริโภคในครัวเรือน ส่วนที่เหลือแจกจ่ายและจำหน่ายให้กับเพื่อนบ้าน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นางจำเนียร ได้ดำเนินทำกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยลาน** ซึ่งมีขั้นตอนการเลี้ยง ดังนี้ 1) เตรียมเล้าไก่ โดยโรยปูนขาวที่พื้นของเล้าไก่เพื่อฆ่าเชื้อและโรยแกลบทับที่พื้นเล้าหนาประมาณ 6 นิ้ว เพื่อป้องกันไม่ให้ไก่มีแผล พร้อมทั้งฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพที่พื้นเล้า ในอัตราส่วนน้ำหมักชีวภาพ 1 แก้วผสม น้ำ 1 ปี๊บ เพื่อฆ่าเชื้ออีกครั้ง และปล่อยทิ้งไว้ 10 วัน จึงนำแม่ไก่ไข่ใส่ในเล้า 2) เลี้ยงไก่ไข่ด้วยอาหารสำเร็จรูป และเสริมด้วยหยวกกล้วยผสมรำ สำหรับน้ำที่ให้ไก่กินนั้นให้ผสมน้ำหมักชีวภาพในสัดส่วนประมาณ 1 ช้อนต่อน้ำ 1 ถังเล็ก เพื่อช่วยให้ไก่ไข่แข็งแรงทนทาน มีภูมิคุ้มกัน และให้ไข่ใบใหญ่ สามารถให้ไข่จนกระทั่งอายุประมาณ 1 ปี สำหรับการทำน้ำหมักชีวภาพให้ผสมเศษผักและ ผลไม้ 3 กิโลกรัม กากน้ำตาล 1 กิโลกรัม หัวเชื้อน้ำหมัก 1 แก้ว น้ำ 10 ลิตร แล้วหมักในถังขนาด 20 ลิตร เป็นเวลา 20 วัน สามารถนำน้ำหมักชีวภาพไปใช้ประโยชน์ได้ นางจำเนียร ได้ใช้น้ำหมักชีวภาพในการบำบัดกลิ่นในคอกสุกร ทำความสะอาดคอกสุกรและป้องกันเชื้อโรค บำบัดน้ำเสียในบ่อปลา และบำบัดน้ำเสียบริเวณบ้าน นางจำเนียร พบว่าการทำเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงช่วยสร้างความมั่นใจและมีภูมิคุ้มกันในอาชีพการเกษตร ไม่ว่าเศรษฐกิจจะเป็นอย่างไร ราคายางพาราจะลดลงหรือเพิ่มขึ้นครอบครัวก็สามารถอยู่ได้โดยไม่ได้รับผลกระทบ อย่างน้อยก็มีข้าวปลาอาหารพร้อม ไม่จำเป็นต้องมีเงินทุนหรือพื้นที่มากมาย เพียงขอให้มีความขยันและสนใจใฝ่รู้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ครอบครัวก็สามารถมีความสุขได้อย่างแท้จริงบนความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางจำเนียร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** การจดบันทึก ทำบัญชีครัวเรือนทำให้เรารู้ถึงค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและไม่จำเป็น เป็นการอุดรอยรั่ว และทำให้รู้จักการออม มีความรอบคอบในการดำเนินชีวิตจนประสบความสำเร็จในชีวิต นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยลดรายจ่ายในครัวเรือน ทุกคนในครอบครัวได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ลูกทุกคนช่วยกันทำงานและไม่ยุ่งเกี่ยวอบายมุข ทั้งนี้ ผลผลิตที่ได้จะเน้นมีไว้บริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก แล้วที่เหลือยังแบ่งปันให้เพื่อนบ้านและจำหน่ายเป็นสินค้าปลอดสารพิษให้ชุมชนอีกด้วย

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อยลาน

นางจำเนียร กาญจนพรหม

	พื้นที่ 6 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ธ.ค. 55 ถึงวันที่ 30 พ.ย. 56		ระหว่างวันที่ 1 ธ.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ส.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายไข่ไก่		51,750.00		68,407.00
ขายไก่		2,062.00		1,350.00
รวมรายได้		**53,812.00**		**69,757.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ไก่	100 ตัว	17,000.00	100 ตัว	18,000.00
ค่าอาหารไก่		15,615.00		10,410.00
คิดค่าแรงงานตนเอง				
คิดรายจ่ายสนทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต				
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**32,615.00**		**28,410.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		8,500.00		11,250.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**24,115.00**		**17,160.00**
กำไร (ขาดทุน)		**29,697.00**		**52,597.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**8,968.67**		**11,626.17**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**4,019.17**		**2,860.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**4,949.50**		**8,766.17**

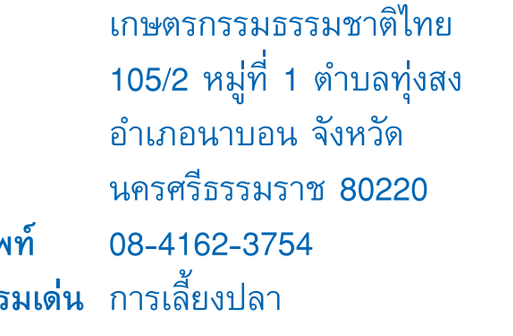

ชื่อ-สกุล **นายมโน ชำนาญกิจ**
ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรกรรมธรรมชาติไทย
ที่อยู่ 105/2 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งสง อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช 80220
โทรศัพท์ 08-4162-3754
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงปลา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายมโน ชำนาญกิจ ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยวิธีตามธรรมชาติแบบชาวบ้านทั่วไป คือ ปลูกพืชเชิงเดี่ยวเป็นหลัก ใช้ปุ๋ยและสารเคมีเพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการประสบปัญหาจากการใช้ปุ๋ยเคมีและอาหารปลาสำเร็จรูป ที่ล้วนต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก นายมโน จึงหาทางออกโดยการค้นคว้าและหาประสบการณ์จริงในหลายพื้นที่ ทำให้เกิดการเรียนรู้ว่าการทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรผสมผสานจะช่วยลดต้นทุนการผลิต ต่อมาจึงได้เริ่มนำความรู้ที่สะสมมาทำน้ำหมักชีวภาพจากผักและปลา ทำอาหารปลาเพื่อลดต้นทุน นอกจากนี้ นายมโน พบว่าแนวทางการทำเกษตรแบบไม่ใช้สารเคมี หรือเกษตรอินทรีย์เป็นแนวทางการทำการเกษตรที่พึ่งพาตนเองได้แบบยั่งยืน และปลอดภัยกับสุขภาพ

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมโน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงปลา** ในพื้นที่การเกษตรของนายมโน ประกอบด้วย ไร่นาสวนผสม พืชผักสวนครัว ไม้ผล ไม้ยืนต้น พื้นที่ทำนาแบบประณีต บ่อเลี้ยงกบ และพื้นที่เลี้ยงปลาในกระชังและในบ่อดิน (ปลาดุก) นายมโน ผลิตอาหารปลาด้วยพืชผักในสวน ซึ่งช่วยลดต้นทุน และเป็นการถนอมอาหารปลา เนื่องจากสามารถเก็บไว้ได้นานและยังเป็นยารักษาโรคท้องผูกในปลาดุกอีกด้วย กิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ของนายมโน มีความเกื้อกูลกัน การใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก และปุ๋ยพืชสดในแปลงพืช แทนปุ๋ยเคมีช่วยให้สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้น ดินดีขึ้นส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีและมีปริมาณเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นายมโน ได้มีการฟื้นฟูทรัพยากร ทั้งด้านพลังงาน อาหารและยา โดยการปลูกป่าเพื่อสร้างความสมดุลทางธรรมชาติ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมโน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความมีเหตุผล** นายมโน ได้คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำอย่างรอบคอบ มีเหตุผลในการใช้จ่าย ดำเนินชีวิตด้วยความพอประมาณ ลงทุนน้อย ลดต้นทุนในการผลิต รวมทั้งการทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงปลา
นายมโน ชำนาญกิจ

	รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 57		รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างวันที่ 1 เม.ย. 57 ถึงวันที่ 30 มิ.ย. 57	
	หน่วย (ตัว)	บาท	หน่วย (ตัว)	บาท
รายได้				
ขายลูกปลาช่อน (ตัวละ 3 บาท)	5,000	15,000.00	5,000	15,000.00
ขายลูกปลาดุก (ตัวละ 2 บาท)	7,000	14,000.00	7,000	14,000.00
ขายลูกปลากด (ตัวละ 1 บาท)	5,000	5,000.00	5,000	5,000.00
รวมรายได้		**34,000.00**		**34,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าไข่ต้ม (ลูกละ 3.50 บาท)	900 ลูก	3,150.00	900 ลูก	3,150.00
ค่ารำละเอียด (กระสอบละ 120 บาท)	10 กระสอบ	1,200.00	10 กระสอบ	1,200.00
ค่าจุลินทรีย์,น้ำหมักชีวภาพ		240.00		240.00
ค่าบรรจุภัณฑ์		120.00		120.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		5,000.00		6,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**9,710.00**		**10,710.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ(ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**9,710.00**		**10,710.00**
กำไร (ขาดทุน)		**24,290.00**		**23,290.00**
รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**2.00**		**2.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**0.57**		**0.63**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**1.43**		**1.37**

ชื่อ-สกุล นางรุ่งไพลิน รอดบุญ
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้คุ้มตาหนุ่ย
ที่อยู่ 40/12 หมู่ที่ 12 ตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80160
โทรศัพท์ 08-7283-3084
กิจกรรมเด่น การปลูกกล้วยไข่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนางรุ่งไพลิน รอดบุญ ได้ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมาก่อน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จและเกิดความเบื่อหน่ายในอาชีพที่ทำ อีกทั้งการเป็นพนักงานบริษัทเป็นอาชีพที่ไม่ยั่งยืน จึงหันเหบทบาทจากพนักงานเอกชนมาทำอาชีพเกษตรกรรมแทน หลังจากที่มีความคิดที่จะทำการเกษตรนางรุ่งไพลินได้กลับมาใช้ชีวิตที่บ้านเกิดของตนเองตามวิถีของบรรพบุรุษที่สืบต่อกันมา และได้ลงมือทำการเกษตรในที่ดินของตนเอง โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วนๆ ทำสวนผลไม้ ทำการเกษตรแบบผสมผสานตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกพืชผักสวนครัว พืชสมุนไพร มีแนวคิดที่จะใช้สมุนไพรรักษาโรค เป็นการแพทย์แผนไทยเพื่อเป็นการดูแลสุขภาพของคนในครอบครัว และคนในชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

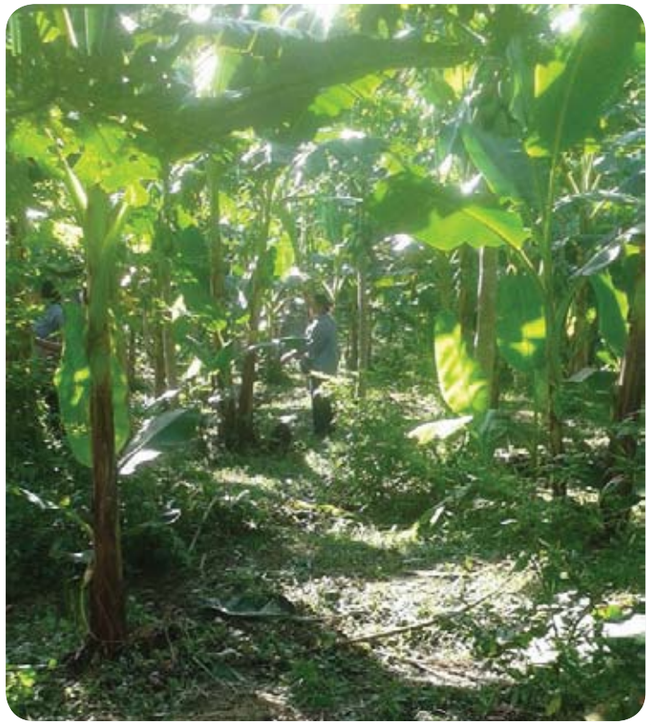
นางรุ่งไพลิน ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกกล้วยไข่** เนื่องจากเมื่อปี พ.ศ. 2554 ได้ประสบภัยธรรมชาติครั้งใหญ่เกิดดินโคลนถล่ม หน้าดินมีการปรับเปลี่ยนไม่สามารถปลูกพืชอะไรได้ และถ้าจะปลูกพืชอะไรใหม่ก็ต้องใช้ระยะเวลานานที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้ไม่มีรายได้ จึงมีแนวความคิดว่าจะต้องปลูกพืชระยะสั้นและเก็บผลผลิตได้เร็ว โดยมาลงตัวกันที่กล้วยไข่ เมื่อได้ทำการทดลองปลูก ระยะเวลาในการเก็บผลผลิตประมาณ 3 เดือน ก็สามารถเห็นเป็นรายได้แล้ว อีกทั้งคุณภาพของผลผลิตที่ได้ออกมาดี ผลดก และมีผิวสวย เป็นที่ต้องการของตลาด และยังได้ราคาดีอีกด้วย โดยนางรุ่งไพลินได้เริ่มต้นจากการปลูกเพียงแค่ 5 ไร่ก่อนเพื่อเป็นการทดลอง โดยเริ่มต้นจากการเตรียมพื้นที่ในระยะแรกต้องดูแลให้ต้นกล้วยสามารถตั้งตัวได้ หลังจากนั้นดูแลต่อโดยการฉีดฮอร์โมนพืชที่ทำขึ้นเองจากเศษวัสดุที่เหลือใช้ใน

ครัวเรือนกับกากน้ำตาล และใส่ปุ๋ยชีวภาพที่ทำขึ้นเองจากซากพืชและเศษวัสดุที่มีอยู่ในครัวเรือน ทำให้ได้ผลผลิตดี และยังเป็นที่ต้องการของตลาดอีกด้วย ปัจจุบันมีแม่ค้าเข้ามารับซื้อถึงในสวนโดยไม่ต้องออกไปหาตลาด ทำให้ลดต้นทุนในการผลิตไปได้อีกทางหนึ่ง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นางรุ่งไพลิน ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะได้ใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำการเกษตรผสมผสาน เพื่อทำให้มีผลผลิตที่หลากหลายสามารถสร้างรายได้ยามที่ราคาผลผลิตชนิดอื่นตกต่ำ อีกทั้งการปลูกพืชสมุนไพรและการรักษาโดยวิธีการแพทย์แผนไทยแบบวิถีชาวบ้าน ก็เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันของร่างกายให้มีสุขภาพแข็งแรง ไม่เจ็บป่วย ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมรับสถานการณ์และผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ต้นทุนอาชีพการปลูกกล้วยไข่
นางรุ่งไพลิน รอดบุญ

	พื้นที่ 5 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 พ.ย. 55 ถึงวันที่ 31 ต.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 พ.ย. 56 ถึงวันที่ 22 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายกล้วย	450	151,200.00	600	201,600.00
รวมรายได้				**201,600.00**
		151,200.00		
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์กล้วย		6,500.00		0.00
ค่าขุดหลุม		3,250.00		0.00
ค่าจ้างปลูก		3,250.00		0.00
ค่าปุ๋ยรองก้น		200.00		0.00
ค่าตัดแต่งทางกล้วย		28,800.00		28,800.00
ค่าจ้างตัดหญ้า		10,000.00		1,000.00
ค่าน้ำมันรถ		2,400.00		2,400.00
คิดค่าแรงงานตนเอง				
(ค่าแรงตัดกล้วย 4 อาทิตย์*300*12เดือน)		14,400.00		14,400.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**68,800.00**		**46,600.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**68,800.00**		**46,600.00**
กำไร (ขาดทุน)		**82,400.00**		**155,000.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**30,240.00**		**40,320.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**13,760.00**		**9,320.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**16,480.00**		**31,000.00**

ชื่อ-สกุล **นายวิรัตน์ ตรีโชติ**
ศูนย์ ศูนย์เกษตรกรรม
เพื่อสิ่งแวดล้อมชุมชนคีรีวง
ที่อยู่ 59 หมู่ที่ 9 บ้านขุนคีรี
ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80230
โทรศัพท์ 08-9908-6427
กิจกรรมเด่น สวนผลไม้ผสมสวนป่า
(สวนสมรม)

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายวิรัตน์ ตรีโชติ ได้บวชเรียนเป็นพระภิกษุ และเมื่อลาสิกขาบทแล้วก็ได้กลับมาทำอาชีพเกษตรกรรม โดยทำสวนผลไม้ต่อจากบิดา มารดา การทำสวนผลไม้ในช่วงแรกได้ใช้สารเคมี และปุ๋ยเคมีเป็นหลัก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และยังเป็นการทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยว เมื่อผลผลิตล้นตลาดทำให้ประสบกับสภาวะการขาดทุน เมื่อนายวิรัตน์ ประสบกับปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ รวมถึงการประสบอุทกภัยในปี พ.ศ. 2531 ที่ทำให้สวนผลไม้เสียหายอย่างหนักและเกิดปัญหาขาดทุน ทำให้นายวิรัตน์ มีแนวคิดว่าจะต้องทำอย่างไรเพื่อให้สวนผลไม้ที่ทำอยู่ไม่ประสบปัญหาอย่างที่ผ่านๆ มา ในที่สุดก็ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาใช้ในพื้นที่ของตนเองโดยผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เริ่มการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ไม่ใช้สารเคมีในการทำการเกษตร มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง และรักษาความสมดุลทางธรรมชาติ จนประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวิรัตน์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **สวนผลไม้ผสมสวนป่า (สวนสมรม)** มีการปลูกข้าว ทำสวนผลไม้ผสมการปลูกป่า การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รักษาน้ำ รักษาป่า เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางธรรมชาติ และยังได้ทำการปลูกต้นไม้ผสมกับการปลูกหญ้า เพื่อชะลอน้ำที่ไหลมาจากภูเขา ไม่ให้ดินพังทลาย อีกทั้งเมื่อดอกผลของต้นไม้ร่วงหล่นลงมาเน่าสลายแล้วจะกลายเป็นปุ๋ยธรรมชาติให้ต้นไม้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังมีการผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพไว้ใช้เองโดยไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีเพื่อเป็นการลดต้นทุน การทำสวนสมรมเป็นรูปแบบการผลิตอย่างหนึ่งที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความเหมาะสมกับภูมิประเทศ สามารถช่วยแก้ปัญหาข้อจำกัดของพื้นที่ เนื่องจากพื้นที่ในคีรีวงเป็นพื้นที่ป่าและเป็นภูเขา การเจริญเติบโตของต้นไม้จะอาศัยระบบนิเวศของพืชและสัตว์ซึ่งจะเกื้อหนุนกัน แนวคิดการทำสวนสมรมสอดคล้องกับแนวคิดเกษตรธรรมชาติและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน เพราะมีความหลากหลาย สร้างความสมดุลของระบบนิเวศ พืชและสัตว์อาศัยอยู่ร่วมกันแบบเกื้อกูล และควบคุมกันได้อย่างสมดุลซึ่งสามารถลดการกระจายความเสี่ยงต่อโรคและแมลงศัตรูพืช

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวิรัตน์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **ความพอประมาณ**ในการทำการเกษตร มีความพอดีไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป ไม่โลภ และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีการผลิตที่พึ่งตนเองได้ด้วยวิธีการง่ายๆ ไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดความยั่งยืนอย่างสูงสุด เมื่อสร้างครอบครัวพอเพียงได้แล้วสิ่งที่จะตามมา คือ การเกิดชุมชนพอเพียง สมาชิกในชุมชนจะร่วมกันทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม มีการแบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจะนำพาชุมชนให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

ต้นทุนอาชีพสวนผลไม้ผสมสวนป่า (สวนสมรม)

นายวิรัตน์ ตรีโชติ

	พื้นที่ 13 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ต.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 22 ต.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายผลไม้	1,225	130,000.00	1,635	51,215.00
ขายทุเรียนกวน	150	15,000.00	200	20,000.00
รวมรายได้		**145,000.00**		**71,215.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ยเคมี	2,000	20,000.00	2,000	20,000.00
ค่าน้ำมันตัดหญ้า		1,900.00		2,500.00
ค่าน้ำมันรถ		3,200.00		5,000.00
ค่าอุปกรณ์ทำระบบน้ำในสวน		0.00		5,000.00
ค่าเชือกโยง		0.00		200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (ประมาณ 80 วัน /300)		24,000.00		24,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**49,100.00**		**56,700.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**49,100.00**		**56,700.00**
กำไร (ขาดทุน)		**95,900.00**		**14,515.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**11,153.85**		**5,478.08**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**3,776.92**		**4,361.54**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**7,376.92**		**1,116.54**

ชื่อ-สกุล นายวรพงษ์ ขุนพรม
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน จังหวัดนราธิวาส
ที่อยู่ 126 หมู่ที่ 9 บ้านโพธิ์ทอง ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส 96000
โทรศัพท์ 08-6290-2999
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงไก่ไข่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายวรพงษ์ ขุนพรม เติบโตในครอบครัวเกษตรกร บิดา มารดาทำอาชีพเกษตรกรรม แต่นายวรพงษ์ได้เดินทางเข้ามาทำงานในกรุงเทพฯ และใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ เป็นเวลา 10 ปี ทำให้สามารถเก็บเงินได้จำนวนหนึ่ง จากนั้นนายวรพงษ์ จึงตัดสินใจกลับมาซื้อบ้านในอำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส เพื่อประกอบอาชีพเป็นช่างเย็บผ้าตามประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาตอนที่อยู่ในกรุงเทพฯ เมื่อประกอบอาชีพช่างเย็บผ้าไปได้สักระยะก็ได้ประสบปัญหาด้านสุขภาพทางด้านสายตาค่อนข้างหนักและการนั่งอยู่กับที่เป็นเวลานาน ทำให้ร่างกายไม่แข็งแรง นายวรพงษ์ จึงนำเงินเก็บที่มีอยู่ไปซื้อที่ดินในเขตอำเภอโพธิ์ทอง ประมาณ 3 ไร่ เพื่อที่จะทำการเกษตรโดยเริ่มจากการเลี้ยงสุกร เป็ด ไก่ และโคขุน โดยได้ปรับสู่การทำการเกษตรตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำการเกษตรผสมผสานทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ รวมถึงการผลิตปุ๋ยเพื่อใช้ในครัวเรือน การเพาะเห็ดฟางในตะกร้า การทำน้ำส้มควันไม้เพื่อเป็นการลดต้นทุนในการทำการเกษตรและลดรายจ่ายในครัวเรือน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายวรพงษ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงไก่ไข่** โดยเริ่มต้นแนวคิดที่จะเลี้ยงไก่ไข่ เพราะเห็นว่าในชีวิตประจำวันทุกครัวเรือนจะต้องบริโภคไข่ และยังสามารถนำมูลไก่ไปทำประโยชน์ได้อีกหลายอย่าง เช่น ทำเป็นแก๊สชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือน ทำปุ๋ยหมักสำหรับใส่พืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้บริโภค

ในครัวเรือน แม้ว่านายวรพงษ์ ต้องการจะทำอาหารสัตว์ใช้เอง แต่ด้วยอุปสรรคจากวัตถุดิบในท้องถิ่นไม่เอื้ออำนวย จึงจำเป็นต้องใช้อาหารสำเร็จรูป นายวรพงษ์ มีจุดเด่นที่การวางแผนปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรตามสภาวะทางเศรษฐกิจและตลาดที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม หมั่นสังเกตอยู่เสมอว่าเมื่อปลูกหรือเลี้ยงอะไรก็ตามต้องดูว่าเหมาะสมกับพื้นที่หรือไม่ เช่น การเลี้ยงสัตว์ในช่วงแรกนายวรพงษ์ ได้เลี้ยงสุกรแต่เมื่อดูตลาดแล้วพบว่าพื้นที่ดังกล่าวมีชาวมุสลิมถึงร้อยละ 80 จึงหันมาเลี้ยงโคขุนและไก่ไข่แทน จากแนวคิดการวางแผนการผลิตและการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น และยังสามารถวางแผนการขยายกิจการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากช่วงแรกที่นายวรพงษ์ เลี้ยงไก่ไข่ไว้เพียง 21 ตัวเท่านั้น หลังจากที่มีความชำนาญมากขึ้นจึงได้ขยายพื้นที่เลี้ยงไก่ไข่เพิ่มเป็น 76 ตัว และจากความมุ่งมั่นนำไปสู่ความสำเร็จทำให้นายวรพงษ์ ได้รับรางวัลที่ 1 โครงการประกวดเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านประชาชนทั่วไป ในปี พ.ศ. 2550

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายวรพงษ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยถือคติว่าการทำอะไรก็ตามต้องเรียนรู้ มีการวางแผน และปรับเปลี่ยนไปตามระยะเวลาและไปด้วยกัน ที่สำคัญการเดินตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว การไม่โลภ ทำตามกำลัง ไม่ท้อ เมื่อเจอปัญหายึดหลักคุณธรรม ขยันและอดทน นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับพื้นที่ของตนเอง มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้รู้รายรับ-รายจ่ายของตนเอง และเพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน ซึ่งเป็นการเตรียมพร้อมสำหรับทุกสถานการณ์ที่ยากลำบากในอนาคต ทั้งตัวเราเองและครอบครัวจะได้ไม่ลำบาก

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่

นายวรพงษ์ ขุนพรม

		จำนวน 50 ตัว		จำนวน 76 ตัว	
		รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
		ระหว่างวันที่ 2 ก.พ. 56 ถึงวันที่ 30 ส.ค. 56		ระหว่างวันที่ 27 พ.ค. 57 ถึงวันที่ 17 ต.ค. 57	
		หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้					
ขายไข่ไก่			24,590.00		34,800.00
	รวมรายได้		**24,590.00**		**34,800.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย					
ค่าพันธุ์ไก่		50*240	12,000.00	76*240	18,240.00
ค่าอาหาร			4,900.00		8,820.00
ค่ากรง			1,925.00		1,925.00
คิดค่าแรงตนเอง			1,500.00		1,500.00
	รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**20,325.00**		**30,485.00**
กำไร (ขาดทุน)			**4,265.00**		**4,315.00**
	รายได้ (บาท ต่อ ตัว)		**492.00**		**458.00**
	ต้นทุน (บาท ต่อ ตัว)		**407.00**		**401.00**
	ผลตอบแทน (บาท ต่อ ตัว)		**85.00**		**57.00**

ชื่อ-สกุล **นายสมควร คงถาวร**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้ปราชญ์ชาวบ้านปิยามุมัง
ที่อยู่ 111/1 หมู่ที่ 3 บ้านปิยา ตำบลปิยามุมัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี 94150
โทรศัพท์ 08-9977-3969, 08-6488-7709
กิจกรรมเด่น เกษตรผสมผสาน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมควร คงถาวร มีอาชีพรับจ้างดูแลฟาร์มเลี้ยงไก่ให้กับบริษัท CP ที่มีปริมาณไก่เป็นหมื่นตัว และมีต้นทุนการเลี้ยงที่สูง จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการเลี้ยงไก่ให้กับบริษัท CP ประกอบกับปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความเสี่ยงสูงและเป็นอุปสรรคในการดูแลฟาร์ม ทำให้นายสมควรหันมาดำเนินชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยการพึ่งตนเอง ทำเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี เน้นการอุปโภคบริโภคในครัวเรือนก่อน มีเหลือจึงนำไปจำหน่ายในชุมชน ต่อมาจึงได้มีการรวมกลุ่มในชุมชนและสมาชิกชุมชนเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามัคคีกันมากขึ้น

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

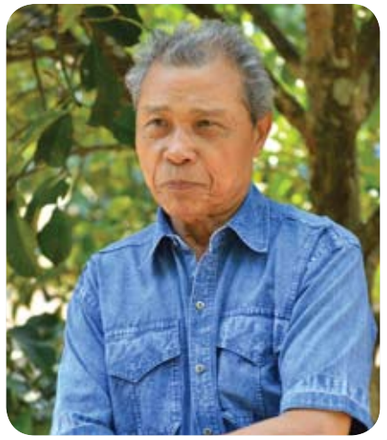
นายสมควร ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **เกษตรผสมผสาน** ดำเนินกิจกรรมด้านการเกษตรแบบผสมผสาน ตามแนวคิดการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มจากการปลูกพืชผักสวนครัวไว้บริโภคบริเวณรอบๆ บ้าน เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลาในบ่อพลาสติก หลังจากนั้นก็เริ่มผลิตปุ๋ยชีวภาพทั้งน้ำและแห้ง ทำหัวเชื้อจุลินทรีย์ไว้ใช้เอง มีการทำอาหารสัตว์จากเศษพืชผักที่เหลือทำเตาเผาถ่าน การทำระบบแรงดันน้ำสูง (แอแว๊ะ) การเพาะถั่วงอก การทำน้ำมันไบโอดีเซล ทำน้ำยาอเนกประสงค์ไว้ใช้ในครัวเรือนและเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการผลิต สามารถลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นอกจากนี้นายสมควรยังให้ชาวบ้านเข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์ของการรวมกลุ่ม ปัจจุบันบ้านปิยามีการจัดตั้งกลุ่มหลายกลุ่ม ทั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มแม่บ้าน ร้านค้าชุมชน เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมของนายสมควร ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีความสามัคคีระหว่างไทยพุทธและไทยมุสลิมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเท่าเทียมกัน ส่วนหนึ่งเพราะนายสมควร ซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านด้วยนั้น มีการบริหารจัดการชุมชนที่ดีเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชน ช่วยสร้างรายได้ให้คนในชุมชน ทำให้ไม่มีปัญหาขัดแย้งกัน อยู่ด้วยกันด้วยความรัก และมีความสามัคคีเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมควร ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยเริ่มจากการลงทุนน้อย มีการลดต้นทุนด้วยการทำปุ๋ยเอง ปลูกในสิ่งที่เรารับประทาน และรับประทานในสิ่งที่ปลูก ทั้งยังนำวัสดุเหลือใช้ในสวนมาหมุนเวียนทำเป็นอาหารสัตว์ และทำปุ๋ยไว้ใช้ได้ เมื่อผลิตเองได้มากที่สุดก็จะเป็นภูมิคุ้มกันให้กับเราได้ เมื่อปัจจัยในการผลิตมีราคาที่สูงขึ้น กิจกรรมทางการเกษตรที่ทำจะต้องมีความยั่งยืน เช่น มีการผลิตที่เหมาะสม การลงทุนที่ไม่เกินตัว การใช้เทคโนโลยีที่ประหยัด การมีภูมิคุ้มกันที่ดี จะทำให้สามารถคาดการณ์ได้ถึงโอกาสและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และส่งผลให้สามารถวางแผนรับมือกับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลง ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ต้นทุนอาชีพเกษตรผสมผสาน
นายสมควร คงถาวร

	พื้นที่ 1 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 10 ส.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่1 ก.พ. 57 ถึงวันที่ 30 มิ.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายปลาดุก (3 บ่อๆละ 250 กก.)	38	28,500.00	50	37,500.00
ขายไข่ไก่ (วันละ 4 แผง 30วัน*5)	85	51,000.00	90	54,000.00
ขายผักสวนครัว (เดือนละ 975 บาท*5)		4,875.00		4,875.00
รวมรายได้		**84,375.00**		**96,375.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ปลา (3,000 ตัว)	1	3,000.00	1.50	4,500.00
ค่าอาหารปลา	(3,500*5)	17,500.00	(4,000*5)	20,000.00
ค่าพันธุ์ไก่ (200 ตัว)	20	4,000.00	25	5,000.00
ค่าอาหารไก่	(230*30*5)	34,500.00	(242.50*30*5)	36,375.00
ค่าไฟฟ้า (วันละ 10 บาท)		1,500.00		1,500.00
คิดค่าแรงงานตนเอง (วันละ 10 บาท)		1,500.00		1,500.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต				
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**62,000.00**		**68,875.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**62,000.00**		**68,875.00**
กำไร (ขาดทุน)		**22,375.00**		**27,500.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**84,375.00**		**96,375.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**62,000.00**		**68,875.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**22,375.00**		**27,500.00**

ชื่อ-สกุล นายสมพงษ์ พรผล
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เพื่อชีวิตที่ยั่งยืน
ที่อยู่ 55/1 หมู่ที่ 2 บ้านท่าอยู่ ตำบลท่าอยู่ อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา 82130
โทรศัพท์ 08-9593-8193, 0-7644-4315
กิจกรรมเด่น การปลูกไม้ผล

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมพงษ์ พรผล ได้เริ่มต้นการทำการเกษตรตั้งแต่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยตามบิดามารดา ไปปลูกข้าว ทำสวนยางพารา เลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ดขายตามตลาดในชุมชน แต่ด้วยความมุ่งมั่นที่จะส่งลูกๆ ทุกคนให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียนจนจบปริญญา ทำให้นายสมพงษ์ หมั่นค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ทางด้านการเกษตร พร้อมยึดหลักธรรมการดำเนินชีวิตแบบทางสายกลาง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คิดปรับเปลี่ยนรูปแบบการเกษตรให้สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ จากการที่นายสมพงษ์ เคยบวชเรียนตั้งแต่เด็กจนกระทั่งได้รับการอุปสมบทเมื่อลาสิกขาและแต่งงาน จึงนำหลักธรรมมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตครอบครัว และจากการได้ติดตามบิดา มารดา ไปทำการเกษตรในพื้นที่ของครอบครัวทำให้ได้เรียนรู้วิธีการทำการเกษตรในรูปแบบต่างๆ และได้ลองผิดลองถูก ศึกษาวิธีแก้ไขปรับปรุง เรียนรู้ว่าพื้นที่ของตนเหมาะสมกับการปลูกพืชชนิดใด หลังจากนั้นจึงได้มาทำการเกษตรโดยทำเท่าที่พอทำได้และทำตามความเหมาะสมของพื้นที่ด้วยการปลูกพืชผสมผสาน เพื่อได้ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ซึ่งนายสมพงษ์ ได้ดำเนินการทำการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยยึดหลักการ “ปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก” เพื่อเป็นการลดรายจ่ายในครัวเรือนก่อน พอผลผลิตเหลือจึงนำไปแบ่งปันเพื่อนบ้าน และนำไปจำหน่ายในชุมชนเพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทำให้วันนี้นายสมพงษ์ได้เป็นเกษตรกรดีเด่นที่เป็นแบบอย่างที่ดีของคนในชุมชนในการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นผู้นำทางปัญญาที่สร้างแรงบันดาลใจให้คนในชุมชนยึดถือและปฏิบัติ และต้องการเรียนรู้หลักการพึ่งพาตนเอง สำคัญที่สุดความฝันของนายสมพงษ์ ได้เป็นจริงคือ ลูกทั้ง 5 คน ได้เรียนจบปริญญา และนายสมพงษ์ ได้รับแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาผู้นำชุมชนและเครือข่าย ประจำปี พ.ศ. 2557 จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสมพงษ์ ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไม้ผล** นายสมพงษ์ แบ่งพื้นที่เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผล ยางพารา ผักพื้นบ้าน ผักสวนครัว บ่อน้ำ และบ่อเลี้ยงปลา นายสมพงษ์ ได้วางแผนการทำการเกษตรอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอน ซึ่งทำการเกษตรโดยยึดหลัก “กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน” คิดหาวิธีการลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตร โดยนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่เหลือใช้มาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพ และน้ำส้มควันไม้ ไว้ใช้ในพื้นที่ของตนเอง อีกทั้งยังได้จัดทำแปลงสาธิตยางพารา พร้อมทั้งจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรตำบลท่าอยู่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง โดยได้จัดสรรที่ดินบางส่วนของตนเองให้เป็นศูนย์รับซื้อน้ำยางสดให้แก่เกษตรกรที่นำมาจำหน่าย จนกระทั่งชุมชนสามารถกำหนดราคายางได้เอง พร้อมกับเปิดตลาดประมูลราคายางพารา และนายสมพงษ์ยังทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนมานานกว่า 21 ปี โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นวิทยากรด้านการจัดทำแผนชุมชน การออมและการจัดทำธนาคารหมู่บ้าน รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมพงษ์ ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยมีการเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคตของครอบครัว มีการวางแผนการออมและการใช้จ่ายเงิน เริ่มจากมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน วางแผนการลงทุนในแต่ละปี ทำให้ครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุขและพอเพียง รวมทั้งมีแนวคิดที่จะเอื้อเฟื้อแบ่งปันให้กับสังคม และชุมชน โดยใช้วิธีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ มีกระบวนการวิธีการที่เหมาะสม มีการเสริมสร้างศักยภาพร่วมกันในชุมชน เป็นภูมิคุ้มกันให้กับตนเองและชุมชนเพื่อจะได้เป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกไม้ผล
นางสมพงษ์ พรผล

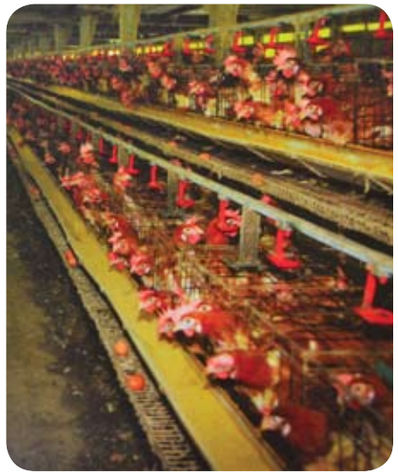
	พื้นที่ 15 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 55 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 55		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56	
	หน่วย (กก.)	บาท	หน่วย (กก.)	บาท
รายได้				
ขายทุเรียน	7,000	259,000.00	8,400	294,000.00
ขายมังคุด	2,500	32,500.00	3,000	33,000.00
ขายเงาะ	2,250	45,000.00	2,500	40,000.00
ขายลองกอง	1,000	22,000.00	1,250	25,000.00
ขายจำปาดะ	6,000	180,000.00	5,000	135,000.00
ขายหน่อไม้	2,250	38,250.00	2,500	37,500.00
ขายละไม	750	9,000.00	500	5,000.00
ขายมะละกะ	2,250	56,250.00	2,500	50,000.00
ขายลางสาด	2,700	40,500.00	3,000	30,000.00
รวมรายได้		**682,500.00**		**649,500.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ต้นทุนปลูกทุเรียนเฉลี่ยต่อปี		3,993.00		3,993.00
ต้นทุนปลูกมังคุดเฉลี่ยต่อปี		3,704.00		3,704.00
ต้นทุนปลูกเงาะเฉลี่ยต่อปี		610.00		610.00
ต้นทุนปลูกลองกองเฉลี่ยต่อปี		1,348.00		1,348.00
ต้นทุนปลูกจำปาดะเฉลี่ยต่อปี		1,292.00		1,292.00
ต้นทุนปลูกหน่อไม้เฉลี่ยต่อปี		788.00		788.00
ต้นทุนปลูกละไมเฉลี่ยต่อปี		2,265.00		2,265.00
ต้นทุนปลูกมะละกะเฉลี่ยต่อปี		2,407.00		2,407.00
ต้นทุนปลูกลางสาดเฉลี่ยต่อปี		2,750.00		2,750.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์	7,500	52,500.00	7,500	52,500.00
ค่าปุ๋ยเคมี	750	15,000.00	750	15,750.00
ค่าจ้างถางหญ้า		7,500.00		7,500.00
ค่าจ้างใส่ปุ๋ย		16,500.00		16,500.00
ค่าตัดแต่งกิ่งหลังเก็บเกี่ยว		40,000.00		40,000.00
ค่าจ้างแรงงาน		45,000.00		40,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		60,000.00		60,000.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**255,657.00**		**251,407.00**
กำไร (ขาดทุน)		**426,843.00**		**398,093.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**45,500.00**		**43,300.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**17,043.80**		**16,760.47**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**28,456.20**		**26,539.53**

ชื่อ-สกุล นายอเนก จีวะรัตน์
ศูนย์ ศูนย์บริการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเหมาะ
ที่อยู่ 44 หมู่ที่ 4 ตำบลเหมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา 82170
โทรศัพท์ 08-1270-8828, 0-7649-9071
กิจกรรมเด่น การเลี้ยงไก่ไข่

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายอเนก จีวะรัตน์ เรียนจบชั้น ปวส. มีความคิดที่จะกลับมาทำเหมืองแร่ดีบุกต่อจากบิดา โดยเริ่มดำเนินการร่วมกับพี่ชายคนโต ขณะนั้นมีคนงานประมาณ 11 คน ระหว่างการทำเหมืองแร่ก็ได้ปลูกยางพาราไปด้วย จนถึงปี พ.ศ. 2519 ได้ขยายกิจการเหมืองแร่มีสัมปทานประมาณ 1,000 ไร่ และได้ทำเหมืองแร่บนภูเขาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522-2526 รวมระยะเวลา 5 ปี จนกระทั่งปี พ.ศ. 2525 คิดว่าเหมืองแร่ดีบุกคงหมดเนื้อแร่และคงสิ้นสุดการทำเหมืองแร่ในจังหวัดพังงา ต่อมาปี พ.ศ. 2528 ก็สิ้นสุดเหมืองแร่ดีบุก แต่ได้ดำเนินกิจการเหมืองแร่จนหมดเนื้อแร่จึงยกเลิกกิจการไป แต่ยังเหลือที่ดินอีกประมาณ 400 ไร่ โดยนายอเนก ได้เริ่มทำการเกษตรด้วยการปลูกยางและเพาะต้นกล้ายางจำหน่าย โดยในปี พ.ศ. 2527 ได้รับมรดกที่ดิน 52 ไร่ ณ บ้านในหมด อำเภอกะปง ซึ่งเป็นที่ดินที่เคยผ่านการทำเหมืองแร่ และได้เริ่มต้นอาชีพเกษตรกรรมอย่างจริงจังบนที่ดินผืนนี้ โดยเริ่มจากการปลูกต้นละไมเพราะคิดว่ายังไม่มีเกษตรกรรายใดปลูก แต่กว่าจะนำผลละไมไปจำหน่ายได้ต้องใช้เวลาถึง 7 ปี ขณะที่มีรายจ่ายทุกวันจึงเกิดแนวคิดว่าต้องมีอาหารไว้บริโภคในครัวเรือนพึ่งพาตนเองได้ทุกด้าน และรายได้จะต้องมีทุกวัน จึงเริ่มลงมือปลูกพืชสวนครัว ซึ่งมีวงจรสั้นได้ผลผลิตทุกวันนำมาปรุงอาหารและนำส่วนที่เหลือไปจำหน่ายได้ หลังจากทำการเกษตรได้ระยะหนึ่ง ได้รับคัดเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2542 ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ได้เรียนรู้การทำการเกษตรแบบผสมผสานและเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างจริงจังและนำหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาใช้ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเงื่อนไขความรู้ กับเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน จนได้รับแต่งตั้งเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงประจำปี พ.ศ. 2557 จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายอเนก ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การเลี้ยงไก่ไข่** โดยได้จัดสรรพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน ทำการเกษตรแบบผสมผสานปลูกพืชทั้งพืชสวน ผลไม้ตามฤดูกาล ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มังคุด มะพร้าวน้ำหอม ลองกอง เงาะ และไม้ใช้สอยที่นำมาใช้ประโยชน์ เพื่อสร้างโรงเรือนที่พัก มีการเลี้ยงสัตว์ เป็ด ไก่ โดยปัจจุบันมีรายได้จากไข่ทุกวัน ส่วนมูลไก่นอกจากจะนำไปใช้เป็นปุ๋ยในสวนแล้วยังนำไปตากแดดเพื่อจำหน่ายใช้เป็นปุ๋ยชั้นดีสำหรับปาล์มน้ำมัน และนำไปปรับสภาพน้ำในบ่อปลาที่รายล้อมที่ดินแห่งนี้ ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักในการทำสวนและเลี้ยงสัตว์ มีการจัดการระบบน้ำภายในพื้นที่เกษตรกรรมจากแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างคลองยะหวาย ส่งผลให้ที่นี่มีน้ำใช้อย่างอุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปี การทำเกษตรแบบผสมผสานนี้ จะเห็นได้ว่าพืชและสัตว์จะเกื้อกูลซึ่งกันและกันแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้ 365 วัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตรกรได้อย่างยั่งยืนบนพื้นฐานของความพอเพียง ถือเป็นสูตรสำเร็จสร้างรายได้ตลอดทั้งปี รวมทั้งสมุนไพร พืชสวน ได้แก่ มะระ ถั่วฝักยาว ขิง ข่า ตะไคร้ พริก กล้วย มะละกอ มะรุม มะกรูด ขี้เหล็ก มะนาว ส้ม ดอกหน้าวัว เป็นต้น นอกจากนี้นายอเนก ได้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผสมผสานขึ้น เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกทำการเกษตรแบบผสมผสานจนประสบผลสำเร็จ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายอเนก ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** โดยให้หลักคิดไว้อย่างน่าสนใจว่า เกษตรกรต้องเรียนรู้กับการทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางให้เกิดประโยชน์ มีคุณภาพ ขยัน ประหยัด อดทน ใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา และจะเกิดความยั่งยืน ตลอดจนรู้จักการใช้เทคโนโลยีลดต้นทุนการผลิต การทำภาคการเกษตรต้องคิดตลอดเวลา การที่เกษตรกรยากจนเพราะมีกฎระเบียบมาบังคับแต่เราสามารถปรับเปลี่ยนได้ เกษตรกรเองก็ต้องวิเคราะห์เป็น ต้องช่วยเหลือตัวเองเป็น หลักสำคัญต้องเริ่มจากเล็กๆ และสร้างขยายผลแล้วจะโตเอง การสร้างภูมิคุ้มกันให้ทันกับโลกาภิวัตน์ และโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง นำองค์ความรู้มาพัฒนาเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับปรุงตนเอง ส่วนการช่วยเหลือเกษตรกรต้องนึกถึงและส่งเสริม ตามหลักภูมิศาสตร์ในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วยเช่นกัน ไม่มีอะไรที่ไม่ผิดหวัง แต่เราต้องเรียนรู้จากความผิดหวัง และต่อยอดทดลองขยายผลไปเรื่อยๆ เช่น อาจปรับกิจกรรมการเกษตรหลักเป็นรายได้เสริมหรือกิจกรรมเสริมอาจเป็นรายได้หลักได้ตามสถานการณ์ โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่ AEC จะมีการแข่งขันสูงมากเราต้องเปิดตลาดท้องถิ่นให้มาก เกษตรกรต้องนำสินค้าไปจำหน่ายเองเพื่อให้รู้ความต้องการของลูกค้าและตลาด

ต้นทุนอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่
นายเอนก จีวะรัตน์

	พื้นที่โรงเรือนยาว 100 เมตร กว้าง 11 เมตร			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 25 มี.ค. 54 ถึงวันที่ 14 ก.ค. 55		ระหว่างวันที่ 11 ส.ค. 55 ถึงวันที่ 10 ธ.ค. 56	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายไข่ (ดี)	3,862,770 ฟอง	8,625,430.00	3,896,370 ฟอง	9,546,106.50
ขายไข่ (บุบ)	17,488 ฟอง	19,740.00	28,606 ฟอง	46,709.00
ขายไก่ปลด	9,763 ตัว	465,090.00	9,806 ตัว	509,987.00
ขายมูลไก่	7,200 กระสอบ	216,000.00	7,200 กระสอบ	216,000.00
ขายกระสอบอาหารไก่	4,670 กระสอบ	15,961.00	3,130 กระสอบ	10,955.00
รวมรายได้		**9,342,221.00**		**10,329,757.50**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าพันธุ์ไก่	10,200 ตัว	1,213,800.00	10,450 ตัว	1,358,500.00
ค่ายา		51,759.40		49,467.40
ค่าอาหารไก่	10,325 กระสอบ	6,453,125.00	10,866 กระสอบ	7,443,210.00
ค่าจ้างแรงงาน		168,000.00		168,000.00
ค่าเชื้อเพลิงฉุดพัดลม		201,523.00		182,000.00
ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาสินทรัพย์		31,900.00		27,000.00
ค่าวัสดุ		227.00		240.00
ค่าใช้จ่ายอื่น		3,646.00		2,200.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		112,000.00		112,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		87,180.00		87,180.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**8,323,160.40**		**9,429,797.40**
กำไร (ขาดทุน)		**1,019,060.60**		**899,960.10**
รายได้ (บาท ต่อ รุ่น)		**9,342,221.00**		**899,960.10**
ต้นทุน (บาท ต่อ รุ่น)		**8,323,160.40**		**9,429,797.40**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ รุ่น)		**1,019,060.60**		**899,960.10**

ชื่อ-สกุล นายมะดามิง อารียู
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลบันนังสาเรง
ที่อยู่ 91/1 ถนนสิโรรส ตำบลสะเตง อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
โทรศัพท์ 08-0893-8915, 08-7968-6454
กิจกรรมเด่น การทำสวนยางพารา

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายมะดามิง อารียู ทำเกษตรเชิงเดี่ยว ประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชกัดกินและทำลายพืชผัก ผลไม้ จำเป็นต้องใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ในระยะเริ่มต้นได้ผลผลิตในปริมาณสูง ต่อมาสารเคมีได้กลายเป็นปัญหา ต้องเสียเงินซื้อสารเคมีที่มีราคาแพงเป็นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่คุ้มกับการลงทุน อีกทั้งสุขภาพเริ่มทรุดโทรม นายมะดามิง จึงได้ตระหนักว่าการทำการเกษตรเชิงเดี่ยว และการใช้สารเคมีล้วนเป็นการพึ่งพาปัจจัยจากภายนอกทั้งสิ้น จึงคิดทบทวนและให้ความสนใจกับการทำการเกษตรแบบผสมผสาน และไม่ใช้สารเคมี เมื่อได้ไปอบรมและศึกษาดูงานเกี่ยวกับการทำการเกษตรบนแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรอินทรีย์ และการทำกสิกรรมไร้สารพิษ จึงนำมาปฏิบัติจริงในพื้นที่ของตนเอง โดยทำการเกษตรแบบผสมผสาน (สวนดูซน) ลด ละ เลิกการใช้สารเคมีจนประสบความสำเร็จ และเผยแพร่แนวคิดการทำการเกษตรที่เอื้อต่อสิ่งแวดล้อม และมีการวางแผนการผลิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับเกษตรกรในชุมชนและผู้ที่สนใจทั่วไป

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายมะดามิง ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรมีความโดดเด่นในเรื่อง **การทำสวนยางพารา** โดยการปลูกยางพาราในช่วงแรกได้ใช้ปุ๋ยเคมีรองก้นหลุมก่อนการปลูกกล้ายาง ต่อมาได้คิดค้นหาวิธีการปลูกใหม่ๆ โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาธรรมชาติให้ต้นไม้พึ่งพากันเอง และไม่เร่งผลผลิต ดูแลกำจัดวัชพืชด้วยวิธีการถางระหว่างร่องโดยไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า ทำกิจกรรมการกรีดยางตามฤดูกาล แบ่งช่วงเวลาพักให้หน้ายางได้ฟื้นฟู ถ้ามีฝนตกจะไม่กรีดยางเพื่อถนอมให้ต้นยางมีอายุการใช้งานได้ยาวนานขึ้น และไม่ทำให้ต้นยางเกิดโรค หลังจากที่ประสบความสำเร็จกับวิธีการพึ่งพาธรรมชาติแล้ว นายมะดามิงได้ปลูกยางพาราเต็มพื้นที่ 30 ไร่ โดยไม่พึ่งพาสารเคมี ปัจจุบันนายมะดามิง มีรายได้หลักจากสวนยางพาราและสวนผลไม้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายมะดามิง ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะหลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** ในการดำเนินกิจกรรมและการสร้างชุมชนและสังคมที่พอเพียงนั้น เกิดขึ้นได้จากกิจกรรมการผลิตทางการเกษตรที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนอย่างคุ้มค่าด้วยการหมุนเวียนทุนธรรมชาติภายในพื้นที่ การทำการเกษตรที่เน้นปลูกเพื่อกินเองก่อน และการทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การทำปุ๋ยชีวภาพ การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การปลูกสมุนไพรไล่แมลง รวมถึงการรวมกลุ่มแปรรูปผลผลิตและการทำเกษตรผสมผสาน เป็นการพึ่งพากัน เกื้อกูลกัน ช่วยเหลือกัน เป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไปไม่ว่าสถานการณ์จะเป็นอย่างไรชุมชนก็จะมีภูมิคุ้มกันในตัวสามารถพึ่งพากันเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยจากภายนอก

ต้นทุนอาชีพการทำสวนยางพารา
นายมะดามิง อารียู

	พื้นที่ 5 ไร่ 7 งาน			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 25 เม.ย. 55 ถึงวันที่ 3 มี.ค. 56		ระหว่างวันที่ 18 เม.ย. 56 ถึงวันที่ 15 มี.ค. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายยาง	ตัน	213,000.00	ตัน	150,000.00
รวมรายได้		**213,000.00**		**150,000.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ย		13,000.00		10,000.00
ค่าดูแลสวน		30,000.00		20,000.00
ค่าน้ำ		5,500.00		5,000.00
คิดค่าแรงงานตนเอง		6,300.00		6,300.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		1,500.00		1,500.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**56,300.00**		**42,800.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**56,300.00**		**42,800.00**
กำไร (ขาดทุน)		**156,700.00**		**107,200.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**42,600.00**		**30,000.00**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**11,260.00**		**8,560.00**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**31,340.00**		**21,440.00**

ชื่อ-สกุล **นายแดง มีแสง**
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้การเกษตรผสมผสาน บ้านม่วงกลวง (สวนลุงแดง)
ที่อยู่ 2/10 หมู่ที่ 1 ตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง 85120
โทรศัพท์ 08-6120-9914
กิจกรรมเด่น สวนปาล์มน้ำมัน

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายแดง มีแสง ได้เริ่มอาชีพเกษตรกรรมโดยการจับจองที่ดินในพื้นที่หมอนไม้เก่าของบริษัทแห่งหนึ่ง จำนวน 120 ไร่ ทำการปลูกปาล์มน้ำมัน ไม้ผล และขุดสระน้ำเพื่อเลี้ยงปลาน้ำจืด โดยรูปแบบวิธีการเป็นการทำการเกษตรแบบใช้สารเคมีเป็นหลัก จึงมีผลทำให้ดินเสื่อมคุณภาพและเสื่อมโทรม ปลูกอะไรก็ไม่เจริญงอกงามเท่าที่ควร โดยเฉพาะทุเรียนมักจะเกิดโรคและตายไปเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังต้องจ้างแรงงานในการกำจัดวัชพืชในสวนทำให้มีต้นทุนการผลิตที่สูง จึงคิดหาวิธีที่จะปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรโดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้กับสภาพพื้นที่ของตนเองจนประสบความสำเร็จในเวลาต่อมา สืบเนื่องจากการประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาพดินที่เสื่อมโทรมและไม้ผลเป็นโรคตายโดยสาเหตุหลักคือการใช้สารเคมี การใช้ยาฆ่าแมลง ต่อมาจึงได้หยุดใช้สารเคมีและเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้โคกินหญ้าในสวนปาล์มน้ำมันและในแปลงผลไม้ ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานและเป็นการลดต้นทุน เนื่องจากได้ปุ๋ยคอกจากมูลโคมาใส่ในสวนปาล์มและสวนไม้ผล เมื่อเห็นผลจากการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ นายแดงจึงได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสาน มีการปลูกพืช ผัก ผลไม้ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา มีการผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ การทำปุ๋ยอัดเม็ด และยังนำมูลโคมาหมักทำเป็นแก๊สชีวภาพไว้ใช้ในครัวเรือนเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน รวมทั้งการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้รู้รายรับ-รายจ่าย ทำให้รู้ว่าตนเองสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก และสามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่มีหนี้สิน

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายแดง ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน โดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **สวนปาล์มน้ำมัน** โดยปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการใช้ยาฆ่าหญ้ามาพึ่งพาธรรมชาติ โดยเลี้ยงโคเนื้อเพื่อให้โคกินหญ้าในสวนปาล์ม ที่นอกจากช่วยลดต้นทุนการจ้างแรงงานฉีดยาฆ่าหญ้าแล้ว ยังสามารถลดต้นทุนเกี่ยวกับการปรับปรุงบำรุงดิน เนื่องจากใช้มูลโคที่เลี้ยงในสวนปาล์มมาทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และพบว่ามูลโคช่วยแก้ปัญหาสภาพดินเสื่อมโทรม นอกจากนี้นายแดงได้นำมูลโคมาหมักเป็นแก๊สชีวภาพเพื่อใช้ในครัวเรือน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้อีกทางหนึ่งด้วย ในพื้นที่เกษตรผสมผสานของนายแดง ยังมีการปลูกไม้ผล เลี้ยงสุกร (พันธุ์หมูพื้นเมืองผสมหมูป่า) เลี้ยงไก่บ้าน เลี้ยงปลาน้ำจืดในบ่อดิน การทำปุ๋ยน้ำ การทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอัดเม็ด (จากมูลโค) การเผาถ่าน การทำน้ำส้มควันไม้ ทำบ่อหมักแก๊สชีวภาพ ทำน้ำยาเอนกประสงค์ เตาอบพลังงานแสงอาทิตย์ และการทำบัญชีครัวเรือน โดยให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้ามาอบรมได้ และผู้อบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปขยายผลในครอบครัวและชุมชนของตนเอง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนด้านการเกษตร และจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรสหกรณ์หรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายแดง ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะการใช้หลัก **ความพอประมาณ** การลดต้นทุนการผลิตโดยพยายามศึกษาหาวิธีใหม่ๆ เพื่อที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่คิดที่จะทำอะไรเกินตัว ไม่โลภ ทำเท่าที่มีอยู่ในสำเร็จ และดูแลได้อย่างทั่วถึงด้วยตนเองจะเป็นการดีที่สุด ไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น การดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของนายแดงจะคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค คำนึงถึงการอนุรักษ์ความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ยังคงไว้ให้มากที่สุด ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ต้นไม้จะได้เจริญงอกงามให้ผลผลิตดี และทำให้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ

ต้นทุนอาชีพสวนปาล์มน้ำมัน
นายแดง มีแสง

	พื้นที่ 7 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1		รอบการผลิตที่ 2	
	ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 56		ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายผลปาล์มน้ำมัน	30,015 กก.	120,000.00	40,422 กก.	143,774.50
รวมรายได้		**120,000.00**		**143,774.50**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ต้นทุนเริ่มปลูกเฉลี่ยต่อปี		1,579.00		237.50
ต้นทุนดูแลและการจัดการเฉลี่ยต่อปี		3,447.08		4,965.00
ค่าปุ๋ยเคมี	13 กระสอบ	23,000.00	9 กระสอบ	15,400.00
ค่าปุ๋ยอินทรีย์		0.00		0.00
ค่ายาปราบศัตรูพืช		0.00		1,100.00
ค่าแรงงาน		6,800.00		5,250.00
ค่าขนส่ง		3,000.00		5,000.00
ค่าเสื่อมราคาเครื่องตัดหญ้า		1,600.00		6,500.00
ค่าพันธุ์ปาล์มปลูกใหม่ทดแทนและค่าแรงเฉลี่ยต่อปี		0.00		400.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	5 เดือน	50,000.00	6 เดือน	60,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**89,426.08**		**98,615.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**89,426.08**		**98,615.00**
กำไร (ขาดทุน)		**30,573.92**		**45,159.50**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**17,142.86**		**20,539.21**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**12,775.15**		**14,087.86**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**17,142.86**		**20,539.21**

ชื่อ-สกุล นายสมชาย บุญเชื่อง
ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติฯ บ้านบุรีรัมย์
ที่อยู่ 2 หมู่ที่ 1 บ้านบุรีรัมย์ ตำบลในวงใต้ อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง 85130
โทรศัพท์ 08-4416-6445, 08-0147-2150, 08-4719-7220
กิจกรรมเด่น การปลูกไม้ผล

ทางเดินชีวิต... สู่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เดิมนายสมชาย บุญเชื่อง ได้ทำการเกษตรแบบเกษตรเชิงเดี่ยว โดยการทำสวนกาแฟเพียงอย่างเดียว เป็นเวลากว่า 10 ปี หวังว่าจะร่ำรวยตามกระแสทุนนิยม การทำสวนกาแฟเป็นการทำแบบใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี และยาฆ่าแมลงจำนวนมาก เพื่อให้ผลผลิตออกตามฤดูกาลและนอกฤดูกาล จนกระทั่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว ตลอดจนผู้คนในชุมชนเกิดเจ็บป่วย เมื่อตรวจโรคแล้วพบสารเคมีตกค้างในเลือด และเริ่มมีปัญหาในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ในปี พ.ศ. 2540 ราคาผลผลิตตกต่ำ และยังเกิดเหตุการณ์วาตภัยขึ้น ทำให้พืชผลเสียหาย ราคาผลผลิตยิ่งตกต่ำลง ดินคุณภาพเสื่อมโทรมลง ครอบครัวเริ่มมีปัญหาหนักขึ้น ทำให้นายสมชาย เริ่มท้อหมดกำลังใจที่จะต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ที่เข้ามาจนในที่สุดก็มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้คำแนะนำ และให้เริ่มดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นเพื่อทำกิจกรรมทางการเกษตรร่วมกัน ให้ความรู้ในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพของผลผลิต ได้รับคำแนะนำให้ใช้ปุ๋ยหมัก โดยนายสมชายได้อาสาเข้ามาเป็นแกนหลัก หลังจากได้ดำเนินการจัดตั้งกิจกรรมกลุ่มแล้วก็มีโอกาสเข้าร่วมฝึกอบรม “โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ณ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติเพลิน จังหวัดชุมพร ทำให้ได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการทำการเกษตรในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้นายสมชายมีแนวคิดที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำการเกษตร เนื่องจากการทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวและใช้สารเคมีทำให้สุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย และเมื่อเกิดปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำก็ทำให้เกิดปัญหา

หนี้สินได้ จากการเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานกับหน่วยงานต่างๆ หลายหน่วยงานทำให้ได้เรียนรู้เทคนิค และวิธีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เน้นการพึ่งพาตนเองให้เหมาะสมกับภูมินิเวศและภูมิปัญญาของชุมชน ทำให้นายสมชายกลับมาปรับเปลี่ยนโดยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน โดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

รูปแบบกิจกรรมทางการเกษตร

นายสมชาย ได้ดำเนินกิจกรรมการเกษตรโดยมีความโดดเด่นในเรื่อง **การปลูกไม้ผล** เน้นการพึ่งพาตนเอง เป็นชุมชนต้นแบบที่ทำสวนผลไม้ปลอดสารพิษ ปัจจุบันมีรายได้หลักจากการทำสวนผลไม้ เนื่องจากสภาพดินและภูมิอากาศเหมาะสมแก่การปลูกผลไม้ เช่น ทุเรียนหมอนทอง มังคุด แก้วมังกร ลองกอง กล้วย เป็นต้น จากการที่ทำสวนผลไม้แบบปลอดสารพิษ ยังส่งผลทำให้มีพ่อค้าคนกลางจากกรุงเทพฯ จันทบุรี และชุมพรมารับซื้อผลผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศในราคาที่เหมาะสม นายสมชาย มีการดำเนินชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ ปลูกพืชผักสวนครัวพืชสมุนไพรหลากหลายชนิดในบริเวณบ้านและในสวนเพื่อบริโภค ส่วนที่เหลือแจก หรือจำหน่ายเป็นรายได้เสริม มีการเพิ่มมูลค่าผลผลิตโดยการผลิตทุเรียนนอกฤดูกาลแบบไม่ใช้สารเคมี ใช้เทคนิคการควบคุมปริมาณการให้น้ำและการออกดอกของทุเรียน และมังคุด นอกจากส่งเสริมให้ชาวบ้านได้ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกรด้านการพัฒนาการเกษตรโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพึ่งพาตนเองให้เหมาะสมกับภูมินิเวศและภูมิปัญญาของชุมชนแล้ว ยังสนับสนุนการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มและองค์กรเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถผลิตและจัดการด้านการตลาด รวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในชุมชนบนพื้นฐานกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รวมถึงเป็นจุดเรียนรู้เพื่อเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของคนในชุมชน และต่างชุมชน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาปฏิบัติ

นายสมชาย ได้ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกัน โดยเฉพาะใช้หลัก **การมีภูมิคุ้มกัน** เป็นหลักในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร โดยการพึ่งพาตนเอง และเผื่อแผ่ความรู้ต่อไปยังเพื่อนบ้านและคนในชุมชน เพื่อให้ทุกคนมีภูมิคุ้มกันที่ดีสามารถพร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง เลิกทำการเกษตรแบบเชิงเดี่ยวปลูกพืชชนิดเดียว เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาผลผลิตที่ไม่แน่นอน เน้นการพึ่งพาตนเอง ลดต้นทุนในการทำการเกษตร ลดรายจ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวและชุมชน ทำให้ครอบครัวและคนในชุมชนอยู่ดีกินดี ไม่มีหนี้สิน พึ่งพาตนเองและพึ่งพากันเองได้

ต้นทุนอาชีพการปลูกไม้ผล
นายสมชาย บุญเขื่อน

	พื้นที่ 25 ไร่			
	รอบการผลิตที่ 1 ระหว่างวันที่ 2 ม.ค. 56 ถึงวันที่ 17 ก.ย. 56		รอบการผลิตที่ 2 ระหว่างวันที่ 4 ม.ค. 57 ถึงวันที่ 30 ก.ย. 57	
	หน่วย	บาท	หน่วย	บาท
รายได้				
ขายทุเรียน	20,482.30 กก.	614,469.00	23,921.33 กก.	717,640.00
ขายมังคุด	7,692.31 กก.	400,000.00	5,660.38 กก.	300,000.00
รวมรายได้		**1,014,469.00**		**1,017,640.00**
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย				
ค่าปุ๋ย	73 กระสอบ	73,705.00	32 กระสอบ	32,110.00
ค่ายาปราบศัตรูพืช	207 ลิตร	125,034.00	175 ลิตร	141,480.00
ค่าสายฉีดยา		500.00		0.00
ค่าก้านฉีดยา	1 อัน	770.00		0.00
ค่าท่อน้ำ		17,755.00		0.00
ค่าปั้มฉีดยา	1 อัน	5,800.00		0.00
ค่าแรงงาน		37,122.00		7,560.00
ค่าจ้างตัดหญ้า	66 ลิตร	7,980.00	22 ลิตร	2,640.00
ค่าเชือกฟาง	32 ม้วน	7,520.00	47 ม้วน	11,535.00
ค่าปุ๋ยมูลสัตว์		0.00	779 กระสอบ	27,265.00
ค่าจ้างฉีดยา		0.00	9 ถัง	900.00
ค่าแรงงานตัดเชือกทุเรียน		0.00		13,170.00
คิดค่าแรงงานตนเอง	10 เดือน	100,000.00	10 เดือน	100,000.00
คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อรอบการผลิต		0.00		0.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		**376,176.00**		**336,660.00**
หัก ต้นทุนการผลิตคงเหลือ (ปุ๋ย ยา พันธุ์ ฯลฯ)		0.00		0.00
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น		**376,176.00**		**336,660.00**
กำไร (ขาดทุน)		**638,293.00**		**680,980.00**
รายได้ (บาท ต่อ ไร่)		**40,578.76**		**40,705.60**
ต้นทุน (บาท ต่อ ไร่)		**15,047.04**		**13,466.40**
ผลตอบแทน (บาท ต่อ ไร่)		**40,578.76**		**40,705.60**

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ

การเพิ่มรายได้เกษตรกร
ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ตามแนวพระราชดำริ